CONSTANTIN DOBRESCU • CĂTĂLIN DOBRESCU

LICEUL **SFINȚII PETRU ȘI PAVEL** LĂCAȘ AL CULTURII PLOIEȘTENE

CONFERINȚE ȘI CONFERENȚIARI
LA LICEUL **SFINȚII PETRU ȘI PAVEL**
(1865-1947)

CONSTANTIN DOBRESCU
CĂTĂLIN DOBRESCU

LICEUL
SFINȚII PETRU ȘI PAVEL
LĂCAȘ AL CULTURII PLOIEȘTENE

CONFERINȚE ȘI CONFERENȚIARI
LA LICEUL **SFINȚII PETRU ȘI PAVEL**
(1865-1947)

Ploiești • Editura MYTHOS • 2016

Carte editată de
CENTRUL JUDEŢEAN DE CULTURĂ PRAHOVA
cu sprijinul
CONSILIULUI JUDEŢEAN PRAHOVA

Redactor:
Emilia Vasile
Culegere text:
Mihaela Gaftoi
Simina Șchiopu
Suzana Marin

Coperte și tehnoredactare:
Mihai Vasile

Editura **MYTHOS** Ploieşti
Str. Erou Călin Cătălin nr.1. Cod poştal 100066
Tel./fax: 0244 545041
E-mail: centrulculturiiprahova@yahoo.com
Site: www.cjcph.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
DOBRESCU, CONSTANTIN
Liceul "Sfinţii Petru şi Pavel" lăcaş al culturii ploieştene: conferinţe şi conferenţiari la Liceul "Sfinţii Petru şi Pavel": (1865-1947) / Dobrescu Constantin, Dobrescu Cătălin;
pref.: prof. Traian D. Lazăr; ed. îngrij. de Mihai Vasile. – Ploieşti: Mythos, 2016
Conţine bibliografie
ISBN 978-606-8467-33-7

I. Dobrescu, Cătălin
II. Lazăr, Traian D. (pref.)
III. Vasile, Mihai (ed.)

373.5(498 Ploieşti)

Autorii dedică această carte
familiilor lor
care i-au înțeles și sprijinit
în realizarea ei.

Prefață

Viața în comunitățile umane, rurale sau urbane, a impus, dintotdeauna, existența unor locuri și forme de socializare în cadrul cărora membrii comunității dezbăteau și decideau asupra problemelor obștii ori puteau să-și agrementeze cotidianul.

În orașele antice și medievale asemenea locuri erau: piața publică (agora) în care se întrunea adunarea poporului, instituție cu atribuții politice; stadionul, pe care se disputau întrecerile sportive; amfiteatrul, unde se desfășurau spectacole educative sau distractive; strada, cale de comunicație și de transport, dar și de plimbare deconectantă și convorbiri filozofice pentru peripateticii atenieni ori de aprige întreceri sportive pentru florentini și englezi etc.

Epoca modernă a adus noutăți și în acest domeniu al vieții sociale prin instituțiile de învățământ public.

La români, Regulamentele Organice, forme ale constituționalismului modern, au prevăzut înființarea de școli publice în fiecare județ. Actele constituționale și legile ulterioare au reiterat preocuparea autorităților pentru educația copiilor, a viitorilor cetățeni.

În orașul Ploiești, sub acțiunea acestui val modernizator, și-a deschis cursurile, la 3/15 noiembrie 1864, un gimnaziu, care a luat de la 5 august 1866 numele „Sfinții Petru și Pavel”, iar din 1880 a devenit liceu.

Sărbătorirea, în 2014, a 150 de ani de existență a acestei instituții de învățământ, redenumită Colegiul Național „Ion Luca Caragiale”, a dat domnilor Constantin și Cătălin Dobrescu ideea de a releva, într-o lucrare științifică distinctă de monografia publicată cu acel prilej festiv, rolul cultural al școlii, dar nu pentru comunitatea internă a elevilor, ci pentru comunitatea urbană extrașcolară. Fericită idee! Pentru că au reușit astfel să aprofundeze și completeze monografia celei mai reputate instituții de învățământ a orașului cu noi aspecte ale activității sale culturale. Într-adevăr, modernitatea s-a caracterizat nu doar prin grija educării individului de la cea mai fragedă vârstă, ci și prin extinderea acestei preocupări asupra întregii populații. Se înfiripa acum, ceea ce actualmente definim prin sintagma formarea continuă.

Cartea este rodul unui efort documentar deosebit ilustrat de cele 158 poziții bibliografice indicate, între care locul prioritar îl dețin fondurile arhivistice și presa locală a căror cifră ar trebui înmulțită cu „n” file.

Documentarea exhaustivă și stilul literar, limpede și fluent, permit cititorului să se edifice asupra formelor și conținutului manifestărilor culturale derulate în Liceul „Sf. Petru și Pavel", precum și a participanților activi sau receptori. Din paginile cărții se desprinde cu claritate rolul activ al școlii în acțiunile culturale în care a asigurat nu doar spațiul adecvat, ci și-a implicat personalul, profesori și elevi.

Manifestările culturale publice organizate în gimnaziul și apoi Liceul „Sf. Petru și Pavel" din Ploiești, cu populația școlară și extrașcolară, s-au desfășurat în spațiile special amenajate în localul școlii: sala de sport existentă în clădirea gimnaziului, folosită în intervalul 1865-1898 și amfiteatrul din edificiul ridicat pe bulevard în 1898. Din aprilie 1944, clădirea liceului de pe bulevard fiind grav avariată de bombardamentul aviației anglo-americane, amfiteatrul nu a mai fost utilizabil. Pe acest reper temporal ar fi trebuit încheiată lucrarea, dar autorii au preferat să o extindă, pentru a include întreaga perioadă cât instituția a purtat numele sfinților protectori Petru și Pavel și a oferi imaginea integrală a perioadei sale de iradiere culturală. Totodată se dădea curs dorinței populației de revenire la practicile democratice interbelice.

Acțiunile culturale publice întreprinse ori patronate de Liceul „Sfinții Petru și Pavel" au avut o mare varietate de forme: conferințe, șezători, concerte, comemorări, întâlniri de promoție, aniversări, congrese, adunări sau întruniri ale unor asociații sau societăți (profesionale, politice, științifice, de femei), expoziții, serate literare și muzicale, vizionarea de filme, festivaluri artistice etc.

Raportul numeric dintre șezători și conferințe atestă deplasarea interesului și gustului public de la formele tradiționale, specific românești, către formele occidentale de socializare culturală ceea ce evidențiază contribuția școlii la adoptarea și impunerea formelor moderne de acțiune culturală.

Includerea în volum și a manifestărilor culturale, care prin formă, conținut și participanți aveau tentă politică, mai ales electorală, atestă că autorii și-au însușit noile concepte privind raportul dintre cultură și politică, potrivit cărora politica este parte a culturii, cultura politică.

Au fost tratate deci ca acțiuni ce au contribuit la formarea și consolidarea culturii politice a populației festivitățile consacrate zilei de 10 mai, în care se sărbătorea cucerirea Independenței și proclamarea Regatului, 24 ianuarie și 1 decembrie în care se evoca

epopeea unității naționale, Ziua Eroilor, comemorarea marilor voievozi etc.

Școala dispunea de un corp didactic de elită ce a inițiat, organizat și susținut acțiunile culturale publice din instituție. Din rândurile sale amintim pe I.A. Bassarabescu, D. Munteanu-Râmnic, Radu Cosmin, Stoica Teodorescu, Pană Popescu etc.

Foștii elevi ai școlii au păstrat legătura cu școala și foștii lor profesori, revenind adeseori aici în calitate de invitați sau promotori ai unor manifestări culturale. Printre aceștia se numără Ion Luca Caragiale, juristul Andrei Rădulescu, astronomul Constantin Pârvulescu, C.M. Râpeanu, Manea Mănescu.

Notabilitățile locale (primari, oameni de afaceri, juriști, literați etc.), din proprie inițiativă ori la solicitarea școlii, au onorat cu prezența și s-au implicat activ în manifestările culturale ale școlii: I.G. Obrocea, Gh. Zagoriț, I. Ionescu-Quintus, Toma T. Socolescu.

Forțelor locale li s-au adăugat marile personalități ale literaturii, științei și artei, din țară și din străinătate: Nicolae Iorga, Eugen Lovinescu, Ionel Teodoreanu, Tzigara Samurcaș, B.Șt. Delavrancea, Tudor Arghezi, I. Petrovici, Dragomir Hurmuzescu, Mircea Eliade, Nichifor Crainic, G. Bogdan-Duică, J.Th. Florescu, abatele Zavoral, C. Rădulescu-Motru, Dimitrie Gusti, Gh. Țițeica etc. Tematica manifestărilor și proveniența acestor personalități din alte centre culturale (București, Iași, Cluj) ori din țările prietene, demonstrează calitatea acțiunilor culturale organizate în Ploiești, integrarea culturală a orașului nostru în cultura națională și universală.

Opera culturală a Liceului „Sf. Petru și Pavel" s-a desfășurat în colaborare cu alte organizații și societăți precum: Liga Culturală, Societatea Prietenii Științei, Societatea pentru învățătura poporului român, Garda Demnității Naționale, Crucea Roșie, Tineretul Progresist.

Prin modul în care a fost concepută și redactată, cartea se adresează tinerei generații, căreia îi pune la dispoziție o sursă de cunoaștere a istoriei locale și naționale deosebit de necesară având în vedere lacunele existente în manualele de istorie. Mai mult decât atât, prin bogăția de informații inedite, volumul se anunță ca o sursă însemnată pentru cercetările de istorie conexe.

Prof. Traian D. Lazăr

Motto:

***Singura datorie pe care o avem față de ISTORIE este să o rescriem*.**

Oscar Wilde

Ploești

În sânul tău oraș cucernic
păstrezi și azi, ca-n alte dăți,
– ca un simbol atotputernic –
statuea sfintei libertăți.

Menirea ta în veci să fie
model de nobilă virtute,
cum te-a dorit odată Ploe
pe la o mie șase sute…

Când va suna din nou fanfara
că vin în cârduri inamici,
ca la Oituz și Mărășești
prin gura ta să strige țara:
Pe plaiurile românești
Noi liberi suntem venetici!...

L. Secreteanu

ARGUMENT

Scoate la lumină adevărul şi adevărul te va lumina
B. P. Hasdeu

Demersul nostru intitulat **LICEUL „SFINŢII PETRU ŞI PAVEL" LĂCAŞ AL CULTURII PLOIEŞTENE** ar putea fi un capitol atât al unei monografii serioase dedicate liceului cu nume de apostoli cât şi al uneia dedicate învăţământului şi culturii ploieştene.

Este un adevăr la îndemâna istoricilor că scrierea istoriei se înnoieşte cu fiecare generaţie şi că este destul ca trecutul să treacă prin mintea şi sufletul unor oameni noi pentru a deveni de la sine nouă şi de aceea putem spune că de fiecare dată istoria se citeşte altfel.

Un alt adevăr este că istoria unei comunităţi nu este constituită numai din participările ei la momentele de vârf ale istoriei naţionale (Unirea, războiul pentru neatârnare, cele două mari conflagraţii mondiale etc.) ci şi din fluxul neîntrerupt de viaţă din reacţiile comunităţii locale la provocările vremii, din neodihna spiritului.

Cineva spunea despre secolul XX că „din secolul vitezei am căzut în secolul acceleraţiei", aşa de repede se succed evenimentele, cultura şi atât de mare este nevoia de cunoaştere în lumina bogăţiei de informaţii pusă la îndemâna istoricului. Ploieştenii au ştiut – chiar dacă erau consideraţi pe nedrept refractari la actul de cultură şi se considera că apropierea de capitală ar fi fost un serios handicap – să se refugieze ori de câte ori aveau nevoie în spirit şi în limpezimea cerului înstelat al culturii.

Modernizarea societăţii ploieştene lărgeşte cu timpul segmentul de viaţă culturală pentru care ploieştenii perioadei de care ne ocupăm s-au străduit să-l afirme şi să-l instituţionalizeze.

La sfârșitul lunii octombrie 2011 istoricul francez Jean Delumeau a fost în țara noastră cu ocazia decernării titlului de „Doctor Honoris Causa" al Universității București la propunerea Facultății de Istorie. Cu această ocazie el a ținut și două conferințe publice despre „Frica în Occident" și „Căutarea paradisului". Autorul afirma că, înainte de a scrie cărți de istorie, istoricul trebuie să citească foarte mult, să cerceteze nenumărate arhive, nu să se informeze de pe internet, iar subiectul investigat indiferent de lucrare, sinteză, monografie etc., să fie situat într-un context amplu.

Rezultatele cercetărilor trebuie să ajungă cât mai repede la un public avizat și cât mai numeros. Nicolae Iorga, pasionat cercetător al trecutului național, spunea că „fiecare loc de pe pământ are o poveste a lui", dar „trebuie să tragi bine cu urechea ca să auzi și trebuie să ai un dram de iubire ca s-o înțelegi", ceea ce încercăm și noi să facem.

Prin demersul nostru am căutat să ne reamintim ce a însemnat LICEUL cu nume de sfinți pentru comunitatea locală și mai ales să aducem în memoria colectivă figuri de oameni de cultură și de dascăli dedicați școlii despre care generația mai tânără nu are de unde să știe prea multe.

Unii au fost personalități de marcă la nivel național, în timp ce alții (acei oameni „mărunți" – după expresia lui Iorga), au contribuit la propășirea culturii locale și deci comunitatea le datorează foarte mult. Profesorii de la liceul ploieștean, „acești aristocrați ai spiritului" au fost în permanență preocupați de luminarea concitadinilor lor, convinși că numai prin educație și cultură se poate înainta pe calea progresului. Iată ce spunea cu ocazia unei conferințe în anul 1937, prof. Stoica Teodorescu, directorul Liceului „Sfinții Petru și Pavel" despre misiunea culturală a profesorului:

„Fără învățătură o națiune nu se poate socoti în ritmul timpurilor actuale, care cheamă la răspundere moral-socială și pe vlădică și pe opincă.

Învățătura este lumina minții, sfătuitoarea în cele bune ale sufletului. Prin litera cărții în paginile ei, orice om își poate îndrepta pașii spre mai binele lui, implicit al neamului său. Pentru împlinirea acestui deziderat se cere însă un lucru: ca slujitorii lui

să poată cât mai uşor să-şi îndeplinească rostul îndătinat, căruia i se închină din adâncă convingere.

Domniile voastre aveţi marele merit de a fi înţeles această situaţie şi printr-o voinţă neînfrântă aţi reuşit a fi recunoscut de toată lumea, că şi Şcoala este o putere, o reală putere, în cuprinsul statului contemporan.

Va veni vremea când mucenicia noastră va căpăta aprecierea pe care o merităm, chiar dacă detractorii rostului nostru nu vor fi pierit sau amuţit cu totul.

Căci societatea nu se poate lipsi de sfatul nostru, de munca noastră, veşnic pusă în slujba binelui acestei ţări, care aşteaptă totuşi atât de mult de la noi. Avem curajul a spune că, fără nicio precupeţire, am dat suflet din sufletul nostru, numai din adânca convingere a datoriei, care trebuie să fie împlinită."

După cum consemna ziarul ploieştean *Imparţialul* din 26 iunie 1934, Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel" din Ploieşti a fost dintre puţinele, desigur, licee din ţara românească, care să se fi bucurat de privilegiul de a fi avut parte de o seamă de directori excepţionali, care nu s-au mulţumit să-şi îndeplinească „slujba", dar care au pus tot sufletul lor în îndeplinirea „misiunii" ce implică, ce comportă această slujbă. Referindu-se la profesorii Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel" din Ploieşti, gazeta locală *Ploeştii Noi* din 2 octombrie 1932 afirma că „aceştia au ridicat reputaţia liceului pe întreaga ţară de-a lungul timpului", iar ploieştenii „au datoria să le aducă prinosul de recunoştinţă, fie ca foşti elevi, fie ca părinţi ai elevilor ce şi-au format cultura şi desăvârşit educaţia în acest liceu, fie ca cetăţeni care în toate împrejurările au împrospătat cu pietate memoria marilor noştri dascăli, ca: Enescu, Eugen Ludwig, Bucur Spirescu şi alţii, pentru a nu vorbi de cei în viaţă ieşiţi la pensie, sau alţii care încă îşi îndeplinesc cu demnitate apostolatul lor".

Sperăm ca această carte să fie citită şi de specialişti, de orice concitadin dornic să afle ceva mai mult despre anumite evenimente şi personalităţi, dar şi de iubitorii istoriei, această fascinantă fiică alegorică a muzei Clio. Sperăm să contribuim la recuperarea simţului istoric şi să slujim cunoaşterea trecutului.

Autorii fiind autentici fii ai Ploieştiului se mândresc ca nimeni alţii cu această matrice pe care o văd ca un adevărat blazon.

Un vechi cântec japonez conține următoarele cuvinte:

Țara mea nu are cei mai înalți munți din lume,
Dar o iubesc pentru că este Țara mea,
Țara mea nu are cele mai adânci fluvii din lume,
Dar o iubesc pentru că este Țara mea.

Asemenea sentimente au toți cei care au o Țară și o Patrie. Parafrazându-i pe japonezi am putea și noi să declarăm că iubim nu doar România ci și județul Prahova și Ploieștii unde ne-am născut și de aceea am căutat să evocăm locurile și oamenii și să arătăm importanța lor pentru noi.

Liceul „Sfinții Petru și Pavel" nu a fost numai un instrument de educare a tinerei generații ci și un factor de cultură important pentru orașul „aurului negru". Până la apariția mai multor săli de spectacole care să fie folosite și pentru conferințe în Ploiești, *Amfiteatrul* sau *Aula Liceului* ***Sfinții Petru și Pavel*** a îndeplinit acest rol. În perioada interbelică el a fost o adevărată emblemă a culturii locale. Tot ce s-a prezentat în cadrul amfiteatrului a fost un șirag de nestemate culturale în care identificăm în mod fericit istoria și arta. Profesorii, mai ales cei de discipline umaniste, aveau cultul istoriei și conducerea liceului, în toate perioadele existenței acestuia, dovedeau o mare deschidere pentru răspândirea actului de cultură în rândul elevilor și al comunității locale.

Unirea, ca una din ideile restructurante ale gândirii naționale, ca reflectare a însuși destinului societății noastre, a dat caracter de statornicie în activități pe tărâm cultural.

Conferențiarii, în special istorici, n-au încetat să vadă în faptele înaintașilor și un îndreptar de politică națională.

În general, cei care au conferențiat la liceul ploieștean aparțin acelei generații plămădite la flacăra idealului realizării deplinei unități naționale și a consolidării edificiului statal în conformitate cu normele europene.

Apelul la trecut este inevitabil și reprezintă o apropiere de dimensiunea istorică a conștiinței naționale.

Demersul nostru este un periplu cultural ce se vrea și un omagiu adus dascălului, istoricului și omului de cultură Stoica Teodorescu, autorul unei erudite monografii despre liceul cu nume de sfinți sau liceul de pe bulevardul cu castani.

Autorii au realizat acest demers din dorința de a face cunoscută istoria fabuloasă a acestui așezământ atât de prestigios și mai ales de a fixa contribuția liceului cu nume apostolic la promovarea culturii și civilizației în cadrul comunității locale.

Volumul își propune să fixeze în conștiința publică imaginea valorilor autentice promovate de oamenii de cultură și de dascălii din Ploiești și din alte zone ale țării. Am căutat să omagiem figuri reprezentative pentru a reface cât mai fidel tabloul de ansamblu al culturii locale și să rememorăm personalitatea celor care au contribuit la înfăptuirea programului haretist de ridicare culturală a orașului. Pentru abordarea subiectului ne-am axat pe studierea arhivelor locale, adevărate „grânare ale istoriei", cum au fost numite în mod plastic de Charles Samaran. Acolo unde documentele de arhivă au fost sărace în informații, presa a suplinit golul, deoarece ziariștii, adevărați „istorici ai clipei" (cum plastic îi numea G. Călinescu) au scris cu mare responsabilitate.

Cartea se vrea a fi o întâlnire cu istoria unui liceu de elită din Ploiești, cu o existență fabuloasă până în 1948, dar și după, în galeria tezaurului nostru cultural. Liceul *Sfinții Petru și Pavel* a avut și are o încărcătură sentimentală pentru ploieșteni și pentru că activitatea sa educativă și culturală s-a împletit cu activitatea culturală din urbea noastră.

Putem afirma că apropierea de capitală a fost de multe ori un avantaj deoarece marii oameni de cultură au venit mult mai ușor pentru conferințe. Venirea lor în Ploiești se realiza fie pentru că aveau legături sentimentale cu orașul, fie pentru că erau foști elevi ai liceului, fie pentru că erau invitații profesorilor de la liceu sau ai unor societăți culturale, fie pentru chestiuni politice și electorale.

În demersul nostru am abordat tangențial și unele conferințe cu caracter electoral, mai ales că la unele au participat și personalități culturale și politice cunoscute. Întrunirile aveau loc la începutul secolului XX, în sala vechiului liceu, după-amiaza sau seara pentru a nu tulbura procesul de învățământ. Autorii au dorit să ofere concitadinilor lor o carte care, folosind cuvintele lui Emerson, să poată ocupa „în viața lor și a noastră același loc cu părinții, cu cei dragi și experiențele mari", sau, așa cum a spus cronicarul Miron Costin, să „scoată la vedere" apetența

ploieștenilor pentru cultură și să spulbere aserțiunea că Ploieștiul este un oraș fără chemare culturală.

Activitatea culturală desfășurată la Ploiești ne dă adevărata dimensiune a spiritualității locale, care nu va putea fi niciodată cunoscută în amănunt fără a face apel la trecut.

Informații despre implicarea acestui liceu în viața culturală ploieșteană se mai pot găsi. Rămâne ca, prin cercetări ulterioare, în biblioteci și fonduri arhivistice din București, să se reconstituie cât mai mult din problema de care autorii s-au ocupat cu modestele lor puteri. Capacitatea istoriei de a reconstitui rolul unor instituții în dezvoltarea culturii ploieștene sub diferite aspecte este mai mult decât demonstrată cu ajutorul documentelor de arhivă și presei vremii.

Lucrarea noastră este de fapt o istorie condensată a vieții culturale ploieștene care merită consemnată pentru a fi cunoscută. Cercetarea izvoarelor și valorificarea informațiilor descoperite despre activitatea culturală a liceului amintit au constituit nu un divertisment pentru acoperirea timpului liber ci o pasiune, un adevărat „violon d'Ingres". Ele au fost utile pentru că am putut vedea cum se crea o cultură politică în rândul ploieștenilor, iar activitățile culturale desfășurate în cadrul liceului ne-au permis să identificăm și o parte din societățile și asociațiile ploieștene implicate în răspândirea culturii în cadrul comunității locale.

Sperăm ca demersul nostru să fie o „carte călătoare" care să ajungă la sufletul ploieștenilor iubitori ai trecutului orașului lor. Prin activitatea sa educativă și culturală, liceul cu nume de sfinți a îndreptat spre „calea damaschină" tot ce a avut mai reprezentativ Ploieștiul; elevii care au urmat acest liceu s-au aflat mereu sub „semn paulian". Autorii își exprimă gratitudinea față editori pentru generozitatea de care au dat dovadă prin apariția acestei lucrări. Astfel ne vine în minte păstrând proporțiile ceea ce scria în anul 1951 Mircea Eliade: „Adesea un editor a făcut tot atât de mult pentru cultura țării sale cât și marii scriitori pe care i-a editat".

Autorii

CAPITOLUL I

SCURT ISTORIC AL AMFITREATULUI LICEULUI SFINȚII PETRU ȘI PAVEL DIN PLOIEȘTI

La 11 iunie 1865 a fost pusă piatra de temelie la construirea edificiului de pe bulevard al Liceului „Sfinții Petru și Pavel" (Liceul nou). Construcția se va realiza după planurile și sub directa supraveghere a lui Th. Dobrescu (1862-1934), arhitectul Ministerului Instrucțiunii Publice, lângă Biserica Sfântul Gheorghe Vechi. Edificiul a fost construit pentru Liceul „Sfinții Petru și Pavel" care funcționase până la sfârșitul secolului al XIX-lea într-un local devenit neîncăpător, cunoscut sub numele de „Liceul Vechi" (în prezent Muzeul de Istorie).

La ceremonia punerii pietrei fundamentale a edificiului nou în anul 1895 este prezentă și Familia Regală – Carol I și Elisabeta – și Ministrul Instrucțiunii Publice, Take Ionescu. Printre participanți s-au mai aflat Principele Moștenitor Ferdinand cu soția, Lascăr Catargiu, Mitropolitul Primat al României – Ghenadie, Prefectul județului Prahova – Luca Elefterescu (1853-1925), prof. C. Jennescu (1845-1911) și alții. **Actul constitutiv semnat de Rege s-a așezat la temelia clădirii**. Acesta a fost întocmit în trei exemplare din care unul s-a depus spre păstrare permanentă la Arhivele Statului, iar altul la arhiva Ministerului Instrucțiunii Publice. Regele a pus, cum era obiceiul, prima cărămidă folosind o mistrie de argint. De menționat este că direcțiunea liceului a insistat mult ca Ministerul Instrucțiunii Publice să nu schimbe planul construcției liceului în privința „marii săli de festivități" sau Amfiteatrul, cum s-a păstrat în memoria colectivă mai târziu. Este meritul corpului didactic de la Liceul „Sfinții Petru și Pavel" că a reușit să mobilizeze ca oameni ai cetății atât autoritățile locale, cât și pe ploieșteni, să fie „călăuziți veșnic de ideea de a stabili o strânsă legătură între societate și

şcoală, căutând a interesa pătura orăşenească în dezvoltarea şi progresul şcoalei".

Până la înfiinţarea liceului, Ploieştiul „era lipsit cu totul" – după cum menţiona directorul liceului, profesorul Al. Butaş într-un raport către Ministerul Instrucţiunii Publice în 1893 – de „monumente publice precum muzee, biblioteci, teatre şi alte instituţii care fac atracţia centrelor mari unde marea masă a populaţiei zilnic îşi împrospătează ideile şi îşi încălzesc inima, ne silesc a cere cu insistenţă ca liceul să devină un factor care să suplinească aceste lipsuri".

În articolul său „Ploeştii de azi" publicat în revista de cultură *Prahova* nr. 6-7, 1 februarie 1935, scriitorul Radu Cosmin aprecia Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel" drept „Cel mai frumos liceu din ţară! Colonade Corintiene! Scară impunătoare străjuită de lei gigantici ca de sfinxii de la intrarea templului, la Luxor! Şi cei doi sfinţi, unul cu cheia minţii ce deschide toate porţile vieţii şi altul cu sabia ce taie toate nodurile gordiene, toate piedicile! Cartea şi cuvântul! Aici, câteva zeci de generaţii au primit lumina ce făcea fala liceului la vechile bacalaureate. Tabla de marmură vădesc în holul labirintic nume ilustre, azi în ţară".

Mihail Sevastos, autorul monumentalei Monografii a Ploieştiului afirma că „Liceul *Sfinţii Petru şi Pavel* reprezenta o tradiţie în şcoala românească şi era o mărturie a sufletului unuia din oraşele cele mai caracteristice ca expresie a calităţilor neamului muntenesc". Pentru a întări cele spuse de Mihail Sevastos despre Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel", redăm cele afirmate de americanul dr. R.G. Whitloch, la 19 septembrie 1920:

„Am vizitat liceul din Ploieşti şi impresia mea este că avem puţine şcoli în America, care să-l întreacă pe acesta în perfecţiune. Laboratoarele sunt bine echipate şi eu cred că această şcoală este egală şi, poate, superioară şcolilor noastre înalte. Sunt sigur că orice absolvent de aici poate fi acreditat în Universităţile noastre".

Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel" era o construcţie pe măsura Ploieştiului care după cum îl descrie profesorul Radu Cosmin în textul său „Ploeştii de azi" publicat în revista *Prahova* nr. 6-7/1935

era „un oraș internațional! (Multicultural – n.n) Mulțimea fabricilor și industria petrolieră a făcut din acest târg de provincie, un oraș american standardizând viața și punând pe piață și fizionomia municipiului pecetea dolarului și shillingului. E cel mai scump oraș din țară cu unul din cele mai frumoase bulevarde din Europa. La Ploiești nu știi dacă te afli pe pământ românesc. Auzi, de-a lungul bulevardului, vorbindu-se felurite graiuri, dar, îndeosebi, ungurește, nemțește, rusește, olandeză și engleză!"

Încă de la proiectarea localului Liceului Vechi și apoi a celui Nou, clădirile aveau pentru ploieșteni importanța unor monumente naționale prevăzute cu o „mare sală de festivități". De la stabilirea destinației ca sală de festivități, încă din 1867 și până în 1944, a fost continuu la dispoziția publicului servind întrunirilor Ateneului Popular, diferitelor societăți ca aceea a Învățăturii poporului român, Ligii culturale etc., „într-un cuvânt orice avânt generos, patriotic și umanitar, căutând a-l atrage la noi și a-l face să pornească din școală fiind convinși că misiunea profesorului nu constă numai în pregătirea și fasonarea elementelor tinere atât cât sunt în școală, ci și în întreținerea și alimentarea inteligenței și inimii acestora cât sunt în societate".

Pentru ploieșteni liceul și profesorii săi care își desfășurau activitatea aici erau „ceva de mare preț, de multă stimă și respect". Directorul ziarului ploieștean *Tribuna*, Dimitrie Chiriac scria în anul 1944 că „Liceul *Sfinții Petru și Pavel* a avut și are o faimă recunoscută în țară tocmai pentru faptul că la acest liceu slujesc și au slujit profesori de valoare superioară în comparație cu alte licee", iar Al. Ștefănescu – Câmpina, proprietarul și directorul ziarului *Imparțialul*, consemna în anul 1940 că liceul ploieștean era „primul nostru Institut de Cultură din Ploiești".

Profesorul Radu Cosmin afirma cu ocazia unei conferințe despre „Menirea Ateneelor Populare" în aprilie 1935 că „prin cultură se vor trezi toate energiile naționale amorțite și atunci vom câștiga și victoria minții și cea economică și pe cea politică". Tot el încheie că „Omul cât trăiește are nevoie de cultură, de lumină adevărată: lumina minții, care e hrana sufletului și alături de muncă e chezășia tuturor virtuților și tuturor lucrurilor". Fosta

activitate culturală desfășurată în cadrul liceului ploieștean a contribuit din plin la ceea ce afirma Radu Cosmin.

Liceul pe lângă menirea sa principală de educare a tineretului mai avea în ochii ploieștenilor importanța unei instituții academice. Ei aveau în vedere spusele ministrului Instrucțiunii Publice, dr. C. Angelescu, care în anul 1931, cu ocazia unei vizite la Ploiești, afirma că școala este nu numai o instituție de educație ci și un templu de cultură care are scopul să arate frumusețea tainelor culturii, comori pe care școala nu le poate scoate bine la suprafață.

În afara răspândirii cunoștințelor în rândul elevilor și membrilor comunității locale prin conferințe, liceul dispunea și de o bibliotecă valoroasă atât prin fondul de carte existent, cât și prin periodicele și revistele de specialitate din diferite domenii de cultură și știință. În anumite perioade biblioteca liceului – cea mai bogată din oraș – a fost deschisă publicului fiind utilizată de elevii de la toate școlile publice și particulare și de intelectualii ploieșteni.

Pentru a contribui la ridicarea actului educativ și cultural, conducerea Liceului „Sfinții Petru și Pavel" înființează și un muzeu școlar. Pentru acest lucru prefectul județului Prahova, Luca Elefterescu felicita conducerea liceului pentru „inițiativa lăudabilă ce ați luat pentru înființarea unui muzeu industrial dându-se astfel o cât mai mare dezvoltare liceului" contribuind cu suma de 300 de lei. Această inițiativă nu a rămas fără ecou. Prof. Zaharia Antinescu face cunoscut directorului Ion I. Romanescu, prin scrisoarea din noiembrie 1888, că donează muzeului liceului, în semn de recunoștință „unde toți fiii mei și-au primit instrucțiunea și educațiunea necesară", o serie de obiecte procurate cu ocazia deplasării sale la Băile de la Carlsbad în Bohemia, în anul 1887, și din țară. Aceasta constă în pietre minerale, un pieptar de fier găsit de un călugăr la Sinaia de la care l-a cumpărat, un iatagan vechi și o cartușieră orientală foarte veche cusută cu fir.

Astfel, locuitorul D. Ionescu din comuna Gura Vitioarei, în anul 1895, „a oferit pentru muzeul acestui liceu o măsea de animal antediluvian în greutate de aproape cinci kilograme, găsită

pe valea apei Vitioara". Pentru îmbogățirea pinacotecii liceului în anul 1895, Alianța franceză pentru propagarea limbii franceze în străinătate ca și Societatea pentru învățătura poporului român Secțiunea Prahova au donat suma de 200 de lei.

Nu este lipsit de interes să amintim că la sfârșitul secolului al XIX-lea serbarea de sfârșit de an școlar avea loc pe Bulevardul Independenței în ziua de „Sfinții Petru și Pavel", în prezența elevilor din Ploiești, unde se distribuiau premiile școlarilor silitori de către primarul orașului care „suit pe masă le ținea logosul de rigoare, iar în urmă le distribuia cărțile mult așteptate și cornete cu bomboane", pentru ca mai târziu în noapte, toți aceștia să se bucure la vederea focurilor de artificii ce se trăgeau pe bulevard, de pe movila din fața pavilionului de muzică, și să ia parte la iluminarea orașului cu candele colorate atârnate pe etajere în formă de scară și sprijinite de felinare care iluminau orașul cu petrol. Această descriere o face avocatul Nic. M. Pârvulescu în conferința sa despre trecutul Baroului Prahova („Portrete și amintiri") ținută în ziua de 29 martie 1933 în sala de conferințe a Baroului din noul Palat al Justiției, în prezența „unui numeros și select public".

Decenii întregi acest amfiteatru a fost principala sală de conferințe până la apariția unor săli devenite adevărate embleme ale Ploieștiului ca „Eliseu", „Cooperativa", „Moldavia" (inaugurată în anul 1899), „Trocadero", „Clasic", „Caragiale", „Roxi", „Mielu", „Modern", „Odeon", „Scala", sala „Paradis" etc., unde s-au desfășurat o serie de congrese și reuniuni cu caracter național și chiar internațional (ale învățătorilor, profesorilor, studenților, medicilor, petroliștilor etc.).

În anul 1890 se încearcă modernizarea sălii de festivități a Liceului vechi, care practic era sală de gimnastică, se vor monta bănci pentru ca auditorii să nu mai vină cu scaunele de acasă să asculte conferințele sau să urmărească spectacolele și serbările în picioare. Începând cu anul 1916 nu mai au loc activități culturale sub forma conferințelor, șezătorilor sau festivalurilor în cadrul Liceului, deoarece acesta a fost predat Crucii Roșii pentru a fi transformat în spital militar, iar din decembrie 1916 a devenit lagăr german.

La 15 iulie 1918 Primăria Ploiești anunța conducerea liceului că instituția a fost evacuată de către spitalul militar german și îi cerea să ia măsuri de bună conservare și să facă reparațiile necesare. În acest scop se lansează un Apel al conducerii Liceului adresat cetățenilor ploieșteni și prahoveni să contribuie financiar la repararea liceului care era socotit „una din mândriile țării". Apelul ținea să sublinieze că „pe băncile școlii ce trebuie să restaurăm au stat cu mintea pironită la cuvântul dăscălicesc, acei care în rândurile regimentelor prahovene au apărat în 1917 glia strămoșească și au sărutat-o cu sudoarea sângelui". Din Comitetul ales pentru supravegherea lucrărilor de reparații făceau parte prof. I.A. Bassarabescu în calitate de prefect al județului, Gh. Constantinescu – directorul liceului, Gabriel Papp, Gogu Fotescu, N. Udrescu – arhitect, I. Predingher, preotul Anghel Burada, profesorii A. Șuluțiu, I. Dem. Agraru, N.G. Lăzărescu, Aurelian Moșoiu, Raul Bulfinschi, Gh. Popescu-Ciocănel și mulți alții. Prin liste de subscripție s-au strâns mari sume de bani necesare reparației liceului iar toți cei care formau Comitetul au contribuit cu sume între 1.000 și 300 de lei.

În aprilie 1917 cursurile Liceului „Sfinții Petru și Pavel" se reiau într-un local improvizat (Școala primară nr. 6) pentru ca în anul școlar 1917-1918 să se mute în vechiul local. Liceul Vechi devenise după 1898 internat până la intrarea României în război. După anul 1918 Liceul Vechi, a fost ocupat de Școala normală de băieți „Mihai Viteazul".

În anul 1928 s-a pus în dezbaterea Comitetului Școlar problema măririi și modernizării sălii de festivități pentru a face față cerințelor culturale tot mai complexe. În amfiteatrul liceului aveau loc spectacole ale elevilor la care asistau un număr mare de cetățeni ai orașului. De un real folos în amenajarea acestuia pentru a îndeplini rostul unei săli publice au fost și cei 200.000 lei primiți drept cotă din legatul lăsat prin testament de profesorul C.S. Popescu care cu demnitate și grijă mare a condus liceul în perioada 1916-1918.

Amfiteatrul a fost de la construirea și mai ales de la modernizarea lui – și a rămas multă vreme – cea mai elegantă sală

din oraș. Avea forma unui semicerc cu marginile îndepărtate și alungite, dispunea de o scenă de mărime mijlocie, dar suficient de adâncă pentru a permite desfășurarea unor spectacole de teatru sau prezența unui cor relativ numeros. La etaj, în fața amfiteatrului, deasupra holului, se afla sala de recepții a liceului. Pentru modernizarea sălii de festivități s-a apelat la arhitecții Toma T. Socolescu și Mayer. Pentru ca sala de festivități să fie amenajată așa cum își doreau ploieștenii, au fost delegați de Comitetul Școlar profesorii V.T. Niculescu și I. Ganea (secretar și contabil), să se deplaseze la Brașov să viziteze o fabrică de mobilă. În una din aceste deplasări la Brașov s-a stabilit ca Fabrica de mobilă Czell să confecționeze 695 de bucăți de scaune a 288 lei bucata. Important este faptul că întreg corpul profesoral a studiat proiectul prezentat de arhitectul Toma T. Socolescu pentru a vedea dacă întrunește condițiile igienice și o bună distribuție a sălilor necesare bunului mers al procesului de învățământ și în special proiectul sălii de festivități.

Pe unul din pereții holului de la intrare în liceu se afla *pro nemurire* un tabel cu profesorii care au contribuit financiar pentru mărirea amfiteatrului liceului. Între aceștia amintim: prof. I. Dem. Agraru 20.000 lei, Sterie Lainas 10.000 lei, P. Manuelescu 10.000 lei, Gh. Constantinescu 20.000 lei, Toma N. Slăvcescu 100.000 lei. Contribuțiile financiare au fost adunate în perioada 1901-1934. Printre cei care au donat diverse sume de bani mai întâlnim: Societatea popicarilor, Societatea de ajutor a elevilor cu 34.000 lei, proprietari, comercianți, funcționari.

Putem afirma fără să greșim că însuși holul impunător al liceului, de altfel o bijuterie arhitectonică, era o istorie în miniatură a neamului românesc prin plăcile de marmură comemorative privind găzduirea Regelui Carol I în 1906 cu ocazia manevrelor regale, tabelul cu profesorii și elevii liceului care „au murit pentru mântuirea și mărirea patriei amenințate în războiul cel mare”, premianții de onoare ai liceului din perioada 1900-1926 prin care la loc de cinste figura Andrei Rădulescu. În vederea măririi fondurilor pentru amenajarea amfiteatrului liceului a contribuit și revista „Curierul liceului” cu suma de 220 lei.

Cu ocazia aniversării a treizeci de ani de la războiul din 1877, în primăvara anului 1907, un grup de veterani ai legiunii de voluntari bulgari care au fost instruiți în tabăra de la Berеasca au venit să comemoreze evenimentele la care luaseră parte chiar în locurile de care se simțeau legați aducând un omagiu Ploieștiului și locuitorilor săi. Ei s-au întâlnit în amfiteatrul Liceului „Sfinții Petru și Pavel" cu oficialitățile locale, cu intelectualii și cu cetățenii mai în vârstă. După ce au vizitat monumentalul local și-au exprimat recunoștința pentru frățescul ajutor primit în 1877 și bucuria de a vedea cât de mult a progresat orașul. Apoi li s-a răspuns de către ploieșteni prin cuvinte emoționante. Înainte de banchetul pe care gazdele l-au oferit oaspeților s-a realizat o fotografie comună în care veteranii bulgari apar alături de prefectul județului Luca Elefterescu (1853-1925), primarul Constantin Iennescu și directorul liceului, Pană Popescu.

Odată cu venirea în fruntea liceului a profesorului Pană Popescu (1868-1952) în anul 1912 s-au reintrodus șezătorile culturale întrerupte în anul 1907 din cauza izbucnirii răscoalei țăranilor. Șezătorile erau foarte apreciate atât de elevi cât și de publicul amator. Pană Popescu era profesor de limba română și a fost la direcțiunea Liceului „Sfinții Petru și Pavel" între anii 1906-1907 și 1912-1915. A fost întemeietorul Asociației Amicale și de Ajutor Reciproc pentru ajutorarea elevilor nevoiași și mai ales fondatorul Secției Cercetașilor României, filiala Prahova.

Pentru a ridica calitatea conferințelor care aveau loc în amfiteatrul liceului, în martie 1911 elevii au cumpărat de la Paris la îndemnul profesorilor Gh. Constantinescu, C.S. Popescu și E. Flavian din fondul „Societății de Ajutor Reciproc" al liceului, un aparat de proiecție cinematografică. De menționat că în Ploiești, cinematograful, această nouă minune tehnică și-a făcut apariția în anul 1904. Cinematograful a fost instalat în amfiteatrul liceului și a oferit elevilor filme instructive, iar liceul avea posibilitatea să strângă fonduri necesare organizării excursiilor școlare. De alegerea filmelor se ocupa o comisie de profesori. Nu este lipsit de interes să menționăm că în amfiteatrul liceului ploieștean a rulat filmul „Verdun Visions d'Histoire". Se arăta că acest film a fost

realizat la fața locului „fiind de o deosebită importanță în ce privește educația spiritului civic și patriotic”.

În ziua de 30 aprilie 1938 s-a prezentat în cadrul amfiteatrului liceului din Ploiești în prezența „unei asistențe selecte” un film despre industria petroliferă română. Totodată, ședința cinematografică „s-a încheiat cu prezentarea filmului redând participarea României la Expoziția Internațională din 1937”. Filmul a fost realizat la comanda societății Creditul Minier Franco-Român cu scopul ca „străinătatea să ne cunoască cât mai îndeaproape potențialul economic și cultural”. Acest film de propagandă „reprezintă un efort în plus și încă foarte apreciat pentru a face cunoscute tezaurele economice și culturale de care țara noastră dispune cu îmbelșugare”.

Nu toate filmele care interesau educația elevilor liceului puteau fi achiziționate pentru a fi prezentate în amfiteatrul liceului. În acest scop direcțiunea liceului cu acordul autorităților apelau la bunăvoința proprietarilor, sălilor de cinematograf din localitate pentru a permite elevilor de curs secundar să vizioneze anumite filme în mod gratuit sau cu reducere.

Astfel, în anul 1930 direcțiunea Liceului „Sfinții Petru și Pavel” a stabilit o înțelegere cu proprietarii Cinematografului „Odeon”, ing. C. Ionescu-Boroia, director general al societății Petrol Foraj și Elias Haymson, pentru a permite accesul gratuit la matineu a elevilor de la cursul superior pentru a viziona filme cu caracter cultural sau istoric ca „Viața lui Iisus” și „Doamna de Récamier”, după cum ne informa ziarul *Cuvântul* din 20 august 1930.

În ziua de 16 martie 1929 elevii de la școlile secundare din Ploiești, însoțiți de profesorii lor au mers la sala „Odeon” unde au vizionat „extraordinarul film istoric *Taras Hatmanul Cazacilor* episod din romanul *Prin foc și sabie*, de marele scriitor H. Sienkiewicz, laureat al premiului Nobel pentru literatură în anul 1905”.

Deoarece la sala „Scala” s-au prezentat în zilele de 7-9 aprilie 1938 filmele „Rapsodia Rustică” și „Floarea Reginei”, care au fost premiate la Concursul Internațional de la Cannes în

septembrie 1937. România a luat parte la acest concurs alături de alte 85 state participante. Ziarul *Curentul* din 10 aprilie 1938 aprecia că „este o mare cinste pentru cinematografia română, care deşi tânără a reuşit să se impună în faţa altor state cu o industrie cinematografică mult mai înaintată".

Conducerea Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel" din Ploieşti „a îngăduit orfanilor din orfelinatul local să asiste gratuit la reprezentaţiile de cinematograf educativ al liceului. În acest scop s-a dispus să se facă şi carnete de identitate cu fotografia fiecărui elev". De menţionat că directorul liceului, Gh. Constantinescu, a interzis elevilor liceului să frecventeze cinematografele din Ploieşti. Ca urmare a activităţii sale didactice acesta împreună cu prof. Dumitru Munteanu-Râmnic a fost numit „în comisia pentru reforma învăţământului secundar în anul 1922". Prof. Gh. Constantinescu a fost decorat de Regele Alexandru al Iugoslaviei cu ordinul „Sfântul Sava", cu ocazia vizitei efectuate la Belgrad în 1922 împreună cu un grup de profesori şi elevi de la liceul ploieştean.

Anul 1930 reprezintă pentru Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel" un moment de cumpănă „care a produs mare senzaţie în rândul opiniei publice locale". Timp de o lună inspectorii financiari ai Ministerului Instrucţiunii Publice „au cercetat gestiunea financiară a liceului pe perioada 1919-1923 răsfoind de dimineaţa până seara scriptele şcolii, descoperind pe zi ce trecea noi şi noi nereguli", ceea ce arăta că „s-a furat cum am spune în vechiul grai românesc, ca în Codrul Vlăsiei". Totul a pornit în urma unui denunţ făcut ministrului Instrucţiunii Publice prin care „se aducea la cunoştinţă că secretarul şi contabilul liceului, Ion Ganea a delapidat banii din cassa comitetului şcolar". Cercetarea scriptelor s-a făcut sub îndrumarea lui Stamate, Inspector General Contabil. Suma delapidată era de 60 000 lei şi provenea din neplata unor profesori la examenele particulare din neachitarea taxelor de 4 şi 8%. Cercetări mai profunde arată că valoarea totală a delapidării este de 600 000 lei în care intră şi neplata celor 60 000 lei, costul aparatului de proiecţie cumpărat de la o firmă din Germania, pentru conferinţele ţinute în amfiteatrul liceului, sumă care figura

achitată, dar în realitate, nu era. Ion Ganea este somat să recunoască frauda și să se oblige la acoperirea prejudiciului, dar în noaptea de 2-3 iulie 1930, acesta s-a împușcat în curtea liceului și a murit.

Inițiatorii modernizării sălii de festivități și a transformării ei în amfiteatru considerau că aceasta era un mediu propice de răspândire a ideilor și cunoștințelor culturale, științifice și artistice. Cel puțin în privința elevilor se urmărea ca prin conferințele care se țineau aici să se realizeze aprofundarea cunoștințelor de cultură generală umaniste și a celor științifice. Se pornea de la premisa că nu poți fi un om cult fără să ai cunoștințe esențiale, temeinice în varii domenii. Credem că nu greșim afirmând că perioada de glorie a amfiteatrului a reprezentat-o perioada interbelică când acesta a ajuns un veritabil brand al Ploieștiului. În privința răspândirii culturii, Amfiteatrul sau Aula Liceului, cum apare în documentele vremii și-a făcut cu prisosință datoria.

Unele societăți indiferent de profilul de activitate, deși aveau săli de festivități, apelau la amfiteatrul Liceului „Sfinții Petru și Pavel" din localitate din mai multe considerente, în primul rând disponibilitatea conducerii liceului la actul de cultură din care cauză nu percepea chirie, somptuozitatea locației, onoarea personalităților politice, culturale și economice care prezentau conferințe și mai ales faptul că amfiteatrul se afla în centrul orașului.

La 1 aprilie 1944 se închid cursurile școlilor din municipiul Ploiești, pentru ca o zi mai târziu să înceapă evacuarea unor școli din oraș. Astfel Liceul „Sfinții Petru și Pavel" este evacuat în comuna Izvoarele, iar liceul de fete „Despina Doamna" la Slănic-Prahova. Liceul Comercial de fete la Vălenii de Munte, iar cel de băieți, „Spiru Haret" la Măneciu.

Bombardamentul aliat din 5 mai 1944 a avut un efect devastator pentru Ploiești, nu atât prin numărul clădirilor afectate, cât mai ales prin instituțiile publice atinse. Monumentala fațadă a Liceului „Sfinții Petru și Pavel" a fost lovită din plin, iar corpul central a fost redus la o grămadă de moloz. Printre ruine, numai statuile Apostolilor și cei doi lei imenși de piatră scăpaseră

neatinşi. Un incendiu a distrus ceea ce mai rămăsese din amfiteatrul liceului care răsunase de vocile puternice ale unor iluştri oameni de cultură şi ştiinţă şi fusese un simbol al Ploieştiului. Clădirea monumentală care avusese „pentru oraş importanţa unui monument naţional" şi care îşi dovedise trăinicia în împrejurările a două cutremure, cel de la 22 octombrie 1940 şi cel mai puternic din noaptea de 9-10 noiembrie 1940, nu mai putea fi folosită şi nici reparată.

Edificiul a depăşit prin însemnătatea activităţilor pe care le-a adăpostit graniţele Ploieştiului.

După cel de-al doilea război mondial s-a pus problema refacerii acestui locaş de cultură. Presa locală şi chiar cea naţională au îmbrăţişat cauza acestui „altar însângerat", cerând orice sacrificiu în scopul renovării lui. La radio, foşti elevi, academicieni, ca Andrei Rădulescu şi actorul Ion Manolescu au adresat acelaşi apel ţării întregi. S-a organizat chiar o „săptămână a liceului" cu colecte, serbări, spectacole cu plată, şezători, conferinţe, manifestări spontane cu un număr festiv al revistei „Curierul liceului". Ziarul ploieştean *Presa* din 20 februarie 1946, a publicat Apelul, Comitetului de reconstrucţie al Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel" în care se spunea: „...dorim să refacem liceul nostru distrus de bombardamentele din vara anului 1944. Dorim să refacem acest ALTAR de educaţie şi cultură, care a dat **Prahovei** şi **ţării**, în cursul deceniilor, elite în toate câmpurile de activitate. Ne trebuie fonduri însemnate şi suntem încredinţaţi că le vom realiza. Suntem optimişti, dacă distrugerea lui ne-a îndurerat pe toţi, reconstrucţia lui trebuie să ne unească pe toţi. Această reconstrucţie va fi opera tuturor. E casa pe care trebuie să ne-o refacem. Ea ne-a îndrumat părinţii şi ne-a format pe noi. Trebuie să o refacem pentru urmaşii nostri. Este nevoie de munca şi străduinţa tuturor".

Gheorghe Vidraşcu, primarul municipiului Ploieşti, releva în ziarul *Presa*, din 20 februarie 1946, că deşi „Ploieştii este un oraş al bogăţiei, este şi un oraş al mizeriei şi aprecia ca primă urgenţă în reconstrucţie, în afară de Palatul Cultural, se află Liceul de băieţi *Sfinţii Petru şi Pavel* şi Liceul de fete *Despina Doamna*,

unde primesc lumină și învățătură – în afară de un infim număr de fii de muncitori și țărani –, înseși odraslele celor din conducerile societăților petrolifere, care ar trebui să contribuie la reconstrucția liceelor amintite, pe care ar trebui să-i doară inima de avutul și bogățiile țării și să contribuie la grabnica refacere a orașului Ploiești". În activitatea de strângere a fondurilor, atât cât s-a putut, s-au implicat și elevii prin societățile lor culturale, artistice, științifice și sportive, care fiinţau în cadrul liceului, ca „I.L. Caragiale" și „Spiru Haret", îndrumați de profesorii C.M. Râpeanu și N. Simache. Aceste societăți au susținut în 11 ședințe, 18 conferințe cu subiect liber din domeniul literar-artistic sau filosofic, mai ales în anul 1947. Printre societățile industriale care au contribuit cu bani pentru refacerea clădirii Liceului „Sfinții Petru și Pavel" amintim Societatea „Concordia", care în anul 1945 a acordat suma de 2 000 000 lei. Salariații de la Rafinăria „Standard", din Ploiești, în număr de 500, au hotărât să contribuie „cu o oră din salariul lor lunar pentru vindecarea rănilor de război".

În ziua de 7 septembrie 1947 a avut loc la Cinema „Scala" festivalul organizat de „Arlus" Ploiești în colaborare cu școlile din localitate, ocazie cu care s-a sărbătorit aniversarea a 800 de ani de la întemeierea Moscovei. Cu această ocazie prof. Manea Mănescu de la Liceul „Sfinții Petru și Pavel" a prezentat expunerea „Moscova – capitala păcii și a progresului". Au participat și au urmărit cu viu interes conferința, pe lângă autoritățile locale, profesorii Ion Th. Grigore, N. Simache, Gh. Canciu etc. După conferință a urmat „un frumos program artistic", după care a fost prezentat filmul documentar „O zi în U.R.S.S".

Având în vedere că liceul nu mai dispunea de o sală corespunzătoare pentru conferințe, o serie de manifestări ale liceului s-au desfășurat în alte locații din Ploiești. Astfel, la 27 ianuarie 1946, la sala „Odeon", a avut loc ședătoarea organizată de prof. Gh.V. Milica închinată memoriei lui I.L. Caragiale cu ocazia aniversării a 92 de ani de la naștere, la care Șerban Cioculescu a ținut o conferință despre „Caragiale și Prahova", evocând cu mult farmec figura marelui dramaturg.

A doua şezătoare, organizată de prof. Elena Paulescu, a avut loc la sala „Scala” şi a constat în muzică, epigrame şi lecturi din producţii literare şi personale. Prof. Elena Canciu a „executat lucrări muzicale”, iar prof. Elena Paulescu a prezentat conferinţa „Talente precoce în literatura română”.

Pentru reconstrucţia liceului amintim şi recitalul de vioară dat de prof. Al. Butaş la sala „Odeon” şi Festivalul datinilor de sărbători organizat de către prof. Constantin Enciu în seara zilei de 22 decembrie 1945, ocazie cu care s-a prezentat piesa „Vicleimul”.

În ziua de 20 iunie 1946 la Cinema „Scala” a fost sărbătorit profesorul I.Cr. Danielescu cu ocazia ieşirii sale la pensie. Manifestarea a fost organizată de Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel” de Sindicatul Profesorilor Secundari şi Căminul Cultural „Voevodul Mihai”. Personalitatea sărbătoritului a fost reliefată de prof. Gh. Canciu, av. Romulus Spirescu, prof. N. Simache din partea foştilor elevi şi C.M. Râpeanu. Corurile din localitate au „executat compoziţii” din creaţia maestrului care-şi încheia după o muncă rodnică şi intensă activitatea sa didactică.

La 5 decembrie 1945 Comitetul Judeţean Prahova al Tineretului Progresist a luat iniţiativa comemorării lui Nicolae Iorga şi a lui Virgil Madgearu în colaborare cu şcolile secundare din Ploieşti într-una din sălile Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel”.

La 6 decembrie 1945, cu ocazia sărbătoririi patronului Liceului de băieţi ”Nicolae Bălcescu”, elevii acestuia împreună cu cei de la Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel” din Ploieşti au organizat prima şezătoare a Societăţii literare „Mugurașii” într-una din sălile de curs, unde prof. C. Enciu de la Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel” a conferenţiat despre „Bălcescu literat” după care a urmat un program artistic dirijat şi supravegheat de prof. D. Borislavschi.

La 28 noiembrie 1946, studentul Paul Popescu a conferenţiat despre „Rolul instituţiei de stat şi al funcţionarului public în U.R.S.S.” pentru membrii Sindicatului funcţionarilor Prefecturii Prahova, iar corul Sindicatului condus de Mica Petraşcu a „executat” un program artistic. Acţiunea avea loc în cadrul strângerii de fonduri pentru reconstrucţia liceului. Paralel cu strângerea unor fonduri destul de importante s-au elaborat şi

planuri de reconstrucție cu scopul de a reface liceul „așa cum a fost el”. Inflația care a devalorizat leul de la lună la lună a împiedicat începerea unei lucrări serioase înainte de anul 1948. În articolul „Reconstrucția liceului” semnat de prof. Grigore Savu, în calitate de director al acestuia, se menționa că planurile de reconstrucție a clădirii prevedeau la parter un amfiteatru pentru 120 de elevi, precum și o sală de festivități care urma să fie „cea mai mare sală de spectacole din oraș făcută atât pentru nevoile liceului, cât și pentru strângerea de fonduri prin comercializare, punând-o la dispoziția publicului pentru teatru sau cinematograf”. Pentru autorul articolului „vechiul amfiteatru al liceului, cu o capacitate foarte redusă și construit necorespunzător unei vizibilități corecte, se desființează realizându-se astfel și o degajare a curții interioare a școlii”.

Lucrările de reconstrucție au fost continuate de Ministerul Minelor și Petrolului care în ianuarie 1948 a preluat localul. Acest minister dispunea de fonduri importante dar nu era interesat să refacă clădirea, mai ales fațada inițială așa cum era înainte de bombardament. Planurile au fost modificate spre a face noua clădire mai funcțională și mai puțin costisitoare. Nu putem să nu remarcăm faptul că Liceul „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești se află în vecinătatea bisericii strămbunilor plăieși, numită și „Sfântul Gheorghe-Vechi”; după trecutul său istoric, aparține județului și întregii națiuni, fiind primul lăcaș de închinăciune clădit de Plăieșii stabiliți aici de Voievodul Mircea cel Bătrân și la care s-a închinat și împărtășit, dimpreună cu ostașii săi, domnul Mihai Viteazul, în ajunul trecerii peste Carpați spre a relua Transilvania cucerită de unguri. Faptul că liceul ploieștean a fost, de la înființare și până la desființare, un lăcaș de învățătură și cultură de excepție, putem s-o punem și pe seama acestei apropieri. Mai mult ca sigur harul divin s-a revărsat și asupra liceului cu nume de sfinți.

Odată cu reforma învățământului din anul 1948 liceul va cunoaște transformări radicale, dar activitatea sa fabuloasă de până atunci este preluată în alt context de Liceul „I.L. Caragiale” care i-a continuat cu demnitate și mândrie tradiția în acest domeniu.

CAPITOLUL II

SĂLI DE SPECTACOLE CARE AU FUNCȚIONAT LA PLOIEȘTI ÎN PARALEL CU AMFITEATRUL LICEULUI SFINȚII PETRU ȘI PAVEL

Până la izbucnirea primul război mondial, sala „Cooperativa" era cea mai importantă sală, unde aveau loc conferințe sau întruniri politice, reprezentații teatrale etc. Festivitatea de inaugurare a acestei săli a avut loc la 1 decembrie 1899. Un grup de artişti ai Teatrului Național din Bucureşti în frunte cu societara Aristizza Romanescu prezintă recitări şi fragmente din piese de teatru.

De menționat că la această sală susțineau reprezentații chiar şi trupe de teatru din străinătate, cum este cazul în ianuarie 1904, când o trupă italiană a susținut două reprezentații teatrale. Aici, în noiembrie 1904, chiar marea tragediană Sarah Bernhardt în fruntea unei numeroase trupe şi cu decoruri pariziene originale prezintă drama „Dama cu camelii" de Al. Dumas-fiul. La 20 mai 1905 chiar primadona Elena Theodorini oferă un recital de arii din opere la această sală. Pe durata timpului petrecut la Ploieşti artista locuieşte la familia vărului ei, avocatul Theodor V. Theodorini. La 28 februarie 1906 Elena Theodorini şi eleva sa ploieșteancă Maria Solomonescu susțin la sala „Cooperativa" un concert vocal.

La 20 octombrie 1901 are loc la această sală o reprezentație teatrală şi muzicală dată în „beneficiul lui Ferdinand Eberth, şeful Muzicii Regimentului Prahova nr. 7".

Aici au conferențiat numeroase personalități ca Nicolae Iorga, V.A. Urechea, Christu Negoescu, Al.G. Radovici, G. Djuvara, Jean T. Florescu, I. Ionescu-Quintus, Grigore Tocilescu, avocatul Gh. Becescu-Silvan, O. Dissescu, Al. Macedonski, D. Munteanu-Râmnic etc.

În anul 1907, trupa Tony Bulandra a prezentat o piesă de teatru în cadrul unui turneu anual. Astfel, la această sală în anul

1907 aveau loc toate manifestațiile culturale organizate de Academia Populară din Ploiești, care constau din conferințe, audiții și spectacole muzicale și de teatru urmărite cu interes „de un public imens, compus din tot ce are Ploieștiul mai cult și mai ales". Pentru ziua de 30 noiembrie 1907 era prevăzută conferința lui Christu Negoescu despre „Educația integrală" după cum consemna ziarul *Biruința* din 26 noiembrie 1907.

În ziua de 8 octombrie 1905, la sala „Cooperativa" a avut loc reprezentația „în folosul venitului Expoziționii Naționale din 1906 ce va fi la București". Cu concursul lui Petre Liciu, artist societar al Teatrului Național din București s-a jucat piesa „Othelo modern", după cum menționează ziarul *Prahova* din 8 octombrie 1905. Tot în această sală, la 18 decembrie 1905 a avut loc reprezentația extraordinară cu piesa „Instinctul" dată în beneficiul casierului teatral Carol Horovitz, cu concursul lui C. I. Nottara și Aristitzza Romanescu după cum menționa ziarul *Ploieștii* din 18 decembrie 1905.

Ziarul *Prahova* din 2 octombrie 1905 consemna că la sala „Cooperativa" a avut loc o mare reprezentație în folosul copiilor săraci pentru procurarea de manuale școlare, sub patronajul primarului orașului G.D. Dobrescu cu piesa „Microbii Bucureștilor" de Paul Gusti. Tot la această sală în februarie 1908 prof. D. Munteanu-Râmnic a conferențiat despre „Din lupta pentru un ideal" în cadrul unei ședători literare.

În ziua de 14 decembrie 1907, deputatul liberal I. Ionescu-Quintus a conferențiat la sala „Cooperativa" despre „Cei de sus și Cei de jos" prin care condamnă represiunea disproporționată a armatei față de răsculați. Această conferință a fost publicată în broșură la Tipografia „Lumina".

Ziarul *Depeșa Prahovei* din 6 aprilie 1908 își informa cititorii că dr. Ion Cantacuzino, șeful Serviciului Sanitar „și-a dezvoltat în sala Teatrului *Cooperativa* conferința sa *Cum devenim ofticoși*, în beneficiul Azilului pentru orfani și copii găsiți". Tot la această sală, Societatea național-patriotică „Ne cheamă Carpații" a organizat în ziua de 12 iunie 1915 o serată artistică.

La sala „Cooperativa" a avut loc în ziua de 5 octombrie 1923, concertul prezentat de Corul vocal format din 30 de persoane condus de profesorul Ștefan Stoicescu din București.

Acest concert era apreciat de ziarul *Ploieștii* din 30 septembrie 1923 drept „un eveniment artistic de prim rang”.

Tot la sala „Cooperativa” în seara zilei de 15 februarie 1925 a fost sărbătorit „ilustrul dramaturg Constantin I. Nottara, decanul artei românești” cu ocazia „aniversării a unei jumătăți de secol de când joacă pe scena Teatrului Național din București”.

Cu acest prilej sărbătoritul a „jucat geniala dramă *Apus de soare*, opera nemuritorului Barbu Delavrancea”, după cum consemna gazeta *Virtutea* din 17 februarie 1925.

Ziarul *Ploieștii* din 15 februarie 1925 își informa cititorii că în ziua de 17 februarie va concerta la sala „Cooperativa” violonistul Mircea Bârsan elevul lui George Enescu. Violonistul „era o tânără speranță a țării noastre și în curând urma să plece la Paris spre a-și desăvârși talentul”, iar ziarul *Universul* din 24 iunie 1931 își informa cititorii că Regimentul 32 Mircea „a dat o frumoasă serbare populară pentru strângerea fondurilor necesare ridicării monumentului eroilor acestui regiment ce se va face din inițiativa col. C. Palada, Comandantul regimentului”.

La sala „Cooperativa” s-a jucat piesa „Mândria neamului” de Jan Teodor după care a doua zi a avut loc o „bătae cu flori pe Bulevardul Independenței”.

Prima mențiune despre sala „Modern” o avem din anul 1915, aceasta era apreciată drept „frumoasă sală a Teatrului *Modern*”. De fapt, aceasta este fosta sală „Grand-Hotel” situată pe strada Basarabi care avea și o grădină de vară, fiind proprietatea Așezământului israelit „Luca Moise”. Aici în martie 1906 trupa de operetă „Lyra” (constituită la Ploiești la 3 ianuarie 1906) susține un recital de muzică din operete.

La sala „Grand-Hotel” a avut loc în ziua de 9 ianuarie 1888 o serată organizată de Comitetul școlii israelito-române „Luca Moise” la care a participat filantropul Max Schapira, dr. G. Cosma etc. după cum informează ziarul *Voința Prahovei* din 18 ianuarie 1888.

Ziarul *Aurora* din 11 octombrie 1909 consemnează că la sala „Grand-Hotel” a avut loc Congresul chelnerilor din Ploiești. Cu această ocazie participanții au „trimes energice adrese de protestare cortesurilor din Madrid contra execuției lui Ferrer”.

Printre cei care au luat cuvântul au fost Costică Ionescu-

Savantu legător de cărți, Ștefan Gheorghiu zis Rocambole și Ion Olteanu.

La sala „Grand Hotel”, în ziua de 22 mai 1921, a avut loc Congresul anual al organizației de Prahova a Partidului Poporului, condus de generalul erou Alexandru Averescu. Ținem să precizăm că până a intrat în conștiința publică sala „Modern”, ploieștenii și mai ales presa locală, foloseau și vechea denumire de sala „Grand Hotel”.

La sala „Modern” din Ploiești ziarul *România Viitoare* din 24 februarie 1915 anunța că în ziua de 7 martie va conferenția „marele român, actor și scriitor Delavrancea despre „Ce trebuie să facem”, cu care prilej va concerta Corul Ceremonial al profesorului Ion Croitoru de la Liceul „Sfinții Petru și Pavel”. Acțiunea are loc în cadrul festivalului Ligii Culturale Secția Ploiești.

În ziua de 5 septembrie 1915 a avut loc la sala „Modern” festivalul în folosul populației belgiene. S-a strâns suma de 1.300 lei care s-a expediat prin ing. I. Duqué directorul Societății Nafta, Ministrului Belgiei la București pentru „Comité National Belge de Secours et d’Alimentation”. S-au prezentat filmele „Patria nu ne uită și Distrugerea orașului Louvain”, prilej de manifestații de empatie pentru Franța și Belgia și pentru armatele și eroismul lor, cum consemna ziarul *România Viitoare* din 13 septembrie 1915.

După primul război mondial sala „Modern” își menține importanța, specializându-se în găzduirea unor reprezentații teatrale și ocazional întruniri publice și conferințe culturale. Aici în anul 1919 a jucat și trupa Mărioarei Voiculescu piesa „Dama cu camelii”, iar în anul 1927 dr. L. Ghelerter a conferențiat despre „Socialismul și Comuna”. Poate nu este lipsit de interes să arătăm că actrița Mărioara Voiculescu era ploieșteancă căsătorită cu dr. Tomescu și așa cum ne informează ziarul *Lanterna* din 28 iulie 1919, preluând o informație din ziarul *Rampa* a vândut familiei Lucia și Max Schapira din Ploiești, imobilul ce poseda în str. Spiru Haret nr. 10 pentru suma de 650 000 lei.

Ziarul *Virtutea* din 23 (10) septembrie 1922 anunța publicul amator de spectacole că în ziua de 27 septembrie 1922 la sala Modern, Societatea filarmonică din Brașov în drum spre Constanța, unde va da două concerte în onoarea Congresiștilor

Camerelor de Comerț din 28 septembrie 1922, va ține un concert simfonic la solicitarea „membrilor amatori de muzică" din Ploiești cu același program „ca la Sinaia" în fața familiei regale, în plus se va prezenta și celebra uvertură „1812" de Tchaikovsky. Tot cunoscutul ziar *Virtutea* din 21 octombrie 1922 își informa cititorii că în seara zilei de 23 octombrie se va juca la sala „Modern" de către artiștii Teatrului Național, în frunte cu Maria Giurea și N. Soreanu, frumoasa comedie în trei acte, „Scampolo".

În anul 1922 la sala „Modern" s-a comemorat împlinirea a 50 de ani de la moartea fondatorului Așezământului „Luca Moise" la care a participat ministrul Instrucțiunii Publice dr. C. Angelescu și Iuliu Valaori. Tot la sala „Modern" în ziua de 21 mai 1921 a avut loc în organizarea Cohortei Grivița o serbare cercetășească cu un program variat și bogat „executat" de cercetași. S-a jucat piesa „Banul Mărăcine", după cum arată ziarul *Îndreptarea Prahovei* din 29 mai 1921. Și tot în această sală în cadrul turneului oficial al Teatrului Național din București, în ziua de 18 noiembrie 1925, Maria Filotti, societară cls. I și profesoară la Conservator, a jucat piesa „Iubire" de Paul I. Prodan, după cum consemnează ziarul *Virtutea* din 7 noiembrie 1925.

În 1925 are loc la sala Teatrului „Modern" un banchet în onoarea profesorului Dumitru Munteanu-Râmnic la care au participat: I.G. Obrocea, arhitectul Toma T. Socolescu și directorul ziarului *Curentul*, Pamfil Șeicaru. Tot la sala „Modern" are loc în ziua de 6 februarie 1926 „un mare bal mascat în scopul strângerii fondurilor pentru cumpărarea unui imobil în care se va instala un sanatoriu pentru tuberculoși". Balul a fost organizat de Elena Obrocea (născută Cantilli) care era președinta Societății „Profilaxia tuberculozei", Secția Ploiești. Cu această ocazie s-au strâns 170.000 lei.

În anul 1927 sala „Modern" este modernizată de către David Emanuel devenind „o sală de spectacole agreabilă din toate punctele de vedere și un permanent loc de întâlnire a elitei ploieștene", după cum consemnează gazeta *Informatorul* din 8 mai 1927.

Tot la teatrul „Modern" în anul 1928, Tony Bulandra „ilustrul reprezentant al teatrului românesc" a fost sărbătorit printr-o reprezentație de gală. Cu acest prilej D.A. Emanuel

patronul teatrului a rostit un discurs omagial relevând „dâra luminoasă lăsată de artist în evoluția teatrului românesc”.

Ziarul *Cuvântul Prahovei* din 18 octombrie 1931 consemna că în ziua de 25 octombrie 1931 la sala „Modern” urma să aibă loc o ședătoare literară sub patronajul generalului T. Teutu prefectul județului Prahova „pentru mărirea fondului necesar ridicării monumentelor regilor Carol I și Ferdinand I”. Cu această ocazie prof. univ. Nichifor Crainic „va conferenția despre personalitatea celor doi mari regi defuncți, privită în ansamblul realizărilor noastre naționale”. I.A. Bassarabescu, Ion Minulescu, Al. Cazaban, George Gregorian și Mircea Rădulescu „vor citi din operile lor”.

În anul 1936 la această sală s-a prezentat piesa „Otto Elefantul” cu comedianul Gh. Timică, soțul actriței Clody Bertola.

În ziua de 20 ianuarie 1938 la sala „Modern” urma să joace celebra dramă în trei acte a lui Vilém Werner „Oameni pe un sloi de gheață”, sub direcția lui Paul Gusti și cu o distribuție de excepție printre care amintim pe George Calboreanu unul „din cei mai mari artiști români”, după cum consemna ziarul *Raza Prahovei* din 16 ianuarie 1938. Acest eveniment teatral era datorat „cunoscutului impresar ploieștean Lică Teodorescu”.

Pentru a fi în pas cu vremurile, încă din anul 1930 funcționa după cum menționează ziarul *Virtutea* din 15 februarie 1930 „un aparat de cinematograf vorbitor”.

Tot aici în acest an a jucat și Tony Bulandra și V. Maximilian piesa „Marius”, iar în ziua de 19 mai 1931 s-a jucat și Revista lui N. Kirițescu după cum arată ziarul *Dreptatea Prahovei* din 13 mai 1931, iar în anul 1940 sala „Modern” este preluată în cadrul acțiunii de românizare a societăților evreiești, de antreprenorul italian Guelfo Dolenini.

La 12 decembrie 1943 la sala „Modern” a avut loc solemnitatea inaugurării Căminului de Ucenice din Ploiești în prezența Mariei Mareșal Antonescu și a ministrului muncii, arhitectul I.D. Enescu. După 1945 sala „Modern” revine proprietarilor de drept, și anume, Comunitatea evreiască, și aici, la 25 februarie 1948, a avut loc în prezența Ministrului Artelor Ion Pas, candidat pe lista nr. 1 a F.N.D. pentru alegerile pentru Marea Adunare Națională, o întrunire electorală unde reprezentanții

Comitetului Democratic Evreiesc au anunțat că susțin candidații F.N.D., după cum arată ziarul *Timpul* din 25 februarie 1948. Această sală a fost naționalizată la 11 iunie 1948.

O altă sală de cinema folosită și pentru conferințe și întruniri politice era „Roxy" care apare în documente de presă mai frecvent în perioada interbelică și în timpul celui de-al doilea război mondial.

Sala „Eliseu" era situată pe Bulevardul Independenței. La sala „Eliseu" s-a sărbătorit ziua de 1 Mai, ocazie cu care au luat cuvântul av. N. Stroescu, G. Florescu, C. Mănescu, N. Lambru din Pleașa după cum consemnează ziarul *Ploieștii* din 6 mai 1923.

Ziarul *Virtutea* din 11 mai 1929 consemna că în ziua de 18 mai 1929 Liga Agrară Ploiești de sub conducerea fostului prefect de Prahova, Spirea Sorescu, avea o întrunire politică la sala „Eliseu".

Astfel, în ziua de 23 mai 1943, prof. Nicolae Simache a vorbit la sala „Eliseu" despre „Italia" sub auspiciile Institutului de Cultură Italiană, secția Ploiești, după care au fost „patru interesante filme documentare italiene cu vederi industriale, arheologice și pitorești din Italia" după cum consemna ziarul *Universul* din 22 mai 1943. Tot în această sală, în 1946 a conferențiat și Har. Mărgineanu despre „Tiparul în Cultura și Civilizația Omenirii", iar la 26 iulie 1946, dr. Bucur Postelnicescu a vorbit despre „Penicilina și rolul ei social", după cum informa Buletinul Oficial al Municipiului Ploiești, nr. 7/1946.

În Ploiești mai funcționa și sala Cinema „Regal" proprietatea lui Bellu Emanuel, ca și sala „Grivița" unde în anul 1927 a jucat și trupa lui Mișu Fotino.

Nu putem omite sala „Moldavia", sala Uniunii Funcționarilor Particulari înființată în anul 1912, unde conferența Nicolae Iorga care era membru de onoare al acestei Uniuni.

Ziarul *Curierul Prahovei* din 27 aprilie 1886 consemnează că în ziua de 3 mai 1886 Societatea național-patriotică și iredentistă „Carpații" a organizat la sala „Moldavia" o serbare pentru aniversarea înființării acestei societăți și aducerea aminte a zilei de 3 mai 1848. La această serbare au luat parte „mai mulți membri ai societății din București în frunte cu P. Grădișteanu". După manifestarea de la sala „Moldavia" și la finalul discursurilor

participanții au ieșit în stradă „cu torțe aprinse pentru a manifesta în sprijinul cauzei naționale”.

Casa negustorească din Ploiești avea o sală de conferințe foarte apreciată de presa locală care menționa „că oferă conferințe atât de importante și frumoase care sunt o hrană intelectuală atât de necesară”, după cum consemna ziarul *Ploieștii* din 18 noiembrie 1928. Sediul acesteia era pe Calea Câmpina la nr. 1. Aici au conferențiat C. Rădulescu-Motru (1928) strănepot al arhimandritului Eufrosin Poteca, Istrate Micescu, Jean Bart (comandorul Eugen Botez), Gala Galaction (1897-1961), Nicolae Iorga, Virgil Madgearu, M. Manoilescu, Grigore Trancu-Iași etc. La sala Casei Negustorești are loc în 1927 un festival artistic la care participă Agespina Eftimiu, Victor Eftimiu.

La Ploiești mai exista și sala „Bristol” (1931), sala Comunității Germane situată în str. Anastase Panu nr. 6, sala de la Palatul Băilor Municipale, cea a Societății Filarmonice Germane Geselligkeit înființată în anul 1892 sau cea a Clubului Internațional din Piața M. Kogălniceanu frecventată în special de reprezentanți ai societăților petroliere din Ploiești. Aici aveau loc conferințele secției ploieștene a Institution of Petroleum Technologists. De menționat că sala germană se va transforma la 13 decembrie 1947 în Teatrul Sindicatelor Unitare din Ploiești după cum menționează ziarul *Presa* din 3 decembrie 1947. Aici se va juca la inaugurare piesa lui Cezar Petrescu intitulată „Mânzul nebun”.

Sala Cinema „Trianon” era proprietatea Asociației Învățătorilor din Prahova, după cum informa ziarul *Dimineața* din 18 aprilie 1934.

În octombrie 1927 se înființează de către G.G. Bogdan, cunoscut patron croitor în Ploiești și de Haimsohn, Teatrul „Caragiale”, căruia imediat i s-a schimbat numele în „Doina” ca în final să fie botezat „Odeon”, care va deveni cea mai cunoscută sală din Ploiești. Această sală era situată în strada Dr. Radovici nr. 14 și avea 1200 de locuri. Despre această sală, ziarul *Ploieștii* din 20 februarie 1927 consemna că „ploieștenii vor avea așadar o mare sală de teatru și cinematograf, conferințe etc., cu totul modernă, cu o acustică perfectă”. La această sală funcționa și o grădină cinematograf care prezenta în premieră și filme sonore. Grădina

„Odeon” era a doua din România echipată cu aparate speciale sonore Western-Electric, prima fiind la București la Cinema „Capitol”, după cum menționa ziarul *Virtutea* din 6 iunie 1931. Planurile sălii „Odeon” au fost făcute de arhitecții Toma T. Socolescu și N. Smina, după cum consemnează ziarul *Ploieștii* din 20 martie 1927. Inițiatorii realizării acestei săli care urma să aibă 1400 locuri la parter și 4 intrări și 6 ieșiri au fost C. Ionescu Boroia inginer din Ploiești și Haimsohn care doreau ca acest teatru „să fie demn de bogăția orașului și județului nostru”, având în vedere că „toate sălile existente erau mici și necorespunzătoare” conform ziarului *Democrația* din 18 martie 1927.

În privința Teatrului „Odeon” au intervenit neînțelegeri între proprietari. Astfel, în anul 1935 Secția II a Tribunalului Prahova s-a pronunțat în procesul intentat de cunoscutul mare proprietar și croitor G.G. Bogdan „tovarășului său de la Teatrul *Odeon,* Elias Haimsohn, admițând sechestrul cerut și numind pe Georgescu care a exploatat Cinematograful *Grivița*”. Din partea lui G.G. Bogdan au pledat avocații Asnavorian și C. Ceruleanu, iar din partea lui Elias Haimsohn, avocatul Grigore Ivănceanu, după cum consemna ziarul *Ploieștii* din 30 ianuarie 1935.

În ziua de 9 martie 1935 elevii Gimnaziului „N. Bălcescu” și elevele Școlii nr. 4 de fete de sub direcția prof. C. M. Râpeanu au prezentat la sala „Odeon” feeria muzicală în două acte și un prolog „Fetița orfană” de N. Oancea. În scop de binefacere, la care a contribuit și orchestra Regimentului 7 Prahova, după cum consemna ziarul *Universul* din 9 martie 1935.

În ziua de 17 noiembrie 1935, la sala „Odeon”, Teatrul Național din București a prezentat spectacolul cu piesa „Avram Iancu” de Lucian Blaga în cadrul unui turneu de propagandă culturală. Prefectura Prahova a achiziționat bilete în valoare de 3 500 lei, care au fost distribuite la școlile secundare din Ploiești. Tot la sala Odeon, în 26 noiembrie 1930, Compania „Tănase” prezintă spectacolul de revistă „Ai – N-ai – Dai?”

La 22 iunie 1930 Nicolae Iorga a prezentat originala sa conferință intitulată „Cum am putea să ne americanizăm”, pentru ca în anul 1929, Maria Ventura împreună cu actorul George Vraca să joace drama lui Henry Bernstein „Malo”, după cum ne informează ziarul *Acțiunea Prahovei* din 22 decembrie 1929. De

menționat că Maria sau Mărioara Ventura, celebra artistă dramatică româno-franceză, avea rădăcini ploieștene, era nepoata de soră (Lea Fanșeta) a lui Nicolae Vermont (1866-1932), un stâlp de seamă al comunității evreiești. De asemenea, ziarul *Ploieștii* din 2 noiembrie 1935 menționa că în ziua de 8 noiembrie urma să aibă loc la sala „Odeon" un mare festival muzical, religios și național susținut de corul compus din 40 de persoane al Asociației generale a cântăreților bisericești, filiala Ploiești. Corul urma să „execute cântări religioase ale celor mai de seamă compozitori, cântece populare vechi, doine etc.". Asociația intenționa să strângă fonduri „pentru construirea unui cămin la Ploiești care să servească și de școală de cântări bisericești".

Ziarul *Imparțialul* din 25 mai 1938 consemna evenimentul redeschiderii sălii „Odeon" care a fost „perfect renovată". Cu această ocazie s-a prezentat filmul „Flori din Nissa". Directorul acestei cunoscute săli era Christache Dumitrescu instalator și electrotehnician. Știrea redeschiderii acestei săli „a fost primită cu o deosebită mulțumire de public, pentru că se simțea în acest oraș lipsa unei adevărate săli de spectacole și în principal a unei săli pentru teatru". Tot la sala „Odeon" în luna mai 1939 a avut loc un mare concert și o conferință despre pictorul Nicolae Grigorescu. Manifestarea fiind patronată de G. Alexianu Rezidentul regal al Ținutului „Bucegi".

În ziua de 19 noiembrie 1939 a avut loc la „Odeon" un mare festival artistic, sub patronajul comandantului Divizei a XIII-a din Ploiești, organizat de ofițerii garnizoanei cu scopul de a contribui la construirea Cercului militar Brașov. Pentru buna reușită a festivalului și-au dat concursul artiști de la Teatrul Național și Opera Română din București. La început I. Valjan a conferențiat despre „Epoca și humorul lui Caragiale" după care Viorica Crețoiu originară din Ploiești, și Tassian, ambii de la Opera Română, au cântat arii din repertoriul Operei, pentru ca actorul Manu de la Teatrul Național și Alexandru Teodorescu de la Filarmonică să completeze programul cu producțiile lor, iar apoi, prim-balerina Operei Române, Mary Georgescu „a executat câteva dansuri". Christache N. Dumitrescu proprietarul sălii „Odeon" situată în str. Dr. Radovici nr. 14, informa Camera de Comerț și Industrie Ploiești în ziua de 22 iunie 1944 că

„sus-numitul Teatru Cinema *Odeon* a fost distrus complet împreună cu tot mobilierul și accesoriile, de către bombardamentul aviației aliate (în text inamice – n.n.) din ziua de 18 mai 1944". După ce a fost reconstruită, aici în 10 decembrie 1947, a jucat Radu Beligan în celebra comedie pariziană „Clasa a VIII-a B".

La sala „Odeon" se va juca la 2 martie 1940 de către Ion Manolescu societar la Teatrul Național din București piesa „Moartea civilă" după cum consemnează ziarul *Prahova noastră* din 18 februarie 1940.

Sala „Paradis" situată în strada Cazărmii nr. 37 era proprietatea lui I. Georgescu-Paradis, inițiatorul Ateneului Popular „Paradis" în anul 1929, care avea ca scop „ridicarea și desăvârșirea nivelului cultural și moral al locuitorilor din Ploiești și județul Prahova". Aceasta se realiza prin „Conferințe publice cu scop și subiect educativ și cultural". În general sala „Paradis" era închiriată pentru activitățile culturale pe care le inițiа Ateneul Popular „Prahova".

Referitor la sala „Scala", care era apreciată drept una din cele mai spațioase săli de spectacole din Ploiești, ziarul *Virtutea* din 17 septembrie 1932 întreprinde o anchetă jurnalistică în rândul unor personalități ploieștene. Astfel profesorul I.A. Bassarabescu aprecia că „e unica sală din Ploiești destinată nu numai spectacolelor de cinema, dar și conferințelor, corespunzând tuturor cerințelor moderne, semn caracteristic al progresului pe care orașul Ploiești l-a realizat".

Pentru ing. V. Grădinaru, vicepreședintele Camerei de Comerț și Industrie Ploiești, proprietarul societății „Nafta" și întemeietorul societăților Anglo Roumanian și Petroles de Buștenari împreună cu Carol Wiegenfeld, sala „Scala" este „un templu de cultură, de distracție și recreere pe care toți îl iubim și-l apreciem". În anul 1940 sala „Scala" a fost preluată abuziv de legionari.

În anul 1940 au fost numiți comisari de românizare pe lângă sălile de cinematograf din Ploiești. Astfel avocatul I. Stoicescu pentru sălile „Scala" și „Odeon" și Octav Lixianu pentru sălile „Modern", „Clasic", „Aro", după cum menționează *Prahova noastră* din 8 decembrie 1940.

CAPITOLUL III

LOCUL ŞI ROLUL AMFITEATRULUI LICEULUI PLOIEŞTEAN ÎN CULTURA LOCALĂ

În peisajul vieţii culturale, liceul, prin dascălii săi a dat tonul unor iniţiative culturale de excepţie în acord cu cerinţele vremii. Nivelul cultural al Ploieştiului poate fi apreciat în epocă şi după numărul tipografiilor şi librăriilor. Faţă de alte oraşe apropiate Bucureştiului, Ploieştiul nu a cunoscut exodul intelectualilor locali spre capitală.

Şcoala a facilitat circulaţia valorilor. Amfiteatrul era o tribună de la care se expuneau public prin cicluri tematice de conferinţe, puncte de vedere privitoare la economie, istorie, politică socială şi cultură. Unele urmăreau fenomene istorice de lungă durată, altele celebrau evenimente sau evocau personalităţi. Prin activitatea lor extraşcolară pe linia culturii, numeroşi profesori ploieşteni de la Liceul cu nume de sfinţi au rămas în amintirea contemporanilor.

Amfiteatrul a fost „un organ de propagare a ştiinţei şi culturii”. Conferinţele ţinute cu ocazia comemorării zilei de naştere a unor importante personalităţi din lumea artei şi literaturii ocupau un loc distinct. Profesorul Zaharia Antinescu, unul dintre principalii iniţiatori ai înfiinţării şcolii, considera „că numai prin luminare o naţiune se face mare şi puternică şi că orice ploieştean are mare zel când e vorba de propăşirea patriei, a judeţului şi a oraşului lor”.

În scrisoarea pe care avocatul Grigore Ivănceanu o trimitea la 20 ianuarie 1955, din comuna Izvoarele unde se afla în al doilea domiciliu obligatoriu, avocatului George Brănescu, şi în care depana amintiri din vremea şcolarităţii, menţionează că „în anii dinaintea războiului din 1916 se ţineau sporadic diverse

conferințe publice în sala amfiteatrului Liceului *Sfinții Petru și Pavel*, iar cel care era atunci animatorul ers dr. C. Vasiliu. Printre alți vorbitori: N. Iorga, dr. I. Marinescu, prof. C. Istrati și alții". Pentru Grigore Ivănceanu aceste conferințe ținute în amfiteatrul liceului erau „un semn al pasiunii publicului local pentru preocupări intelectuale".

La conferințele și șezătorile desfășurate în Aula Liceului venea un numeros public pentru „a gusta atmosfera de nivel ridicat al ședințelor". Nu se discuta politică deoarece în concepția conducerii școlii „datoria sfântă este de a feri opinia publică să fie prinsă în mrejele politicianismului fără scrupule". Unele conferințe erau recenzate și publicate de presa locală.

Liceul, prin conferințele ținute în amfiteatrul său releva implicarea în viața comunității, fiind un fenomen unic în cultura ploieșteană. Așa cum Ateneul a fost emblema Bucureștiului cu instituțiile conexe – biblioteca, expozițiile, concertele, care vor face din această instituție un centru cultural de excepție, așa și Liceul „Sfinții Petru și Pavel", pe lângă menirea sa principală de educare a elevilor, devine un centru de iradiere a culturii în comunitatea locală.

De fapt, liceul ploieștean, prin corpul profesoral și baza materială, era cea mai nimerită instituție pentru promovarea culturii. În acest sens, conferințele erau coloana vertebrală a acestui proces cultural. El era și un adevărat palat al culturii solemn, impunător, stimulator de admirație și de emulație. Simboliza victoria spiritului, a binelui și frumosului și reprezenta un pilon al culturii locale. Exista părerea unanimă că profesorii de la Liceul „Sfinții Petru și Pavel" îndeplineau rolul de vectori în propagarea științei și conștiinței românești în cadrul comunității locale, așa cum în centrele universitare acest lucru era realizat de cadrele universitare. Mulți dintre profesorii liceului au fost în anii studenției membrii unor numeroase societăți și asociații similare celor din străinătate din centrele universitare și militau pentru răspândirea culturii și științei în rândul ploieștenilor prin activitatea de propagandă culturală și științifică prin conferințe și cursuri, ca să „contribuie la a pune România pe calea de a-și

îndeplini misiunea ce-i impune atât situaţia sa geografică cât şi trecutul său istoric de a deveni pe colinele Occidentului şi Orientului un centru din care să se răspândească asupra popoarelor Europei Orientale raze de lumină şi civilizaţie".

Cei care gestionau actul cultural apreciau că prin conferinţe se urmărea dezvoltarea unei conştiinţe istorice nu numai naţionale şi considerau cultura ca fiind un factor decisiv la înţelegerea istoriei şi destinului neamului românesc, militându-se pentru explicarea trecutului pentru a înţelege prezentul şi chiar pentru a avea perspectiva viitorului.

Prestigiosul liceu a creat în Ploieşti un climat cultural şi din dorinţa de a contribui la extinderea cunoaşterii. Meritul său a fost acela de a se fi constituit într-un adevărat izvor de cultură pentru Ploieşti. În acţiunea de răspândire a acesteia se situa metoda conferinţelor ştiinţifice şi culturale. Profesorii liceului puneau înaintea fiecărei lecţii şi conferinţe verbul „a iubi", singura alternativă a umanităţii adevărate, a armoniei şi unităţii omeneşti fără de care nu poate fi nici satisfacţia lucrului bine făcut, nici sănătatea spirituală, nici bunăstarea sufletească între oameni, nici solidaritate şi pace. Conferenţiarii plecau de la premisa afirmaţiei lui M. Eminescu potrivit căreia „educaţia e cultura caracterului, cultura este educaţiunea minţii". Ei erau formaţi în cultul valorilor umaniste tradiţionale, iar prin activitatea şi personalitatea lor au sporit capacitatea şcolii de a iradia o cultură autentică în medii sociale şi profesionale diverse, fiind convinşi de necesitatea răspândirii ei. Acest lucru a fost posibil deoarece Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel" a avut de-a lungul timpului până la desfiinţarea sa şi după aceea profesori cu vocaţie, cu chemare pentru disciplinele pe care le predau. Pentru ei vocaţia era izvorul competenţei, dragostei faţă de elevi şi concitadini dar şi a pasiunii pentru disciplinele pe care le ilustrau la catedră.

Ploieştiul s-a integrat eforturilor generale făcute de societatea românească pentru răspândirea culturii cu toate că prin specificul său făcea ca locuitorii săi să fie înclinaţi mai mult spre activităţi practice şi lucrative decât spre meditaţii filosofice. De cele mai multe ori conducerea Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel"

îndemna elevii, mai ales pe cei din ciclul superior, să participe la acțiunile culturale care aveau loc la Ploiești, organizate de diferite societăți cultural naționale.

Obiceiul de a serba principalele evenimente și aniversări din istoria și cultura națională de către românii de pe ambii versanți ai Carpaților a fost statornicit de Liga Culturală. Spiru Haret a hotărât prin ordinul nr. 3253 din 22 aprilie 1897 ca ziua de 10 mai să fie sărbătorită în toate școlile din țară deoarece „nici o altă zi de peste un an nu este legată cu realizarea unor aspirațiuni mai mari și mai nobile ale neamului".

Frecventate cu entuziasm, aceste aniversări ofereau prilejul unor manifestări de solidaritate și unitate națională. Profesorii de la Liceul „Sfinții Petru și Pavel" aveau vocație de animatori ai vieții culturale și științifice locale.

Amfiteatrul liceului a constituit și o valoroasă zestre culturală a Ploieștiului. Evidențiem faptul că în perioada cât a fost elev al Liceului „Sfinții Petru și Pavel", criticul literar Valeriu Râpeanu își făcuse un obicei să participe la conferințele care aveau loc aici și care erau susținute de oameni de seamă ca Nicolae Iorga, Gh. Brătianu. C.C. Giurescu, Pamfil Șeicaru, N. Batzaria, dr. C. Angelescu etc. În opinia celor ce conduceau destinele învățământului ploiștean, conferințele erau parte integrantă a educației permanente.

O serie de asociații culturale care promovau educația populară invitau o serie de personalități locale sau din capitală pentru răspândirea cunoștințelor culturale și educative, iar unele aveau loc chiar în Aula Liceului.

Aceste activități au constituit o operă de înaltă cultură și au reușit să se impună în viața spirituală a Ploieștiului și chiar a Prahovei. Așa că Liceul „Sfinții Petru și Pavel" a continuat să fie și în această privință cea mai importantă școală din Ploiești.

Profesorul Stoica Teodorescu în monografia dedicată istoricului Liceului „Sfinții Petru și Pavel" din Ploiești arată că „conferințele publice începute de profesorii bătrâni și urmate azi de cei tineri cu atâta talent și cunoștințe au pus continuu și au întreținut pașnic armonia între public și școală".

De menționat că Ministerul nu vedea cu ochi buni închirierea sălii de festivități a școlii de către Primăria Ploiești pentru întruniri politice, adunări electorale sau chiar pentru acțiuni distractive.

Astfel, ministrul D.A. Sturdza, om dedicat atât culturii cât și științei, trimite în ziua de 3 martie 1886 un ordin directorului liceului, I. Romanescu, prin care interzice folosirea sălii de festivități sau „sala cea mare" pentru baluri. Acesta afirmase că „localul unei școli merită mai mult respect decât a servi de loc de petrecere publică".

Ziarul *Voința Prahovei* din 17 ianuarie 1888 consemnează un episod legat de liceul ploieștean demn de pana lui Caragiale. În ziua de 14 ianuarie 1888, cu ocazia unei întruniri liberale care a avut loc în sala liceului și la care au participat numeroși ploieșteni, în frunte cu primarul Radu Stanian, N. Micescu, G. Cantilli, I. Filiu, Zaharia Antinescu, Gr. C. Scorțeanu etc., nu se știe cine a aprobat o contra întrunire a opoziției conservatoare cu scopul de a împiedica întrunirea liberală. Bande de bătăuși electorali înarmați cu „ciomege de lemn cu noduri" conduse de Vasile Vlădescu „condamnat în mai multe rânduri la închisoare pentru crime", sparg geamurile școlii, provoacă o bătaie generală la care au participat elevi și profesori, printre care și C. Iennescu, Bucur Spirescu, M.C. Săruleanu care strigau „Dați la cap". Vizat era Radu Stanian. Până la urmă turburenții sunt respinși, prof. C. Iennescu reușește să fugă sărind pe fereastră. Liberalii trimit telegrame Regelui cât și prim ministrului cerând pedepsirea celor vinovați.

De fapt, Primăria Ploiești era responsabilă „că a dat sala pentru baluri și serate". Ordinul telegrafic al lui D.A. Sturdza, a făcut ca „sala cea mare " să nu mai fie închiriată ca sală de dans. Un lucru care totuși nu a putut fi evitat a fost acela de a interzice închirierea sălii celei mari a liceului pentru întruniri politice în vederea alegerilor comunale. Primăria motiva că are acest drept deoarece considera că școala este proprietatea ei. Printre întrunirile politice importante cu impact asupra modernizării societății, amintim „meetingul național" din 9 noiembrie 1908

care s-a desfăşurat în Sala de Festivităţi a Liceului Vechi în „favoarea votului universal”, propagandă care în acea vreme era apreciată „excesiv de periculoasă”, fiind susţinută de ploieşteanul Ion Ionescu-Quintus (1875-1933), fost elev al Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel”. Acest „meeting naţional” a fost consemnat şi de ziarul *Neamul Românesc* din 19 noiembrie 1908.

Un alt meeting politic, de astă dată al reprezentanţilor mişcării socialiste din Ploieşti, s-a desfăşurat în ziua de 10 octombrie 1909 „în sala de jos a Liceului Vechi”, pentru a protesta împotriva „asasinării marelui cugetător spaniol Francisco Ferrer”. Sala s-a „dovedit neîncăpătoare ca şi culoarul pentru cei veniţi să protesteze”. Publicaţia ploieşteană *Aurora* din 11 octombrie 1909 susţinea că au venit să-i asculte pe Ştefan Gheorghiu şi I.C. Frimu, N.D. Cocea, Gh. Becescu-Silvan, „lume din toate straturile societăţii”. N.D. Cocea a înfierat condamnarea la moarte a lui Ferrer de către Tribunalul din Barcelona. Toţi au criticat şi atitudinea deputatului Ion Ionescu-Quintus care a promis că va participa la protest, dar s-a răzgândit. Menţionăm că avocatul Gh. Becescu-Silvan era alintat de concitadinii săi „maurul brun cu barbişon à la Mefisto”.

Cuvântarea „avocatului Cocea a făcut o deosebită impresie şi a fost pentru republicanii Ploieştilor un balsam pe care nu l-au avut demult”. Printre cei care au luat cuvântul a fost şi scriitorul Becescu-Silvan care a făcut „o frumoasă şi bine colorată comparaţie între cuvântarea lui Crist de Sanhedrin şi condamnarea lui Ferrer de Tribunalul marţial din Barcelona”. De asemenea, scriitorul Becescu-Silvan arăta „că asasinate de acest fel sunt şi la noi; ele diferă doar în sistemă. Guvernanţii noştri n-au ucis ei politiceşte pe un C. Dobrescu-Argeş care îndrăznise să încerce deşteptarea ţărănimii împilate? N-au cerut aceşti guvernanţi să ucidă pe Vasile Kogălniceanu?”.

Cu ocazia alegerilor comunale din 1908, Stelian Popescu, viitorul director al ziarului *Universul*, şi-a depus candidatura ca independent pentru Colegiul III Prahova, unde erau două locuri. Pentru mulţi ploieşteni această candidatură „a fost considerată o aventură”. Liberalii aveau doi candidaţi foarte bogaţi şi cunoscuţi,

ing. Dim. Matak proprietar de vii la Valea Călugărească şi C. Vasiliu-Bolnavu, proprietarul unei mine de cărbuni şi al rafinăriei „Frăţia”, construită în perioada 1900-1904, şi mare filantrop donator. Astfel, în anul 1931, acesta a donat pentru profesorii din Ploieşti un teren în Sinaia destinat înfiinţării unui cămin precum şi materialul lemnos şi cărămizile necesare construcţiei. Terenul va fi preluat de prof. Dumitru Munteanu-Râmnic în calitate de preşedinte al Asociaţiei Profesorilor Secundari din Prahova.

Stelian Popescu „a colindat sat cu sat tot judeţul Prahova luând mereu legătura cu preoţii şi învăţătorii ce erau alegători direcţi la Colegiul III”. Surpriza a fost mare când la balotaj a câştigat Stelian Popescu cu 512 voturi. Entuziasmul a fost aşa de mare încât la aflarea veştii „am fost ridicat pe braţe şi dus la liceul din centrul oraşului unde am ţinut un discurs mobilizator”. Vestea a ajuns şi la urechile Regelui Carol I care, aflat în vizită la domeniul său de la Gherghiţa, a ţinut să-l cunoască pe Stelian Popescu în localitatea sa natală, la Ciumaţi, şi să-l felicite.

Acest obicei de a pune sala de Festivităţi la dispoziţia cetăţenilor „pentru ţinerea de adunări electorale” data din anul 1869. Se ajunsese la un moment dat ca sala de gimnastică să devină un club politic. Faţă de această situaţie, primăria a intervenit în mod energic şi a hotărât la solicitarea Ministerului Instrucţiunii Publice că întrunirile „trebuiau să aibă loc seara după orele de curs”

În anul 1872 „sala mare” a şcolii a găzduit alegerile de delegaţi ai Colegiului IV. În anul 1878, ministrul a intervenit şi a întărit ideea că localul şcolii „nu este o piaţă politică unde se pot face orice întruniri de orice natură, căci prin acestea stabilimentele de învăţământ public şi-ar pierde importanţa şi însemnătatea lor. Orice întruniri de orice natură sunt în detrimentul instrucţiunii. Şcoala trebuie folosită numai în scopuri educative şi culturale”. Unii profesori de la liceul ploieştean mai ţineau conferinţe şi în alte locaţii, la invitaţia unor asociaţii sau stabilimente comerciale, cum este cazul lui George Iancu Ghidu care, la solicitarea poetului Leonida Secreţeanu, şeful organizaţiei „Muncă şi lumină”, va susţine în ziua de 7 octombrie 1942, o conferinţă intitulată „Cartea

şi foloasele ei", la Uzinele „Getta" din Ploieşti, care va fi urmărită cu interes şi viu aplaudată de cei 300 de funcţionari şi muncitori.

Oamenii de cultură care au conferenţiat în amfiteatrul liceului ploieştean, s-au confundat cu destinul românesc şi au intrat în universalitate. Conferinţele prezentate aveau rădăcini în istorie şi implicaţii directe în contemporaneitate la vremea respectivă. Aceste conferinţe sunt mărturii din „dosarul marilor probleme a trecutului românesc". Apelul la istorie era inevitabil o apropiere de dimensiunea istorică a conştiinţei naţionale raportate la devenirea europeană.

Aportul pe care Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel" din Ploieşti „l-a adus culturii naţionale de la înfiinţarea lui şi până în 1932 a făcut ca acesta să dobândească în lumea şcolară o reputaţie binemeritată" după cum menţiona directorul liceului, prof. Mihai Galiţa, cu ocazia Adunării generale anuale a membrilor Comitetului şcolar al liceului, care a avut loc în sala de recepţie a liceului, în 10 februarie 1932.

CAPITOLUL IV

BIBLIOTECA LICEULUI SFINȚII PETRU ȘI PAVEL AUXILIAR IMPORTANT ÎN ACTIVITATEA CULTURALĂ

De la început trebuie să arătăm că liceul a dispus și de o valoroasă bibliotecă atât prin fondul de carte existent dar și prin colecțiile de ziare și reviste de specialitate din diferite domenii ale culturii. Mult timp ea a avut caracterul unei biblioteci publice, fiind la dispoziția elevilor, cadrelor didactice, dar și a ploieștenilor interesați. Cea mai mare parte din cărțile aflate în ea proveneau atât din donații ale profesorilor cât și ale elevilor.

Încă din anul 1866 biblioteca era funcțională, pentru ca în anul 1879 aceasta să figureze în bugetul primăriei.

Printre cei care s-au ocupat de destinele bibliotecii liceului de-a lungul timpului amintim pe Gh. Zagoritz, D. Munteanu-Râmnic, A. Dabija, Nicolae Simache, Paulina Petrescu etc., nu numai dascăli de excepție dar și intelectuali de seamă ai Ploieștiului. Referindu-ne la prof. Dumitru Munteanu-Râmnic care a fost și bibliotecarul liceului, ținem să arătăm că în luna mai 1932 este reclamat Parchetului de prof. Nicolae G. Lăzărescu (fost primar al Ploieștiului, fost director al Liceului „Sfinții Petru și Pavel" și cunoscut donator al unui fond de cinci milioane de lei pentru acordarea de burse elevilor de la liceu, fiilor de țărani pentru a urma Universitatea) că, devenind Ministrul Secretar de Stat la Interne, încasa în mod nejustificat și salariul de bibliotecar, dus personal de directorul liceului M. Galița, ministrului, la București. Indiferent de slăbiciunile umane de care a dat dovadă, profesorul Dumitru Munteanu-Râmnic, poreclit în epocă Incitatus Tontolini, era un „neobosit și entuziast luptător pe frontul cultural".

Îmbogățirea bibliotecii liceului cu un fond de carte cât mai variat atât din donații cât și achiziții era de fapt punerea în practică a unui postulat emis de Spiru Haret pe vremea când era ministrul Instrucțiunii și anume „ca profesorii să dea elevilor o cât mai adâncă pătrundere a frumuseții artistice din operele ce citesc, căci prin împlinirea ei lecțiunile pot contribui la ridicarea sufletească a elevilor și la înnobilarea inimii lor și întrucât deșteptarea unor sentimente înalte slujește la înălțarea întregii vieți, dorința acestora, a profesorilor, se leagă cu partea cea mai delicată și nobilă a misiunilor".

Profesorul Zaharia Antinescu (1826-1902) a donat în martie 1900 „aproape 400 de volume în diferite limbi". În luna martie 1900, profesorul Zaharia Antinescu comunica directorului liceului, Bucur Spirescu (1856-1925) că dorește „a face donațiune Bibliotecii Liceului *Sfinții Petre și Pavel* din Ploiești consistând din aproape 400 de volume în diferite limbi". În continuare donatorul ruga direcțiunea liceului „să binevoiți a primi prima parte din cărți legate în număr de două sute șaptezeci și șapte și cincizeci și una de volume în formă de broșuri bine confecționate, total trei sute douăzeci și opt notate în alăturata operă intitulată *Cheia Universală a Științelor Umane din secolul al XIX-lea* la rubrica *Bibliografie*".

Toți profesorii liceului, care în decursul activității lor didactice au publicat lucrări științifice considerau de datoria lor să doneze bibliotecii câteva exemplare.

În același mod procedau și foștii elevi. Un exemplu este profesorul I. Niculescu-Dacian (1859-1930), numit de elevi „Problematicul" care a publicat lucrarea „Școala Națională și principiile ei".

La sugestia lui Nicolae Iorga profesorul și bibliotecarul (încă din 1927) Dumitru Munteanu-Râmnic a fost cel care a pus la dispoziția marelui public biblioteca liceului transformând „din acest punct de vedere școala noastră într-un pilon al vieții culturale a orașului".

Evocând personalitatea profesorului Dumitru Munteanu-Râmnic, apropiat al lui Nicolae Iorga, menționăm că acesta a fost

ctitorul Muzeului Istoric al Prahovei în perioada interbelică. Astfel, în paralel cu activitatea didactică și politică, prof. Dumitru Munteanu-Râmnic, timp de 10 ani a strâns suma de 300 000 lei și i-a depus la bănci pentru construirea unui local pentru muzeu și pentru o sală de conferințe. În viziunea lui „muzeul va fi istoric și va cuprinde arhive publice și particulare, fotografii din trecut, ziare și reviste, cărți vechi, cărți despre Ploiești și ploieșteni, scrisori și corespondență în legătură cu viața istorică națională etc.”

Pentru ploieșteni această arhivă era „o operă de mare preț” după cum menționa ziarul *Ploieștii* din 12 august 1934.

În calitate de profesor de istorie și om al cetății interesat de trecutul istoric al Ploieștiului, Dumitru Munteanu-Râmnic și-a oferit serviciile Primăriei Ploiești de a expertiza arhiva acesteia pe care o aprecia ca fiind „de o deosebită valoare” care „fusese mutată într-o încăpere din localul Atelierelor Municipiului (strada Găgeni)”. Ca argument în această privință, prof. Dumitru Munteanu-Râmnic arăta că „o asemenea comisie funcționa deasemeni la Chișinău, când subsemnatul a avut onoarea să fac parte”.

De asemenea, prof. Dumitru Munteanu-Râmnic propunea primarului din Ploiești, la data de 24 aprilie 1937 ca „toate arhivele Municipiului Ploiești (ale orașului) să treacă la proectatul *Muzeu Istoric al Ploieștilor*”. Totodată, menționa că la Ploiești se găsesc doi profesori de la Liceul „Sfinții Petru și Pavel”, Stoica Teodorescu și Gheorghe Petrescu-Sava „eminenți arhiviști” precum și doi „paleografi încercați”, I. Paleologu și I. Mihăilescu.

Deoarece nu avem o monografie privind viața și activitatea lui Munteanu-Râmnic, ne permitem să arătăm că acesta este cel care a propus ca localul unde se afla Căminul Uniunii Ofițerilor de Rezervă, Secțiunea Ploiești, situat în str. Alexandru II, să poarte numele generalului T. Teutu, eroul de la Cerna și fost președinte al UOR Prahova „care a fost una din figurile cele mai de seamă în marele război ca reprezentant al Prahovei”.

De menționat că acest cămin al UOR s-a construit pe un teren donat de general după cum ne informează ziarul *Ploieștii* din 12 februarie 1938. Trebuie să menționăm că la Ploiești funcționa încă din 1911 și o bibliotecă populară a Comunității evreiești frecventată de mulți ploieșteni. Printre primele donații făcute

pentru mărirea fondului de carte al bibliotecii Gimnaziului „Sfinții Petru și Pavel" din Ploiești amintim și pe cea a Mariei Dimitriade care a donat „biblioteca răposatului ei soț" compusă din 106 volume literare, didactice, latinești, franceze, germane etc. „cu solicitarea expresă ca aceasta să poarte numele *Biblioteca Dimitrie M. Dimitriade*".

La 4 decembrie 1868 conducerea școlii primește o a doua donație de cărți de la Ghiță Ciorăneanu „pentru înavuțirea bibliotecii", în total 19 volume, iar în anul 1869 preotul Grigore Musceleanu donează la rândul său „mai multe *ouvrage*". În urma apelului făcut de școală către Societatea pentru Învățătura poporului român pentru înzestrarea bibliotecii școlii cu cărți, aceasta primește 41 de volume.

În anul 1902 Zaharia Antinescu mai donează bibliotecii liceului încă 38 de volume legate plus 233 de broșuri „care cu cele date pe verso" când director era profesorul Bucur Spirescu.

O altă donație pentru biblioteca liceului nu numai ca număr dar și importanță a cărților este și cea a Eufrosinei Filitis din comuna Bucov, care în anul 1911 a donat 237 volume științifice, literare, de drept, filozofie, scrise în limbile franceză, germană, latină și greacă.

La 27 octombrie 1869, D. Cariadgi a donat școlii numeroase cărți. Pe scrisoarea care însoțește donația, directorul liceului I. Romanescu pune următoarea apostilă: „Pentru această ofrandă patriotică se va mulțumi atât prin adresă cât și publicamente domnului D. Cariadgi, iar epistola aceasta se va publica". Deși epistola a fost poate publicată acum 71 de ani, totuși ea merită și acum a fi din nou cunoscută pentru interesantul ei cuprins: „Domnule, Ploiești este un oraș din cele mai înaintate și instrucțiunea nu a rămas înapoi. Orășenii ploieșteni au înțeles că numai prin luminile ce i-o dă, omul poate a-și cunoaște și a-și prețui drepturile și datoriile sale; și numai prin asemenea cunoștințe omul devine demn de libertate și poate a o apăra.

Venind adesea la Ploiești simț întotdeauna vie mulțumire de a vedea frumosul edificiu *gimnazial* clădit prin zelul cetățenilor; văd cu nespusă plăcere mulțimea copiilor poporului ce frecventează deosebite școli. Către acestea orașul Ploiești are și un drept la a mea recunoștință pentru încrederea ce mi-au arătat

trimeţându-mă ca al său reprezentant la una din camerele legiuitoare.

Domnilor, iniţiativa ce aţi luat pentru formarea unei biblioteci îmi spune iarăşi că secţiunea pentru învăţătura poporului român a fost bine insuflată alegându-vă pe Domniile Voastre ca diriguitor al lucrărilor sale. Biblioteca este una din cele mai mari binefaceri, căci printr'ânsa se înlesneşte studiul celor ce nu au mijloace a cumpăra cărţile necesarii. Neputând a rămânea surd la apelul Domniilor-Voastre ofer şi eu bibliotecii 414 volume după catalogul ce anexez. Într'ânsele veţi găsi cărţi de arte, ştiinţe şi literatură; pe lângă care am mai adăogat şi un număr de ouvrage cari deşi nu mai sunt didactice şi absolut destinate pentru instrucţia junimii, îşi poate avea însă locul într-o bibliotecă publică, aşa cum aţi fondat-o.

Voi fi fericit, Domnilor, dacă prin această mică ofrandă voi contribui a mişca emulaţiunea.

D. Cariadgi."

Ziarul *România Viitoare* din 6 noiembrie 1914 îşi informa cititorii că dr. C. Vasiliu proprietarul Rafinăriei „Frăţia" din Ploieşti, cumpărată de la C. Vasiliu-Bolnavu, şi preşedintele Crucii Roşii din Ploieşti, a tipărit „Impresiuni din Campania anului 1913" care sunt „cu atât mai interesante cu cât dl. dr. Vasiliu a făcut şi campania din 1877". Autorul a oferit această carte tuturor şcolilor secundare din Ploieşti şi judeţ.

Printre cei care au mai donat cărţi bibliotecii Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel" amintim pe Andrei Rădulescu, care în anul 1906 a oferit lucrarea sa „Din viaţa şi activitatea lui Andronache Donici". De asemenea şi Eugen Lovinescu „distins clasicist şi profesor la liceul din Ploieşti a donat bibliotecii liceului în anul 1905 cele două broşuri publicate de acesta şi anume „Pronunţarea latină în epoca latină" şi „O chestie de sintacsă latină".

N. Prusanu iniţiatorul ridicării Monumentului Vânătorilor a donat la rândul său bibliotecii liceului volumul său de versuri „Prinos lui Cuza Vodă şi faptul Unirii" publicat în anul 1909. Avocatul N. Constantinescu-Bordeni donează şi el în anul 1924 broşura sa „Discurs asupra legii minelor", iar poetul şi ziaristul Gh. Kivăran Răzvan donează şi el din volumele sale publicate.

După primul război mondial se înfiinţează Aşezământul

cultural „Nicolae Iorga” din cadrul căruia făcea parte și Biblioteca „Nicolae Iorga”. Așa cum menționa arhitectul Toma T. Socolescu în raportul înaintat Primăriei Ploiești la 12 aprilie 1930, această bibliotecă „și-a pus în mod gratuit la dispoziția publicului” colecțiile de cărți și reviste atât „cetățenilor acestui oraș și mai cu seamă printre muncitorimea și tineretul școlar”, devenind, „în acest timp un mic cămin de cultură sănătoasă”, alături de biblioteca liceului ploieștean.

Conducerea școlii aprecia că varietatea exemplarelor, importanța lor și valoarea limbii în care erau scrise „fac cinste oricărei biblioteci nu prin număr cât mai ales prin exemplarele ei”. De menționat că biblioteca școlii era în curs de formare și avea un caracter public pentru comunitate.

O altă donație importantă în valoare de 5000 lei pentru sporirea bibliotecii liceului a făcut și prof. I. Nisipeanu, ca fost elev al liceului și în memoria tatălui său Ilie R. Nisipeanu. În scrisoarea pe care a trimis-o profesorului Dumitru Munteanu-Râmnic, donatorul spunea „voi reînnoi în fiecare an donația până ce împrejurările îmi vor îngădui să afectez un fond mai mare al cărui venit să fie destinat tot bibliotecii”.

Poate mulți se vor întreba ce legătură este între bibliotecă și răspândirea culturii prin conferințele ținute în amfiteatrul liceului? De fapt biblioteca permitea atât elevilor cât și altora să aprofundeze cunoștințele primite cu ocazia conferințelor.

Soția doctorului Gh. Cosma și profesor de igienă la liceu a donat, după moartea acestuia, 127 volume și 162 reviste, fapt consemnat prin procesul verbal din 4 decembrie 1935.

În anul 1913 Arhiereul Calistrat Orleanu Bârlădean a făcut o donație de carte în amintirea faptului că a fost profesor de religie la această școală încă din 1873.

O altă personalitate ploieșteană care a donat 19 cărți liceului este Gh. Ciorăneanu „pentru înavuțirea bibliotecii”, în special lucrări grecești, în anul 1867.

În anul 1890 Academia Română a trimis cu adresa nr. 4690 pentru biblioteca liceului 56 de volume în valoare de 607 lei, din publicațiile sale.

Treptat, în 1891 biblioteca liceului număra 2 300 volume. De menționat că o mare parte din profesorii liceului erau autori de

cărți didactice, științifice și literare și donau la rândul lor cărțile scrise și publicate de ei.

În prezentul capitol nu intenționăm să ne ocupăm de cărțile trimise de Ministerul Instrucțiunii Publice sau Primăria Ploiești pentru acordarea premiilor.

Este demnă de amintit telegrama lui Gheorghe Grigore Cantacuzino trimisă conducerii liceului prin care solicita ca „această școală să cumpere în numele său cărți pentru suma de 200 de franci pentru a se împărți premianților, dar și pentru biblioteca liceului și să i se trimită nota spre achitare".

De asemenea și Casa Regală a donat în 1887 șase exemplare din „ouvragiul domnului lt. col. Th. Văcărescu – *Lupta românilor în războiul din 1877-1878* pentru a le împărți ca premiu la elevii premianți, cât și pentru biblioteca liceului".

În anul 1892 Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice trimitea liceului „trei volume din scrierea lui Gh. Barițiu, *Părți alese din istoria Transilvaniei*, dar din partea Academiei Române pentru Biblioteca liceului".

Donatorii dovedeau „un înalt patriotism, o largă iubire față de liceul" unde au profesat, sau unde și-au desăvârșit educația școlară.

Nu este lipsit de interes să arătăm că elevii premianți ai concursurilor „Tinerimii Române" de la Liceul „Sfinții Petru și Pavel" vor organiza o colectă de cărți pentru românii de peste munți impresionați de apelul lui Badea Cârțan (1849-1911).

Imediat ce a ieșit de sub teascurile Tipografiei „Stroilă" din București, în anul 1915, lucrarea lui Gh. Zagoriț „Târguri și orașe între Buzău, Târgoviște și București", acesta a donat bibliotecii liceului un număr de zece exemplare, după cum menționa ziarul *România Viitoare* din 14 iunie 1915.

Profesorul Mihail Galița în anul 1929 a publicat la „Cultura Națională" lucrarea „Evoluția presei noastre în secolul al XIX-lea" pe care a donat-o bibliotecii liceului „în câteva exemplare".

De asemenea, a mai donat și alte exemplare din lucrarea „Jertfa datoriei", pe care Comitetul de lectură al Teatrului Național din București a aprobat-o pentru a fi jucată. Despre profesorul Mihail Galița, ziarul *Imparțialul* din 25 aprilie 1937 menționează

că „a dat la iveală o foarte interesantă lucrare intitulată „Aspecte culturale din trecut – Cronica lui Ienachi Văcărescu”.

În continuare autorul anonim al articolului arată că „Volumul d-lui M. Galița, de format mic, dar elegant și îngrijit tipărit, nu trebuie să lipsească din bibliotecile chiar și cele mai modeste, ale bunilor români cu drag de trecutul glorios din toate punctele de vedere ale neamului românesc și de biografia oamenilor de seamă ai acestui neam.” Este de la sine înțeles că autorul a donat această lucrare bibliotecii liceului în virtutea unui obicei devenit tradiție în viața liceului.

În semn că nu a uitat liceul unde în anul 1914 a fost profesor suplinitor, Alexandru T. Stamatiad va dona bibliotecii liceului volumul de proză „Cetatea cu porțile închise – Parabole”, publicat în 1922 de Casa Școalelor și premiat de SSR, pentru ca în anul 1923 să doneze lucrarea „Pe drumul Damascului”, care a fost premiată de Ministerul Artelor (1923) și de Academia Română (1924). Alexandru T. Stamatiad era copilul natural al Mariei Stamatiade, tatăl lui era lt. col. Theodor Pallady, fiind vărul actriței Lucia Sturdza-Bulandra și frate al principesei Alexandrina Cantacuzino după cum preciza G. Călinescu în anul 1961.

De asemenea și col. Constantin Zagoriț (1880-1944) fost elev al Liceului „Sfinții Petru și Pavel”, în calitate de comandant al Cercului de Recrutare Ploiești, pasionat arheolog și istoric diletant, dând „la iveală o nouă lucrare privind amplasamentul cetății Sarmisegethusa” donează această lucrare în anul 1937 bibliotecii liceului.

De menționat că Academia Română „prin glasul președintelui ei prof. Al. Lapedatu a relevat și elogiat într-o ședință solemnă lucrarea domnului colonel Zagoriț”. În lumea specialiștilor topografi col. C. Zagoriț era considerat „unul din cei mai buni cunoscători ai reliefului României”.

Și medicul veterinar Ștefan Popescu-Filutză, fost prefect de Prahova în timpul guvernării naționalist-țărăniste, a donat câteva exemplare din lucrarea sa „Zootehnia și Agricultura în țara noastră” pe care a publicat-o în anul 1929.

Profesorul de contabilitate Ioan Georgescu Arvatu din Ploiești a publicat în anul 1937 o lucrare despre viața și faptele de arme ale sergentului Grigore Ioan din Dumbrăveștii Prahovei, cel

care „a luat primul drapel turcesc în asaltul de la Grivița la 30 august 1878”. Lucrarea este prefațată de prof. D. Munteanu-Râmnic. A donat bibliotecii liceului zece exemplare din lucrare.

În anul 1931 biblioteca liceului avea în total 19 165 de volume din care 5 900 românești, 6 219 străine și 7 050 traduceri. La donațiile pe care le-am amintit și care sunt doar o parte din cele consemnate de documentele vremii, trebuie să amintim că o altă sursă de îmbogățire a fondului de carte și publicații erau și subvențiile primite în acest scop atât din partea Ministerului Instrucțiunii Publice, a Primăriei Ploiești și chiar a Prefecturii Prahova. La 16 decembrie 1932 prof. M. Galița în perioada cât a fost director al liceului a „cumpărat 11 exemplare *Pe drumuri africane* ale scriitorului Gh. Kivăran-Răzvan plătite din banii mei cu suma de 880 lei” pe care le-a donat bibliotecii liceului. Inițial, acest scriitor era învățător la o școală din Ploiești și redactor colaborator pe la mai multe ziare locale printre care și *Săptămâna*, proprietatea lui Caliopy Davidescu unde colabora și I.A. Bassarabescu. A publicat lucrări ca „Prin bâlciul vieții”, „Clopote în amurg”, „Aurul Negru” etc. A avut șansa să fie remarcat de Nicolae Iorga care, la sugestia lui I.A. Bassarabescu, l-a făcut cunoscut în mediile culturale pariziene. Despre el, N. Iorga spunea: „l-a pierdut învățământul, dar l-a câștigat literatura”. În luna februarie 1909 Nicolae Iorga a donat bibliotecii liceului ploieștean prin Casa Școalelor un exemplar din lucrarea sa „Istoria Bisericii Române”, solicitând conducerii liceului să o treacă în inventar cu mențiunea „din donația prof. N. Iorga”.

Directorul liceului, E. Pretorian, a amintit în anul 1947 că Petrescu-Sava Zagoriț a hotărât prin testament ca „toată biblioteca sa cu dulapuri să fie dată liceului unde a profesat”.

Printre revistele cele mai citite de elevi, mai ales datorită caracterului lor științific și enciclopedic era „Curierul Liceului” apărut în anul 1908, care și-a întrerupt activitatea în anul 1916, reapărând în anul 1921 sub denumirea „Copiii Neamului”, condusă de prof. Gh. Zagoriț. Revista a fost una dintre cele mai „strălucite publicații școlărești din România”. Cel care a ridicat nivelul cultural și științific al revistei liceului, a fost prof. Dumitru Munteanu-Râmnic care a avut alături de el un elev strălucit și anume pe Zaharia Bărbulescu (1897-1927), viitor ziarist și poet.

Acesta a participat la primul război mondial în anii 1916-1918 și a murit. Placa de onoare a liceului de la vremea respectivă menționa cu litere de aur numele lui „Zaharia Bărbulescu care în 1912 a absolvit cursurile ca premiant de onoare cu media generală 10". Era un spirit generos, un copil fenomen care i-a uimit pe profesorii și colegii lui cu inteligența și prin cultura lui solidă. Știa să comunice și altora din tainele lui sufletești. În anul 1927 revista s-a transformat în „Revista Ploieștilor". Între 1929-1933, din cauza crizei economice nu a mai apărut pentru ca în anul 1935 să reapară sub denumirea de „Curierul Liceului *Sfinții Petru și Pavel*". Printre revistele citite de elevi erau „Cunoașterea Prahovei", „Opinia Liberă", precum și alte reviste școlărești.

În anul 1893 apare revista „Școala Nouă" a elevilor cursului superior al liceului sub direcția prof. C.M. Râpeanu, care la vremea respectivă a stârnit interesul elevilor. Aceste reviste erau recomandate pentru lectură deoarece contribuiau la lărgirea orizontului cultural și permitea îmbogățirea vocabularului. La revista „Curierul Liceului" erau abonați și elevi de la alte școli nu numai din județ și Ploiești ci și din țară, ca de exemplu din Turnu Măgurele, Caracal, Câmpulung-Muscel etc.

O altă reușită aflată la loc de cinste în biblioteca școlii și mult apreciată de elevi era publicația enciclopedică școlară „Revista cursului inferior" care începe să fie publicată din 10 martie 1908. În anul 1920 doctorul Ioan Cloaje și-a donat biblioteca „de câteva mii de volume" Liceului „Sfinții Petru și Pavel" din Ploiești, după cum informa ziarul *Timpul* din 1 iunie 1920. Dr. I. Cloaje a donat în anul 1915 suma de 20 de lei pentru fondul Societății „Andrei Mureșanu" de la Liceul „Sfinții Petru și Pavel" din Ploiești, după cum informa ziarul *România Viitoare* din 24 februarie 1915. Ziarul ploieștean *Luptătorul* din 25 mai 1906 își informa cititorii că a văzut lumina tiparului volumul de versuri „Poemele visului" datorat poetului Karnabat. Ziarul mai specifică faptul că autorul a donat unor școli și, mai ales liceului, un număr apreciabil de volume pentru bibliotecă.

În octombrie 1936 ziaristul profesionist V. Gh. Chivăran a donat bibliotecii liceului un exemplar din lucrarea sa „I. G. Duca ilustru european". Scriitorul ploieștean, Nicolae Dinu, și membru al Asociației Ziariștilor din Prahova, a publicat în anul 1939, un

volum de versuri „Slavă Marelui nostru Rege”, din care a donat un număr de 20 de volume bibliotecii liceului ploieștean.

În anul 1930 prof. I. Cr. Danielescu „a dat la iveală o nouă lucrare muzicală” intitulată „Cântările liturgice ale Sfântului Ioan Chrisostom”. Ziarul *Imparțialul* din 30 septembrie 1930 după ce îl felicită pe autor „pentru opera sa care face cinste repertoriului muzical românesc” menționează că acesta a donat bibliotecii liceului câteva exemplare.

La îmbogățirea fondului de carte al bibliotecii liceului va contribui și Cooperativa de librărie din Ploiești care în anul 1931 avea un capital de 1 500 000 lei deplin vărsați. Această cooperativă își avea sediul în Clădirea Corpului Didactic Primar și avea nu numai cărți școlare dar și de literatură. Din cărțile disponibile erau date bibliotecii liceului.

Valentina Popescu „cunoscută propagandistă națională din Ploiești” a publicat în anul 1931 „un album pentru sărbătorirea celor două mari personalități ale neamului: Regele Carol al II-lea și prof. Nicolae Iorga”. Lucrarea poartă titlul „Omagiale” și a fost distribuită „bibliotecilor școlare, instituțiilor culturale și autorităților” deoarece „nu poate lipsi din nici o casă de român”.

Cărți pentru biblioteca liceului a donat și profesorul de științele naturale Toma M. Slăvcescu. Acesta era fratele soției profesorului de latină Aurelian Moșoiu.

În necrologul publicat de ziarul *Ploieștii* din 8 ianuarie 1934 se spunea că acesta „a trăit retras de politică și n-a avut în viața sa decât cultul marelui om de stat Take Ionescu cu a cărui familie originară din Ploiești părinții lor au fost nedespărțiți prieteni”. În anul 1942 din biblioteca defunctului Toma Slăvcescu, cumnatul său Aurelian Moșoiu împreună cu soția sa Eufrosina, au făcut o nouă donație de cărți pentru biblioteca liceului.Conducerea liceului a trimis celor doi o adresă de mulțumire „pentru această faptă lăudabilă” care face ca „îmbogățirea bibliotecii noastre va fi bine simțită”. În anul 1934 profesorul Stoica Teodorescu a donat și el volumul său intitulat „Îndrumări educative” care nu este altceva decât strângerea la un loc a numeroaselor sale articole publicate din anul 1929 până în 1934 în dispăruta revistă de specialitate „Îndrumarea” care apărea la Ploiești.Prof. D. Munteanu-Râmnic dona întotdeauna bibliotecii liceului la care

funcționa, cărțile pe care le publica. Astfel în 1933 a donat lucrarea „Biblioteca școalelor secundare pentru instrucția și educația elevilor în afară de școală”, fascicolele 4, 6, 8, 9 și 10 care cuprindeau „Doamna Rosetti”, traducere de Jules Michelet, „Inventatorii”, „Citirea în afară de școală” – încercare pedagogică literară și „Snoave din popor”, precum și „Fiul cel pierdut”, dramă în trei acte de Nicolae Iorga. Aceste lucrări ale lui D. Munteanu-Râmnic erau apreciate în mod elogios de Nicolae Iorga.

M. Nicolaescu din Ploiești, „vechi și cunoscut autor de cărți didactice”, a publicat în anul 1932 volumul „Capcana” apreciat de ziarul *Ploieștii* din 23 ianuarie 1932 drept „o lucrare foarte interesantă și instructivă nimerită pentru a fi dată elevilor de toate gradele distinși la învățătură cu ocazia distribuirii premiilor”, a donat bibliotecii liceului un număr de 15 exemplare.

Ziarul *Ploieștii* din 15 august 1934 își informa cititorii că învățătorul C. Ionescu-Lungu (1862-1938) fost președinte al Asociației generale a învățătorilor din vechiul Regat „una din cele mai frumoase și nobile figuri de luptător pentru binele învățătorimii și pentru progresul cultural al națiunii” a publicat lucrarea „Spovedanii” unde cititorii „vor întâlni pagini înălțătoare de ceea ce un mănunchi de oameni hotărâți a putut să realizeze schimbând mentalități nenorocite”. Această carte era recomandată tuturor celor care doresc „să lege prezentul cu trecutul plin de lupte pentru adevăr și dreptate”. Autorul a donat cartea sa nu numai Bibliotecii „Nicolae Iorga” dar și tuturor școlilor din Ploiești și județ. În semn de respect pentru ceea ce a reprezentat pentru învățământul și cultura prahoveană, ne permitem să-i creionăm un scurt medalion. A fost „discipol vrednic al învățătorului C. Dobrescu-Argeș”. Între anii 1880-1884 a urmat cursurile Școlii Normale de la Ploiești. A strâns în jurul său pe cei mai inimoși colegi și împreună luptă pentru demnitatea corpului didactic și pentru starea materială. În anul 1898 a fost ales președinte al Asociației generale a învățătorilor cu ocazia primului Congres învățătoresc de la Ploiești. Ziaristul Ștefan Alexiu i-a închinat în revista „Prahova Noastră” din 8 octombrie 1938 un emoționant necrolog. Menționăm spre știință că fiul acestuia Al. Ionescu-Lungu, magistrat cu grad de președinte, a fost numit primar al municipiului Ploiești, fiind rechemat din magistratură ca o

consecință a noii legi administrative, după cum consemnează ziarul *Imparțialul* din 15 noiembrie 1938.

Nu este lipsit de interes să arătăm că Al. Ionescu-Lungu a luptat pe câmpul de luptă în primul război mondial având gradul de Căpitan de grăniceri.

Fostul elev al Liceului „Sfinții Petru și Pavel", poetul Leonida Secreteanu a donat și el la rândul său volumul de versuri „Fântâni arteziene", publicat în anul 1934.

În anul 1935 dr. Ștefan Popescu-Filutză, fost prefect de Prahova a donat și el bibliotecii liceului „un exemplar din recenta sa lucrare *Tragedia Țărănismului*". Profesorul universitar și romancierul Alexandru Popescu-Telega (1889-1971), fost elev al liceului a donat și el bibliotecii liceului lucrarea sa „Lecturi romanice" publicată în anul 1939. În privința sa se cuvine să arătăm că a fost membru corespondent al Academiei Spaniole, membru și președinte al Societății „Amicii Spaniei", fiind înlocuit cu Valter Roman (Ernst Neuländer, 1913-1983, general maior venit în țară cu tancurile rusești) iar după anul 1960, președinte al Asociației de prietenie româno-spaniolă.

Înainte de a se „muta în casa de lut a strămoșilor", istoricul Grigore Tocilescu donează liceului al cărui elev a fost imensa sa bibliotecă, prin testament. Publicația „Activitatea tinerimii" din 1 octombrie 1909 menționa că biblioteca lui Gr. Tocilescu era „scumpa prietenă a vieții sale".

În semn de dragoste față de orașul său și mai ales față de școala la care a învățat, acesta a făcut o donație în anul 1897 și anume modelul în ghips al monumentului de la Adamclisi și al lucrării sale publicate la Viena în 1885. „Aceste lucrări modeste – spune donatorul – rezultat al unei lungi activități, le închin orașului meu natal, unde am învățat primele începuturi și le pun sub protecția Corpului didactic." Macheta monumentului avea să orneze mult timp maiestuosul hol al liceului.

În luna noiembrie 1944 cunoscutul avocat George Brănescu fost elev al liceului și prieten cu scriitorul Ionel Teodoreanu și Cezar Petrescu – pe acesta din urmă l-a reprezentat într-un proces de divorț – donează bibliotecii liceului noua sa lucrare „Elemente de drept aerian", după ce în anul 1942 mai donase și lucrarea „Istoricul aviației".

În anul 1946, în conformitate cu prevederile Convenției de Armistițiu, biblioteca liceului a fost epurată de cărțile considerate reacționare precum și de „tablourile și materialul didactic”.

Astfel „Harta României a fost modificată prin hașurare în partea de Est-Nord conform stabilirii hotarelor cu țările vecine”.

CAPITOLUL V

ACTIVITĂȚI CULTURALE DESFĂȘURATE LA LICEUL SFINȚII PETRU ȘI PAVEL ÎN PERIOADA 1865-1918

Prima manifestare culturală care s-a desfășurat în gimnaziul nou înființat cu fast de „sărbătoare națională" a fost, după știința noastră, cea din 29 iunie 1865. Directorul gimnaziului, M.I. Georgescu, a descris această solemnitate în raportul înaintat ministerului, cu nr. 19 din 3 iulie 1865. Evenimentul avea loc cu ocazia sfârșitului de an școlar și s-a bucurat și de sprijinul Primăriei (condusă de Iancu Marinescu) care „a oferit gratis o însemnată cantitate de cărți în valoare de peste 800 de lei" pentru a fi distribuite elevilor ca premii.

Nicolae Crapellianu (1843-1899) și preotul Al. Brătășanu „Catehetul" gimnaziului au rostit cuvântări cu caracter politic încălcând dispozițiile Ministerului Instrucțiunii Publice din 3 august 1862 care prevedea că „toate discursurile ce se vor mai ține în viitor la diferite solemnități publice să se trimită mai întâi la Minister spre a le examina și aproba". De menționat că autoritățile locale reprezentau guvernul conservator iar profesorul N. Crapellianu era liberal.

În anul 1872 profesorul Nicolae Crapellianu înființează la Liceul „Sfinții Petru și Pavel" din Ploiești o societate științifică a elevilor, cu scopul „dezvoltării cunoștințelor între membrii săi și răspândirea lor între cetățenii noștri".

Profesorul (primul profesor de istorie cu studii superioare din Ploiești) Constantin Iennescu (1845-1911) de la Gimnaziul „Sfinții Petru și Pavel", fost profesor al lui Grigore Tocilescu, C. Giurescu și Andrei Rădulescu, menționa în săptămânalul liberal înființat de el „Vocea Prahovei" (1875-1900) că pe lângă apelul pentru colectarea de bani și obiecte în sprijinul armatei române care lupta pe câmpiile Bulgariei pentru obținerea neatârnării s-au

ținut și „conferințe publice în sala mare a școlii pentru a dezvolta sentimentul patriotic al concetățenilor pentru ajutorarea armatei și îngrijirea răniților”.

La 29 noiembrie 1892 în sala liceului vechi se înființează „Atheneul Fillial” din Ploiești care activa de fapt din 1890 prin organizarea de conferințe culturale. Președinte al Atheneului era C. Iennescu.

La 25 mai 1899, în preajma alegerilor generale în cadrul unei adunări publice care a avut loc în sala Liceului „Sfinții Petru și Pavel”, a aderat, în mod oficial grupul social-democrat condus de Al.G. Radovici, la clubul liberal din localitate, în prezența lui D.A. Sturdza, Ionel Brătianu și Constantin Stoicescu.

În vara anului 1899 liceul ploieștean a organizat o expoziție de desene ale elevilor îndrumați de prof. Dem. Georgescu. Printre elevii care s-au remarcat cu această ocazie era și viitorul arhitect Alex. Zagoriț cu ale sale „frumoase schițe luate după împrejurimile orașului”, ca și viitorul pictor Iosif Iser (Iosif Isidor Rubinsohn) care se distingea „prin numeroasele studii după natură”.

În anul 1866 părintele catehet Al. Brătășanu s-a transferat la Gimnaziul „Lazăr” din București, în timp ce profesorul Nicolae Crapellianu în tot ce făcea era suspectat că urmărește și un scop politic nu numai cultural sau educativ. Este de neînțeles pentru noi de ce conducerea Gimnaziului „Sfinții Petru și Pavel” nu a aprobat cedarea sălii celei mari a școlii pentru aniversarea a opt ani de la înființarea Societății pentru Învățătura Poporului Român, secția Prahova, condusă de profesorul Zaharia Antinescu și pentru solemnitatea inaugurării primei Școli secundare de fete pe care această secțiune a înființat-o la Ploiești, deși „întregul corp profesoral era invitat să participe”. Solemnitatea a avut loc într-o locație oarecare, proprietatea lui Dobrică Marinescu.

În condițiile de emulație patriotică care domnea la Ploiești, ca urmare a victoriilor armatei române pe frontul din Bulgaria în timpul războiului pentru neatârnare, s-au organizat la Ploiești ceremonii de comemorare a eroilor. Amintim aici serata literară și muzicală dată în sala Gimnaziului în folosul ostașilor răniți. La această serată a participat alături de Maria Radovici și eleva Luiza Elias, fiica lui Lazare Elias, industriaș și stâlp de

seamă al comunității israelite din Ploiești. Cu această ocazie acesta a recitat dialogul „Dacia și România”. Prin adresa nr. 903 din 5 aprilie 1869, Comisia interimară municipală a încuviințat solicitarea Constanței Duca „de a se ține o *conferință literarie* în sala gimnaziului în seara de 6 aprilie”, ordonând conducerii școlii „a lăsa disponibilă sala cea mare pentru ținerea conferinței”. Din nefericire, documentele vremii sunt lapidare și nu menționează conținutul acesteia. După știința noastră, este printre primele conferințe cu caracter științific desfășurate în ceea ce se va numi mai târziu Amfiteatrul viitorului liceu. Credem că această conferință se va înscrie printre formele de activitate inițiate în Prahova de Societatea pentru Învățătura Poporului Român, Secțiunea Prahova și anume, organizarea începând cu anul 1868 a „lecturilor publice” adică a unui sistem de conferințe pentru popularizarea cunoștințelor cultural-științifice, de genul celor organizate de Ateneul Român din București.

La 8 noiembrie 1869 Secțiunea Prahova a Societății pentru Învățătura Poporului Român și-a sărbătorit trei ani de la înființare în sala mare a Gimnaziului. Zaharia Antinescu a recitat poezia proprie „La aniversarea trienală a Secțiunii Prahova”, dedicată evenimentului.

În sala liceului vechi a vorbit și I.L. Caragiale în februarie 1895 despre „Cauzele prostiei omenești”. Expunerea făcea parte dintr-un ciclu de conferințe prezentate în mai multe orașe din țară ca Buzău, Focșani etc. În perioada ianuarie-martie 1891 sala mare a liceului vechi a fost solicitată de Societatea economică din Ploiești, societățile „Frăția”, „Izvorul”, „Lumina”, „Propășirea”, precum și de Societatea Constructorilor Români în vederea ținerii unor întruniri publice profesionale. Ziarul ploieștean *Democratul* din 20 ianuarie 1888 amintea că în zilele de 3 și 17 ianuarie 1888, cu ocazia alegerilor parlamentare, „Opoziția” unită va organiza în sala liceului vechi din Ploiești întruniri electorale. Cu ocazia aceasta s-a elaborat o „Moțiune către Coroană” în care se solicită Regelui să garanteze cu autoritatea sa libertatea alegerilor. Această moțiune a fost înmânată Regelui Carol I, la Peleș, de către o delegație condusă de Bucur Spirescu. Imediat după înființarea Ligii pentru Unitatea Culturală a Românilor, la București, în 1890, s-a constituit și o secție locală a Ligii la Ploiești. Iată ce spunea

prof. A. Șuluțiu despre acest eveniment în amintirile sale: „Nu voi uita niciodată clipa unică când la stăruința câtorva *dascăli* transilvăneni s-a întrunit în Amfiteatrul vechiului liceu adunarea de constituire a Ligii Culturale, Secția Ploiești”.

La 18 septembrie 1892 primarul Ploieștiului Ghiță Gh. Ionescu a trimis o adresă directorului liceului ploieștean, prof. Iennescu prin care îi solicita să pună la dispoziția lui Al.I. Radovici, avocat, pentru ziua de 27 septembrie sala liceului „spre a ține o întrunire publică a clubului muncitorilor din localitate”.

În luna mai 1899 cu ocazia campaniei electorale pentru noile alegeri legislative la Ploiești au loc numeroase întruniri care se țineau în sala liceului vechi la care au participat și au luat cuvântul mari personalități ale vremii printre care amintim: Take Ionescu, Nicolae Fleva, Nicolae Filipescu, Emil Costinescu, Anton Arion, Constantin I. Stoicescu etc. De fapt, Nicolae Filipescu va mai conferența și în ziua de 15 februarie 1915 cu ocazia unei întruniri naționale, după cum informează *România Viitoare* din 24 februarie 1915.

La 20 septembrie 1915 Nicolae Filipescu (1862-1916), jurist și om politic conservator, care a susținut intrarea României în primul război mondial de partea Antantei, a primit din partea profesorului de istorie și fost director al Liceului „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești, Ion Niculescu Dacian, o telegramă prin care îl anunță că a aderat la Federația Unionistă. În această telegramă îl consideră pe N. Filipescu cât și pe Take Ionescu drept „luceferi spre care cu dragoste se îndreaptă în sens politic speranțele tuturor românilor adevărați”, după cum consemnează ziarul *România Viitoare* din 29 septembrie 1915.

La 5 octombrie 1897, Liga Culturală din Ploiești în colaborare cu un grup de studenți trimiși de Comitetul național studențesc din București a organizat un miting în sala liceului din localitate, la care au participat toate societățile din județul Prahova cu drapelele lor, dar și un numeros public din toate straturile sociale.

În zilele premergătoare mitingului au fost împărțite din partea comitetului Ligii din Ploiești și a Comitetului Național Studențesc mii de manifeste. Iată câteva fragmente din manifestul studențesc: „Niciodată chestiunea națională nu s-a găsit într-o fază

mai critică decât cea de astăzi. N-ar fi de demnitatea noastră de români… să rămânem nepăsători în fața acestei situații grave ce s-a creat neamului românesc (de peste Carpați). De aceea, credem că ne îndeplinim o sfântă datorie, convocându-vă la o întrunire națională care se va ține duminică 5 oct. Ora 2 p.m." Un martor ocular relata în presă că „rareori s-a văzut o așa măreață întrunire națională în care mii de cetățeni s-au grăbit să vină spre a asculta pe oratori, care, animați de cel mai curat patriotism au expus publicului situația nefericită a fraților noștri din Transilvania". Punctul de vedere al ploieștenilor asupra problemei naționale aflate la ordinea zilei a fost expus și de alți fruntași ca: G. Tamara, prof. Raica, deputatul Dobrescu, precum și de studentul V. Demetrescu-Brăila, din partea Comitetului Național Studențesc. În cuvântul său, G. Tamara a pus în discuție vizita făcută de împăratul Francisc Iosif I la București, în 1896, dar și cea a lui Carol I, primit la Budapesta în Austro-Ungaria, declarând că: „Românii nu erau bucuroși de venirea acestuia (Franz Iosef) în Capitala României pentru că atunci când s-au dus frații noștri de peste Carpați la Viena să se plângă contra nedreptăților și arbitrariului (prezentarea Memorandumului din 1892), împăratul n-a voit nici măcar să asculte dreptele lor plângeri. Nu numai că nu s-au curmat suferințele din trecut, dar persecuții și mai mari au suferit românii în intervalul de la venirea împăratului la București și până astăzi". El arăta în încheiere că „în fața unei asemenea situațiuni grave ce s-a creat neamului românesc (din Transilvania), noi nu mai putem sta nepăsători și de aceea am reînceput campania națională și sperăm că având concursul tuturor românilor, mișcarea noastră va fi foarte curând încoronată de succes".

Imediat după înființarea Gimnaziului, care va deveni nucleul viitorului liceu de prestigiu din Ploiești, se va desfășura o activitate culturală notabilă. Astfel, aici se afla sediul Secțiunii Române a Academiei „La Stella d'Italia" care în anul 1896 se afla în corespondență prin prof. Zaharia Antinescu, președintele Secțiunii române, cu Academia Regală „La Stella d'Italia" din Chieti, condusă de Raffaelo Tarantelli.

O expresie vie a conștiinței unității naționale găsim și în discursul lui C. Dobrescu, membru al Ligii, deputat de Prahova: „Sperăm că a sosit timpul – a afirmat însuflețitul deputat – să

trecem de la vorbe la fapte, căci nu prin discursuri şi întruniri diplomatice se rezolvă cauzele mari. Dacă 600 de fii ploieşteni au căzut pe câmpul de luptă în războiul din 1877, astăzi suntem gata să ne jertfim din nou pe altarul patriei…".

Membrii Ligii Culturale din Ploieşti subliniau printre altele necesitatea pregătirii unei acţiuni armate pentru eliberarea Transilvaniei.

În acelaşi spirit a fost redactată şi moţiunea adoptată de participanţii la miting în care se arăta: „Strânşi uniţi în jurul drapelului *Ligii Culturale*, nu vom dezarma niciodată din lupta pentru revendicarea drepturilor sechestrate ale fraţilor subjugaţi de peste munţi. Ei (cetăţenii ploieşteni) declară că mişcarea naţională trebuie să iasă din faza manifestaţiilor platonice".

La sfârşitul lunii octombrie 1897 nouă membrii ai Comitetului Central al Ligii, între care M. Vlădescu, B. Ştefănescu-Delavrancea, B. Păltineanu, Ionel Grădişteanu, Al.D. Florescu, Constantin Rădulescu-Motru, Z. Herescu, A. Vornicu, s-au deplasat la Ploieşti pentru a lua contact cu secţiunea de aici, spre a populariza idealurile Ligii şi „a face ca *Liga română* să se confunde cu însăşi naţiunea română".

În discursul pronunţat cu această ocazie B. Păltineanu, unul din fruntaşii baroului din Bucureşti, a declarat că atunci „când straturile adânci ale naţiunii vor ajunge să participe la viaţa instituţiei noastre, atunci vom privi cu încredere ziua de mâine".

În perioada 28-30 decembrie 1898 are loc în sala liceului vechi din Ploieşti primul Congres al învăţătorilor din România care a înfiinţat Societatea Învăţătorilor din România. Cu această ocazie s-a hotărât ca „Şcoala viitoare" să devină publicaţia oficială a acesteia. Preşedinte a fost ales Constantin Ionescu-Lungu.

În anul 1901, Mihail Timuş publică la Tipografia „Lumina" din Ploieşti lucrarea dedicată acestui congres intitulată „Un document – Primul congres al învăţătorilor din România ţinut la Ploieşti în zilele de 28, 29 şi 30 decembrie 1898!"

Atât în această perioadă, cât şi în anii următori secţiunea Ligii din Ploieşti îşi va păstra şi îşi va manifesta necontenit patriotismul şi spiritul combativ. Chiar dacă nu s-a desfăşurat în amfiteatrul liceului, festivitatea la care ne referim are o mare putere evocatoare asupra elevilor liceului şi a ploieştenilor. Este

vorba de sărbătorirea zilei de 30 august 1899 când prin bravura Batalionului 2 Vânători al armatei române aflat sub conducerea lui Alexandru Candiano-Popescu a fost cucerită reduta Grivița. Sărbătoarea s-a desfășurat la Monumentul Vânătorilor (una din lucrările monumentale de artă ridicate în Ploiești) de pe bulevard, inaugurat la 12 octombrie 1897 în prezența Regelui Carol I. Din numeroasa asistență făceau parte și elevi de la Liceul de băieți, și eleve de la Liceul de fete, însoțiți de profesorii lor dar și membrii elitei culturale locale și reprezentanții societăților culturale și național-patriotice cu steagurile desfășurate. În sectorul oficialităților se aflau: prefectul județului P. Sfetescu (tatăl viitorului prefect al județului, Dimitrie Sfetescu, și cumnatul Primului Ministru interbelic Gh. Tătărescu), eroul de la Grivița, generalul de Brigadă Al. Candiano-Popescu, ajutorul de primar al Ploieștiului, Paraschiv Ionescu și Protoiereul județului, părintele Ilie Ionescu. După defilarea armatei (în care s-a remarcat batalionul din Constanța cu garnizoana la Ploiești în care se aflau și câțiva tineri turci) prof. Dem. Georgescu-Victorian a ținut un discurs emoționant despre vitejia prahovenilor: „care porniră din câmp, de acasă, de la plug ca să scape de turci, de jug, scumpa noastră țară. Și mulți dintre ei au plecat capul sub coasa morții, dar nu ca să apună pentru totdeauna, ci, de pe urmele lor să răsară noi mândri feciori care să dea Dumnezeu ca necontenit să răsară eroi în văile Carpaților să se poată scrie cu litere de aur în cartea Eternității numele României printre cele mai de seamă țări ale civilizației latine: pentru ca să avem dreptul a spune vorba poetului:

În ziua cea de judecată,
Când față în cer cu Domnul Sfânt,
Și țara noastră va fi întrebată
Ce-a făcut pe acest pământ,
În ochii săi, plini de admirare,
Pe tine te-am reprezentat!”

În discursul său, ajutorul de primar, Paraschiv Ionescu a spus lapidar „Ploieștenii au știut să fie cei dintâi în timp de pace, ei au fost de asemenea cei dintâi și în timp de război” și așa „trebuie să fie și în viitor”. Ziua de 24 ianuarie 1900 a fost sărbătorită cu deosebit fast „de către toți cetățenii din Ploiești ca zi

de mare sărbătoare națională” sub semnul luptei pentru realizarea idealului național. Astfel, „în fața Statuii Libertății din localitate, în sunetele muzicii fanfarei Regimentului 7 Prahova, s-a jucat Hora Unirii într-un entuziasm de nedescris și se citea pe fruntea fiecărui participant sentimentul profund de patriotism” și hotărârea de a contribui la realizarea „viitorului luminos al României”. Festivalul a continuat apoi în aula liceului ploieștean, unde atât profesorii cât și elevii au prezentat importanța actului Unirii. Printre aceștia se număra și Al. Zagoriț. În anul 1901 printre cei care au conferențiat la liceu amintim pe V. Bilciurescu despre „Elveția”, Scarlat Orăscu despre „Roma”, prof. I. Lupulescu despre „Egipt, țara faraonilor”, N. Rășcanu despre „Norvegia” iar Luca Elefterescu despre „Anglia, țara lui Shakespeare”.

Deoarece are doar tangențial legătură cu tema demersului nostru merită amintit faptul că Eugen Lovinescu (1881-1943) a fost profesor la Liceul „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești în anul 1906 și pentru ploieșteni era „distinsul clasicist”. În calitate de diriginte el a organizat cu elevii săi o serbare în sala de festivități a școlii în vederea strângerii fondurilor necesare unei excursii pe care o plănuiseră în vara anului 1906, în Moldova, pe urmele lui Ștefan cel Mare și Ion Creangă.

În anul 1906 românii macedoneni din țară au înființat Asociația Macedo-Română având ca scop strângerea de fonduri necesare ajutorării celor rămași în Peninsula Balcanică. Ea va ține întruniri de protest împotriva persecuțiilor fraților din Balcani, și mai ales împotriva crimelor comise de antarții greci și comitagii bulgari împotriva minorității latine din această zonă.

Ziua de 24 ianuarie 1906 a fost sărbătorită printr-un festival școlar la liceu, cu această ocazie au vorbit prefectul județului Prahova Luca Elefterescu (1853-1925), Gh. Dobrescu, primarul Ploieștiului, despre evenimentul aniversat, iar directorul liceului, prof. Pană Popescu, despre exercițiile fizice în școală.

La 2 februarie 1906 prof. Grigore Tocilescu (1850-1909), fost elev al liceului, a ținut la liceu o conferință în folosul românilor macedoneni intitulată „De la frați”, însoțită de „proecțiuni electrice”. Prof. Stoica Teodorescu, elev fiind în clasa a VI-a, a audiat această emoționantă conferință. Autoritățile au

făcut apel ca ploieștenii să participe în număr cât mai mare și să facă conferențiarului o primire fastuoasă. Se solicita ca toate societățile culturale și profesionale ale comercianților și meseriașilor locali să răspundă chemării, să se desfășoare stindardele tricolore pe la case și prăvălii. Conferențiarul a fost întâmpinat de organizatorii confrați la gară. Cu această ocazie s-a editat și o foaie specială intitulată „De la frați", care a fost distribuită gratuit participanților. În coloanele acestui ziar Radu Stănescu încheia în semn de prețuire pentru invitat cu un acrostih.

Prin procesul verbal al profesorilor de la liceu (printre care amintim și pe I.A. Bassarabescu) se arăta că s-au strâns 1.012 lei și s-au cheltuit 388 lei. Au rămas 624 de lei care au fost înmânați doctorului Leonte, președintele Societății Macedo-Române pentru a ajuta financiar familiile de aromâni care au avut de suferit de pe urma antarților greci din Macedonia. Istoricul era cunoscut ca având preocupări privind studierea istoriei românilor balcanici, interesându-se de situația lor și mai ales de cultura macedo-română. În anul 1901 a publicat articole diverse în „Primul almanah Macedo-Român pentru știință, literatură și cultura poporului macedo-român", alături de B.P. Hasdeu, I. Ghica, G. Murnu etc.

Anul școlar 1903-1904 se încheie cu serbarea comemorării a 400 de ani de la moartea Sfântului Ștefan Vodă, Domn al Moldovei. Acest eveniment istoric nu a putut să nu fie serbat în special de școala românească în genere, așa cum se cuvenea după porunca istoriei și a faptelor îndeplinite de neuitat întru pomenirea lui Ștefan Voievod. Ca atare, profesorul de muzică din acea vreme, Vasile Soloveanu, maestru neîntrecut în ale cântărilor și compozițiilor muzicale, a compus un imn pentru cinstirea după veacuri trecute a memoriei Voievodului, prea slăvit, și după obiceiul timpului, l-a trimis spre cercetare autorității superioare și spre aprobare. Manuscrisul a ajuns la Minister și a fost cercetat și apoi s-a răspuns cu ordinul nr. 27142, liceului, în felul următor: „Manuscrisul are nevoie de oarecari modificări și că s-ar putea aproba, dar ajutor pentru imprimare, nu".

Odată ce ordinul spune că „s-ar putea aproba", liceul, prin reprezentanții săi legali, a acționat arătând că poate găsi mijloace pentru realizarea unei comemorări care nu trebuia trecută cu

vederea în nici un chip. Consecințele acestei împrejurări este și petiția-raport din 5 iulie 1904 semnată de profesorii școlii din acel timp: V.T. Niculescu, Emil Flavian, care sună astfel: „Domnule director, cu ocazia serbării a 400 de ani de la moartea lui Ștefan cel Mare, s-a tipărit conform înțelegerii luată cu dumneavoastră un ziar festiv intitulat *Ștefan cel Mare*. S-au tipărit 2000 exemplare cu 10 bani exemplarul. S-au încasat din vânzarea acestui număr 183,20 lei". În luna ianuarie 1906 avocatul liberal Gogu Negulescu „unul dintre cei mai cunoscuți ploieșteni cu afaceri de petrol" a conferențiat în sala de festivități a liceului vechi despre consolidările concesiunilor de petrol ca o reacție „la ideile emise de avocatul Danielopol" în presa vremii în această privință.

La 15 noiembrie 1905, Societatea literar-științifică a elevilor Liceului „Sfinții Petru și Pavel" organizează o șezătoare publică în amfiteatru. Cu acest prilej conferențiază Eugen Lovinescu, profesor al liceului, după care urmează un program artistic (fanfară, cor, recitări, piese instrumentale), spectacolul impresionând publicul asistent. Aceeași societate prezintă, la 25 decembrie 1905, la sala „Cooperativa" o șezătoare publică, cu un bogat program muzical și teatral.

În ziua de 7 iunie 1906 a trecut prin Ploiești dr. Carol Lueger, primarul Vienei și un mare prieten al românilor, venit în România să ia parte la jubileul de 40 de ani de domnie a Regelui Carol. Deoarece autoritățile locale nu i-au făcut acestuia o primire oficială, corpul profesoral de la liceul din Ploiești „a ținut de a sa datorie, de a repara greșeala făcută".

În ziua de 5 iunie 1906 profesorii întruniți în cancelaria liceului „au hotărât a lansa un manifest către cetățenii ploieșteni prin care aceștia erau invitați de a ieși în număr mare la gară în întâmpinarea primarului Vienei".

De menționat că ziarul *Voința Prahovei* din 11 iunie 1906 amintea că „cetățenii ploieșteni, conștienți de datoria lor față de musafirul lor, dr. Lueger, un fervent sprijinitor al cauzei române, au venit în număr foarte mare".

Cu această ocazie, din partea corpului profesoral al liceului, C. Vorobchievici a salutat pe primarul Vienei prin următoarea cuvântare în limba germană:

"Ilustre Domnule Primar,

Deşi de origină înaltă, suntem noi Românii astăzi un popor mic, care nu poate să facă ce voeşte, dar cu atât mai mult iubim conducătorii statelor mari, dacă se arată a fi prietenii noştri.

Unul din aceşti oameni mari de stat, care ne este nouă Românilor atât de scump, sunteţi şi d-voastră, ilustre domnule Primar.

Numeroase şi mari sunt amintirile istorice şi interesele culturale, care ne leagă de frumoasa capitală a Austriei.

Sub zidurile Vienei a luptat Voevodul Şerban Cantacuzino în 1683; dela Viena s-a inspirat în misiunea sa culturală eroul nostru Mihaiu-cel-Viteaz, care a căzut victima intrigilor ungureşti.

La Viena a studiat George Lazăr şi în Lemberg George Asachi, întemeetorii regenerării noastre culturale.

De Viena suntem noi legaţi prin cei 4 milioane de fraţi din Austro-Ungaria, cari au vărsat la anul 1848 de partea împăratului Austriei sângele lor, şi cari până astăzi au rămas cei mai credincioşi supuşi ai Coroanei Habsburgice.

Prin primirea inimoasă din partea d-voastră a celor 300 fraţi ai noştri, cari au venit în anul 1892 cu memorandul la Viena, v-aţi câştigat pentru totdeauna simpatia şi admiraţia întregului popor Român.

Permiteţi-mi de aceia, ilustre d-le Dr. Lueger, ca în numele corpului didactic şi al cetăţenilor ploieşteni să vă exprim sentimentele de dragoste neţărmurită şi mulţumire naţională.

Să trăiţi împreună cu tovarăşii şi prietenii d-voastră, cari sunt şi prietenii noştri, mulţi ani.

Sus prietenia Austro-Română!"

Primarul Vienei a mulţumit profesorului Vorobchievici pentru frumoasa-i cuvântare, încheind cu „Trăiască Ploieştii! Trăiască poporul român!" Credem că este cazul să arătăm mai pe larg cine a fost Carol Lueger şi pentru aceasta redăm ce scria Revista Democraţiei Române din 7 martie 1910:

„Coborâtor dintr-o familie modestă: tatăl, servitor şi apoi supraveghetor la şcoala politehnică; mama, fiică de tâmplar – Carol Lueger şi-a făcut studiile secundare la vestitul liceu *Theresianum*, iar în 1866 şi-a luat diploma de doctor în drept dela Facultatea din Viena, oraşul naşterii, ca şi al desfăşurării întregii sale activităţi. În 1875 şi în 1878, este ales consilier comunal; în

1885, deputat. În 1889 întemeiază partidul creştin-social, care ajunge în curând aşa de puternic, încât în 1895 trimite în parlament 64 de reprezentanţi. În Maiu, acelaş an, este ales primar al Vienei, şi reales de trei ori, până când, în 8 April 1897, alegerea fu sancţionată de guvern. Îşi ajunge, astfel, ţinta, pe care se zice că şi-o alesese încă de pe când era în gimnaziu. Iată, deci, o frumoasă pildă de puterea voinţii omeneşti! Poporul vienez i-a făcut una din cele mai călduroase manifestări de simpatie.

Pentru Români, dr. Carol Lueger a avut o deosebită dragoste. În 1892, când un număr de 300 de transilvăneni, cei mai mulţi ţărani, veniţi la Viena, pentru a prezenta împăratului celebrul *Memorandum*, în care arătau suferinţile neamului românesc din Ungaria, nu sunt primiţi de împărat – dr. Carol Lueger, pe atunci consilier comunal, după ce i se respinge de către consiliu propunerea de a face memorandiştilor o primire oficială, provoacă în sala de şedinţe a primăriei vechi o întrunire publică, cu intenţia de a fi urat bună venire Românilor, dacă întrunirea n-ar fi fost risipită de poliţie. Când iniţiatorii *memorandum-ului* sunt condamnaţi de către Curtea cu juraţi din Cluj, la 20 de ani de închisoare, acest ilustru prieten al Românilor a interpelat guvernul.

La 1906, când s-a serbat la Bucureşti jubileul de 40 de ani de domnie a Regelui Carol, dr. Lueger a ţinut să ia parte însuşi.

Moartea lui e regretată tot atât de mult în ţară, la noi, ca şi înlăuntru ţării sale. Regele Carol, Senatul şi Camera au trimis câte o telegramă de condoleanţe consiliului comunal vienez.

O comisiune aleasă din sânul consiliului comunal va reprezenta Capitala Bucureşti la funerarii şi va depune o coroană întru amintirea neştearsă a celuia, care, când vorbea despre Români, spunea adeseori: *Am fost totdeauna un prieten sincer al Românilor. Am fost în măsură să apreciez câtă putere de viaţă are acest popor şi de aceea îl iubesc*".

Referitor la venirea în România a primarului Vienei, dr. C. Lueger, ziarul *Voinţa Prahovei* din 11 iunie 1906 arată că acesta era unul din marii amici ai neamului românesc şi a venit în România însoţit de 11 consilieri personali. Pentru a se deplasa în România, acesta a făcut mari eforturi deoarece când s-a aflat că vine la Bucureşti, ungurii au turbat de mânie şi imediat au intervenit la Viena în contra proiectului călătoriei sale. Nimic şi

nimeni însă n-a putut să clintească caracterul de bronz al acestui mare bărbat de stat, iar ministrului de interne al Austriei, care pentru a patra oară venea să-i comunice că dorința Împăratului este să nu meargă la București, căci va pierde grația Suveranului Austriei, acesta răspundea mândru: „Grația Împăratului n-o pot pierde, căci n-am avut-o niciodată și chiar dacă aș avea-o, totuși voi merge la București, căci între grația unui singur om și aceia a unui întreg popor, prefer pe a acestuia din urmă".

În anul 1906 funcționa la Ploiești un cerc al presei care își desfășura ședințele în aula liceului. Nu trebuie să uităm că în același loc, în aprilie 1906 mai mulți comercianți ploieșteni au luat inițiativa de a lansa liste de subscripție pentru ridicarea unui monument fostului revoluționar pașoptist și primar al Ploieștiului, C.T. Grigorescu.

La 3 martie 1907 primarul Ploieștiului Gh. Dobrescu a susținut în amfiteatrul liceului, sub auspiciile Academiei populare o conferință tratând despre „O cutumă agrară", ca urmare a marelui seism social provocat de răscoala țăranilor. Conferința era apreciată ca având un „subiect foarte interesant și cât se poate de actualitate".

La 30 noiembrie 1907 Christu Negoescu vorbește despre „Educația integrală". Printre cei care vor mai conferenția amintim pe C.G. Disescu, V.A Urechia, Al.G. Radovici, Gh. Djuvara, Jean Th. Florescu.

Ziarul *Biruința* din 8 decembrie 1907 consemna „cu ocazia sărbătoririi Sfântului Nicolae s-a inaugurat la Catedrala Sfântul Ioan corul format din elevii liceului local condus de simpaticul maestru d. Soloveanu". Se preciza că acesta „este primul cor care s-a înființat în toată țara în urma deciziunei luate de minister".

În ziua de 21 decembrie 1907 se va ține la liceu conferința avocatului și publicistului ploieștean Victor Bilciurescu despre „Un mare om" sub egida Academiei Populare din Ploiești, fără a se specifica despre cine este vorba. Presa vremii printre care și ziarul *Biruința* din 22 decembrie 1907 menționează că „tineretul cult cât și veteranii lumii noastre politice și nepolitice" au participat și au audiat conferința. De menționat că Victor Bilciurescu a participat la înființarea în anul 1887 a „Revistei Noi"

în frunte cu B.P. Hasdeu şi cu colaborarea lui D.A. Sturdza, Barbu Ştefănescu Delavrancea, I. Bianu, Al. Vlahuţă.

Ziarul *Ploieştii* din 12 mai 1905 arată că Victor Bilciurescu a contribuit financiar la apariţia acestei reviste, fiind „nu numai un Mecena protector al Horaţilor, ci un Mecena dublat de un Horaţiu". Părăsind Parnasul, Victor Bilciurescu a „intrat în politică", fiind deputat în mai multe legislaturi şi director al ziarului conservator *Prahova*.

Sărbătorirea zilei de 24 ianuarie 1908 considerată „Ziua de Aur a veacului" a fost marcată de o conferinţă ocazională rostită de prof. Dumitru Munteanu-Râmnic. Apoi în fiecare an ziua Unirii era sărbătorită pornind de la modelul lansat în anul 1909 cu ocazia aniversării a 50 de ani de la Unire. Atunci s-a prezentat la liceul nou piesa „Cuza Vodă" jucată de elevi, dar pregătită de prof. Dumitru Munteanu-Râmnic şi s-au cântat „melodii pe texte eminesciene sau cântece cu conţinut istoric, niciodată însă cu conţinut politic. Tot acum, din Ploieşti, cetatea libertăţii, s-a ridicat un bun român care să se hotărască a ţine o conferinţă pentru memoria lui Al.I. Cuza şi al cărui beneficiu financiar să se adauge la fondul ridicării unui monument neuitatului Al.I. Cuza. Acest înflăcărat naţionalist este deputatul liberal I. Ionescu-Quintus iar iniţiativa a stârnit un mare entuziasm în toate straturile sociale ale Ploieştiului". Pentru ziarul *Depeşa Prahovei* din 31 ianuarie 1908 „este o mare fericire pentru ţara noastră, când se înalţă asemenea oameni ca dl. Ionescu-Quintus, spre a glorifica memoria acelor mari patrioţi. Fapta d-lui Ionescu-Quintus va fi scrisă cu litere de aur în istoria naţională a ţării româneşti. Sufletul conferinţei d-lui Ionescu-Quintus care este cel mai ilustru conferenţiar din judeţul nostru este *Domnia lui Cuza Vodă*". Ziarul menţionat ne informează că „nu era fixat până în prezent data ţinerii conferinţei şi nici locul". Ne face plăcere să credem că nu putea fi altă locaţie decât sala de festivităţi a liceului ploieştean. În ziua de 10 octombrie 1908 a avut loc în sala mare a liceului vechi din Ploieşti – în baza chemării din 21 septembrie 1908 a Comitetului Central al Uniunii Socialiste de la Bucureşti care făcea apel ca „tovarăşii şi cetăţenii să vină la lupta pentru dobândirea votului universal" – prima întrunire publică pentru votul universal. Au luat cuvântul socialişti din Ploieşti cât şi delegaţi ai organizaţiei din capitală şi

anume C. Dobrogeanu-Gherea, N.D. Cocea şi I.C. Frimu. Cel care a condus întrunirea a fost Ştefan Gheorghiu.

Ziarul *Biruinţa*, din 28 august 1908, menţiona că în ziua de 31 august 1908 „se va inaugura cu deosebită solemnitate, la Predeal, bustul iubitului literat şi naţionalist, Vasile Alexandrescu Urechea (1834-1901)". La această solemnitate şi-au anunţat participarea membri ai Ligii Culturale din Ploieşti şi profesori de la liceul din localitate, în frunte cu Bucur Spirescu, revizorul şcolar G. Tomescu etc.

Neamul Românesc din 19 noiembrie 1908 consemna că în ziua de 9 noiembrie 1908 a avut loc în sala liceului vechi „un meeting naţional", fără a se specifica tematica, doar că s-au strigat lozinci ca „Trăiască Neamul Românesc, Trăiască Votul Universal", iar muzica intona „Deşteaptă-te Române". După terminarea discursurilor „s-a votat o moţiune, după care s-a expediat o telegramă soţiei lui Aurel Vlad. În final participanţii au făcut o manifestaţie de stradă la Monumentul Vânătorilor şi Statuia Libertăţii".

Ziarul *Biruinţa*, din 24 februarie 1908, îşi informa cititorii că muncitorii sindicalişti din Ploieşti au ţinut, în ziua de 22 februarie 1908, o întrunire publică în sala de jos a liceului vechi. Au conferenţiat: Creţulescu, Rădulescu, Cristea din Bucureşti, precum şi Ştefan Gheorghiu (Rocambole). Acesta „a făcut un straşnic şi meritat rechizitor contra corporaţiilor, menite a întreţine paraziţii pe seama muncitorilor exploataţi".

În anul 1909, când se aniversa o jumătate de secol de la „săvârşirea uneia din cele mai însemnate acte ale istoriei noastre", conducerea liceului ploieştean menţiona că „ocazia aceasta nu trebuie lăsată să treacă fără ca tinerimea şcolară şi ploieşteană să fie deşteptată asupra însemnătăţii ei, să fie făcută să înţeleagă rostul actual al lucrărilor, în care alegerea de la 24 ianuarie 1859 a fost un moment hotărâtor".

Se solicita ca acţiunile comemorative care vor avea loc „să se ţină în mod mai deosebit şi mai folositor pentru deşteptarea simţului patriotic" al şcolarilor şi comunităţilor locale. Se solicita ca „vorbirile ce se vor ţine să fie cât se poate de substanţiale, cât se poate de puţin declamatorii şi să se întemeieze mult pe fapte; căci faptele petrecute în anii aceia şi oamenii ce au luat parte la ele

constituie, desigur, obiectul uneia din cele mai înălțătoare lecții ce se pot da nu numai tinerimii, dar și unui popor întreg".

În ziua de 7 februarie 1909 prof. Aurelian Moșoiu (1872-1946) a ținut conferința „Însemnătatea Societăților de lectură ale școlarilor din liceu" cu ocazia ședinței festive a Societății de lectură a clasei a VIII-a care a avut loc în amfiteatrul liceului. Această cuvântare a fost publicată în broșură la Tipografia „Lumina" din Ploiești în anul 1909. De menționat că această conferință a fost urmărită nu numai de elevii liceului dar și de o parte din elita ploieșteană, părinții elevilor etc. Printre altele, conferențiarul a reliefat rolul educativ al Societății de lectură care are ca scop formarea caracterelor care pentru România constituie „o problemă de un interes capital". Elevii învață spiritul de solidaritate, promovarea binelui comun. În încheiere redăm finalul conferinței susținute de prof. A. Moșoiu:

„Doamnelor și Domnilor,

Lăsând la o parte foloasele pe cari aceste societăți de lectură le aduc membrilor în ceea ce privește cultura lor intelectuală, căci în sânul lor școlarii prin tratarea diferitelor subiecte literare, istorice, științifice fac un fel de concentrare, un fel de sinteză a variatelor cunoștințe ce primesc în orele de studiu, și aici se poate constata în ce măsură școlarii și-au asimilat cunoștințele primite și în ce mod știu să facă uz de ele în ori ce împrejurări, lăsând la o parte, zic, aceste foloase intelectuale, văzurăm din cele spuse până aci, că aceste societăți constituiesc un însemnat factor educativ, că în sânul lor, în atmosfera lor, școlarii dobândesc o sumă de deprinderi bune, cari alcătuiesc caracterele lor, grija noastră permanentă, grije pe care însuși M. S. Regele o accentuiază în memorabilele sale cuvinte: *Caracterele mai mult de cât talentele hotărăsc soarta popoarelor și numai forța morală le scapă de învingere și nimicire.*

Într'adevăr, faptele mari ale Istoriei nu sunt decât creațiunea caracterelor. Istoria poporului roman, a poporului rege, stă ca un exemplu tipic înaintea ochilor noștri. Puternica împărăție romană ridicată dintr'o neînsemnată republică a Italiei centrale, și ajungând să încingă cu brațele-i vânjoase întreaga lume, nu este de cât creațiunea caracterelor de bronz ale strămbunilor noștri. Dar dacă de la strămbunii îndepărtați, trecem mai încoace la strămoșii mai

apropiaţi, oare biruinţele marilor noştri căpitani şi vânjoşilor noştri plăeşi se datoresc vr'unui alt fapt, de cât caracterului lor? Nici de cum! Însăşi faptele mari ale istoriei noastre recente: unirea, independenţa, regalitatea, nu se datoresc de cât puterii de caracter, prin care se deosebeşte atât de mult marea generaţiune din jumătatea a doua a secolului trecut. Cât despre noi cei de astăzi şi urmaşii noştri, numai aşa ne vom putea împlini misiunea istorică, numai aşa vom putea stăpâni în întregime moştenirea dată nouă de marele împărat roman, numai aşa vom putea restabili România lui Mihai Vodă Viteazul, dacă vom avea în noi acea putere făcătoare de minuni a caracterului, care singură ne poate transforma în eroi ai păcii şi, când trebuinţa va cere, în eroi ai războiului!"

Ziarul *Democraţia*, din 24 ianuarie 1913, menţiona că în ziua de 20 ianuarie a avut loc în sala liceului vechi, întrunirea cetăţenească, convocată de mai mulţi fruntaşi ai judeţului şi oraşului, pentru a protesta împotriva legii care prevedea construirea unei conducte de petrol pe distanţa Băicoi-Constanţa.

Preşedinte al adunării a fost proclamat Grigore C. Scorţeanu, preşedintele Asociaţiei Petroliştilor din Prahova. Printre cei care au luat cuvântul, amintim pe Gh.C. Dobrescu, promotorul întrunirii şi candidat al Partidului Conservator-Democrat, lt. col. C. Codreanu, Virgiliu Bănescu, av. N.M. Pârvulescu şi Gogu Zamfirescu.

La 29 martie 1909 în amfiteatrul liceului un grup de elevi a prezentat un reuşit matineu muzical-teatral şi dansuri populare, iar pe 22 iunie 1909 s-a constituit tot aici o secţiune a Societăţii de Turism din România „în dorinţa de a da o extensiune cât mai mare excursiilor din întreaga ţară şi pentru a face să profite de înlesnirile acordate ei un număr cât mai mare de persoane".

Pe 2 octombrie 1909 s-a aniversat în acelaşi loc de către profesorii şi elevii liceului ploieştean centenarul naşterii „răposatului şi mult slăvitului Mitropolit al românilor ortodocşi din ţările Coroanei Ungare, Andrei baron de Şaguna, bărbat cu deosebite şi mari merite pentru propăşirea întregului nostru neam".

În perioada 21-22 mai 1910 s-a desfăşurat la Ploieşti Congresul anual al Ligii Culturale. În programul acestui congres, care a fost prezidat de Nicolae Iorga, deşi lucrările urmau să se

desfășoare la sala „Cooperativa”, totuși congresiștii din toată țara au fost primiți la liceu. Conducerea Ligii Culturale din Ploiești informa direcțiunea Liceului „Sfinții Petru și Pavel” că „întemeiați pe credința că apreciați și sprijiniți orice străduință pentru propășirea culturii naționale, invită domnii profesori și elevii școalei” să participe la Congresul anual al Ligii, care urma să aibă loc în zilele de 21-22 mai 1910, la Ploiești. În rezoluția lui, directorul liceului menționa că „se vor invita profesorii și elevii pentru a primi pe congresiști la liceu”.

La 30 aprilie 1910 a avut loc în sala de festivități a liceului o șezătoare publică organizată de Societatea Literar Științifică a elevilor din liceu. Cuvântul de deschidere cu substrat istoric a fost prezentat de prof. Dumitru Munteanu-Râmnic, după care au urmat muzică pentru cor, fanfară și tablouri istorico-alegorice.

Anul 1911 a fost cel în care elevii Liceului „Sfinții Petru și Pavel” obțineau la celebrele concursuri ale „Tinerimii Române”, zece premii și mențiuni în special la limba română, detașându-se de celelalte școli din țară. În cinstea premianților, profesorul N.G. Lăzărescu, directorul liceului, a organizat în amfiteatrul liceului o frumoasă serbare la care au participat autoritățile locale, părinți, cadre didactice și elevi.

Ziarul *Prahova* din 20 octombrie 1911 menționa că în ziua de 29 septembrie 1911 în sala liceului vechi s-a întrunit Comitetul pentru ridicarea monumentului lui Al.I. Cuza aflat sub președinția dr. C. Vasiliu. La această întrunire au luat parte prefectul județului Luca Elefterescu, deputatul Ioan G. Alexiu, arhitectul Toma T. Socolescu, sculptorul Temistocle Vidali și avocatul Petre Cinta, casierul comitetului. Alături de aceștia a participat și T.M. Armenopol, inițiatorul acestui proiect „ca urmare a dragostei și veneraței pe care le purta memoriei lui Cuza” dar și cel care a subscris cea mai mare sumă de bani pentru monument. Acesta aprecia că „Statuia lui Cuza Vodă n-ar trebui să lipsească din nici un oraș al țării”. Nu este lipsit de interes să arătăm că un grup de 40 de elevi și profesori de la liceul ploieștean au subscris suma de 166 lei pentru ridicarea unui monument al lui Al.I. Cuza la Ploiești.

Dr. C. Vasiliu a solicitat directorului liceului, prof. N.G. Lăzărescu permisiunea „spre a aranja un festival cu elevii în

scopul măririi fondului", precum și acordul pentru a invita pe dr. V.A. Urechia „să țină o conferință la Ploiești", iar Toma T. Socolescu a rugat „comitetul să facă intervenție pe lângă savantul profesor universitar și istoric dl. Nicolae Iorga ca să țină și domnia sa o conferință arătând marile sale acte, ale domnitorului Cuza Vodă".

Venirea în fruntea liceului a profesorului Pană Popescu în anul 1912 a avut ca rezultat reintroducerea șezătorilor (întrerupte în anul 1907 din cauza răscoalei țăranilor) care erau apreciate nu numai de elevi dar și de intelectualitatea orașului. În ziua de 1 aprilie 1912, după cum menționează ziarul *România muncitoare* din 5 aprilie 1912, a avut loc în sala liceului vechi din Ploiești o întrunire de protest împotriva aplicării legii pentru organizarea meseriilor, creditului și asigurărilor muncitorești, care obliga lucrătorii să intre în bresle și să primească carnetele impuse de lege. Această întrunire a precedat o mare manifestație de stradă care a pornit de la sala liceului vechi și până la sediul Clubului și al sindicatelor și a dus la declararea grevei la Ploiești.

În ziua de 4 noiembrie 1912 a avut loc în sala liceului vechi din Ploiești „una din cele mai frumoase și mai inimoase întruniri" a organizației Partidului Național-Democrat cu scopul de a trimite pe Nicolae Iorga în Parlament. La 27 aprilie 1913, C.I. Dicescu, secretarul „Ateneului Popular" din București, solicita Primăriei Ploiești să aprobe sala liceului vechi pentru ziua de 5 octombrie 1913 și 2 noiembrie pentru a susține conferințe publicistul Victor Anestin, directorul Ziarului Științelor Populare, I. Teodorescu conferențiar la Universitatea Populară și dr. P. Zosim docent universitar, care vor vorbi în ordine despre: „Universul nostru vizibil, Știință și Emancipare intelectuală". Semnatarul cererii declara că „am luat notă de condițiile și locațiune și le aprobăm întru-totul".

În ziua de 31 ianuarie 1914 a avut loc la sala liceului vechi din Ploiești o întrunire a Partidului Național-Democrat, unde istoricul Nicolae Iorga a vorbit despre problema exproprierii. Președinte al întrunirii a fost proclamat Vasile Kogălniceanu. La 31 ianuarie 1914 se desfășoară o nouă întrunire a partidului lui Nicolae Iorga la care participă „mulți intelectuali, profesori, învățători, negustori, funcționari, ceferiști și săteni". La această

întrunire a participat şi marele istoric dar şi profesorul Popescu-Ciocănel etc.

În ziua de 30 aprilie 1914, Liga Culturală Secţia Ploieşti, solicita Primăriei Ploieşti „să pună la dispoziţie sala liceului vechi pentru duminică 4 mai pentru a sărbători ziua de 3/15 mai 1848" când a avut loc Marea Adunare Naţională pe Câmpia Libertăţii de la Blaj.

La 6 iunie 1914, dl. Pius Wallenstein, profesor la liceul ploieştean şi membru al Societăţii „Prietenii Ştiinţelor", secţia Ploieşti, solicita primarului oraşului din acea vreme, Ghiţă Gh. Ionescu, sala de la liceul vechi pentru ziua de 15 iunie, când urmau „să dezvolte câte o conferinţă de popularizare a ştiinţei", Victor Anestin secretarul Societăţii „Prietenii Ştiinţei" din Bucureşti şi profesorul universitar Gheorghe Ţiţeica (1873-1939).

Poliţia Ploieşti raporta prin Nota de serviciu nr. 181 din 18 septembrie 1914 despre conferinţa ţinută în aceeaşi sală „Atitudinea ce trebuie să avem în ţară şi mai ales peste hotare în actualele împrejurări". Un rezumat destul de detaliat al acestei conferinţe a redactat şeful Siguranţei din Ploieşti, comisarul Apostolescu, care, printre altele spune: „Ca urmare la nota noastră Nr. 180/914 vă raportez că aseară domnul profesor Nicolae Iorga şi-a dezvoltat, în sala Liceului Vechi, conferinţa sa vorbind despre *Atitudinea ce trebuie să avem în ţară şi mai ales peste hotare în actualele împrejurări*".

În continuare se arată că: „Oratorul face mai întâi un istoric al menirii *Ligii Culturale* şi spune că acesteia i se cere să facă mai multă propagandă culturală decât politică. Reproşă vederile *Ligii*, care nu ştie să afirme idealul românesc. Intrând în ordinea de idei cu privire la puterea cu care va urma să mergem noi, oratorul vorbeşte întâi de articolele domnului Stere ce nu mai are pe nimeni care să-i susţină părerile sale.

Mergem cu Rusia sau rămânem neutri? Sunt întrebări pe care şi le pune oratorul. De neutralitate nu mai putem vorbi, mai ales de cea loială. A trebuit să adoptăm neutralitatea la început, fiindcă era necesară. În ce priveşte legătura noastră cu Austria, aş zice că ea nu este de nici un folos. Austria fiind o naţiune pierdută, susţinută de Germania numai pentru ca aceasta să-şi facă interesele ei de dominaţie.

În această ordine de idei, oratorul spune că deşi admiră pe germani, totuşi îi reprobă în actualul război, căci ei urmăresc stăpânirea omenirii, pe când francezii, care stăpânesc cu cultura lor omenirea, îşi apără pământul strămoşesc.

Politica Germaniei de dominaţie are interesul de a menţine Austria – nu ne poate lega nimic de Austria – care este un conglomerat de naţionalităţi, care vor ieşi din inerţia lor. Este apoi sigur că o ţară ca Rusia nu va căuta să deznaţionalizeze un popor de câteva milioane, pe când în chip instinctiv dar, totul pledează contra mergerii noastre cu Austria. Momentul potrivit al României în direcţia dorită a sosit: trebuie să lăsăm însă conducătorilor să lucreze aşa cum ei cred că este bine şi făcându-i atenţi numai când văd pericolul. Sunt grele momentele prin care trecem, de ele atârnând viitorul poporului nostru. Rămâne dar să luptăm pentru unitatea de simţire şi să fim gata pentru momentul cel mare. Conferinţa s-a terminat la orele 11, când s-a făcut o grandioasă manifestaţie domnului profesor Iorga. Domnia sa a mulţumit manifestanţilor rugându-i să se răspândească în linişte."

Se menţionează că „un grup de elevi de liceu au încercat să facă o manifestaţie pe stradă, însă au fost opriţi".

În ziua de 5 octombrie 1914 a avut loc în acelaşi local o solemnitate de omagiere a personalităţii defunctului Rege Carol I. Cel care le-a vorbit elevilor a fost profesorul Pană Popescu, directorul liceului. De menţionat că din Comitetul de patronaj al Secţiei Ploieşti a Cercetaşilor României făcea parte şi Nicolae Iorga. Ca element inedit amintim că profesorul Pană Popescu, comandantul cercetaşilor din Prahova a efectuat „o excursie afară din oraş la *Crângul lui Bot*", ocazie cu care cercetaşii de la Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel", grupaţi în cohorta „Griviţa" au făcut plimbări libere prin pădure, exerciţii militare şi la urmă s-a ţinut o şezătoare în apropierea Uzinei de apă. Cu această ocazie prof. Pană Popescu „le-a arătat cercetaşilor că aici sunt plantaţi mulţi tei fiindcă la Târgşor a fost înainte vreme o fabrică de pulbere de puşcă; aceasta se prepara din cărbune de lemn de tei". Pe tot parcursul drumeţiei, cercetaşii au mers şi cântat diferite marşuri de centurii.

În România, cu mult timp înainte de primul război mondial, s-a încercat de mai multe ori prin legi, prin ordonanţe

ministeriale, sau prin acțiunea unor asociații, a se da o mai mare dezvoltare educației fizice.

La 14 decembrie 1912 s-a înființat Federația Societăților de Sport din România, având ca secretar general pe Prințul Carol. La ședința de constituire, profesorul G. Munteanu-Murgoci a propus crearea și în țara noastră a unei asemenea organizații cu numele de „Flăcăii României" sau „Pandurii", însă Principele Carol a propus numele de „Cercetași" și așa a rămas să fie, ca o organizație separată. La 29 noiembrie 1913, Principele Carol a chemat la o întrunire la Liceul „Lazăr" din București pe directorii școlilor secundare cărora le-a adresat un apel ca să colaboreze cu F.S.S.R., iar profesorul G. Munteanu-Murgoci le-a vorbit despre activitatea cercetășească, arătând că în luna februarie 1913 a vizitat în Austria, Belgia și Germania instituțiile cercetășești interesându-se de mersul și organizarea cercetășiei.

În ziua de 23 aprilie 1913 Nicolae Iorga și-a convocat alegătorii la Liceul de băieți din Ploiești unde și-a prezentat activitatea parlamentară menționând problemele mai importante de care înțelegea să se ocupe și, criticând participarea României la Războaiele balcanice, spunea că „idealul nostru este peste Carpați" și dacă cei din Balcani și-au realizat unitatea trebuie și noi să facem acest lucru fiindcă suntem singurul neam din Europa care n-a atins acest ideal, excluzând Polonia.

În primăvara anului 1914, la 12 mai, sub președinția colonelului Gr. Berindei, s-au pus bazele Asociației „Cercetașii României". Comitetul Central era format din următorii: președinte – colonelul Gh. Berindei, vicepreședinți – Matei Balș, Alexandru Florescu și G. Giurea, precum și 21 de membri. Comitetul Central a lansat un apel adresat elevilor, părinților, oștenilor și învățătorilor, sub lozinca „Gata oricând!" și „Tot înainte pentru Țară, pentru Bine și pentru Adevăr!" Regulamentul cercetașilor prevedea:

1. Să aibă vârsta de cel puțin 11 ani.

2. Să aducă aprobarea scrisă din partea părinților săi.

3. Să plătească o cotizație uniformă, fixată de Comitetul Central și care nu va fi mai mare de un leu (deși prevăzută în regulament, în Ploiești nu s-a ocupat nimeni de aceasta).

Ca organizare, cercetașii erau împărțiți în trei clase, după

aptitudini, și anume: cercetași începători, cercetași clasa a II-a și cercetași clasa I. Gruparea unităților avea următoarea schemă: „patrula" era gruparea a trei cercetași; „grupa" era formată din trei patrule; „centuria" era formată din două sau trei grupe, sub conducerea unui comandant; „cohorta" era formată din totalitatea tuturor centurilor dintr-o localitate; „legiunea" întrunea toate cohortele unui județ; „marea legiune" era formată din totalitatea cercetașilor din țară, cu sediul la București.

Jurământul cercetașului avea următorul text:

„Eu cercetașul ... făgăduiesc
Să-mi slujesc cu dragoste Patria și Regele,
Să ajut pe aproapele meu,
Să mă supun legii cercetașului,
Așa să îmi ajute Dumnezeu!"

Salutul cercetașului: Asociația „Cercetașii României" și-a ales ca salut cuvântul „Sănătate" desemnând o luptă temeinică pentru sănătate sufletească și sănătate trupească. Costumul de cercetaș cuprindea zece componente: pălărie de pâslă, model special, bluză de poster sau de pânză, model special, pantaloni scurți până deasupra genunchilor, cingătoare din piele, ciorapi răsfrânți sub genunchi, un brâu de culoarea legiunii (Legiunea a II-a „Prahova" avea culoarea verde), ghete, sandale sau opinci, un sac de spate, un baston de munte de 1,50 m, un fluier. Marșul cercetașilor avea un caracter mobilizator. Versurile marșului au fost scrise de poetul Cincinat Pavelescu, iar muzica de Alfonso Castaldi:

Hai, sari voios! Alarma sună
Vin', tinere, cu noi și-adună
Din al izvoarelor ecou
Un suflet nou!

Voi toți în pragul rătăcirii,
De vreți pe calea mântuirii
Să vă-ndrumați printre voi
Veniți cu noi!

Gata oricând! Tot înainte!
Cercetători pe drumuri sfinte,

Noi ce-ntrupăm în gând și-n dor
Speranța întregului popor!

Din bucurie și lumină
Urzim o inimă senină.
Și peste-a grijilor povară
Cântăm un imn de primăvară.

Cu noi e tot ce se răsfață
Sub cerul clar de dimineață,
Pe ape curg!

Sorbiți puteri de viță nouă
Din vânt, din boare și din rouă
Și gândul-aripați mereu
Gata oricând! Tot înainte!

„Legea cercetașului" cuprindea 12 percepte morale și de comportament: „Cercetașul își ține totdeauna cuvântul. Cercetașul e voios și plin de însuflețire în orice clipă a vieții. Cercetașul e viteaz, se încrede în puterile sale și caută să iasă cu vrednicie din orice încurcătură. Cercetașul își îngrijește corpul și duce o viață sănătoasă. Cercetașul nu face deosebire de credință, de clasă socială și de avere. Cercetașul e cuviincios cu toată lumea și ascultă pe cei ce-l sfătuiesc de bine. Cercetașul respectă părerile altora și-și ia răspunderea faptelor sale. Cercetașul e iubitor de învățătură și învață la rându-i pe alții. Cercetașul e muncitor și econom, el respectă munca și avutul altuia. Cercetașul e bun cu animalele, îi plac florile și cercetează natura. Cercetașul se silește să facă în fiecare zi o faptă bună, oricât de neînsemnată ar fi ea".

În ziua de 23 octombrie 1914 directorul liceului, profesorul Pană Popescu, a convocat în amfiteatrul liceului corpul didactic și elevii din ciclul superior pentru a pune bazele Comitetului local al Asociației „Cercetașii României", care se va numi cohorta „Grivița". La 23 octombrie 1914 s-au pus bazele Secțiunii locale a Asociației „Cercetașii României" la Liceul „Sfinții Petru și Pavel" din Ploiești. Cu această ocazie în prezența col. Berindei, președintele organizației la nivel central a fost ales

președinte col. I. Dragalina, iar vice-președinți dr. Gh. Cosma și prof. Pană Popescu, directorul Liceului „Sfinții Petru și Pavel”, care a fost desemnat și comandantul cohortei de la liceu. Prima grupă de cercetași din România s-a constituit în orașul Câmpina din județul nostru în anul 1912.

În ziua de 30 octombrie 1914 a depus jurământul în fața Prințului moștenitor Carol, Comandantul „Marii Legiuni” a cercetașilor la Monumentul Vânătorilor. Începând din acest moment cohorta „Griviţa” a participat la adunări naționale „bivuacuri” sau internaționale numite „jamboree”.

De menționat că inițiatorul cercetășiei a fost generalul englez Baden Powel. El a propus să se alcătuiască mici societăți cu tineri plini de entuziasm și patrioți, care să aibă un caracter pur cavaleresc. Ideile au fost publicate în revista „Cercetașul” nr. 3-4 din septembrie-octombrie 1914. În mai puțin de trei ani, numărul boyscons-ilor (cercetașilor) atinsese enorma cifră de 900 000. Exemplul englez s-a răspândit apoi în toată lumea civilizată, luând denumiri diferite și purtând fiecare pecetea nației sale.

După depunerea jurământului de către cei 300 de cercetași, Prințul Carol a vizitat liceul și apoi s-a deplasat la sala „Modern” pentru a asista la o conferință a învățătorilor și le-a vorbit despre nevoia educării elevilor.

Pentru pregătirea militară a cercetașilor de la liceul ploieștean, care în curând vor participa la războiul care deja izbucnise, Ministerul Instrucțiunii Publice a alocat pentru instrucția militară arme, 6.450 de cartușe de război și 15.000 de cartușe cu tragere redusă, care au fost luate de la Regimentul 32 Mircea.

De menționat că în ziua de 30 iunie 1920 s-au deplasat la Olimpiada Cercetășească (jamboreea) din Londra un grup de 60 de cercetași din Arad, Blaj, Turda, Ploiești, Brașov, București, Vaslui, Botoșani, Dorohoi, Suceava etc. Însoțit de trei profesori, un medic și un maior, delegația era condusă de Gh. D. Mugur, ajutorul de comandant al Marii Legiuni. Călătoria misiunii cercetășești avea un caracter semioficial.

Ziarul *Lamura* nr. 8-9/1920 menționa că: „Sub drapelul cercetășiei mii și mii de cercetași vor merge la Londra. De mult nu s-au mai văzut armate de copii străbătând mările și țările. De la

Cruciada medievală a copiilor. Dar pe când aceia se duceau cu război mare împotriva păgânilor, aceştia se duc să asigure pacea omenirii prin legătura lor cu copiii tuturor neamurilor. Olimpica de la Londra e introducerea vie în pacea de apoi a lumii. Diplomaţia, tratatele, pergamentele, sigiliile regale şi imperiale, Wilson, Liga Naţiunilor şi Haga nu vor face atât pentru PACE, cât vor face copiii prin legăturile de iubire dintre ei.

Cercetaşii României vor lua parte la serbări, nu cu ceia ce este al altora. Ei se duc cu sufletul şi cu obiceiurile pământului lor. Vor juca jocurile noastre, vor cânta cântecele noastre, iar pentru luminarea sufletului românesc în mijlocul lumii anglo-saxone, ei vor lumina cu razele dintrânşii un aspect de viaţă românească: *O petrecere la ţară. Duminica.* Ca şi kermezele flamande şi olandeze zugrăvite de Rubens şi Temiers, aceste petreceri ţărăneşti sunt definiţia sufletului popoarelor, cea mai antică istorie a lor. Cercetaşii duc la Londra toată variaţia de porturi româneşti, apoi horele, bătrâneştile noastre jocuri, doinele, fluierul şi tot sufletul poporului NOSTRU".

Pentru sprijinirea luptei naţionale a românilor din Transilvania şi Bucovina în anul 1914 elevii de la Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel" din Ploieşti „au hotărât să lipească pe fiecare teză cel puţin două timbre ale *Ligii Culturale*" care aveau chipul lui Traian şi deviza „un gologan pentru pribeag".

În noiembrie 1914 la aniversarea împlinirii unei jumătăţi de veac de la înfiinţarea Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel" din Ploieşti a participat şi ministrul Take Ionescu.

După izbucnirea Marelui Război ca urmare a asasinării arhiducelui Franz Ferdinand, moştenitorul tronului Austro-Ungariei la Sarajevo în ziua de 28 iunie 1914, Cercul Studenţesc Prahovean în colaborare cu Liga Culturală din Ploieşti va comemora în sala liceului, la 31 august 1914, pe Aurel Vlaicu „în chip mişcător, demn şi cu bun gust". Au evocat figura şi faptele lui Aurel Vlaicu, Zaharia Bărbulescu, N. Călinescu iar la final „s-au citit bucăţi literare privitoare la marele fiu al neamului".

În ziua de 20 decembrie 1914, deputatul belgian George Lorand a prezentat în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel" din Ploieşti, în faţa unui numeros auditoriu „o conferinţă despre atrocităţile comise de germani în Belgia".

În ziua de 24 ianuarie 1915 a avut loc la liceul din Ploieşti „o frumoasă serbare" organizată de către Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române în colaborare cu Liga Culturală și Asociația Cercetașii României.

Înainte de această serbare la Biserica „Sfântul Ioan" a avut loc un Te-Deum oficiat de preoții Inocențiu Ștefănescu, Gh. Chirică, Nae Vasilescu și diaconul P. Tăriceanu. În amfiteatrul liceului au rostit entuziaste cuvântări Lelia Cantacuzino președinta Societății Ortodoxe, prof. Pană Popescu directorul liceului. Serbarea s-a încheiat cu „entuziastul și mișcătorul" imn „Azi în sfârșit vom merge" de I. Croitoru pe versurile lui G. Ranetti.

Corpul profesoral și o parte din elevii Liceului „Sfinții Petru și Pavel" au participat la primirea în Ploiești a generalului francez erou de război Pau César în ziua de 13 februarie 1915, aflat în trecere spre Rusia și venit în misiune și la noi. Acestuia i s-a făcut o „manifestație impunătoare și entuziastă așa cum se cuvenea unui mare erou al Franței". Informații interesante despre primirea generalului Pau la Ploiești a lăsat avocatul Grigore Ivănceanu care, elev fiind, a participat la primirea acestuia în Gara Ploiești. Generalul a fost primit de oficialități și de membrii numeroasei colonii franceze.

Ziarul *România Viitoare* din 24 februarie 1915 menționează: Cu această ocazie N. Pruşanu din Ploieşti a dorit să ofere generalului Pau o frumoasă și mare medalie a Monumentului Vânătorilor din Ploiești. Neizbutind a expediat-o Legațiunii Franței din București cu versuri ocazionale:

După socoteala dreaptă
Cu mai mult face
De două ori erou în viață
Decât cu două brațe.

În luna martie 1915 generalul Pau a trimis o telegramă de mulțumire pentru primirea ce i-a fost făcută. Generalul Pau fusese comandantul „Armatei de Alsacia" a Franței și după înfrângerea de la Morhange-Sarrebourg, generalul Joseph Joffre, îl chemase din rezervă pe generalul Pau pentru a prelua armata din Alsacia. A renunțat apoi la serviciile lui de comandant și după două luni l-a trimis ca reprezentant al Franței în Rusia. La această grandioasă

primire, fanfara și corul elevilor de la liceul din localitate, pregătite și conduse de prof. I. Croitoru au intonat „Marseilleza” și „La arme”.

De menționat că acest marș, scris de Șt.O. Iosif, ale cărui versuri au o cadență care te prinde chiar și în absența veșmântului muzical prin patriotismul curat cuprins în strofe simple. Această Marseilleză românească a fost publicată în Revista „Flacăra” din decembrie 1912, iar italianul românizat Alfonso Castaldi l-a pus pe muzică și din acel moment marșul s-a răspândit în tot spațiul românesc.

L-au intonat cu patos în vara anului 1913 trupele române care au pătruns fulgerător în Bulgaria până la periferiile Sofiei, l-au cântat soldații români în vara lui 1916 când înaintau vijelios în Ardealul nostru drag. Românii l-au redescoperit de fiecare dată când istoria i-a pus la încercare:

La arme cei de-un sânge și de-o lege!
La arme pentru Neam și pentru Rege!
Când Patria ne cheamă sub drapel,
Datori sunt toți copiii ei s-alerge,
Să-l apere, să moară pentru el!

În sala liceului vechi a avut loc la 24 februarie 1915 șezătoarea literară organizată de Secția locală a Ligii Culturale din Ploiești, la care a participat poetul Octavian Goga care a recitat din poeziile sale: „Noi”, „De la noi”, „Oltul” și a prezentat aspecte ale situației românilor de peste munți. Au mai participat I.A Bassarabescu, Cincinat Pavelescu și Petre Locusteanu. Cu acest prilej a recitat poezia „Din Ardeal” poetul M. Dăscălescu-Mugur. Acesta s-a născut în anul 1892 la Breaza și a fost elev al Liceului „Sfinții Petru și Pavel”. A participat la primul război mondial, fiind rănit în mai multe rânduri, contractând o tuberculoză din care cauză a și murit în anul 1924. A fost profesor la liceul de băieți din Câmpina. A fost apreciat de prof. Dem. Munteanu-Râmnic care s-a îngrijit de publicarea unei plachete cu versurile acestuia răspândite prin Revistele „România Viitoare” și „Convorbiri literare”. În anul 1930 a avut loc la cimitirul din Câmpina sfințirea troiței închinate memoriei lui Mircea Dăscălescu-Mugur. La

această pioasă manifestare au participat prof. C. Stelian din partea revistei „Convorbiri literare”, generalul I. Manolescu președintele Cooperativei GLIM din Breaza, profesorul Dem. Munteanu-Râmnic și Paul Papadopol din București.

Redăm mai jos poezia „Din Ardeal” recitată de acesta cu ocazia șezătorii literare din 24 februarie 1915:

Munții noștri aur poartă
Noi cerșim din poartă'n poartă!...

Venia un călător pe drum,
Și s'a oprit la noi în deal,
Și-a stat, și-a plâns
– Mă duc, ori-cum,
Și nu știu când mai viu de-acum
Ardealule, Ardeal!

Mă uit în larg, și te măsor,
Și cum te văd sub cer senin,
Îmi ard în ochi priviri de dor...
– De-acum eu ți-s un călător
Străin, pe drum străin!...

Mă duc, și'n drumul meu de foc,
Pe care știu c'am să cerșesc –
Eu voi purta din loc în loc
Acelaș cânt de nenoroc,
Pe care-l moștenesc.

– Te las cu munții ce se strâng,
În jurul tău cu brațe reci –
Cu dorurile-ți ce se frâng,
– Te las cu toate câte plâng.
În doina ta de veci.

Dar duc și eu cu mine-un gând,
Și-i plin de lacrămi și fiori:
– Și mâini, ori poate mai curând,

Noi te vom curăți de-arând,
Și te-om găti cu flori!...

Ziarul *România Viitoare* din 5 iunie 1915 își informa cititorii că în ultima ședință a Societății „Prietenii Științei" care a avut loc în ziua de 24 mai 1915 în amfiteatrul liceului ploieștean a conferențiat prof. C.S. Popescu despre „Din viața matematicienilor". Cu această comunicare „s-a încheiat activitatea societății pe anul acesta".

Pe data de 13 martie 1915 s-a constituit în amfiteatrul Liceului „Sfinții Petru și Pavel" secțiunea locală a Societății „Prietenii Științei" condusă la nivel național de prof. univ. G. Țițeica (1873-1939), iar la nivel județean de prof. Bucur Spirescu, vicepreședinte dr. C. Vasiliu, I.A. Bassarabescu, secretar Gh. Constantinescu, casier prof. C. Pârvulescu, viitorul astronom de talie mondială. Cu ocazia constituirii acestei secții s-a proclamat ca președinte de onoare al Societății prof. univ. G. Țițeica prezent la manifestarea de constituire a societății.

Gheorghe Țițeica a fost un savant de reputație mondială prin rezultatele sale în geometria superioară. Suprafețele Țițeica și liniile curbe Țițeica descoperite de el și botezate astfel de savanții străini îi vor purta pentru totdeauna numele. Faima lui trecuse demult peste granițele României, iar Sorbona care îi dăduse consacrarea științifică prin titlul de doctor în matematică a ținut să-l aibă printre profesorii ei, așa că, în anii 1920 și 1930 el susține cursuri acolo. Când era întrebat de ce n-a intrat în politică, răspundea inevitabil că „ce altceva înseamnă a face politică decât a-ți face datoria față de neam și țară?" Datoria este leit-motivul vieții lui Țițeica. Grija lui de a nu neglija ceva, scrupulozitatea lui sunt proverbiale. Aceasta l-a făcut multora neplăcut, și portretul pe care îl face mentorului său Spiru Haret, în discursul de recepție de la Academia Română în 1914, se potrivește de minune și pentru el. Iată ce spunea Țițeica atunci: „De altfel, la noi, omul care-și face datoria cum și-a făcut-o Haret, nu prea place, nu ne e tocmai simpatic. Obișnuiți cum suntem cu deșteptăciunea noastră proverbială, care găsește ușor și mijlocul de abatere de la linia dreaptă și justificarea că această lunecare e calea cea bună, nu ne prea place omul rigid, care merge drept, sigur și hotărât ca un

mecanism care vine regulat, ca o maşină la îndatoririle sale, care se ţine de cuvânt şi nu amăgeşte pe nimeni, în viaţa căruia farmecul neprevăzutului se reduce la minimum, la care din contră, totul e cântărit şi socotit. Oamenii cu socoteală sunt preţuiţi când nu mai sunt; când îi avem însă nu ne plac, prea ne aduc aminte de felul nostru obişnuit de a lucra, ceiace nu ne convine şi prea au aerul să susţină că fiecare act al unui individ, oricât de mărunt ar fi el – şi actul şi individul –, atinge într-o oarecare măsură interesele societăţii în care trăieşte acel individ".

Astfel de oameni, cu un portret moral şi o filosofie a vieţii pe care au aplicat-o cu strictețe, au avut legături cu liceul cu nume de sfinţi din Ploieşti.

Nu este lipsit de interes să mai arătăm că Gh. Ţiţeica a fost membru al Societăţii Române de Matematică, membru al Ateneului Român, membru fondator al Gazetei Matematice şi al Buletinului Ştiinţific al Academiei Române. La această acţiune de înfiinţare a Societăţii „Prietenii Ştiinţei" a participat şi ing. Vasile Iscu (1874-1941) invitat special de fostul său coleg de la Şcoala Normală Superioară, prof. univ. Gh. Ţiţeica. Ing. Vasile Iscu s-a născut la Moineşti şi a urmat liceul la Galaţi. A fost coleg şi cu Munteanu Murgoci. La îndemnul lui Spiru Haret obţine o bursă de studiu pentru a urma Academia de Mine din Freiburg, Saxonia. A fost numit de către C. Alimănişteanu director al Şcolii de Maiştri sondori din Câmpina, ridicând prestigiul profesional al maiştrilor sondori. În anul 1912 îşi susţine doctoratul la Dresda cu lucrarea „Închiderea apelor la sonde", lucrare tipărită în limbile română şi germană. Ulterior procedeul preconizat de el a fost brevetat.

De asemenea, amintim că prof. Gh. Ţiţeica a făcut parte din Consiliul de Administraţie al Societăţii de petrol „Columbia" alături de prof. univ. dr. I. Cantacuzino, C. Argetoianu, C. Alimănişteanu şi alţii.

În seara zilei de 20 aprilie 1914 preşedintele Ligii Culturale Secţia Ploieşti, preotul Chirică şi prof. Dumitru Munteanu-Râmnic solicitau primarului oraşului Ploieşti să se pună la dispoziţie sala liceului vechi pentru ca G. Bogdan-Duică (1866-1934), profesor la Universitatea din Cluj şi membru corespondent al Academiei Române, dar şi secretar general al Ligii Culturale (şi cumnat al lui Nicolae Iorga) să „ţină o conferinţă despre opera lui

Octavian Goga *Domnul notar*". Poate nu este lipsit de interes să menționăm că unii profesori ai Liceului „Sfinții Petru și Pavel" din Ploiești erau invitați să conferențieze și în capitală la solicitarea unor societăți sau asociații culturale. Astfel, ziarul *România Viitoare* din 24 februarie 1915 consemna că în ziua de 15 martie 1915 prof. C. Pârvulescu va conferenția la „Prietenii Științei" din București despre „Cum este clădit Universul", pentru ca în ziua de 14 martie 1915 prof. G. Constantinescu să conferențieze la „Cercul Profesorilor Secundari din București" despre „Orariul Ante-Meridian".

În ziua de 10 mai 1915 Comitetul Executiv al Partidului Social-Democrat se deplasează la Ploiești pentru a-l sărbători pe Constantin Dobrogeanu-Gherea cu prilejul împlinirii vârstei de 60 de ani și 40 de ani de activitate socialistă. În acest context are loc o întrunire publică în aceeași sală după care a urmat o masă festivă oferită de către sărbătorit. Au fost rostite toasturi, iar lui Gherea i s-a oferit în dar o statuetă de bronz reprezentând „Robul rupându-și lanțurile încătușate". Printre participanți amintim pe I.C. Frimu, Ecaterina Arbore, Constantin Titel-Petrescu și socialistul bulgar Dimităr Blagoev.

În luna septembrie 1915 Garda Demnității Naționale, filiala Ploiești, a ținut o conferință în amfiteatrul Liceului „Sfinții Petru și Pavel" cu scopul de a combate propaganda Puterilor Centrale și a solicita imperioasa „intrare în acțiune" alături de Antanta. De menționat că filiala Gărzii Demnității Naționale avea la Ploiești un corp de voluntari numiți „ghenediști" care strângeau teancuri „de foi din toate ziarele și publicațiile nemțofile care erau arse în Piața Unirii lângă Statuia Libertății în aplauzele publicului". Membrii acestei filiale a G.D.N. erau ing. Iliescu, St. Teodorescu, G. Chirică, G. Gologan, Stănescu-Baiadera și A.D. Hamzulescu.

În amfiteatrul liceului a avut loc la 24 ianuarie 1916 serbarea Unirii Principatelor. Informații importante despre această manifestare patriotică, organizată de Societatea de lectură „Andrei Mureșianu", ne oferă „Curierul Liceului", nr. 4-5 din 24 ianuarie 1916. După intonarea Imnului Regal de către fanfara liceului, cuvântarea omagială este ținută de elevul Negulescu G. Ioan de clasa a VIII-a. Urmează coruri și poezii patriotice ca „Ardealul",

„Hora Unirii", „Ernani" de G. Verdi, „N-aşteptaţi" şi „Trei Doamne şi toţi trei", de G. Coşbuc. De menţionat că această manifestare este printre ultimele desfăşurate la liceu înainte de intrarea României în războiul care ne-a adus Unitatea Naţională.

În luna ianuarie 1916 s-a prezentat elevilor în aula liceului, „Chemarea Comitetului Prahovean" pentru ajutorarea refugiaţilor ardeleni. Profesorii liceului: A. Moşoiu, Dumitru Munteanu-Râmnic, Bucur Spirescu, I.D. Agraru şi I.A. Bassarabescu au citit apelul semnat de I. Ionescu Quintus, Luca Elefterescu, preot Gh. Chirică, Petre Cinta, dr. I. Cloaje, dr. I. Cosma, Gh. Dobrescu etc., solicitând sprijin financiar din partea elevilor şi familiilor lor „pentru ajutorarea refugiaţilor pribegi femei, bătrâni şi copii ce mor de foame şi nu au parte de un adăpost". Se făcea apel la faptul că „românul este milos şi ospitalier, inima lui a bătut totdeauna şi pretutindeni pentru cei loviţi de soartă".

În anul 1916 s-a înfiinţat la liceul cu nume de sfinţi o societate muzicală şi corală cu numele „George Enescu", care avea scopul de a „extinde gustul muzical pentru elevi". Societatea era condusă de profesorul de muzică de la liceu N.P. Cherchez care era membru al orchestrei Ministerului Instrucţiunii Publice. Ea şi-a început activitatea în ziua de 11 noiembrie 1916 când a susţinut în amfiteatrul liceului un „concert de muzică de cameră" care a fost foarte apreciat de elevi.

Având în vedere că ţara se afla încă sub ocupaţie străină direcţiunea liceului a comunicat profesorilor că „nu se poate serba în mod oficial ziua de 10 mai din cauza împrejurărilor în care se află ţara" şi de aceea aceştia „sunt rugaţi a ţine în ziua de 9 mai câte o mică cuvântare despre importanţa zilei" urmând să abordeze „următoarele probleme: alegerea dinastiei, independenţa, proclamarea regalităţii". Nu trebuie să ne mire că ziua Regalităţii nu a fost sărbătorită cu fastul cuvenit. Pentru loialitatea dovedită faţă de ţară şi poporul, peste care domnea, Regele Ferdinand a suferit consecinţele alăturării Antantei. Astfel numele său a fost şters din cartea cea mare a Hohenzollernilor. La Sigmaringen familia princiară îl declară trădător, iar Wilhelm al II-lea, împăratul Germaniei, i-a retras Ordinul Casei sale, măsură care echivala cu moartea civilă a Suveranului României. Ura acestora s-a manifestat până şi în ţara ocupată în 1916 pentru că germanii

au interzis ca la slujbele ortodoxe numele regelui să mai fie pomenit, în timp ce la Consfătuirea Conducătorilor Politici Germani din 17-18 mai 1917 s-a hotărât detronarea Hohenzollernilor din România. Problema detronării lor a fost și subiectul central al întâlnirii dintre generalul Alexandru Averescu și feldmareșalul August von Makensen, de la Buftea, din ziua de 5/18 februarie 1918. Generalul Averescu deși a fost sfătuit să profite de ocazie, spre cinstea lui, s-a dovedit loial și devotat suveranului Ferdinand I și a refuzat această sugestie și a solicitat o audiență la împărat pentru a-i oferi explicațiile necesare. Referitor la ziua de 10 mai 1918 Prefectura de Prahova prin I.A. Bassarabescu face cunoscut profesorilor liceului că „această zi va fi serbată cu mai multă voioșie la momentul oportun, când vom sărbători revenirea Basarabiei la Patria Mumă și încheierea binefăcătoarei Păci".

În ziua de 22 august 1917, Ecaterina Teodoroiu, supranumită și Jeanne D'Arc a românilor, a suferit moarte de erou conducând în luptă plutonul său din cadrul Regimentului 18 G inf. A căzut secerată după cum consemna Ordinul de zi dat de Comandantul Regimentului 43/59 Infanterie Lupeni, Constantin Pomponiu „în clipa când se descoperă spre a-și îndemna ostașii cu vorbele: Înainte, băieți, nu vă lăsați, sunteți cu mine!" S-a hotărât ca în cadrul ceremoniilor de sărbătorire a Centenarului Revoluției lui Tudor Vladimirescu, osemintele eroinei, îngropate de soldații plutonului comandat de ea la Poiene, într-un decor care amintea de balada Miorița, să fie transferate la Târgu-Jiu pentru a fi reînhumate în rotonda din fața Primăriei. În ziua de 7 iunie 1921 a trecut prin gara din Ploiești trenul care transporta la Târgu-Jiu osemintele Cătălinei, „eroina de la Jiu". La Ploiești, pe peronul gării, se aflau autoritățile civile și militare, membri ai Societății „Apărătorii Patriei", Cercetașii României și numeroși ploieșteni și elevi de la școlile din localitate. Printre cei care au evocat faptele de vitejie ale Cătălinei au fost Barbu Georgescu, vicepreședinte al Comisiei Interimare Ploiești, generalul Popescu, comandantul corpului de armată sub comanda căruia a luptat eroina precum și prof. Dumitru Munteanu-Râmnic de la Liceul „Sfinții Petru și Pavel". Tuturor le va răspunde primarul orașului Târgu-Jiu.

Sărbătorirea Unirii, la Ploiești, în ziua de 2 decembrie

1918 s-a făcut printr-un „Te-Deum la Catedrală, cu participarea tuturor autorităților civile și militare, a intelectualilor, notabilităților și a elevilor. Au fost aduse rugăciuni și mulțumiri Domnului care ne-a ocrotit sub sfânta Lui pază și ne-a ajutat să ne întregim neamul". De fapt în toată țara cu inima săltând de bucurie și cu lacrimi de adâncă mulțumire, tot norodul, de la vlădică la opincă, se adună în școli și biserici pentru a mări răsplata trudei și muceniciei. Aici profesorul Constantin Georgescu de la liceul din Ploiești, în cuvântarea sa, a subliniat importanța actului de la Alba Iulia, dar a insistat asupra faptului că el este opera tuturor românilor „de ieri și de azi" și că unitatea națională trebuie consolidată și apărată de toți românii „de azi și de mâine". În continuare conferențiarul a arătat că actul de la 1 Decembrie 1918 „departe de a arunca o umbră asupra actului istoric de la 1859 – l-a scos pe acesta în relief cu toată strălucirea pe care o merita". În continuare participanții au „încins" în fața catedralei o mare „Horă a Unirii". Așa se încheia o etapă în activitatea liceului ploieștean pe linia afirmării și promovării culturii locale.

CAPITOLUL VI

ACTIVITĂȚI CULTURALE DESFĂȘURATE ÎN PERIOADA 1919-1947, CARE REPREZINTĂ PERIOADA DE VÂRF ÎN RĂSPÂNDIREA CULTURII

După primul război mondial, conflagrația care ne-a adus unitatea națională la care au visat atâtea generații, școala românească a avut rolul de a pregăti unificarea sufletească a tuturor românilor, lucru care s-a realizat, pornind de la tradițiile școlii în acest domeniu.

De fapt și informațiile privind problema abordată se înmulțesc și le găsim din belșug în special în presa vremii, dar și în documentele de arhivă, deși unele din acestea sunt lapidare, lipsindu-le savoarea și „sarea și piperul" atât de căutate de cercetători. Putem afirma că și în această perioadă conferințele erau apreciate deoarece stabileau „o strânsă legătură între societate și școală înlesnind pătura românească în dezvoltarea și progresul școlii".

Ziarul ploieștean *Lanterna* informa cititorii că în ziua de 4 martie 1919 are loc în amfiteatrul Liceului „Sfinții Petru și Pavel" conferința profesorului de filozofie Elefteriu despre „Filosofia războiului".

În ziua de 9 martie 1919 profesorul Nicolae Iorga a prezentat în amfiteatrul liceului din Ploiești conferința „Despre ocupanți și țări ocupate".

La 24 martie 1919 s-a omagiat, de către profesorii liceului, printr-un festival dat în amfiteatrul liceului și seara printr-un banchet în sala „Moldavia", pensionarea profesorului Bucur Spirescu (1856-1925). Acesta era unul „dintre primii profesori care a funcționat încă de la înființarea cursului superior al liceului din 1878". A urcat treptele ierarhiei didactice și politice până la demnitatea de parlamentar de Prahova. A fost prieten al lui I.L.

Caragiale și al lui Take Ionescu. În 1908 a fost proclamat președinte al Clubului Conservator Democrat din Ploiești. A încetat din viață la 4 februarie 1925, la vârsta de 68 de ani. Discursul funebru a fost rostit de I.G. Obrocea, fostul său elev și fost primar al Ploieștiului. Aflăm că era originar din plaiurile Muscelului și se mândrea cu obârșia sa țărănească într-o perioadă când nu dădea bine „să fii țăran".

În necrologul publicat de ziarul *Ploieștii* din 8 februarie 1925 se spunea că Bucur Spirescu a fost unul dintre profesorii liceului care „s-a ilustrat" pe tărâm cultural „luând parte la întreaga mișcare culturală din acest oraș".

Schițând viața și activitatea lui Bucur Spirescu aflăm că acesta a fost profesor de matematică „ilustrând" catedra acestei discipline nu numai la Liceul „Sfinții Petru și Pavel" dar și la Școala Normală, contribuind la întemeierea Școlii profesionale de fete. Activitatea politică și-a început-o în grupul democrat de la „Alarma" alături de prietenul său Christu Negoescu, iar în 1889 s-a înscris în partidul conservator. A fost președinte al Comitetului Județean, calitate în care „a adus servicii neprețuite școalelor rurale", fiind inspector școlar, și în două rânduri, deputat. Singurul său fiu a căzut pe câmpul de luptă pentru unitatea națională. A lăsat în inima ploieștenilor o amintire de neuitat. A propovăduit patriotismul și jertfa de neam. Și-a dedicat întreaga viață școlii. Iată ce spunea fostul său elev I.G. Obrocea: „Era atâta dragoste pentru luminarea și înălțarea noastră, era atâta idealism în ce spunea el, că mi se pare un vis greu de înțeles poate, de cei ce n-au fost elevii lui Bucur Spirescu."

În ziua de 10 iulie 1919 profesorii aceluiași liceu și cei ai Școlii Comerciale din Ploiești, care predau și la școlile particulare s-au întrunit în amfiteatrul liceului pentru a discuta „despre rostul învățământului particular în general și al profesorilor în particular" hotărând înființarea unui sindicat al profesorilor care „predau lecții în instituțiile particulare" cu scopul:

„1) Să se instituie un Sindicat al profesorilor, cari predau lecțiuni în institutele particulare și care va avea ca scop:

a) Observarea strictă a legilor, regulamentelor și programelor de predare în interesul bunului curs al acestui învățământ, care trebuie să fie pe viitor la nivelul învățământului de Stat.

b) Un control mai eficace din partea Sindicatului față de direcțiunile acestor institute, cu privire la întreținerea, disciplina internă și stabilirea taxelor ce au a plăti părinții copiilor, în raport cu timpul și cheltuielile actuale.
c) Să ceară organelor superioare ale învățământului, să se aplice cu strictețe legile și regulamentele persoanelor cari cer aprobări pentru deschideri de institute, ca: titluri, practică pedagogică, moralitate etc.
d) Să fixeze onorariul profesorilor pentru cursul fiecărui an școlar, având în vedere beneficiile realizate în anii anteriori, numărul elevilor și taxele de înscriere ale elevilor.
e) Să găsească o modalitate după care profesorii vor participa și ei la câștigurile întreprinzătorilor, ținând socoteală și de riscurile acestora din urmă, dar și de munca cheltuită de profesori pentru prosperitatea institutelor".

Acest sindicat urma să funcționeze chiar de la începerea noului an școlar 1919-1920 și va aduce un real serviciu acestui oropsit învățământ, iar profesorilor o mai dreaptă retribuție ca în trecut, când mai toate foloasele și le însușeau conducătorii institutelor.

Pe 7 decembrie 1919 a avut loc în Ploiești o procesiune la care au luat parte numeroși locuitori în frunte cu autoritățile civile și militare pentru pomenirea eroilor căzuți pe câmpul de luptă pentru apărarea patriei și a neamului românesc. Impozanta procesiune a oprit pentru un timp în fața liceului de pe bulevard unde prof. Gh. Constantinescu, directorul acestuia a rostit o cuvântare arătând că „victoria de la Mărășești ne-a dat legătura nobilă cu popoarele care au luptat pentru dreptate și umanitate și ne-a asigurat îndeplinirea celui mai sacru ideal al națiunii visat de secole". În continuare, în numele profesorilor și elevilor, și-a manifestat recunoștința față de profesorii și elevii liceului căzuți la datorie pe câmpul de onoare „arătând că în memoria lor e timpul să se ridice un monument în fața liceului în care se vor săpa numele celor căzuți, iar în toate clasele se vor așeza portretele lor".

În ziua de 5 august 1919 s-a răspândit vestea la Ploiești că trupele române au ocupat Budapesta. Știrea transmisă de Marele Cartier General „era sorbită cu cea mai avidă sete de cuvintele din comunicat". Imediat, într-un entuziasm delirant, uitând de grijile

cotidiene s-a arborat tricolorul pe sediile instituțiilor publice și firmele s-au ornat cu covoare naționale și portretele suveranilor. Entuziasmul ajunsese la paroxism. Toți își manifestau fericirea – după cum arată ziarul ploieștean *Lanterna* din 11 august 1919 – care se simte în notele cântecelor patriotice ale lăutarilor pentru triumful fraților ce au înfipt stindardul românesc în falnica capitală maghiară veșnic dușmănoasă și asupritoare a neamului românesc. Cohorta Cercetașilor de la Liceul „Sfinții Petru și Pavel" împreună cu numeroși elevi conduși de Dumitru Munteanu-Râmnic, în frunte cu muzica militară și un public imens, au manifestat parcurgând Bulevardul Independenței, oprindu-se în fața liceului, unde au scandat lozinci cu caracter patriotic, după care au continuat drumul și s-au oprit la Statuia Libertății – loc de întâlnire pentru ploieșteni cu ocazia unor evenimente majore – unde în mijlocul a mii de cetățeni au întins hora. Seara a avut loc retragerea cu torțe în cântecele fanfarei și urale nesfârșite. Mult timp intervenția militară a României în Ungaria bolșevizată de regimul lui Bela Kun sprijinit de Rusia a fost trecută sub tăcere sau prezentată eronat. De fapt, România a contribuit prin aceasta la „restabilirea ordinei și legalității" în Europa Centrală. Regimul bolșevic maghiar a nesocotit condițiile armistițiului din noiembrie 1918 și a trecut la acțiuni provocatoare împotriva statelor vecine cu scopul de a restabili Ungaria în fostele sale hotare. Originea intervenției României în Ungaria se află în hotărârile luate de Consiliul Suprem Aliat de la Paris. Acțiunea militară comună a aliaților împotriva Ungariei a fost salutată de Italia, Cehoslovacia și Serbia. România a fost singura care „luând în considerare interesele superioare europene a întreprins acțiunea militară prin mijloace proprii și cu acordul Franței". În ziua de 30 noiembrie 1919 Crucea Roșie a Misiunii Americane condusă de col. Wise „a distribuit haine, îmbrăcăminte și încălțăminte la 15 invalizi de război din Ploiești, 150 de femei văduve cu copiii lor, în total 400 de nevoiași", în amfiteatrul Liceului „Sfinții Petru și Pavel" în cadrul unei ceremonii oficiale, în prezența autorităților locale.

Pe 6 noiembrie 1919 în sala de festivități a Liceului de băieți, ing. Gogu Constantinescu (1881-1965) a conferențiat despre „fenomenele sonice și aplicațiile sale tehnice". Gogu Constantinescu a ținut conferința la invitația fostului său coleg,

prof. Eugen Ludwig, dar mai ales la rugămintea vărului său Gh. Constantinescu, profesor de fizico-chimie și s-a desfășurat sub auspiciile Societății „Prietenii Științei”, filiala Ploiești. De menționat că savantul a venit special de la Londra unde se stabilise din anul 1912, pentru a prezenta această conferință la Școala de Poduri și Șosele. Aceeași conferință o va ține și la Ploiești. Conferențiarul descrie fenomenele sonice care au la bază compresibilitatea și elasticitatea lichidelor. El este „cel dintâi care a recunoscut de fapt aceste proprietăți ale lichidelor” din care cauză merită nu numai titlul de descoperitor ci și pe acela de mare inventator. Fenomenele sonice au format „o nouă ramură a științelor și a tehnicii precum și de aplicațiunile practice ale acestor fenomene și cu deosebire de aplicațiunile lor în domeniul industriei”.

Gogu Constantinescu era născut la Craiova, fiind descendent al unei familii de ploieșteni. La începutul activității sale a realizat șoseaua Doftana-Bușteni.

Dumitru Munteanu-Râmnic solicita Primăriei Ploiești „să se pună la dispoziția domnului profesor Nicolae Iorga sala Liceului Vechi pentru a ține o conferință, duminică 25 ianuarie 1920”. Despre tematica conferinței lui Nicolae Iorga aflăm dintr-o cronică electorală publicată de ziarul *Prahova* din 3 februarie 1920 intitulată „Domnul Iorga la Ploiești” pe care o redăm integral, pentru a ne face o idee despre caracterul și personalitatea Apostolului cu barbă.

„1920, februarie, Ploiești

Cronica electorală

Dl. Iorga la Ploiești

Marele nostru istoric, Președintele Camerei României Mari a fost la Ploiești duminica trecută și înconjurat de amicii săi partizani strânși în jurul secerei din casa partidului au purces în sala Liceului Vechi, unde au ținut o întrunire publică.

Negreșit, ilustrul savant era îndreptățit să ție o întrunire publică în care să caute, prin toate mijloacele, să însuflețească pe partizani și să recomande candidaturile partidului său. Lume potrivit de multă. Sala Liceului este propice pentru întruniri puțin

numeroase. Poate că şi ora 2 nu era tocmai potrivită pentru o grandioasă adunare. Noi am fi dorit ca adunarea să fie mult mai mare pentru ca mulţi cetăţeni să asculte ceea ce a vorbit şi cum a vorbit dl. Iorga la această întrunire.

Dl. Preşedinte al Camerei a fost cât se poate de nervos.

După ce a făcut procesul tuturor partidelor vechi şi ale tuturor oamenilor politici, dl. Iorga a vorbit despre toate Camerele actuale care sunt constituţionale pentru că sunt chemate să ratifice decretele legii, care nu sunt constituţionale. D-sa nu se ridică contra oamenilor vechi, ci contra sistemului vechi şi când un cetăţean l-a întrerupt spunându-i că la numirea Comisiei Interimare s-a făcut mai rău ca sub vechea sistemă, care cel puţin aplica legea, numind pe ... cei mai grei impuşi, d-sa separat i-a răspuns cetăţeanului că este prost, nu cunoaşte legile ţării şi nu-i permite să-l întrerupă pe Preşedintele Camerei.

O asemenea apostrofă, ieşită din gura unui mare bărbat de stat, a pricinuit la unii mirare, iar la alţii a provocat râsul.

Un cetăţean mai ieftin la râs a fost zărit de dl. Iorga, care i-a strigat: uite ăla râde, eşti un prost, căci după cum zice un proverb latinesc după râs se cunoaşte prostul.

Câţiva socialişti care erau în sală, enervaţi de apostrofele nervoase ale d-lui Iorga, au cântat *Internaţionala* într-o întrunire naţional-democrată.

Un gest urât, pe care nici în glumă nu-l aprobăm.

Am plecat, dar am plecat cu o mare mâhnire în suflet. Eram deprins să ascult altfel de cuvinte la dl. Iorga. Pentru un mare savant, mare om de stat şi preşedinte al Adunării naţionale a României Mari, discursul de la Liceul Vechi este o scădere, care pe mulţi dintre noi ne doare! Mai bine ar fi vorbit ca altă dată la Ateneu (când Ateneul nu era Camera Deputaţilor) despre Mihai Viteazul care era un aventurier, iar generalul Basta îi era cu mult superior sau despre Ştefan cel Mare, care, în toate numeroasele lui bătălii a urmat planurile de luptă ale lui Mateiaş Corvin, pe care Ştefan l-a bătut la Baia (după planurile lui însuşi) sau ne reamintea ceea ce stă scris într-o istorie comandată şi pe atâta de germani – scrisă în nemţeşte – cum că Vlad Ţepeş (care azi ar fi fost o mare necesitate) a fost o fiară valahă etc. etc. Dar aşa la o întrunire de provincie, să ocărâţi ca un Becescu oarecare, să aduci în discuţie

chestiunea delicată a prințului nostru moștenitor și să spui cuvinte primitive, eu unul nu mi-aș fi permis să-mi închipuiesc vreodată, ilustrule d-le Iorga."

La 22 februarie 1920 avocatul Gogu Negulescu a ținut în amfiteatrul liceului din Ploiești conferința „Impresii din America". Fostul senator spunea că „în timpul marelui război aflându-mă în Statele Unite ale Americii de Nord, unde făceam propagandă pentru țara noastră am avut ocazia să cunosc pe conducătorii politicii economico-financiare de acolo".

În cele ce urmează redăm contextul în care omul politic ploieștean a fost în S.U.A.

În aprilie 1917 Marele Cartier General din Iași a trimis în S.U.A. o misiune națională compusă din preotul Vasile Lucaciu, dr. N. Lupu, L. Mrazec, dr. C. Angelescu, preotul ortodox din Orăștie, Ioan Moța (tatăl legionarului Ion I. Moța ucis în 1937 în Spania la Majadahonda, intrat în legendă ca simbol al sacrificiului suprem), publicistul Vasile Stoica general în rezervă, cu scopul de a face propagandă pentru cauza Transilvaniei și dacă va fi cu putință să organizeze o legiune de voluntari pentru frontul francez (ceea ce guvernul american nu a acceptat).

Vasile Lucaciu și I. Moța trecând pe la Darnița în drum spre America au luat cu ei textul Proclamației pe care l-au publicat în ziarele românești din S.U.A. Vasile Stoica a intuit ponderea pe care urma să o aibă S.U.A., atât în desfășurarea războiului – pentru că declarase război Germaniei la 6 aprilie 1917 și Austro-Ungariei la 7 decembrie 1917 – cât și în organizarea postbelică a lumii. El realiza că în S.U.A. existau oameni politici susținători ai Imperiului Austro-Ungar care nici nu auziseră măcar că în Austro-Ungaria ar exista și români. Alături de misiunea Stoica-Lucaciu au activat și oamenii de știință și cultură veniți în S.U.A. pentru acțiuni științifice și culturale. Astfel o bogată activitate a desfășurat prof. Paul P. Negulescu cunoscut în cercurile universitare din Chicago, ing. Orghidan, actrița Agatha Bârsescu etc. Astfel, prof. Paul P. Negulescu, ploieștean, fost elev al Liceului „Sfinții Petru și Pavel" ca și fratele său Gogu Negulescu – senator și președintele Asociației proprietarilor de terenuri petrolifere din Prahova vor edita la Chicago Revista „România" în limbile română și engleză. Activitatea acestei misiuni formată din

elita culturii şi ştiinţei româneşti era foarte importantă deoarece eram singurul stat dunărean care n-aveam o reprezentanţă diplomatică.

În timpul neutralităţii (1914-1916) ziarele americane publicaseră articole răutăcioase la adresa României în care aceasta era reprezentată ca traficând neutralitatea sa, căutând să înşele când pe unii, când pe alţii. Înfrângerea noastră din 1916 a fost o nouă cauză de batjocură. O mare revistă din New York publicase pe copertă chipul dorobanţului român cu explicaţia: „România învaţă ce este războiul", iar politicienii români sunt arătaţi ca unii ce „ştiu să împartă Europa, dar nu-şi cunosc ţara lor". Încheierea preliminariilor de pace de la Buftea la 5 martie 1918 şi a păcii impuse de la Bucureşti la 7 mai 1918 a exercitat o influenţă negativă asupra politicienilor americani. În acest context dificil acţionează fraţii Paul P. Negulescu şi Gogu Negulescu împreună cu ceilalţi membri ai misiunii române. Astfel, la 6 noiembrie 1918, Lansing adresează un mesaj românilor în care arată „Guvernul american este martor al marilor suferinţe şi sacrificii făcute de poporul român pentru cauza libertăţii, faţă de duşmanii şi asupritorii săi. Simpatizând cu spiritul unităţii naţionale şi dorinţele românilor, guvernul S.U.A. nu va neglija să-şi impună la timpul oportun influenţa sa pentru realizarea drepturilor politice şi teritoriale întemeiate ale poporului român şi asigurarea lor împotriva oricărei agresiuni străine". De menţionat că un comitet de ajutorare a României organizat de un grup de americani, în frunte cu Tileston Wels, a venit şi la Ploieşti cu ajutoare, medicamente, îmbrăcăminte etc.

Printre cei câştigaţi pentru cauza română – exact ca în preajma realizării Micii Uniri de la 1859 – a fost şi Theodor Roosvelt, fost preşedinte al S.U.A. care a rostit declaraţii în Congres şi a publicat articole în presă în favoarea românilor.

Misiunea ştiinţifică şi culturală românească aflată în S.U.A. a primit un sprijin însemnat de la reprezentanţii naţionalităţilor care s-au constituit într-o „Uniune medio-europeană" sub preşedinţia lui Thomas Mazaryk (1850-1937).

Ca urmare a activităţii misiunii româneşti titularul Departamentului de Stat, Lansing a început să facă declaraţii mai precise în favoarea românilor din Austro-Ungaria şi a soartei ce li

se pregătea. Datorită eforturilor şi patriotismului membrilor misiunii Stoica-Lucaciu, precum şi a prietenilor americani, printre care şi W.N. Cromwell, viitorul fondator al Asociaţiei „The Friends of Roumania", guvernul american dă publicităţii în ziua de 5 noiembrie 1918 declaraţia pe care o publicăm şi noi, ca răspuns de apreciere la jertfele României din primul război mondial şi opera de lămurire întreprinsă de Vasile Stoica şi organizaţiile românilor americani:

„Washington D. C., 6 Noembrie 1918.

Guvernul Statelor Unite a promis astăzi că prin influenţa sa va da României tot sprijinul ca această ţară, în conferinţa Păcii Generale, să-şi câştige justele sale drepturi politice şi teritoriale. România întotdeauna a sperat o reunire cu fraţii săi din Transilvania, ţinuţi între graniţele Imperiului Austro-Ungar. Asigurarea de simpatie şi ajutor din partea Statelor Unite s'a dat astăzi într'un mesagiu al Ministerului de Externe către Legaţiunea Americană din Iaşi, trimis într'o cablogramă, spre a fi transmis Guvernului Român.

Mesagiul este următorul:

Guvernul Statelor Unite a avut necontenit în vedere viitoarea fericire şi integritate a României ca ţară liberă şi independentă şi încă înainte de a exista starea de răsboiu între Statele Unite şi Austro-Ungaria, Preşedintele a trimis Regelui României un mesagiu de simpatie şi apreciere. De atunci încoace, împrejurările s'au mai schimbat şi prin urmare Preşedintele doreşte să vă informeze că Guvernul Statelor Unite nu pierde din vedere aspiraţiunile neamului românesc, atât din afară cât şi din lăuntrul graniţelor Regatului. A fost mărturie la luptele, suferinţele şi jertfele aduse de acest neam pentru desrobirea sa de duşmani şi apăsători. Guvernul Statelor Unite simpatizează adânc cu spiritul de unitate naţională şi cu aspiraţiunile românilor de pretutindeni şi nu va neglija să-şi întrebuinţeze la timpul potrivit influenţa sa, ca justele drepturi politice şi teritoriale ale neamului românesc să fie obţinute şi asigurate faţă de orice năvălire străină."

Acum câteva zile Căpitanul Vasile Stoica, Preşedintele Ligei Naţionale Române din Statele Unite (actualul Ministru Plenipotenţiar şi Secretar General al Ministerului Afacerilor

Străine N.R.) și căpitan în Legiunea română care se luptă acum în Franța, a prezentat Secretarului de Stat Lansing un memoriu, arătând aspirațiile naționale ale țării sale, în principiu, fără considerare la frontiere. Acțiunea de astăzi a d-lui Lansing e urmarea studierii acestui memoriu."

Serviciul special de Siguranță Ploiești informa Siguranța Generală că în ziua de 27 noiembrie 1921 profesoara Elena Meissner (soția junimistului și ministrului Constantin Meissner (1854-1942) din Iași, cunoscută reprezentantă a mișcării feministe naționale, a vorbit în amfiteatrul liceului din Ploiești despre mișcarea feministă din România. Conferința a fost audiată de aproximativ 500 de persoane.

Elena Meissner era membră a Asociației pentru Emanciparea Civilă și Politică a Femeii Române înființată în anul 1918 la Iași. Scopul acestei asociații, sub egida căreia s-a ținut Conferința de la Ploiești, era să militeze pentru depășirea vechii atitudini dominante în epocă de a bara promovarea femeilor în funcții de stat și de a cultiva la femei sentimentul competiției, al destoiniciei și a pregătirii opiniei publice generale cu asemenea deziderate. Inițiatoarele acestei asociații au fost Sofia Nădejde, Isabela Sadoveanu, Ana Conta-Kernbach ș.a.

Este de notorietate faptul că în anul 1936, Elena Meisnner în calitate de președinte al Asociației femeilor române din Iași a prezidat o întrunire antirevizionistă la care a participat și Ion Petrovici (1882-1972). Cu această ocazie s-a redactat o moțiune „prin care se arată că nu Italia, care a luat Ungariei portul Fiume trebuie să susțină astăzi reintegrarea în drepturile ei".

Ziarul ploieștean *Secera* din 31 ianuarie 1920 informa că în ziua de 1 februarie 1920 profesorul C. Pârvulescu va conferenția în calitate de membru al Societății „Prietenii Științei" în amfiteatrul liceului ploieștean despre „Structura universului".

În ziua de 30 mai 1920 a avut loc în amfiteatrul liceului, Adunarea Generală a Asociației Inginerilor și Tehnicienilor din Industria Minieră. De menționat că, la acea dată, asociația nu dispunea la Ploiești de o locație permanentă, fiind nevoită să-și țină unele activități prin diferite săli. La această adunare generală au participat reprezentanți ai societăților petroliere din țară pentru a discuta problemele legate de refacerea industriei de extracție,

afectată de război, şi totodată a fost un prilej de a evoca eroismul inginerilor şi tehnicienilor căzuţi în lupta pentru realizarea Marelui Ideal. Interesantă este intervenţia ing. Theodor V. Ficşinescu, reprezentantul societăţii „Colombia". În anul 1929 Theodor Ficşinescu a fost decorat de către preşedintele Franţei cu Legiunea de Onoare în grad de ofiţer.

Iată ce spunea acesta:

„Privindu-vă, fără să vreau, gândul mi se duce cu patru ani îndărăt, la timpurile de restrişte şi de groază ale retragerii noastre în Moldova. Ne amintim cu toţii de calvarul acestei retrageri. În urma noastră lăsam prăpăd şi jale, iar alături de noi păşia imaginea scumpă a Patriei, cu faţa învăluită în durere şi umilinţă.

Şi odată ajunşi v-aduceţi aminte de Moldova cea tixită de lume necăjită, chinuită de foame, torturată de frig, exasperată de perspectiva unei noi retrageri, peste hotarele ţării, în Rusia neospitalieră şi indiferentă. Şi în vreme ce tunul bubuia din toate părţile în bucăţica de ţară ce ne mai rămăsese, în vreme ce oştile noastre secătuite de vlagă, dezbrăcate, flămânde, se târau spre un liman de mântuire care nu se mai apropia, molima năpraznică, tifosul exantematic, moartea nefolositoare şi fără glorie, ne aştepta pe toţi cu braţele deschise.

Am trăit atuncia cele mai dureroase clipe din viaţa noastră. Cine dintre noi n-a şovăit atunci? Cine, chiar dintre cei mai tari de înger, siguri de izbânda finală şi cari priveau groaznica nenorocire ce se abătuse pe capul ţării ca o încercare dumnezeiască pentru marea fericire ce aveam s-o trăim mai târziu, cine, zic, n-a pronunţat atunci vorbele celui răstignit pe cruce: *O, treacă, Doamne, de la mine paharul acesta!*

Pe atunci, iubiţii mei camarazi, cel care vă vorbeşte astăzi, a făcut un vis frumos. Nu ştiu cum or fi alţii, dar eu, când mă copleşesc nenorocirile, când realitatea mi se arată insuportabil de nedreaptă şi urâtă, găsesc un refugiu în lumea plăsmuită a imaginaţiei mele. E un obiceiu, de care vârsta nu m-a putut dezbăra, acela de a visa cu ochii deschişi. Şi cu cât realitatea e mai urâtă, cu atât visurile mele sunt mai frumoase. Unele sunt chiar atât de frumoase, încât nu pot rezista ispitei de a le aşterne pe hârtie şi a le comunica şi altora. E ceea ce fac acum. Din nenorocire visurile sunt ca bobiţele de rouă, cari, sub razele soarelui, par

diamante câtă vreme te mulțumești să le privești, dar cari se transformă în apă goală când încerci să le culegi. Totuși, în acea culme de mizerie și de nenorocire moartea dinainte de a mi se închide ochii, ca o compensație pentru toate grozăviile ce le vedeam, pentru tot amarul ce-l înghițiam peste zi, obișnuiam să-mi închipui realizate dorințele, aspirațiile mele cele mai scumpe, și visam.

Visam că o minune se întâmplase, că aspirațiile neamului nostru se îndepliniseră, că bariera de foc și sânge de la Siret dispăruse ca prin farmec, că drumul spre căminurile noastre era liber, că toți tații copiilor, toți feciorii părinților rămași dincoace în țara ocupată, se întorceau pe la casele lor. Îi vedeam și mă vedeam întâmpinat de ai noștri cu o nemărginită dar, totuși, tăcută bucurie. Lacrimile curgeau de fericire pe obrajii uzi încă de lacrimi de durere, dar nici un strigăt nu se auzia și muzicile nu cântau ca să nu stârnească durerea sutelor de mii de părinți, de femei și de copii ai căror scumpi dispăruți n-aveau să se mai întoarcă niciodată! Bucuria prea zgomotoasă ar fi răsunat dealminterea urât în mijlocul ruinei și a dezastrului general, căci în visul meu vedeam ogoarele țării înțelenite, satele pustiite, șoselele stricate, pădurile devastate, fabricile și șantierele noastre distruse, bogata noastră țară sărăcită. Și cei de acasă arătau celor reîntorși ruina și dezastrul din jurul lor și spuneau: *Iată ce ne-a mai rămas!* Iar cei reîntorși arătau spre soare-răsare și spre soare-apune, spre Basarabia liberată, spre Ardealul dezrobit, și răspundeau: *Iată ce v-am adus noi!* Și-atunci mâinile se strângeau cu putere și în ochii tuturor se aprindea hotărârea fermă, neclintită, invincibilă, de a vindeca cât mai curând rănile deschise ale țării și de a face din România mare de astăzi, România fericită de mâine.

Și în visul meu asistam transportat de bucurie la realizarea acestei hotărâri. Vedeam mai întâiu mulțimi nenumărate de oameni, din cari mulți purtând urmele jertfei lor, adunate laolaltă și un glas, care părea glasul înaripat al țării, îl auziam strigând:

Voi, cari ați îndurat iadul tranșeelor, și foamea, și setea, și molima; voi, cari ați sângerat din zeci de răni glorioase; voi, ciungilor, voi ologilor, voi moșnegi gârboviți de ani, rămași fără sprijin de-acum în colo, mame rămase fără copii, copii rămași fără părinți, voi toți, cari cu nespuse suferințe ați realizat visul

nostru de totdeauna – ce cereți, ce voiți pentru marea voastră jertfă, pentru marea voastră biruință?"

În ziua de 6 martie 1921 Asociația Profesorilor Secundari condusă de „harnicul profesor Aurelian Moșoiu" a organizat o serată culturală la care „emeritul profesor C. Pârvulescu (1890-1945) a ținut o foarte interesantă conferință cu subiectul *Mari taine cerești*". În continuare – după cum consemnează ziarul *Lumina* din 13 martie 1921 – au urmat „producții artistice la pian, vioară, cu vocea și declamațiuni, toate foarte reușite. La pian, a acompaniat cu măiestrie d-na Mărioara Orășanu și d-l Danielescu a cântat un frumos *Allegro* care-i compoziția sa originală". În continuare ziarul amintit menționa și pe ceilalți profesori „care au contribuit la buna desfășurare a acțiunii: cu vioara au cântat în mod artistic d-nii Tr. Elian și I. Danielescu. Cu vocea, d-șoara Nicolina Ionescu, profesoară la Școala normală și d-l Croitoru. S-a remarcat mult frumusețea vocei d-șoarei Ionescu și a execuției bucății originale a d-nului Danielescu *Vino, bade, la izvor*, care a fost bisată. Declamațiile d-lui profesor Vasiliu au făcut deliciul acestei sărbători curat dăscălești. D-na Janeta Vasiliu a mulțumit, la urmă, printr-o splendidă cuvântare, ca formă și ca fond, Asociației pentru inițiativa ce a luat de a aduna profesorimea într-un mănunchiu solidar în muncă constructivă și recreațiuni intelectuale, atât de plăcute și folositoare. Au luat parte mai toți profesorii și institutorii din oraș și d-nele profesoare și institutoare și chiar câțiva învățători din județ. Felicitând pe inițiatorii acestei sărbători, care ne-a adus aminte de un frumos trecut al tuturor inițiativelor corpului didactic ploieștean și prahovean, urăm din inimă ca ea să fie începutul de argint al unui viitor de aur".

Pentru a releva personalitatea conferențiarului Constantin Al. Pârvulescu, care merită să fie cunoscută, facem apel la studiul institutorului Nicolae I. Bărbieru, rudă și apropiat al astronomului, intitulat „Profesorul universitar Constantin Al. Pârvulescu", publicat în „Anuarul Fundației pentru Istoria Prahovei", vol. VII/1995. Astfel, aflăm că acesta a urmat cursurile Școlii Primare nr. 1 (Școala Domnească), unde l-a avut ca institutor pe viitorul matematician Dimitrie Pompei, care „i-a sădit gustul și dragostea pentru matematică". Încă de când era elev la liceul din Ploiești, Constantin Pârvulescu a publicat articole cu subiecte de

astronomie în diferite reviste de specialitate din țară și din străinătate ca Revista „Orion” condusă de Victor Anestin, „Buletinul Școlilor Astronomice din Franța și Italia” etc. Din economiile sale își cumpăra cărți, în special cele publicate de Camille Flamarion, precum și o lunetă astronomică cu care efectua observații astronomice. Ca student la Matematică i-a avut ca profesori pe David Emanuel, Gh. Țițeica și din nou pe Dimitrie Pompei. Apoi a lucrat ca stagiar la Observatorul Astronomic din București. În timpul primului război mondial, Constantin Pârvulescu s-a înrolat voluntar în aviație ca sublocotenent, distingându-se prin acte de bravură pe frontul de la Mărășești.

Constantin Pârvulescu a fost încadrat în Escadrila F4 comandată de căpitanul Haralambie Giossanu, deținând funcția de șef al Secției fotografice a escadrilei, având brevet de observator aerian.

Foile calificative din perioada martie 1917-ianuarie 1918 din dosarul militar al lui Constantin Pârvulescu relevă bravura și profesionalismul viitorului astronom. Poate nu este lipsit de interes să amintim că la aviație în timpul marelui război au luptat ca ofițeri viitorul academician Horia Hulubei și fratele scriitorului Ionel Teodoreanu.

Deși era „doctor în matematici la Sorbona”, animat de dragostea de țară și neam, nu a precupețit nimic ca să-și aducă contribuția la realizarea idealului național.

Pentru actele sale de bravură a fost decorat cu numeroase ordine românești ca: Virtutea Militară, Steaua României, Virtutea Aeronautică, ordinul rusesc Sfântul Gheorghe, Crucea de Război franceză și ca o încununare a contribuției sale la victoria de la Mărășești a primit Legiunea de Onoare. A fost printre puținii profesori de la Liceul „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești care, pentru actele sale de vitejie a primit atâtea ordine și medalii militare. E posibil să fi fost întrecut de profesorul C. Rigu în privința ordinelor civile pentru dezvoltarea învățământului.

În privința parcursului său ploieștean profesorul C. Pârvulescu are drept corespondent pe prof. Gheorghe Popescu-Ciocănel. Atât unul cât și celălalt au fost elevi ai Liceului „Sfinții Petru și Pavel”, după care au fost profesori la acest liceu. Ambii au fost legați de școala la care au învățat și predat precum și de

orașul lor natal. Amândoi au dus faima liceului în lumea științifică românească și universală.

Despre activitatea pe front a lui Constantin Pârvulescu vorbește și textul doctorului Victor Martin de la Arhivele militare din Pitești, publicat în „Curierul liceului", revista Colegiului Național „I.L. Caragiale" Ploiești din octombrie 2015, număr omagial dedicat aniversării a 125 de ani de la nașterea astronomului Constantin Pârvulescu.

În ziua de 21 septembrie 1921 a sosit la Ploiești venind de la Sinaia o delegație de profesori senatori și studenți francezi sub conducerea fostului ministru de finanțe Klotz.

La gară, care era pavoazată cu drapele românești și franceze, oaspeții au fost întâmpinați de autoritățile locale și județene, profesori, elevi ai liceului de băieți și ai Școlii normale, precum și o „mare mulțime de ploiești care au primit cu urale iluștrii oaspeți". Tot timpul muzica militară a garnizoanei Ploiești a intonat „Marseilleza" și marșul „La arme". Au ținut călduroase cuvântări primarul Ploieștiului I.G. Obrocea, prefectul col. N. Prassa, generalul I. Popescu și alții. A doua zi oaspeții au vizitat liceul de pe bulevard, fiind primiți „de întregul corp profesoral și de elevi. În amfiteatru, profesorul de limba franceză M. Perieteanu a ținut o emoționantă cuvântare la care a răspuns dl. Klotz". Corul liceului condus de prof. Croitoru a cântat „Marseilleza", după care la cererea oaspeților li s-au cântat și cântece românești, care „i-au impresionat foarte mult pe oaspeți". La final au vizitat „laboratoarele, sălile de curs și biblioteca", după care au fost conduși la gară cu muzică militară, de unde la ora 10 au plecat spre Constanța.

Iată ce spunea profesorul G. Zagoriț, cu ocazia unei conferințe intitulată „Franța și România", ținută la 24 ianuarie 1921, în fața elevilor liceului: „De când singuri noi, între feciorii Romei, urmând o nedreaptă și grea ursită, am apucat calea Războiului, o mie șase sute de ani am trăit necunoscuți de fratele alinat, ce plecase cu mult înaintea noastră din casa părintească, să-și caute adăpostire în Franța fericită. Cum să nu crești frumos ca ziua, norocos frate, când trei mări te-au legănat într-una cu mișcări senine și te-au mângâiat cu nădejdi neînșelătoare, sădindu-ți în suflet îndrăzneli nebănuite? Pe noi ne-au mângâiat

viforele Asiei şi ne-au legănat potoapele ei. Pe noi ne-au adăpostit codrii munţilor şi ne-au străjuit fiarele lor. Iar pieptul ţării noastre a fost mereu dezgolit, la voia tuturor silniciilor pe care Iuda, pornit pe cele patru vânturi, le-a asmuţit asupra noastră. Nicio mână de ajutor frăţesc nu a venit timp de o mie şase sute de ani să se întindă spre cel ce de la o vreme nu a mai putut tăia valurile, ci plutea pe loc, cu mişcări tot mai încete.

Deodată cel ce doarme începe să răsufle des prin somn, tresare şi se cutremură o vijelie, se aud până la dânsul zgomotele războiului care a încins întreg apusul. Franţa, care şi-a întors privirile de la mări spre uscat, a pornit la luptă grea cu puterile în veci nebănuite ale răului, cercând să le distrugă.

Se apropiau acum luptătorii dreptului şi libertăţii, cavalerii mândriei, ai sufletului curat şi credincios până la moarte, soldaţii Revoluţiei Franceze. Ei nu bănuiesc că cel căzut, care acum se ridica, le e frate bun, dar căzutul crede din inimă că vestirea lor e mincinoasă, că ei sunt adevăraţii trimişi, că solia lor e adevăr.

În curgere de un veac, noi am adus din ţara izvoarelor luminii toată viaţa crescută în forme noi a omenirii luminate de azi, administraţie, armată, literatură, ştiinţă, şcoală, moravuri.
La 1821 şi la 1848 a rodit cu putere pământul nostru sămânţa aruncată de Franţa, căci atunci am pus cu tărie piciorul în prag, arătând că vrem să trăim de sine. La 1859 s-a făcut cu ajutorul Franţei, unirea Munteniei cu Moldova, având ca sprijinitori pe italieni şi pe englezi. La unirea cea mare a ţărilor româneşti din 1918, Dumnezeu a potrivit ca tot francezii să ţină cununiile, iar martori să avem tot pe italieni şi pe englezi. De ne-am învrednici vreodată să întoarcem francezilor binele făcut!”

Cu ocazia primului Congres al Asociaţiei Inginerilor şi Tehnicienilor din Industria Minieră care s-a desfăşurat la Ploieşti în perioada 4-5 iunie 1921, în cadrul somptuos al amfiteatrului Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel”, la care au participat 200 de ingineri în frunte cu Gh. Munteanu-Murgoci şi ing. I. Ghica, s-a adoptat o moţiune privind învăţământul tehnic şi profesional în industria minieră care a fost înaintată Ministerului Muncii şi Ministerului Industriei şi Comerţului şi pe care o publicăm în întregime:

„MOȚIUNE

Primul Congres al Inginerilor și Tehnicienilor din Industria Minieră, constatând lipsa de ingineri și tehnicieni, precum și aceea a unui personal de execuție suficient de instruit în industria mineră și în special în cea a petrolului,

Având în vedere consecințele grave ce pot decurge din această stare de lucruri, propune:

1. Să se complecteze organizarea școlilor politehnice înființate de curând în țară, dându-li-se îndrumarea și mijloacele necesare pentru ca ele singure să poată satisface pe deplin toate trebuințele de conducători în industria mineră și a petrolului. Regulamentul legii minelor trebuie întocmit astfel, ca titlul de inginer, obținut în aceste școli, să fie respectat.

2. Pentru instruirea lucrătorilor de toate categoriile – atât a celor analfabeți, cât și a celor cu cultura generală/și tehnică incomplecte, să se înființeze următoarele școli:

a) Școli de adulți pentru analfabeți în toate localitățile sau șantierele miniere și în special petrolifere;

b) Școli industriale, pentru lucrătorii calificați în fiecare regiune minieră, respectiv petroliferă importantă, școli prevăzute cu specialitățile practicate pe șantiere;

c) O școală industrială, pentru șefii de lucrări unde să se predea un învățământ tehnic mediu complect, acestor colaboratori imediați ai inginerilor, atât de necesari industriei.

Pentru întreținerea acestor diverse școli, Congresul face apel la concursul autorităților și întreprinderilor miniere și petrolifere, cari vor găsi cu prisosință echivalentul sacrificiilor consimțite într-un randament superior al muncii.

De asemenea, Congresul roagă pe toți inginerii și tehnicienii din România-Mare, ca să susție din toate puterile realizarea acestui program de care depinde progresul economic al țării.”

În ziua de 7 iunie 1921 a avut loc în amfiteatrul liceului adunarea generală a Societății „Principele Mircea” condusă în calitate de președinte de prof. Maria Prassa, soția prefectului de Prahova, col. N. Prassa. Cu această ocazie, după ce se elogiază meritele Reginei Maria în activitatea filantropică, se aleg organele de conducere ale societății. Astfel, dr. Gh. Cosma, deputatul Dem.

I. Nicolaescu sunt aleşi vicepreşedinţi. În calitate de membrii ai Comitetului sunt aleşi profesorii Dumitru Munteanu-Râmnic, Pană Popescu, deputatul socialist N. Dunăreanu, dr. Dumitru Popa, dr. Radu Andrei, I.G. Obrocea, iar casier avocatul Gh. Chirică, după cum consemnează ziarul *Îndreptarea Prahovei* din 8 iunie 1921.

De menţionat că P.P. Negulescu, fost elev al liceului ploieştean, a vorbit în ziua de 24 aprilie 1924, în amfiteatrul liceului „despre gândirea lui Leonardo da Vinci". De fapt, această conferinţă este o reluare a celei pe care filozoful o ţinuse la Bucureşti, în cadrul Institutului de Cultură Italiană. Autorul a relevat concepţia lui Leonardo da Vinci despre ştiinţă, ca reprezentant tipic al Renaşterii opunând autorităţii scolastice autoritatea operelor clerice. Pentru filozof, cunoaşterea fenomenelor naturale prin ajutorul simţurilor şi stabilirea raporturilor dintre ele se face numai recurgând la matematică, pentru a căpăta certitudinea necesară. După acesta, nici o ştiinţă nu e adevărată dacă n-a trecut prin matematici.

În amfiteatrul liceului ploieştean, în ziua de 12 octombrie 1924, s-a desfăşurat festivalul Cercului Cultural „Junimea" al tinerilor evrei din Ploieşti condus de dr. Poldy Emanuel şi Mişu Braumstein. Cu această ocazie a fost audiată o conferinţă a avocatului N.M. Pârvulescu, decanul Baroului, după care Kofer Biemel, preşedintele Filarmonicii din Braşov, Molldrik – profesor la Conservator, ing. Marcel Gheorghiu, „au executat cu o rară măiestrie opere de Schumann şi Dvorak". La această manifestare au participat şi autorităţile locale, C. Vasilescu, directorul Prefecturii, C. Vieru, şeful Poliţiei Ploieşti şi ziariştii Emil Bărbulescu, L. Leoneanu şi G. Kivăran-Răzvan. Acesta din urmă şi-a prezentat volumul său de nuvele „Nădejdi şi cruci", pentru ca la sfârşitul manifestării să ofere celor prezenţi, cât şi bibliotecii liceului, câte un exemplar cu autograf.

Cu ocazia festivităţilor „Centenarului naşterii chimistului Marcelin Berthelot (1827-1907)", care a avut loc între 23-26 octombrie 1927 la Paris, s-a întemeiat un aşezământ de înaltă cultură, închinat marelui chimist, care s-a numit „Casa Chimiei". Nu este lipsit de interes să arătăm că marele chimist german Nernst îl considera pe Marcelin Berthelot „cel mai mare om de ştiinţă al

omenirii". A fost nu numai chimist ci și fizician, matematician și filozof. Munca lui uriașă este cuprinsă în cele peste 1.500 de studii și articole publicate și 30 de volume care au pus bazele științei actuale și au fost începutul unor industrii moderne, după cum afirma Emil Severin în conferința sa ținută în ziua de 25 octombrie 1928 la Ateneul Român.

Astfel aflăm că acesta a avut „ca fir conductor al cercetărilor sale unitatea legilor naturii, spulberând superstiția în *vis vitalis* și a aruncat puntea necesară între chimia organică și cea anorganică".

Ca filozof sprijinindu-se pe sistemul lui Auguste Comte, M. Berthelot a reclamat pentru cercetător dreptul la „majoritatea integrală" și toată viața a considerat drept eroare, încercarea de a fixa limite științei. A pus bazele termochimiei, a scris o Istorie a chimiei și un tratat despre chimia agricolă. S-a bucurat de toate onorurile, dar a murit sărac, descoperirile sale au îmbogățit pe alții iar aplicațiile sale din domeniul industriei au folosit în special Germaniei în domeniul militar.

În vederea participării României la aceste festivități, s-a constituit un Comitet de acțiune, pus sub patronajul Reginei Maria și reprezentat de Eugen Saladin, directorul general al Societății „Aquila Franco-Română" și de dr. St. Minovici. La Ploiești, în ședința Consiliului Județean Prahova, din 13 aprilie 1927, în urma propunerii lui V. Hermeziu, s-a aprobat suma de 30.000 lei drept „contribuție pentru întreținerea Casei Chimiei de la Paris".

La chemarea Societății de Chimie din România și a Comitetului Național al Centenarului lui Marcelin Berthelot, în toate liceele din țară au fost organizate ședințe festive de comemorare a marelui chimist în ziua de 4 decembrie 1927, care a fost și membru al Academiei de Științe din Paris.

În amfiteatrul liceului, în fața elevilor din ciclul superior, le-au vorbit despre opera și personalitatea lui Marcelin Berthelot, profesorii de fizică-chimie, Gh. Constantinescu (1866-1937) și Gh. Gheorghiu.

Împlinirea unei jumătăți de veac de la războiul pentru independență și mai ales aniversarea zilei de 30 august a asaltului glorios de la Grivița, prin care s-a asigurat izbânda acestui război, s-a sărbătorit „după povața și dorința exprimată de Regele Carol I

la poalele Monumentului Independenței din orașul Ploiești cu toate onorurile date de autoritățile civile, militare și religioase întru gloria armatei române și în amintirea eroilor căzuți pe câmpul de luptă în acea epocă de mare glorie ostășească, ceea ce s-a și făcut în toți anii până la războiul cel mare". Acest jubileu îi prilejuiește lui C. Truțescu, profesor la liceul ploieștean prezent la sărbătoare, să afirme: „Dacă suntem ceea ce suntem astăzi pe harta Europei moderne, suntem mulțumită celor 12 000 de țărani care dorm somnul de veci acolo în câmpiile bulgare și în șanțurile Griviței. Aceia sunt adevărații întemeietori ai Regatului, aceia ne-au câștigat independența." Despre Grigore Ioan din Dumbrăveștii Prahovei acesta spune că „este viteazul care la 1878 și-a legat pe vecie numele de reduta Grivița smulsă păgânului de către oștirea românească, eroul care și-a câștigat nemurirea în legendă".

La 10 iunie 1928 a avut loc inaugurarea câmpului istoric de la Mărășești, cu care ocazie s-a sfințit și biserica ridicată de Societatea Mărășești și s-a așezat piatra fundamentală a criptelor în care s-au pus, spre odihnă veșnică, osemintele a 35 000 de eroi căzuți în cursul bătăliei de la Mărășești și din împrejurimi.

Totodată, s-au comemorat și cinci ani de la moartea generalului C. Christescu, comandant al armatei I, care a strivit gloria ce-și făcuse generalul german Mackensen, numit „spărgătorul de fronturi", care și-a distrus 12 divizii germane în luptă cu mica armată a generalului Christescu. Acesta, din cauza trădării rușilor, a fost nevoit în ziua de 2 august 1917 să-i atace cu tunurile, lichidând câteva regimente rusești care deschiseseră drum armatelor germane spre Tecuci. La solicitarea generalului rus Scerbacev, Christescu a fost înlocuit cu generalul Eremia Grigorescu. Soarta României a fost un moment în mâinile generalului Christescu, care, dacă n-ar fi procedat în mod energic contra trupelor rusești, Moldova ar fi fost strivită sub călcâiul german și nu se știe dacă armata noastră, toată prizonieră Germaniei și dacă România, toată ocupată, ar mai fi putut obține prin tratatul de la Versailles unirea cu provinciile românești.

La această manifestare a luat parte și Regina Maria, membri ai guvernului, delegații cu drapele ale regimentelor care au luat parte la bătălia de la Mărășești (printre care și Regimentul 32 Mircea). De la liceul ploieștean, a participat o delegație formată

din trei profesori şi cinci elevi, în frunte cu prof. Dumitru Munteanu-Râmnic şi ing. Petre N. Bejan, fost elev al liceului, erou de război şi cetăţean de onoare al Mărăşeştiului.

În noiembrie 1922, prof. A. Moşoiu prezintă în faţa profesorilor şi elevilor liceului, adunaţi în amfiteatru, o expunere despre activitatea ştiinţifică a savantului român Ştefan Cristescu, cunoscut în cercul oamenilor de ştiinţă şi intelectualilor francezi, în timp ce în ţară nu prea era cunoscut, ceea ce nu este o laudă, întrucât acesta contribuise într-o largă măsură la afirmarea genialităţii româneşti în Apus. Conferenţiarul arată că Ştefan Cristescu este militar, căpitan şi a servit în Garnizoana Ploieşti. Prin conferinţele prezentate „în faţa unei elite intelectuale la Sorbona şi la Palatul Societăţii Savanţilor din Paris, precum şi prin lucrările publicate în limba franceză, compatriotul nostru a izbutit să atragă şi să fixeze atenţia oamenilor de ştiinţă din Apus asupra concepţiilor sale de filozofie cosmogonică. Ştefan Cristescu „a atacat, la Paris, ideile lui Einstein pe care a reuşit să dovedească lămurit că sunt nişte *incoerenţe*, numindu-le *anomalii*". În încheiere, conferenţiarul le recomandă participanţilor să citească lucrarea lui Ştefan Cristescu recent apărută „Universul, eterul şi teoriile moderne".

Mai multe informaţii despre acest savant român în Franţa ne oferă în data de 10 aprilie 1924 ziarul ploieştean *Scânteia*:

„Marile cotidiene franceze ne aduc vestea răsunătorului succes pe care îl înregistrează în cercurile cele mai distinse ale intelectualităţii pariziene, activitatea savantului nostru compatriot, d-l căpitan Ştefan Cristescu.

Mândria pe care o simţim – ca români – ori de câte ori ne vin veşti despre munca desfăşurată de eminentul savant român, ne face să relevăm cititorilor noştri aceste strălucite dovezi de genialitate, răsărite din mijlocul nostru. În ultima lună, dl. căpitan Ştefan Cristescu a ţinut o extrem de interesantă conferinţă la Sorbona, în faţa membrilor societăţii Radio Club de France – societate care cuprinde în sânul ei pe cele mai de seamă personalităţi ştiinţifice ale Franţei. La această conferinţă care a avut loc la 6 martie a.c. au mai asistat şi d-nii ministrul României la Paris, generalul Paul Angelescu, Edmont Belin, preşedintele Radio Club de France, inventatorul televiziunii şi Molliard,

decanul Facultății de Științe din Paris. Subiectul conferinței era despre celebra teorie electromagnetică a luminii susținută de Maxwell asupra undelor electromagnetice și asupra originii telegrafiei fără fir."

Această conferință și multe altele dovedesc că profesorii liceului ploieștean erau la curent cu noutățile din cultură, știință și artă.

Tot în legătură cu acest savant, ziarul *Universul* din 21 noiembrie 1928 consemnează că s-a inaugurat Muzeul Eterona aparținând Fundației științifice și filozofice „Căpitan Ștefan Cristescu" care cuprinde peste 100 planșe, unde sunt reprezentate și explicate prin grafice toate teoriile stabilind un acord între știință și Biblie și prin urmare între școală și biserică rezultat din noul studiu de cosmogonie științifică a fondatorului care a publicat 32 volume în limbile franceză și română.

Ziarul *Ploieștii* din 20 noiembrie 1924 menționa că, cu ocazia săptămânii Crucii Roșii la Ploiești, în zilele de 16-17 noiembrie 1924, a avut loc o serie de manifestări pentru promovarea activității societății și pentru strângerea de fonduri. Astfel, în ziua de 16 noiembrie 1924, prof. dr. Al. Obregia, vicepreședinte al Crucii Roșii, a prezentat o conferință în amfiteatrul liceului, după care a urmat un ceai în saloanele Prefecturii, servit de domnișoarele societății ploieștene, în final fiind prezentat un film la Teatrul „Cooperativa", în folosul filialei.

În ziua de 23 martie 1922 în sala de recepții a liceului a avut loc „Festivalul Asociației Profesorilor Secundari, urmat de dans", datorită inițiativei președintelui asociației, prof. A. Moșoiu și prof. Gh. Constantinescu, directorul liceului.

Prof. Dumitru Munteanu-Râmnic a prezentat conferința „Originalitatea și puterea culturii noastre", prof. N. Vasiliu „a citit literatură" iar prof. I. Elian „a executat la vioară măiestrite bucăți muzicale", după cum consemnează ziarul ploieștean *Secera* din 23 martie 1922.

Deputatul francez Charles Bertrand, președintele Federației foștilor luptători din Paris și prieten al României care „a sprijinit în mod elogios realizarea monumentului Regimentului 32 Mircea", a vizitat în septembrie 1921 Ploieștiul, și a fost primit „în chip grandios de întreaga populație" în strigăte de „Vive la

France". Ilustrul oaspete a vizitat și liceul și amfiteatrul acestuia și a ținut o scurtă alocuțiune, vorbind despre prietenia dintre Franța și România. De menționat este faptul că oaspetele francez a vizitat și câmpul de luptă din zona Mărășești arătând că prin distrugeri este asemănător cu câmpul de luptă de la Verdun. L-a Ploiești s-a întâlnit și cu arhitectul Ion N. Socolescu pe care îl cunoscuse în anul 1919 când fusese trimis de statul român să viziteze zonele distruse de război din Franța și să studieze modul în care francezii preconizau să reconstituie orașele și satele afectate de război. Din zona fortului Vaux, arhitectul a adus în țară arma unui erou francez căzut în luptele de la Verdun. Această armă a fost dată de Ion N. Socolescu nepotului său arhitectul Toma T. Socolescu (care era director general al Muzeului Istoric al Prahovei înființat cu ajutorul Prefecturii Prahova) pentru a fi expus.

În iunie 1923, în amfiteatrul liceului din Ploiești se organizează un concert instrumental vocal. Elevul Paul Hornstein la vioară și I. Drăghicescu la pian au cântat fragmente din Beethoven și Vieuxtemps, iar doi baritoni și un tenor – Mircea Dumitrescu, Polatos și Ștefan Nicolescu – au interpretat scena fierarilor din „Il Trovatore".

În ziua de 14 iunie 1924 s-a desfășurat în același loc adunarea generală a membrilor Asociației Profesorilor Secundari Secția Ploiești de sub președinția profesorului Dumitru Munteanu-Râmnic, ocazie cu care s-au dezbătut o serie de deziderate profesionale de strictă actualitate. Printre cei care au luat cuvântul amintim pe Raul Bulfinschi, C. Popescu-Gruia, I.A. Bassarabescu, I. Croitoru și alții. Astfel se insista pe înființarea coloniilor didactice, înființarea Casei de Credit și a unui sanatoriu pentru profesori, problema reformei agrare și a împroprietăririi profesorilor de la orașe. În final s-a hotărât ca la Brașov să aibă loc o mare întrunire a profesorilor și să se organizeze o excursie la Snagov. Ziarul *Universul* din 16 iunie 1924 menționează că „la această adunare s-au ratificat hotărârile Congresului de la Cernăuți și s-a examinat anteproiectul legii pentru Comisia de judecată a corpului didactic". Printre cei care au luat cuvântul au fost profesorii Dumitru Munteanu-Râmnic, Raul Bulfinschi, I. Croitoru, C. Popescu-Gruia, I.A. Bassarabescu, Gh. Gheorghiu, C. Trutescu și d-na Nicolau.

În ziua de 3 februarie 1924 a avut loc în amfiteatrul ploieștean „o interesantă conferință” susținută în fața unui numeros public de dr. Leucuța, vicepreședintele F.S.S.R. din România, al cărui președinte de onoare era Regele României. Conferința a fost ținută la liceu sub patronajul lui N.M. Pârvulescu, decanul Baroului Prahova. Conferențiarul a tratat cu această ocazie „importanța sporturilor”, dezvoltarea pasiunii pentru sport, mai ales că ploieștenii „nu sunt refractari unei asemenea idei ci din contră dornici de a concura la dezvoltarea demonstrațiilor sportive organizate și disciplinate”. În opinia conferențiarului „educația intelectuală trebuie să meargă mână în mână cu cea fizică, una ajutând pe cealaltă”. În continuare arăta că „în țări cu o civilizație avansată ca America, Franța, Anglia, Suedia etc. există numeroase societăți sportive care organizează concursuri internaționale”. De asemenea acesta arată că la noi „prin stăruința A.S.R. Principele Carol, a început a se da mai mare atenție educațiunii fizice a tinerimii și e suficient ca cineva să se ducă și să vadă cursurile teoretice și practice ce se țin la Institutul de Educație Fizică creat la București, spre a se convinge imediat de însemnătatea lui și a scopului urmărit prin crearea lui”. Conferențiarul amintește cu nostalgie „de timpurile fericite când copii fiind alergam la jocurile de pe atunci: d-a porumbeii, d-a mama-gaia, d-a ulcica, cu săniuțele pe malul de la Dâmbu unde este acum Fabrica Vega ori cu patinele pe gheață, jocuri care foloseau mult sănătății”.

Unul din cei mai activi conferențiari din cadrul liceului ploieștean, alături de Radu Cosmin, I.A. Bassarabescu și D. Munteanu-Râmnic era și profesorul G. Constantinescu, directorul liceului. Acesta, în ziua de 17 februarie 1923, a vorbit în fața elevilor prezenți în amfiteatru despre „Industrie și hârtie”, după cum consemnează ziarul *Virtutea* din 28 februarie 1923, fără a da alte amănunte.

La 9 martie 1924 generalul Th. Tăutu a ținut sub auspiciile Universității Libere și Populare din Ploiești în fața unui numeros auditoriu prezent în amfiteatrul liceului o conferință despre „Divizia de la Cerna”, după cum menționează ziarul *Săptămâna* din 9 martie 1924. La 8 iunie 1924 profesorul Al. Tzigara-Samurcaș a prezentat la liceu conferința sa tratând despre „Tradiția artistică în România” cu proiecții.

Pentru anul 1925 documentele, atât câte au ajuns la noi, arată că a fost bogat în manifestări culturale desfăşurate în amfiteatrul liceului. În ziua de 7 februarie 1925, în amfiteatrul liceului, prof. Raul Bulfinschi a conferenţiat despre Misiunea „Şcolii Secundare". Această conferinţă s-a desfăşurat sub egida Asociaţiei Profesorilor Secundari şi Universitatea Populară în prezenţa unui numeros public, după cum relata ziarul local *Virtutea* din 8 februarie 1925.

La 20 aprilie 1925 a vizitat Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel" din Ploieşti, Henri Guernat secretarul general al Ligii Drepturilor Omului din Paris, fiind însoţit de I. Costaforu, secretarul general al Ligii din România. Cu ocazia vizitei la Ploieşti, oaspetele francez a ţinut o conferinţă. Ziarul *Virtutea* din 25 iulie 1925 scria următoarele despre acest prieten al românilor „după înălţătorul interviu publicat în *Adevărul* în care vorbea de Alsaciile României, vrăjmaş de ne-ar fi fost înainte, prin interviul acordat era un revenit şi un câştigat politicii româneşti, nesincer să fi fost împiedicat de a vorbi ci vizat să cunoască că lăsăm să vorbească pe cei care ne-au atacat". În scurta sa conferinţă ţinută în faţa auditoriului la liceu, oaspetele s-a referit la viitorul Congres de la Bruxelles din vara anului 1926 unde se vor adopta două moţiuni, una faţă de fascism şi alta în favoarea armenilor, acest nobil popor, primul care a adoptat creştinismul, care a suferit primul genocid al secolului XX. De asemenea s-a referit şi la proiectul realizării Statelor Unite ale Europei unde fiecare ţară îşi va păstra legile, nepierzând decât un singur drept, acela de a-şi declara una alteia un război fie militar, fie economic.

În 16 mai 1925 Cercul Cultural „Junimea" din Ploieşti reluându-şi activitatea anunţa o şezătoare artistică literară în amfiteatrul liceului, unde ziaristul Emil Bărbulescu urma să conferenţieze despre „Istraticism şi neoistraticism".

În luna iunie 1925 zona petroliferă a Prahovei – Câmpina, Ploieşti şi Valea Prahovei (Sinaia) – a fost vizitată de 120 de participanţi la „Conferinţa Internaţională de Chimie desfăşurată la Bucureşti" după ce anterior vizitaseră obiective din Mediaş şi Diciosânmartin. Participanţii erau însoţiţi de prof. Ludovic Mrazek, ing. G. Gane, secretarul general al Conferinţei şi prof. Mihovici. În zonele vizitate participanţii din Polonia, S.U.A.,

Franța, Anglia, Italia, Cehoslovacia au fost întâmpinați cu căldură. La Ploiești au fost primiți în Gara de Sud de oficialitățile locale, reprezentanți ai societăților de petrol, profesori și elevi de liceu. Pe traseul care ducea spre sala „Modern" unde avea loc întâlnirea cu autoritățile, delegații au oprit autobuzele cu care erau transportați și au admirat clădirea fastuoasă a liceului în fața căruia se aflau elevi însoțiți de profesori. La banchetul oferit participanților la congres de către rafinăriile de petrol din Ploiești, din inițiativa unui Comitet compus din ing. C. Dacu, Gh. Baliff și dr. Schneider (directorul rafinăriei „Româno-Americană") au fost invitați și profesorii de fizico-chimie de la liceele ploieștene. De la Liceul „Sfinții Petru și Pavel" a participat prof. G. Constantinescu. De menționat că viitorul congres internațional de chimie urma să se desfășoare la Washington în toamna anului 1926.

Tot în anul 1925 în amfiteatrul liceului ploieștean seria foștilor elevi ai liceului care a aniversat zece ani „de când au părăsit băncile școlii" au hotărât să înființeze o societate cu numele „Societatea absolvenților *Sfinții Petru și Pavel* din Ploiești" care avea ca scop următoarele:

„1) Ajutorarea elevilor săraci, dar meritoși fie ei din oraș sau de la țară, pe tot timpul cât vor urma cursurile atât liceale cât și cele universitare.

2) A se contribui la ajutorarea liceului în construcții de internat, băi, săli de spectacol, săli de gimnastică, sportul, cabinetele de fizică și chimie și înzestrarea lor cu cele necesare.

Pentru realizarea tuturor celor menționate s-a propus ca fiecare absolvent de liceu, care va fi și membru al societății, să contribuie pe fiece zi cu 0,50 sau cu 15 lei lunar. În afară de aceasta, se vor numi membri de onoare, și numele lor se va înscrie în cartea de aur a liceului, anume creată în acest scop, pe toți acei membri cari, în afară de cotizația lunară vor depune odată pentru totdeauna, o sumă de cel puțin 200 (două sute lei)." Directorul liceului, G. Constantinescu, arată că „am mulțumirea de a anunța că o serie de elevi, sărbătorind în ziua de 8 ianuarie anul curent, al 25-lea an al terminării liceului, au primit cu mare entusiasm această propunere înscriindu-se cu toții ca membri activi și de onoare depunând ca fond permanent suma de 10 300 lei.

Țin să le aduc și cu aceasta viile mele mulțumiri.

Fac un călduros apel către toți foștii elevi ai acestui liceu de a adera la această frumoasă operă. Venind în ajutorul celor săraci, se arată în același timp și o recunoștință către școala care a îndrumat pe foștii săi elevi, către primii pași din viața morală și materială.

Se preciza că „adeziunile și orice informații precum și cotizațiile etc. acelor bine voitori, se vor trimite pe adresa Direcțiunei Liceului *Sf. Petru și Pavel* – Ploiești".

Amintim că în amfiteatrul liceului a avut loc în perioada 26-28 iulie 1925 cel de-al cincilea „Congres al esperantiștilor români la care au participat și delegați ai societăților esperantiste din Cehoslovacia, Bulgaria și Turcia". Ținerea Congresului esperantist la Ploiești a fost hotărâtă la al cincilea Congres al esperantiștilor români de la Arad.

Congresul de la Ploiești a fost organizat de un comitet condus de I. Balaș, av. Emil Nicolau, S. Stein, Moraru Giuglea și N. Gabor. În preajma congresului s-a stabilit și editarea unui ziar de popularizare a problemelor ce vor fi dezbătute la congres.

Nu putem trece repede peste problema esperantistă fără a menționa câteva lucruri despre acest curent care de fapt reprezenta instituirea unei noi ordini lingvistice globale. Esperantologia avea la bază proiectul propus în 1887 de medicul oftalmolog polonez Zamenhof, care a preluat din limbile romanice 60% din elementele noii limbi, din cele germanice 20% și din cele slave 20%, înlăturând sunetele greu de pronunțat. S-a încercat crearea unei limbi artificiale a tuturor, în folosul tuturor, care să ușureze comunicarea peste granițe.

De fapt ideea acestei limbi nu era nouă, bazele ei fiind puse în 1629 de filosoful Descartes. Limba internațională a fost caracterizată de Academia Franceză drept o capodoperă de logică și simplitate.

Dictaturile ultimului veac au lovit dur în ideea unei limbi internaționale democratice pentru că într-o „pax germanica" germana urma să fie limba internațională iar Stalin afirma că rusa va fi limba internațională într-o lume a comunismului victorios.

De fapt această limbă artificială este „a tuturora și a nimănui". În prezent, U.N.E.S.C.O. a emis trei rezoluții neobligatorii recomandând statelor membre să răspândească limba

esperanto precizând că această idee „este în concordanță cu țelurile și idealurile U.N.E.S.C.O.” Din nefericire expansiunea rapidă a limbii engleze a făcut ca la Congresul U.N.E.S.C.O. de la Montevideo din 1954, mișcarea esperantistă să bată puțin în retragere. Vorbitorii străini de esperanto sunt surprinși că înțeleg explicațiile românești din obiectivele noastre turistice fără traducere. Într-un text al Ligii Națiunilor se spune că intrând într-o sală unde se vorbește esperanto ai impresia că se vorbește româna sau portugheza.

România a fost printre primele 14 state care în 1921 au propus și au obținut utilizarea limbii esperanto în telegrafie (delegat permanent al României la Liga Națiunilor era Nicolae Titulescu). Pentru promovarea limbii esperanto în România s-a creat un Colectiv de esperanto și interlingvistică la Timișoara. S-a introdus un curs facultativ de esperanto la toate facultățile de filologie. În 1985 toată această activitate a fost interzisă de comuniști.

Latina a fost în antichitate limba care i-a romanizat pe iberici, gali și daci și în Evul Mediu a fost limba internațională a contactelor științifice în Occident și nu a deznaționalizat pe nimeni. În prezent limba esperanto, ca vector lingvistic internațional în turism, sport, comerț, construcții, ar putea fi un mijloc rapid de comunicare și de integrare civică a refugiaților. Această limbă se învață în școlile publice din Spania, în cele normale din Olanda, Suedia, Estonia, Grecia și Cehoslovacia. În Brazilia limba esperanto era utilizată în corespondența cu străinătatea și pentru publicarea informațiilor oficiale care interesau mediile de afaceri și culturale.

În anul 1925 s-a comemorat în cadrul Liceului „Sfinții Petru și Pavel” împlinirea a 50 de ani de la moartea marelui istoric și patriot francez Edgar Quinet. S-a evocat rolul acestuia în Revoluția de la 1848 și în general în epoca renașterii noastre naționale.

Ziarul *Ploieștii* din 20 septembrie 1925 publică la rubrica „Informații” știrea că în cadrul săptămânii Crucii Roșii organizată de filiala Ploiești a societății cu același nume a avut loc în amfiteatrul liceului conferința profesorului dr. Gheorghe Marinescu. Cu această ocazie se menționa că s-a colectat suma de

19.000 lei în beneficiul societății. Înaintea conferinței prof. dr. Gh. Marinescu, președintele Crucii Roșii din Ploiești, dr. C. Vasiliu, va face un istoric al acestei instituții arătând că „încă din vremea cruciadelor ordinele religioase au înființat spitale și s-au ocupat de îngrijirea răniților și săracilor. Ordinul Sfântul Ioan din Ierusalim, cunoscut și sub numele de Ordinul de la Malta a lucrat alături de Crucea Roșie în războiul din 1914-1918". Se amintește de contribuțiile englezoaicei Florence Nighlingale, „doamna cu lampa", adevărata întemeietoare a infirmeriilor din Anglia, al cărei rol în războiul Crimeii a făcut-o celebră. E menționat Henry Dunand care, inspirat de ororile războiului austro-francez din 1859 din Italia a făcut demersuri pe lângă șefii statelor europene ca în 1863 să se întrunească la Geneva delegați din 16 state pentru a alcătui primul statut a ceea ce s-a numit de atunci Crucea Roșie după semnul distinctiv care fusese adoptat. Ideea a prins repede și aproape că nu era țară în care să nu se fi înființat câte o Societate Națională a Crucii Roșii. Idealul Crucii Roșii a intrat în patrimoniul universal. Steagul ei înseamnă pentru omenire lupta împotriva războiului, pentru alinarea suferințelor celor care cad victime conflictelor armate. Tot în amfiteatrul liceului, la 17 noiembrie 1925, prof. Gh. Marinescu „savant neurolog" a mai ținut „o conferință în folosul Crucii Roșii, tratând despre *Bătrânețe și întinerire*. Cu această ocazie marele profesor a oferit câteva consultații".

În amfiteatrul liceului, în noiembrie 1925 are loc o conferință publică despre Cehoslovacia, aceasta fiind prima de acest gen.

La 22 martie 1925 are loc și o altă conferință organizată de Asociația Profesorilor Secundari Ploiești în colaborare cu Universitatea Populară a Ligii Culturale, unde profesorul C. Popescu-Gruia a vorbit despre „Realism și Clasicism".

Pentru a nu se uita, consemnăm în treacăt că în amfiteatrul liceului este primită în ziua de 6 aprilie 1925 delegația celor 70 de elevi și profesori ai liceelor din Polonia, aflată în vizită în România și mai ales în zona petrolieră a Prahovei. Delegației – reprezentând aproape toate liceele orașelor importante ale Poloniei – ca reprezentanți ai unei țări prietene veniți să ne viziteze țara, i s-a făcut la Ploiești și mai ales la Liceul „Sfinții Petru și Pavel",

„recunoscut pentru fastul lui tradițional” o primire deosebită.

Oaspeții au fost încântați de ceea ce au văzut și au fost surprinși în mod plăcut de „executarea extraordinară” a imnului național polonez și câteva cântece în limba poloneză de către corul liceului, format din 400 de elevi pe patru voci. Succesul s-a datorat profesorilor Croitoru și I. Danielescu. Aceeași strălucire au produs și dansurile naționale executate de elevii școlilor secundare din Ploiești și orchestra liceului. Seara a fost rândul oaspeților polonezi să ofere gazdelor un frumos recital.

Toate acestea au arătat că „mai avem puteri cu care se mândrește neamul și numai când vedem pe alții în comparație cu noi, ne dăm seama de ceea ce se întâmplă”. În semn de respect pentru oaspeții polonezi, prof. Ion Danielescu „a alcătuit un prea frumos imn de primire a acestora care a fost îndelung aplaudat și bisat de către participanții din amfiteatrul liceului”. În timpul vizitei la Ploiești oaspeții polonezi au vizitat rafinăriile de petrol și marile exploatări petrolifere din Moreni și Câmpina, iar la Ploiești s-au întreținut cu membrii Coloniei poloneze condusă de Stanislaw Starke, directorul fabricii Feroemail.

La 27 noiembrie 1927 fostul ministru al Cehoslovaciei, Yan Seba, a ținut o conferință în limba română despre români și cehi de-a lungul istoriei.

La invitația lui Antonin Khutny, membru important al comunității cehe din Ploiești are loc concertul Corului Institutorilor Cehoslovaci dirijat de Dolezil, profesor la Conservatorul din Praga. Corul a revenit la Ploiești în luna mai 1928. La sosire în Gara de Sud reprezentanții lui au fost întâmpinați de C. Brezeanu – președintele Comisiei Interimare, C. Vasilescu, N. Mareș – Inspector școlar general și A. Khutny – președintele Coloniei cehoslovace din Ploiești. Îndreptându-se spre centrul orașului, în dreptul liceului, prof. M. Galița a rostit o cuvântare în care arăta că Cehoslovacia, țară unică și aliată a avut o soartă care a fost asemănătoare cu cea a provinciilor românești de peste munți, având să sufere împreună vitregia dominațiunilor străine. Numai grație sforțărilor comune ale armatelor aliate, numai mulțumită vitejiei soldatului român și a celui cehoslovac s-a putut ajunge pe de o parte la neatârnarea și restaurarea statului cehoslovac iar pe de altă parte la închegarea unității noastre

naționale. Ambele țări, atât Republica Cehoslovacă cât și Regatul României își garantează reciproc siguranța și de aceea au și încheiat împreună cu Iugoslavia Mica Înțelegere, „o unire de forțe care constituie în Europa Centrală o mare putere cu tendințe pacifiste". Pentru buna desfășurare a primirii la Ploiești a Corului Institutorilor din Praga, Prefectura Prahova a acordat o subvenție de 3.500 lei.

Generalul Anastasiu a conferențiat la 8 martie 1925 în aula (așa se mai numea amfiteatrul) liceului despre Congresul foștilor luptători de la Londra. Cu această ocazie conferențiarul a arătat că asociațiile luptătorilor din străinătate cuprinzând toate gradele de la general la soldat – Legiunea franceză număra 500 000 de membri, cea italiană 800 000, cea belgiană 300 000, cea britanică un milion, iar legiunea americană 2 500 000 membri –, toate au constituit Federația Internațională a Luptătorilor Aliați (F.I.D.A.C.) cu sediul la Paris. Scopul acestei asociații era consolidarea păcii, promovarea intereselor materiale și morale ale membrilor săi. Deoarece conferențiarul a arătat că în februarie 1927 se va desfășura la Iași Congresul Ofițerilor în Rezervă din România, cu scopul „organizării Congresului F.I.D.A.C. ce avea să se desfășoare în 1928, în România, cu participarea unor delegați din nouă state foste aliate în primul război mondial".

Prin Procesul-Verbal din 27 februarie 1926, direcția liceului aproba profesorului Dumitru Munteanu-Râmnic „a i se da amfiteatrul pentru conferințe culturale care vor avea loc duminica de la ora 4-6 p.m." fără a se specifica graficul acestora și mai ales conținutul lor. Nu putem trece cu vederea contribuția liceului ploieștean la alte evenimente culturale din comunitatea locală.

Astfel, Primăria Ploiești a invitat corpul profesoral și o parte din elevii Liceului „Sfinții Petru și Pavel" să participe „la solemnitatea inaugurării Grădinii publice din fața Primăriei în ziua de 24 mai 1926". Cu acest prilej a fost întocmit un act comemorativ prin care s-a imortalizat momentul inaugurării Grădinii publice, primar fiind I.G. Obrocea (1880-1940), profesor la liceul ploieștean. Această grădină publică a funcționat până în anul 1936 după care a fost desființată.

În ziua de 17 aprilie 1926 a avut loc la amfiteatrul liceului din Ploiești comemorarea a trei ani de la moartea poetului T.

Constantinescu printr-o ședătoare artistică unde prof. I.A. Bassarabescu a vorbit „despre poet și opera sa”, iar câțiva artiști și scriitori tineri „au citit din scrierile poetului”.

La 11 martie 1926 în amfiteatrul liceului din Ploiești a avut loc ședința de constituire a Societății pentru Protecția Animalelor sub președinția lui Gogu Fotescu, primarul de atunci al Ploieștiului. La 22 martie 1926 Societatea a obținut calitatea de persoană juridică, prin sentința 140 a Tribunalului Prahova, iar la 1 iunie 1926 a primit patronajul Principesei Elena. Societatea a fost condusă în calitate de președinte de prof. I.A. Bassarabescu, membru fondator care va fi reales și în anul 1934 președinte. De fapt, adevăratul inspirator al Societății pentru Protecția Animalelor din Ploiești a fost Percy R. Clark, patronul societății „Anglia” și prieten apropiat al lui I.A. Bassarabescu. Societatea avea și un buletin intitulat „Prietenii Animalelor” care apărea sub conducerea unui comitet condus de I.A. Bassarabescu, vicepreședinte Magda Ioan, Maria I. Angelescu, I.A. Grigorescu, dr. Ștefan Popescu-Filutza, fost prefect de Prahova, dr. C. Băntoiu medic veterinar șef al municipiului Ploiești, iar casier era L.E. Walmsley, funcționar superior în cadrul coloniei anglo-americane din Ploiești. În acest buletin al societății au publicat interesante articole Magda Ioan (Nicolaescu), dr. C. Vasiliu, Ecaterina Bassarabescu (Irene Mohor) etc. În anul 1935 societatea avea 100 de membri. În ziua de 31 mai 1931, membrii Societății pentru Protecția Animalelor s-au întrunit în amfiteatrul liceului în cadrul unei adunări generale prezidate de prof. academician I.A. Bassarabescu. Secretarul general al societății, medicul veterinar C. Băntoiu, căruia i se datorează în bună parte organizarea protecției animalelor în Ploiești, a prezentat o dare de seamă a activității acestuia. El a arătat că societatea are un dispensar veterinar unde se dau consultații gratuite pentru animale și păsări și medicamente gratis pentru cei săraci, s-au ținut conferințe și s-a desfășurat propagandă prin școli, s-au distribuit broșuri, apeluri și s-au stabilit legături cu societăți similare din străinătate. În anul 1930 s-au încheiat 132 de procese verbale de dare în judecată pentru maltratarea și împovărarea animalelor. Societatea a mai construit în Ploiești trei adăposturi pentru animale. Totodată informează pe cei prezenți că la Ploiești funcționează „anumite societăți pentru ridicarea

animalelor nou născute, părăsite, a animalelor bătrâne, schilodite, ce nu le mai sunt de folos, cum și a cadavrelor aruncate pe străzi, lucru ce este interzis de lege", deoarece aceste activități cad în sarcina ecarisajului municipal.

Casierul societății Walmsley face o expunere a situației financiare, arătând că aceasta dispune de un capital de 240 000 lei.

În continuarea întrunirii dr. C. Vasiliu, decanul medicilor din Ploiești „care îndeplinește o frumoasă activitate de răspândire a cunoștințelor științifice prin conferințe" a prezentat „o interesantă conferință" despre „Muzica și animalele".

Printre realizările de seamă ale societății „a fost instalarea mai multor cișmele de adăpat vitele, donate din fondul George și Annie Bills din Australia".

Pentru mărirea fondurilor Societății pentru Protecția Animalelor din Ploiești, în seara zilei de 31 martie 1930 „a avut loc în saloanele Clubului *Internațional* un frumos bal la care au participat dr. Ștefan Popescu-Filutza, prefectul județului, C.G. Brezeanu, primarul Ploieștiului, T.S. Masterson, directorul Societății *Unirea*, familia Percy R. Clark, J.E. Tracey, C. M. Guess și alții". În numele Societății pentru Protecția Animalelor și sub egida Universității Populare, Magda Nicolaescu Ioan a conferențiat în amfiteatrul liceului din Ploiești, pe 25 martie 1930 despre „Mila de animale". Ulterior, această valoroasă conferință a fost publicată în volum, fiind prefațată de scriitorul și academicianul I.A. Bassarabescu. Conferențiara este și autoarea altor lucrări valoroase. Despre una din acestea, ziarul *Ploieștii*, din 26 martie 1932, scria: „Un frumos volum de 97 pagini, adevărată lucrare de artă tipografică a apărut la Cartea Românească din București cu titlul *Dora d'Istria*, datorat doamnei Magda Nicolaescu Ioan. Distinsa noastră concitadină nu este la cea dintâi scriere. Domnia sa ne-a mai dat note de călătorii în Nord și în Danemarca, o traducere de Dickens și o pildă de sentimente umane, lucrarea *Mila de animale*. Prefața scrierii doamnei Magda Ioan o face dl. profesor Nicolae Iorga, care constată și dă dreptate silinței autoarei de a nu lăsa uitării pe Dora d'Istria, descriindu-i viața și opera literară. Și într-adevăr, doamna Magda Ioan, cercetătoare neobosită, a răscolit biblioteci și a pus într-o lumină foarte simpatică pe fecunda scriitoare Elena Ghica cunoscută sub

pseudonimul Dora d'Istria, care a scris peste 120 de lucrări în limbile franceză, italiană, germană, engleză şi greaca modernă, dând dovada unei culturi întinse şi a unei inteligenţe vii. Dora d'Istria a fost o predicatoare călduroasă a libertăţilor şi drepturilor popoarelor. Stabilită la Florenţa, unde a trăit şi a murit în 1888, Dora d'Istria a adus neprețuite servicii cauzei poporului român, fiindu-i cunoscute drepturile şi aspiraţiile lui în lumea apuseană". De menţionat că Magda Nicolaescu Ioan a scris o lucrare despre „Elena Ghica odraslă de neam domnesc, cunoscută în toată Europa sub numele Dora d'Istria, spirit universal, luptătoare şi purtătoare de steag al idealurilor de libertate ale timpului ei". Nu este lipsit de interes să amintim că o recenzie la această carte a publicat prof. Mihail Galiţa (1884-1940) de la Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel", în ziarul *Viitorul* din 10 mai 1932.

La 27 februarie 1927 profesorul G. Constantinescu (alintat de elevi cu apelativul „chinezul") a conferenţiat despre „Viaţa şi opera doctorului C.I. Istrati (1850-1918)". Conferenţiarul era fost student al ilustrului dispărut, iar conferinţa era cu plată fiind ţinută în scopul ridicării unui monument marelui profesor şi savant. În ampla sa expunere, profesorul G. Constantinescu arăta meritele lui C.I. Istrati pe linia dezvoltării culturii naţionale. Astfel, C.I. Istrati este cel care a realizat un manual de chimie tradus în numeroase limbi străine şi a servit studiului numeroaselor generaţii de liceeni români dar şi francezi. Este evidenţiat rolul lui în înfiinţarea în 1890 şi conducerea până la moarte a Societăţii Române de Ştiinţe, care pentru mulţi se confunda cu persoana lui. „Societatea lui Istrati" era numele care în practică îl înlocuia pe cel oficial.

Conferenţiarul aminteşte că C.I. Istrati, în calitate de şef de secţie al Crucii Roşii îşi va face datoria faţă de ţară în timpul războiului de independenţă (1877-1878). Va îngriji soldaţii bolnavi de tifos atât români cât şi otomani, fiind decorat de Regele Carol I cât şi de sultanul Abdul Hamid al II-lea pentru „umana îngrijire a ostaşilor săi prizonieri". A fost comisar general al Expoziţiei Jubiliare din 1906, membru al Academiei Române, fiind ales în locul rămas vacant prin decesul lui Ion Ghica. S-a bucurat de prietenia şi preţuirea lui George Tocilescu, fratele istoricului Grigore Tocilescu, dar mai ales de prietenia lui B.P. Hasdeu, cu care împărtăşea pasiunea pentru spiritism. Cu ocazia

acestei conferințe s-a strâns suma de 10.000 lei, care împreună cu alți 10.000 lei adunați cu prilejul unui festival dat de elevii clasei a V-a R, tot sub conducerea profesorului de fizică-chimie G. Constantinescu, a fost predată Comitetului din București prezidat de ministrul Gh. Trancu-Iași. Realizarea monumentului a fost încredințată de comitetul organizator, sculptorului Oscar Spathe.

În necrologul publicat în Arhivele Olteniei nr. 92-94/1937 se spune despre profesorul Gh. Constantinescu că s-a născut în comuna Gogoși, jud. Dolj și a efectuat studiile secundare la Liceul „Carol I" din Craiova iar cele superioare la București, fiind și șef de lucrări și asistent al laboratorului Universității din București. A fost un „organizator și gospodar eminent lăsând urme nești erse pe la școlile pe unde a trecut, făcând dintr-un laborator de fizică un organism viu, iar nu o piesă de muzeu al școlii. Epoca directoratului său la liceul din Ploiești a fost cea mai prosperă a acestei bine reputate școli". Pe frontonul casei sale din Ploiești înconjurată de flori se află inscripția „Parva domus, magna quies".

În perioada 28 septembrie-9 octombrie 1927 s-a desfășurat la București Congresul Presei Latine. Cu ocazia deplasării congresiștilor la Breaza, în ziua de 7 octombrie 1927 s-au oprit și la Ploiești și în prezența autorităților locale au efectuat o scurtă vizită la Liceul „Sfinții Petru și Pavel" din Ploiești.

În cadrul liceului cu nume de sfinți a avut loc în februarie 1927 o inițiativă de interes cultural și național. La 6 februarie 1927 Universitatea Populară din Ploiești, în colaborare cu Asociația Profesorilor Secundari, organizează în amfiteatrul liceului ploieștean, în cadrul unui ciclu de expuneri printre care și conferința profesorului Paul I. Papadopol, de curând mutat de la Câmpina la București, care îndeamnă „spre o cinstită înțelegere a lui Mihai Eminescu". Pentru a ne menține în acest plan, amintim și faptul că la 18 septembrie 1927 s-a inaugurat Monumentul Vânătorilor restaurat și s-au sărbătorit cincizeci de ani de la cucerirea redutei Griviția de către Armata română. Monumentul simbolizează eroismul Batalionului 2 Vânători în războiul pentru neatârnare din 1877. Această victorie era prima biruință românească și ea consacra în țară și peste hotare valoarea tinerei armate române „arătând lumii că vitejii lui Mihai și ai lui Ștefan viețuiesc încă". În timpul primului război mondial tunurile

capturate la Plevna şi care încadrau monumentul au fost ridicate de germani şi oferite aliaţilor lor turci pentru satisfacerea orgoliului naţional.

Acest monument a fost ridicat sub egida unui comitet prezidat de N. Pruşanu cu fonduri puse la dispoziţie de primăria oraşului. La 12 octombrie 1927, exact la trei decenii de la prima inaugurare, pe acelaşi rond al Bulevardului – care acum era numit de toată lumea „la statuie" a avut loc reinaugurarea solemnă a monumentului. La această solemnitate au luat parte Emil Petrescu, fost prefect de Prahova, în timpul când s-a ridicat acest monument, venit special de la Bucureşti, V. Georgescu, veteran de la 1877, membrii comitetului de acţiune şi un număr de cetăţeni, cadre didactice şi elevi.

Comitetul de iniţiativă compus din cincisprezece persoane, dintre care: Dem. I. Nicolaescu, Alex. Ştefănescu, Gheorghe Nicolau, Lelya Pruşanu şi N. Pruşanu, au discutat despre crearea unui fond anume destinat pentru reclădirea şi reînfiinţarea bisericii strămunilor „Plăeşi" supranumită în timpul din urmă Biserica Sf. Gheorghe-Vechi din Ploieşti.

Elevii liceului ploieştean mobilizaţi de profesorii lor au răspuns cu entuziasm chemării Asociaţiei pentru ridicarea monumentului „Eroilor prahoveni" din anul 1931, preluând liste de subscripţie pentru strângerea sumelor necesare. Cu acest prilej, profesorii care participaseră la marele război, unii chiar în rândurile Regimentului 32 Mircea le amintea elevilor de faptul că mulţi foşti elevi ai liceului şi-au dat viaţa pentru ţară „şi în para de foc a arşiţei din iulie 1917 au smuls din soare aur topit şi au scris cea mai glorioasă pagină din cartea neamului".

Monumentul trebuia să fie un simbol de cinstire a jertfelor pentru patrie şi un motiv de educaţie ostăşească pentru ca tinerele vlăstare să reflecte eroismul fiilor prahoveni şi ai oraşului Ploieşti care au făcut să treacă până departe peste hotare faima vitejiei româneşti. Totodată s-a făcut un elogiu al soldatului român care încercat de arşiţă, de ploi şi de furtună, cu milă pentru femei, bătrâni şi copii, a mers senin, uitând de toate umilinţele şi de toate durerile de veacuri şi hotărâţi într-un război pe care nu l-a provocat şi asupra căruia nu a fost întrebat. Soldatul român deprins să intre cel dintâi în foc fără a se mai întreba ce şi cum, ştia în adâncul

sufletului său pentru ce lupta: unitatea națională și nădejdea unui viitor mai bun.

În ziua de 10 aprilie 1927, prof. I. Danielescu, profesor la liceul ploieștean, a vorbit la Vălenii de Munte despre „Viața și opera lui Beethoven" sub auspiciile Asociației Profesorilor Secundari și ai Universității Populare din Ploiești.

La 13 martie 1929, profesorul de pedagogie, avocat și fost deputat, G. Popescu-Ciocănel (1869-1929) a vorbit despre „Ploieștii sub ocupație" sub auspiciile Universității Populare. Imediat, la trei zile după ce a ținut această interesantă conferință, profesorul a decedat, la vârsta de 60 de ani.

Ziarul ploieștean *Informatorul* din 23 ianuarie 1927 informa cititorii că prof. univ. Ion Sân Giorgiu, directorul Teatrului Popular din București a conferențiat în amfiteatrul liceului din Ploiești despre „Faust – opera marelui Goethe" sub auspiciile Universității Populare.

În ziua de 30 ianuarie 1927, dr. Barbu Solacolu, conferențiar la Academia de Înalte Studii Comerciale din București a conferențiat în amfiteatrul liceului din Ploiești despre „Idei și fapte din istoria și viața economică", după cum consemnează ziarul *Virtutea* din 29 ianuarie 1927.

La 10 mai 1927 s-au aniversat 50 de ani de la proclamarea Independenței printr-o serie de conferințe cu caracter patriotic de către P.P. Panaitescu, prof. univ. Velescu, conferențiar al Universității Populare și maior Ștefănescu, din partea Diviziei a XIII-a din Ploiești.

Istoricul P.P. Panaitescu era cunoscut atât profesorilor cât și elevilor din Ploiești. El urma un vechi și bun obicei, acela de a realiza manuale de istorie, mai ales pentru elevii școlilor secundare. Istoricul era născut în anul 1900 la Iași, ca fiu al inginerului Panait N. Panaitescu și al Leoniei Greceanu, care se înrudea cu neamul Tituleștilor. A fost student al lui Vasile Pârvan, D. Onciul și N. Iorga, care l-a invitat să țină la Universitatea Populară din Vălenii de Munte „un curs elementar de istorie română" în august 1922. La propunerea lui Nicolae Iorga, istoricul P.P. Panaitescu este ales în 1934 membru corespondent al Academiei. În luna noiembrie 1922, Liceul „Sfinții Petru și Pavel" din Ploiești a fost vizitat de primul ministru al Bulgariei,

Alexandru Stambollisky, împreună cu prefectul județului Prahova, col. N. Prassa și prof. Gh. N. Lăzărescu, directorul liceului.

La 20 februarie 1927 a conferențiat și av. Ioan Croitoru despre „Dezvoltarea istorică a formelor muzicale" cu demonstrațiuni muzicale executate de N. Tomescu. Conferința a avut loc sub auspiciile Universității Libere și Populare din Ploiești.

În amfiteatrul acestui liceu va conferenția în iunie 1927 și scriitorul Jean Bart (Eugeniu Botez, 1874-1933) despre „Dunărea din punct de vedere economic și național" în cadrul unei șezători artistico-culturale.

Menționăm că Jean Bart a mai conferențiat la liceul ploieștean în ziua de 1 februarie 1930, la solicitarea prietenului său, prof. Radu Cosmin, despre „Casele naționale" cu ocazia aniversării a zece ani de la înființarea „Societății Casele Naționale".

Ziarul *Libertatea* din 15 martie 1928 își informa cititorii că ziua de 25 martie 1928, profesorul Stoica Teodorescu va conferenția despre „Probleme etnografice ale țării noastre". Conferința se desfășura sub egida Asociației Profesorilor Secundari.

La 28 ianuarie 1928 în amfiteatrul liceului ploieștean s-a deschis seria conferințelor Asociației Profesorilor Secundari în colaborare cu Universitatea Populară. Cu această ocazie au conferențiat două personalități locale importante ale culturii și școlii prahovene: Dumitru Munteanu-Râmnic și Radu Cosmin. Profesorul Dumitru Munteanu-Râmnic releva în expozeul său că „pe cât de bogat este Ploieștiul din punct de vedere material pe atât de sărac este pe tărâm cultural", iar Radu Cosmin (1879-1959), pe numele său adevărat Nicolae Tănăsescu a conferențiat despre „Trecutul, prezentul și viitorul cultural al neamului". Într-o aleasă limbă poetică și înflăcărată prezentare, ilustrul profesor și om de cultură ploieștean „ne-a făcut să ne simțim mândri de a ne fi născut în bogatul pământ al României din strămoși cu adâncă tradiție culturală și religioasă, cum au fost dacii și romanii".

În ziua de 4 martie 1928, profesorul C.M. Râpeanu a prezentat în amfiteatrul liceului conferința „Despre Pacea lumii" sub auspiciile Universității Libere și Populare, după cum ne informează ziarul *Virtutea* din 5 martie 1928.

O altă personalitate de seamă care a vizitat în ziua de 2 mai 1928 liceul şi a ţinut o conferinţă a fost Abatele Zavoral, însoţit de Nicolae Iorga. După vizitarea liceului, oaspetele ceh „s-a fotografiat în grup cu profesorii, elevii şi asistenţa". De menţionat că oprirea oaspetelui ceh la Ploieşti s-a făcut când, în calitate de oaspete al savantului, acesta se deplasa împreună cu Nicolae Iorga la Vălenii de Munte. Scurta vizită a Abatelui Zavoral la liceul ploieştean era urmarea promisiunii făcute de prelatul ceh, Mariei Palada, directoarea externatului secundar de fete, cu ocazia unei vizite la Praga. Abatele Zavoral, starețul mânăstirii Strahov din Praga şi un sincer prieten al românilor, care în primul război mondial a îngrijit prizonieri şi răniţi români, este cel care afirma: „Ţările noastre sunt unite pentru totdeauna şi afecţiunea mea pentru poporul român nu se va stinge odată cu viaţa! Hotarele României şi Cehoslovaciei fiind fundate pe drept, nicio putere din lume nu le va putea schimba."

Abatele Zavoral fiind „oaspetele d-lui profesor Iorga la Vălenii de Munte a vizitat aşezămintele culturale înfiinţate şi conduse de acesta". Iată ce scria presa locală despre Abatele Zavoral în luna mai 1928:

„Nu vom face istoricul momentelor de apropiere sufletească dintre noi şi slavii din nordul răposatei monarhii austro-ungare în cursul veacurilor trecute. Doritorii de a le cunoaşte le pot găsi expuse şi analizate în istoria literară a celor două popoare renăscute. Mă voi mărgini la o înfăţişare obiectivă a împrejurărilor istorice mai recente în cadrul cărora a înmugurit această prietenie întocmai cum ar înmuguri un arbore sănătos aşezat, în condiţii telurice şi climaterice adecvate. Flacăra războiului încinsese câmpiile Europei în anul 1914 şi în această flacără, românii din Ardeal, precum cehoslovacii, aveau să constituie prima jertfă pe altarul zeului marte. Ambele popoare subjugate erau sortite să-şi risipească energiile în primele ciocniri sângeroase pentru a salva zdrenţele unei glorii dinastice medievale: ambiţiile anacronice ale casei de Hasburg. Actul de concubinaj politic, încheiat la 1867, între aceste ambiţii şi între golaşa trufie ungurească, transformă cele câteva milioane de români şi cehoslovaci din cuprinsul monarhiei, în simple dobitoace grăitoare. În faţa tineretului vânjos al acestor două

neamuri obidite, condamnate să lupte împotriva instinctului lor de rasă pentru un steag strein nu se deschidea decât o simplă perspectivă: sinistra perspectivă a măcelului fără cruțare. În curând câmpiile întinse ale Galiției aveau să fie acoperite de oasele înălbite ale flăcăilor noștri. În cel mai bun caz eram chemați să căptușim noi cei dintâi toate spitalele cu rănile noastre deschise. Știți ce-a urmat. Au urmat strămutările de regimente pentru ca tragedia celei generații să îmbrace proporții cu adevărat clasice. Ținuți în întunericul neștiinței, îmbrăcați atunci în haina mohorâtă a celor osândiți la moarte, voinicilor noștri nu le fu îngăduit nici măcar suprema mângâiere de a-și suspina durerile pe însuși pământul lor natal. Muriau cu miile printre streini fără a avea imaginea celor mai scumpi ai lor la căpătâiu. Soarta cehoslovacilor fu aproape identică cu a noastră. Deosebirea consta în faptul că știința de carte era mai răspândită în rândurile lor. Puteau deci comunica cu părinții și frații lor prin scris. În acele clipe de cumplite suferințe încolți în Abatele Zavoral ideea de a se apropia de sufletul curat al țăranului român. Lazaretul din mânăstirea Strahov se umplu cu răniții români și de la comunitatea de suferințe până la o prietenie sinceră, până la o completă identificare cu starea sufletească a acelor mii de țărani, nu mai era decât un pas. Acest pas l-a făcut preacuviosul părinte îndemnat de perceptele evanghelice dar și de conștiința tragediei propriei sale rase. L-au îndemnat la acest pas – cum însuși a spus-o – și virtuțile alese ale sufletului nostru popular. Așa a ajuns luminoasa figură a distinsului prelat să ne cunoască limba, literatura cultă, lipsurile actuale, nădejdile la viitor. Și în tot cursul războiului în sufletul său delicat s-au polarizat durerile tuturor celor ce aveau norocul de a-i călca pragul mânăstirii. El se făcea apoi interpretul acestora pe lângă cei de-acasă, vindeca, deci alături de schingiuirile trupului și rănile sufletului, mult mai înfiorătoare decât cele dintâiu."

După vizita Abatelui Zavoral, ziarul *Adevărul* din 27 aprilie 1928, scria:

„Ecleziastul care vine astăzi pentru întâia oară la noi este un prieten al românilor la care această prietenie s-a născut în ceasurile cele mai grele și mai scumpe românismului și popoarelor robite coroanei hasburgice și a Sfântului Ștefan. Abatele Zavoral a cunoscut sufletul și limba românească de pe buzele arse de dorul

de acasă al răniților ardeleni adăpostiți în chiliile sale albe ale mânăstirii lui de pe înălțimile orașului Praga. Abatele Zavoral vine la noi după ziariștii cehoslovaci cu care a legat prietenia celor care au suferit și luptat cot la cot. Îi zicem bun venit pe pământul românesc și în casa amicilor credincioși care mai au de dat multe lupte cot la cot cu cei care au făcut marele război până vor vedea pacea realmente asigurată".

În anul 1928 în amfiteatrul liceului se țineau și ședințele și conferințele Cercului Juridic al Magistraților și Avocaților din Prahova. Înainte de conferința din noiembrie 1928 ținută de Andrei Rădulescu, în ziua de 22 iunie 1928, s-a desfășurat în amfiteatrul liceului ședința festivă a Cercului Juridic Prahovean la care a fost invitat să participe și Dem. Dobrescu, președintele Uniunii Avocaților din România și fost primar general al Capitalei. Printre cei care au luat cuvântul au fost av. D. Dimitrescu, care arată „regulile de drept scris, așa cum le-am moștenit de la strămoșii noștri rămași, care sunt străbătute de conceptele morale care dau valoare acestor reguli". Magistratul Radu Dimiu examinează opera juridică a lui Corneliu Botez, fost consilier la Curtea de Casație, printre care amintește Codul judecătoriilor de ocol, comentariu asupra legii timbrului și legiuirilor silvice, după care Nicolae Căplescu, relevează lucrarea „Convenționi colective relative la condițiile de muncă".

Tot în luna noiembrie 1928, Andrei Rădulescu, născut la Chiojdeanca și bunicul academicianului Eugen Simion, în calitate de consilier la înalta Curte de Casație și membru al Academiei Române a vorbit la liceu despre „Rolul social al Dreptului" sub auspiciile Cercului Juridic al Magistraților și Avocaților locali. Cu această ocazie Andrei Rădulescu a fost proclamat și membru de onoare al Cercului Juridic. Importanta conferință, ascultată de un număr mare de reprezentanți ai elitei culturale ploieștene, a fost prezidată de Radu Caratasse, prim-președinte al Tribunalului Prahova. Conducerea Cercului Juridic din Ploiești a hotărât ca în semn de onoare față de personalitatea lui Andrei Rădulescu, ca fost elev al Liceului „Sfinții Petru și Pavel", conferința să aibă loc în amfiteatrul liceului.

Un amănunt deloc neglijabil este că în ziua de 26 octombrie 1928, o delegație din sânul Cercului Juridic s-a

prezentat la Bucov d-lui Andrei Rădulescu, consilier la Înalta Curte de Casaţie, membru al Academiei şi profesor universitar, pentru a-l ruga să ţină o conferinţă pentru acest Cerc. De menţionat este că ilustrul jurist se afla în vizită la prietenul său Constantin Stere. Ziarul *Virtutea* din 29 octombrie 1928 menţiona că s-a stabilit ca „această conferinţă va avea loc, după cât aflăm, în ziua de 25 noiembrie, în amfiteatrul liceului". Delegaţia care s-a deplasat la Bucov „a fost compusă din domnii Grigore Ivănceanu, avocat, Radu Dimiu şi B. Scondăcescu, magistraţi, N. Stroescu şi G.G. Chirică".

Cercul Juridic prahovean format din magistraţii şi avocaţii Tribunalului judeţului Prahova a avut ca invitat de onoare în ziua de 26 noiembrie 1928 pe *ilustrul magistrat Andrei Rădulescu, consilier la Înalta Curte de Casaţie şi membru al Academiei Române* şi *fiu strălucitor al Prahovei* care a susţinut în amfiteatrul Liceului *Sfinţii Petru şi Pavel* conferinţa *Rolul social al dreptului*, în faţa unui numeros public".

Având în vedere atât importanţa conferenţiarului dar şi conţinutul conferinţei prezentate de Andrei Rădulescu, redăm rezumatul publicat de ziarul bucureştean *Dimineaţa* din data de 1 decembrie 1928:

„Intrând în subiectul conferinţei sale *Rolul social al dreptului*, oratorul defineşte dreptul în sensul subiectiv cum şi corolarul sau obligaţiunea, ca regulă de drept obiectiv. Arată cum la început nesigur şi lăsat la capriciul individului, se socializează cu timpul înţelesul că normele de drept devin expresiunea voinţei colective şi prevăzut cu sancţiunile dictate de societate. Concepţiunea modernă a dreptului a revizuit multe creaţiuni juridice: proprietatea nu mai e sfântă şi inviolabilă, în materie contractuală voinţa celui mai slab nu mai e lăsată la bunul plac al voinţei celui tare care ar putea dicta condiţiunile; în materie de responsabilitate, deşi căutarea paternităţii nu e îngăduită, jurisprudenţa tinde a acorda cât mai multe daune femeii părăsite şi a copiilor, fruct al relaţiunilor ilegitime; în materie de rupere a logodnei, cel care a provocat în mod vinovat desfacerea acestei legături, datoreşte o justă despăgubire persoanei prejudiciate. Femeia nu mai e sclava de odinioară şi dreptul modern tinde a-i creia o situaţie civilă şi politică egală cu a bărbatului. O regulă de

drept nu este justă decât în măsura în care satisface interesele obștei. Se poate concepe într-o societate bazată pe reguli și raportului de drept sancționate, de la individ la individ, dar nu se concepe în dreptul modern ideia de justiție, fără a satisface dreptatea socială.

Din acest punct de vedere, cu toate cusururile republicei sovietice ruse, codul civil al acestui stat proclamă acest principiu superior că nu există drept, decât în măsura în care aceasta servește unui interes general.

Cel mai rău exemplu îl dau la noi autoritățile abuzive care încalcă drepturile civile și politice ale cetățenilor, și sub acest raport, organizarea contenciosului pentru înfrânarea actelor abuzive de autoritate este o instituție salutară.

Dacă legile noastre penale și civile s-ar modifica în spiritul în care s-a creat o jurisprudență românească veche de 60 de ani, adică în spiritul latin, și apoi s-ar generaliza pe întreg teritoriul țării, dacă dreptul ar fi cât mai cunoscut în păturile largi ale populațiunei, dacă s-ar simplifica și reduce mulțimea normelor legislative care se schimbă prea des, dacă judecătorii, adică interpreții legii, s-ar călăuzi de acel ideal superior al sfintei dreptăți dumnezeiești trecând peste construcțiunile hibride savante care uneori strâmbă ideia de dreptate, și dacă poporul s-ar obișnui să-și facă o deprindere juridică, adică să știe să deosebească între ce este al meu și ce este al tău, atunci ideea de justiție ar câștiga enorm și atunci mult râvnita pace socială s-ar putea înfăptui.

Avocatul Nicolae Pârvulescu, decanul baroului, mulțumește invitatului pentru onoarea ce a făcut Cercului Juridic prahovean și orașului Ploiești de a veni să țină o conferință."

În numele elevilor „micul școlar Bulfinschi din clasa a II-a, arată meritele fostului elev al liceului Andrei Rădulescu care acum 27 de ani ieșea de pe băncile acestei școli ca premiant de onoare și al cărui nume strălucește în frunte pe placa de marmură amintitoare a celor mai sârguitori elevi ai liceului". După conferință a avut loc o recepție la reședința avocatului Grigore Ivănceanu, fost coleg de clasă a lui Andrei Rădulescu și apoi o masă comună în saloanele Cercului industrial internațional.

La 1 decembrie 1928, împlinindu-se zece ani de la săvârșirea actului sfânt al Unirii Transilvaniei cu patria mamă,

autoritățile locale au hotărât ca fiecare şcoală să organizeze o serbare de comemorare în care unul dintre profesorii şcolilor să anunțe faptele în legătură cu actul Unirii arătând cu această ocazie şi despre mărețul act al Unirii Bucovinei de la 28 noiembrie 1918. O astfel de serbare a avut loc şi la liceul din Ploieşti, în amfiteatrul liceului, la care era invitat să participe şi primarul Ploieştiului.

Aproape în fiecare an tribuna amfiteatrului liceului ploieştean era ilustrată de nume de rezonanță ale culturii naționale. La 3 februarie 1929, dr. Solacolu a vorbit despre „Viața şi opera lui Dostoievski". Ziarul *Ploieştii* din 5 februarie 1929 menționează că, conferința dr. B. Solacolu ținută în ziua de 3 februarie 1929 în amfiteatrul liceului ploieştean s-a desfăşurat „în cadrul acțiunilor inițiate de Universitatea Liberă şi Populară de sub conducerea prof. D. Munteanu-Râmnic". De fapt aceasta este una din cele trei conferințe ținute de omul de ştiință prahovean în amfiteatrul liceului şi dovedeşte vasta sa cultură enciclopedică.

La 17 februarie 1929 a conferențiat prof. dr. Alex Beliş despre „Actualitatea cugetării politice a filosofilor francezi Voltaire, Montesquieu şi Jean Jacques Rousseau".

Prezentarea acestei conferințe o face preotul Ion Brezeanu în ziarul *Imparțialul* din data de 30 martie 1929, fapt pentru care o redăm în întregime:

„Conferința D-lui profesor Beliş despre Voltaire, Montesquieu şi Jean Jaques Rousseau a fost o adevărată sărbătoare intelectuală. Competent, sobru, cizelat, select, ne-a familiarizat cu ideile filosofice ale subiectelor fără artificiu, fără patos, fără prețiozitatea aproape inerentă a unor astfel de conferințe. Începând cu Voltaire, părintele pamfletului, fără a-i acorda întâietatea doctrinară față de ceilalți doi, ni-l prezintă ca pe un realist şi oportunist în sensul bun al cuvântului. Tezele lui principale politico-sociale sunt:

1). Împroprietărirea câtor mai mulți cetățeni, cari legați de petecul de pământ şi interesați astfel la menținerea stărilor create vor deveni mai buni patrioți;

2). Instrucțiune cât mai există în masse în vederea aceluiaşi scop;

3). Controlul cultelor în manifestările lor exterioare pentru a le putea încadra interesului național;

4). Impozitul proporţional cu scutirea completă a minimului de existenţă;

5). Legitimarea luxului din motive estetic-artistice şi sociale, luxul întreţinând o clasă destul de numeroasă şi interesantă. Voltaire fiind un plutocrat, legitimarea luxului i s-a considerat pro-domo;

6). Asistenţă socială pentru orfani, infirmi şi bătrâni;

7). Libertatea presei şi a învăţământului particular. În tratarea acestor teze apar ca note dominante: a) progresul absolut, viitorul evoluând numai ascendent; b) ireligiozitatea, mai exact anticleritismul culminând cu strigătul: *Ecrasons l'infame* şi c) toleranţa în toate, minus desigur Catolicismul. Primele două sunt azi perimate, progresul ascendent făcând loc evoluţionismului ondoliform, iar ireligiozitatea unei juste considerări a necesităţii absolute a Religiei. Toleranţa singură a rămas actuală dar şi aceasta în cadrul ideii creştine.

Montesquieu, doctrinarul libertăţii este cel care în adevăr creează un sistem politic. Abolind privilegiile hipertrofiate sub monarhia absolută cu secondanţii ei, nobilii şi clerul preconizează o monarhie democratică cu parlament. Senat-corp ponderator, descentralizare şi separaţia puterilor în stat, nu cu demisie în alb, smulse de puterea executivă.

Rousseau se însărcinează cu impunerea egalităţei care era ultragiată prin inegalitatea naturală şi aceasta remediabilă în parte. Soluţia parlagismului nefiind practică se adoptă soluţia comunismului, origina Marxismului cu toate derivatele sale atât de dureros experimentate mai ales acum în Rusia.

Dar nu se poate impune egalitate fără a se impieta asupra libertăţii şi de aceea, toate ideile de mai sus armonic conciliate în Creştinism, tot Mântuitorul Cristos rămâne singurul, unicul şi absolutul dreptar a tuturor timpurilor. Să ia aminte perimaţii ateismului demodat. Vorbea aşa un calificat al tuturor sistemelor antireligioase, reuşind să rămână mereu actual. Conferenţiarul a fost viu aclamat. Îi urăm să trăiască în permanente succese."

În continuare cronicarul conferinţei a ţinut să arate că prof. dr. Alex Beliş a încheiat conferinţa sa arătând că ne revendicăm de la acelaşi filon, concurăm eficient cu gândul la marile apropieri de sfânta limbă paternală latină şi învăţăm de la francezi ca de la un

frate mai mare care a parcurs cu ceva mai devreme ciclurile de cunoaştere. Despre Rousseau conferenţiarul a spus că „a inspirat Declaraţia drepturilor omului, că, Convenţia Naţională a elaborat Constituţia din 1793 după principiul Contractului social, iar Robespierre a fost discipol al lui Rousseau".

La 20 martie 1930, prof. univ. dr. H. Popescu, membru al Academiei Române a prezentat interesanta sa expunere despre „Tâlcuirea Sfintei scripturi în graiul românesc", pentru ca în ziua următoare, prof. univ. Nichifor Crainic să vorbească despre „Conversiune".

În ziua de 11 martie 1928 era programată în amfiteatrul liceului conferinţa preotului Eugeniu Saftu despre „Cultul popoarelor păgâne". Conferinţa „se ţine sub auspiciile Universităţii Libere şi Populare din Ploieşti" după cum scria în ziarul local *Informatorul* din 8 martie 1928.

Ziarul *Libertatea* din 20 ianuarie 1928 aducea la cunoştinţa celor interesaţi ca Asociaţia Profesorilor Secundari din Ploieşti a programat o serie de conferinţe care vor avea loc în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel", prin bunăvoinţa d-lui director M. Galiţa, după cum urmează:

- Nicolae Iorga: „Ploieştii în 1877"
- prof. Dumitru Munteanu-Râmnic: „Italienii şi românii"
- prof. M. Galiţa, în ziua de 22 ianuarie 1928, fără a se specifica subiectul
- dr. B. Solacolu, de la Academia Comercială, despre „Schimbul internaţional", la 29 ianuarie 1928
- prof. Paul Papadopol: „Împotriva pornografiei", la 5 februarie 1928
- prof. Vasile Constantinescu despre „Sufletul femeii în literatura franceză contemporană", iar la 12 februarie 1928, prof. C. Râpeanu va vorbi despre „Pacea lumii".

Au mai „făgăduit" că vor prezenta conferinţe şi Irina Lica, medicii C. Vasiliu, Şerban Constantinescu, prof. G. Popescu-Ciocănel, T. Palade şi av. N. Stroescu, iar „marele cântăreţ Mihai Vulpescu, va vorbi despre cântecul popular românesc".

Cu prilejul unui concert pe care Asociaţia îl va organiza se menţiona că „aceste conferinţe vor fi însoţite uneori de producţiuni artistice şi literare, organizate de C. Rădulescu, subdirectorul

liceului şi membru în Comitetul Universităţii Populare”.

În ziua de 27 ianuarie 1928 s-a ţinut în amfiteatrul liceului din Ploieşti, sub egida Asociaţiei Profesorilor Secundari în colaborare cu Universitatea Populară, „însufleţita conferinţă a domnului profesor şi literat Radu Cosmin” apreciat drept „un vrăjitor al cuvântului poetic” despre „Trecutul, prezentul şi viitorul cultural al neamului”. Institutoarea Janeta Vasiliu, face prezentarea conferinţei în ziarul *Ploieştii* din 17 februarie 1928 sub titlul „O zi înălţătoare” şi ne relevă că „într-o limbă aleasă, poetică şi înflăcărată, profesorul Radu Cosmin ne-a făcut să ne simţim mândri de a ne fi născut în bogatul pământ la României, din strămoşi cu adâncă tradiţie culturală şi religioasă, cum au fost Dacii şi Romanii. Ne poartă cu gândul prin vremurile legendare ale sciţilor, prin epoca eroică a luptelor Romanilor cu Dacii, apoi prin vremurile de tristă amintire a bejeniei în codrii pe timpul aprigei năvăliri barbare, pe timpul vitejeştelor războaie cu Turcii şi în urmă expune lupta culturală între ortodoxia noastră în forma slavonă cu reforma calvinească îmbrăcată în graiul românesc. Pe larg, tratează apoi, redeşteptarea noastră naţională începută de domnii Matei Basarab şi Vasile Lupu, urmată de eruditul Dimitrie Cantemir, ca să culmineze apoi în vremea renaşterii noastre culturale prin Şincai, Petru Maior, Gh. Lazăr, Miron Costin, Asachi, Bălcescu, V. Alecsandri, M. Kogălniceanu, Coşbuc, Goga, Ion Creangă şi toţi fruntaşii noştri.

Citează apoi în timpurile moderne, pe marii noştri savanţi: d-nul Nicolae Iorga, doctorii Babeş, Marinescu şi Toma Ionescu, inginerii Constantinescu, aviatorul Vlaicu şi artiştii G. Enescu, Elena Teodorini, Giovanni Dumitrescu, Mărioara Ventura etc. Din faţa atâtor precursori să folosească tineretul studios dedându-se cu totul citirii cărţilor bune şi mai cu seamă citirei Cronicarilor spre a-şi oţeli caracterul, a-şi cinsti strămoşii şi a-şi făuri o limbă curgătoare românească. Pentru Radu Cosmin uriaşa activitate a lui Nicolae Iorga constituie una din cele mai însemnate contribuţii ale românilor nu numai la disciplina istoriei dar şi la ştiinţa lumii. Opera lui Nicolae Iorga constituie un ghid”.

În ziua de 20 martie 1929 avocatul Nicu Stroescu a prezentat în amfiteatrul liceului conferinţa „Pe urmele lui Iisus”. De fapt conferenţiarul cunoscut în tinereţea sa ca socialist îl

prezintă pe Iisus din punct de vedere laic, venind în contradicție cu punctul de vedere religios prezentat de preotul Ion Brezeanu prezent în sală cu un grup de preoți care nu admit pe „Iisus decât ca un fiu și trimis direct a lui Dumnezeu pe pământ pentru izbăvirea omenirii".

Tot în ziua de 20 martie 1929, dar la ore diferite, a avut loc în cadrul amfiteatrului liceului sub auspiciile Universității Libere și Populare din Ploiești, condusă de profesorul Dumitru Munteanu-Râmnic, conferința avocatului C. Ghenadovici despre „Democrația după război".

La 22 martie 1930, arhiereul Titu Simedrea a vorbit despre „Rugăciunea în viața intelectuală". Conducerea liceului solicita ca întregul corp profesoral să participe la această conferință.

La 1 iunie 1930 are loc în amfiteatrul liceului Adunarea Generală a Asociației Inginerilor și Tehnicienilor din Industria Minieră, ocazie cu care a fost cooptat în Comitetul pentru construirea Palatului Asociației, de la București, ing. C. Bărbăcioru (1877-1942) de la Societatea „Steaua Română". Totodată s-a discutat și despre „înființarea unui institut de cooperație minieră, colaborarea cu sindicatele petroliere și mai ales viitorul Congres Internațional de Foraj care va avea loc în anul 1932 la Berlin, unde se impune participarea pentru ca industria de petrol să fie reprezentată la acest congres, în mod demn, cu atât mai mult cu cât o bună parte din membrii Asociației și-au făcut studiile de specialitate în Germania".

Primăria Ploiești înștiința conducerea liceului că „Direcția Educației Poporului din cadrul Ministerului Muncii, dorind să răspândească viu în masse rostul și doctrina ei, imensele jertfe pentru propășirea culturală la alte popoare și să înfățișeze lumii și fapte care cer aici la noi un energic efort al oamenilor de lumină" și anume că a repartizat ca la acest liceu să aibă loc în amfiteatru conferința prof. Tudor Vianu, care va vorbi despre „Cultura poporului" în ziua de 13 mai 1930, solicitând totodată ca întreg personalul didactic să ia parte la conferință.

În ziua de 9 mai 1930, primarul Ploieștiului C. Brezeanu informa Ministerul Muncii că a luat toate măsurile pentru ținerea conferinței în bune condiții. De menționat că Tudor Vianu va mai conferenția la 16 martie 1939 în amfiteatrul liceului despre

„Estetica sau teoria frumosului după filosoful Schopenhauer”, referindu-se și la influența filosofului german asupra poeziei lui Mihai Eminescu.

Tudor Vianu (1898-1964) era estetician, critic și istoric literar, poet, eseist, filosof și traducător român. În anul 1923 și-a susținut doctoratul la Facultatea de Filozofie Eberhard Karl a Universității din Tübingen. A fost colaborator al Revistei „Gândirea”. Între anii 1946-1947 a fost ambasador al României la Belgrad după ce, în 1945, a fost director al Teatrului Național. Prin activitatea sa s-a dovedit a fi un umanist și filolog complet, demn reprezentant al renascentismului contemporan. Cu ocazia „Săptămânii poeziei” din perioada 6-13 aprilie 1939, în amfiteatrul liceului, profesorul I.A. Bassarabescu și Radu Cosmin „au vorbit despre poezia românească, iar elevii au întregit conferința prin lecturi din poeții noștri de seamă”. De menționat că această manifestare culturală s-a organizat „în toată țara” conform Ordinului circular al Direcției Educației Poporului din cadrul Ministerului Muncii la care au participat și librăriile din Ploiești ca: „Socec”, „Herjenescu”, „Cartea Românească”, „Cartea de Aur” etc. Atât elevii cât și profesorii de la liceul din Ploiești au răspuns apelului Comitetului Monumentului poetului Al. Vlahuță, format din N. Iorga, președinte, Al. Brătescu-Voinești și Octavian Goga, vicepreședinți, Corneliu Moldovanu, Ion Pillat, Emanoil Bucuța, membri. Acest comitet a luat inițiativa de a ridica în anul 1930, prin subscripție publică un monument marelui scriitor și poet în Piața Visarion. Membrii acestuia au strâns suma de 2 000 lei.

În anul 1930, în amfiteatrul liceului s-au pus bazele Asociației Micilor Dorobanți din județul Prahova. Scopul Asociației era ca din sentimente curat românești și din dorința ca vechile noastre tradiții, ale neamului în care se reamintesc glorioșii noștri dorobanți de la 1877-1878, să nu se piardă și să se înființeze un corp de mici dorobanți formați din elevi cărora „să li se dea o educație militară conform unui program aprobat de autoritățile competinte și cu concursul instructorilor militari”. Acești mici oșteni vor purta uniforma dorobanților de la 1877-1878. Președinte al acestei asociații a fost ales Gh. Marinescu-Urlățeanu și asociația avea sediul în str. Romană nr. 134. Pentru cei care nu

ştiu, la Ploieşti mai funcţiona şi un Institut de cultură evreiască care prin prelegeri sau conferinţe, cursuri libere şi gratuite promova cultura evreiască, istoria evreilor, istoria sionismului, limba ebraică şi engleza.

Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel" din Ploieşti a fost vizitat în ziua de 15 septembrie 1932 de către participanţii la cel de-al IX-lea „Congres Internaţional de Istoria Medicinei" care se desfăşura la Bucureşti sub patronajul Regelui Carol al II-lea. Sub auspiciile Ligii Culturale şi Universităţii Populare secţia Ploieşti, în ziua de 18 ianuarie 1931 s-a deschis ciclul de conferinţe în amfiteatrul liceului cu conferinţa susţinută de avocatul Nic. Bosnief Paraschivescu, fost judecător de instrucţie, intitulată „Dreptul este forţa". Conferenţiarul a fost prezentat auditoriului de prof. Dumitru Munteanu-Râmnic.

În ziua de 18 octombrie 1930, Societatea Scriitorilor Români a organizat la amfiteatrul liceului o şezătoare literară urmată de un concert.

În amfiteatrul liceului a avut loc în ziua de 22 martie 1930 o demonstraţie de cultură şi educaţie fizică naţională pentru părinţi şi elevi, iar în ziua de 23 martie numai pentru elevi.

Fondurile obţinute urmau să fie folosite pentru excursia de la Belgrad cu care ocazie se va da un festival în cinstea Reginei Mărioara a Iugoslaviei. Acţiunea se va da de către Societatea de Cultură şi Educaţie Fizică „Sănătate" din Câmpina, în colaborare cu marele comandament cercetăşesc din Bucureşti. S-a prezentat „Ilarianta revistă şcolară *Viaţa de liceu*, comedie bufă cu cuplete muzicalizate de orchestra liceului şi *Prinţul Barbu Ştirbei din Câmpina*".

În septembrie 1930 Direcţia Educaţiei poporului informa Primăria Ploieşti că Alice Viardot de la Opera din Monte Carlo, care se află în România, doreşte să ofere sub auspiciile Societăţii Scriitorilor Români un concert urmat de lecturi făcute de elevii liceului din operele unor scriitori membri ai Societăţii. Astfel, în ziua de 18 octombrie 1930 s-a ţinut concertul în amfiteatrul liceului, Prefectura Prahova cumpărând 20 de bilete ca *aport cultural pentru acest concert.*

Cu ocazia unei adunări a Cercului Juridic al Magistraţilor care a avut loc în amfiteatrul liceului s-a luat hotărârea în

decembrie 1931 ca actul de naștere al Regelui Carol al II-lea care „a fost găsit în conservarea Tribunalului Prahova S.I. să fie dat cu marele și prețiosul concurs al domnului Tullius Goruneanu, președintele Tribunalului Prahova S.II. și cu al domnilor avocați Grigore Ivănceanu și M. Constantinescu, legătoriei I. Barzon din Ploiești unde a fost legat în pânză tricoloră aplicându-i-se pe copertă și coroana regală". Când registrul a fost gata, o delegație l-a ridicat și în mod solemn l-a înmânat președintelui Tribunalului Tullius Goruneanu.

Cu ocazia înmânării acestui registru istoric, Cris. Minculescu a ținut următoarea cuvântare:

„Domnule președinte, funcționarii Tribunalului Prahova cunosc îndeajuns sufletul nobil cu care sunteți înzestrat. Cunosc, de asemenea, frumoasele inițiative care au pornit de la d-voastră și de aceea astăzi vin să vă prezinte domniilor voastre registrul de născuți din anul 1893 al comunei Sinaia unde se află trecut și actul de naștere al M. S. Regele Carol al II-lea și vă roagă ca la rândul d-voastră să-l înmânați d-lui prim-președinte al Tribunalului Prahova spre a-l păstra în locul de cinste și onoare în noul Palat al Justiției a cărui inaugurare are loc astăzi în fața M. S. Regele Carol al II-lea".

Profund mișcat Tullius Goruneanu a răspuns delegației prin următoarele:

„Domnilor, frumoasă inițiativă deși pornește de la niște oameni care nu sunt supuși, totuși sunt mulțumit că pornește de la niște oameni cu inimă. Promit că, chiar astăzi, voi înmâna registrul în care se află trecut actul de naștere al M. S. Regele Carol al II-lea, domnului prim-președinte al Tribunalului Prahova spre a-l depune la loc de cinste și onoare în noul Palat de Justiție spre a fi păstrat în cabinetul d-sale și păzit cum comandantul de regiment își păstrează drapelul unității sale".

Poate nu este lipsit de interes să amintim că prințul Carol este primul copil al cuplului princiar (și apoi regal) Ferdinand și Maria. Acesta s-a născut în noaptea de 15 spre 16 octombrie 1893 la castelul Peleș din Sinaia. Nașterea sa a fost anunțată cu 101 salve de tun, obicei practicat și astăzi la Curțile regale ale Europei. Fiu al unui catolic și al unei anglicane, principele Carol a fost botezat ortodox conform clauzei constituționale.

În ziua de 25 ianuarie 1931, profesorul de istorie şi limba română Gh. Petrescu-Sava de la Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel” din Ploieşti a ţinut în amfiteatrul liceului conferinţa despre „Întemeierea oraşului Ploieşti”. Pentru informaţiile interesante comunicate de conferenţiar redăm mai jos rezumatul conferinţei, consemnat în gazeta *Imparţialul* din 31 ianuarie 1931:

„Pe vremea lui Mihai Viteazul oraşul de azi – spune conferenţiarul – era aşezat dincolo de Teleajen, în malul Bucovului şi se chema Ploeşti. Oraş sau, mai bine zis, orăşel, era Târgşorul, numit Târgul-nou. Pe vremea lui Mircea Vodă, Târgşorul era totuşi un orăşel mare, fiind clasat al patrulea sau al cincilea din Muntenia. Tot orăşel era şi Gherghiţa. În urma războiului purtat de Mihai Viteazul în 1600 împotriva cancelarului polon Zamoiski, locuitorii satului Ploeşti au stat pe faţă de partea voevodului român, pe când Târguşorenii erau de partea dinastiei vrăjmaşe lui Mihai, dinastiei Dăneştilor, care se pusese sub protecţia lui Zamoiski.

De aceea Mihai în semn de recunoştinţă faţă de ploeşteni şi ca să lovească în târguşoreni a făcut danie locuitorilor fostului sat Ploeşti (distrus de războiul cu Zamoiski) tot locul pe care se află actualmente oraşul nostru, ca să aibă întindere mare, pământ bun şi adăpostit, cu stratul de apă potabilă mai aproape pentru întemeierea unui oraş mare.

În graba retragerii spre Târgovişte şi, mai apoi, în graba trecerii în Transilvania, voevodul Mihai n-a avut, pesemne timp sau a neglijat să dea la mâna ploieştenilor Domnescul hrisov de danie. Profitând de această lipsă, Domnitorul fanariot Alexandru Ipsilante a făcut danie sau a vândut moşia Ploeşti unei rude a sa, Moruzzi, care a încercat să-şi construiască un palat la Ploeşti. Dar ploeştenii, cu mic cu mare, s-au revoltat dărâmând rând pe rând toate începuturile de clădire pe care le făcea Moruzzi. Deşi – urmând un proces – ploeştenii n-au putut produce nici un act scris cu care să-şi dovedească proprietatea, ei nu s-au dat totuşi bătuţi şi n-au putut fi alungaţi din proprietăţile lor.

Ceva mai mult, tot pe vremea lui Ipsilante şi anume la 1821, cu ocazia revoluţiei domnului Tudor, ploeştenii, conduşi de un anume Marin Brutaru s-au opus cu forţa (cu parul, cu toporul, cu sapa, cu furca, căci arme n-aveau voie să aibă) la trecerea

armatelor greceşti ale Eteriei prin Ploeşti spre a merge în contra răsculaţilor conduşi de Tudor”.

În concluzie, profesorul Gh. Petrescu-Sava spune că: „Dacă Mihai Viteazul – care după un istoric italian *iubea mult pe ploeşteni şi se complăcea în mod deosebit la Ploeşti* – n-a lăsat ploieştenilor un act de danie scris, însă le-a lăsat un patrimoniu moral: virtutea ostăşească şi cetăţenească, care a făcut ca în 1869, în urma alegerilor în care Ploieştenii şi-au ales candidaţii lor independenţi – cu toartă urgia guvernamentală – marele C.A. Rosetti să trimită liste de subscripţie în toată ţara pentru ca să se ridice la Ploieşti şi numai la Ploieşti statuia din piaţă care simbolizează sentimental neatârnarea, virtutea cetăţenească, care a făcut ca la 1870 oraşul Ploieşti să se declare Republică pentru a trimite voluntari români în ajutorul Franţei, virtutea cetăţenească, care a făcut ca avocatul Candiano Popescu din Ploieşti, cu batalionul său nr. 2 de Vânători prahoveni să ia Reduta Griviţa, care a făcut, în fine, ca astăzi, în vremea războiului de întregire numai un regiment prahovean în toată ţara să aibă cinstea de a purta uniforma de onoare instituită de Regele Carol al II-lea”.

Conferinţa domnului Gh. Petrescu-Sava a stârnit o adevărată „emoţiune naţională” în auditor. Aula liceului care gemea de lume a aplaudat din toată inima pe conferenţiar. Elita culturală cât şi elevii receptivi la istoricul oraşului lor, veneau în număr mare la conferinţele care tratau această problemă.

Aflăm din ziarul ploieştean *Imparţialul* din data de 25 iunie 1933 că prof. Gheorghe Petrescu-Sava a fost numit membru corespondent al Societăţii numismatice din Bucureşti, la solicitarea lui Nicolae Iorga.

Asociaţia Samariteană „Mila Sf. Nicolae Nou”, condusă de Marcela ing. Guex, solicită Prefecturii Prahova în februarie 1932 o autorizaţie pentru a sărbători aniversarea unui an de la înfiinţarea Asociaţiei printr-o „Conferinţă publică culturală” prezentată de prof. I.A. Bassarabescu în ziua de 20 martie 1932 în amfiteatrul liceului ploieştean, scopul fiind strângerea de fonduri pentru ajutorarea săracilor şi construirea „Căminului Sf. Nicolae” la Cheia. În ziua de 3 aprilie 1932 profesorul I. Simionescu a conferenţiat în amfiteatrul liceului sub egida Asociaţiei

Profesorilor Secundari despre „Înstrăinarea sufletească” după cum consemnează ziarul *Viitorul* din 5 aprilie 1932.

În ziua de 24 noiembrie 1932 Asociația de Arte Filosofice și Litere „Criterion” de la București a susținut în amfiteatrul liceului „Trei simpozionuri despre Mussolini, Freud și Paul Valery”. De menționat că cererea de solicitare a amfiteatrului era semnată de Petru Comarnescu și Mircea Vulcănescu, iar acțiunea acestei asociații era aprobată în mod expres de ministrul Instrucțiunii, Dimitrie Gusti (1880-1955). În cererea de aprobare se menționa în privința lui Paul Valéry, discipolul lui Mallarmé că este „poetul străin cel mai gustat în România”.

Ideea constituirii grupării „Criterion” sau „o asociație intelectuală” cum o numea Mihail Sebastian în ziarul *Curentul* din iunie 1932 s-a născut într-o după-amiază duminicală la o întâlnire amicală în grădina soților Mac Constantinescu și Flora Capsali, după cum mărturisește Mircea Eliade în memoriile sale. Ideea îi aparținea de fapt lui Petru Comarnescu. Membri acesteia intenționau să organizeze cicluri de conferințe care să evoce numeroase personalități ca Freud, Gandhi, Lenin, Mussolini, Chaplin, Proust, Bergson, Gide, Greta Garbo, Picasso, Valery, Stravinski sau să abordeze probleme de mare interes: romanul românesc contemporan, arta românească modernă, America și cultura americană etc. La simpozionul despre Freud s-a remarcat Eliade alături de Vulcănescu și Polihroniade. Având în vedere că aceste conferințe au avut un răsunător succes s-a hotărât să fie reluate și în turneu în câteva orașe de provincie, printre care și Ploiești. La aceste conferințe, simpozioane, vorbitorii abordau subiectele din perspective deosebite și contradictorii, lucru pentru care s-a impus în conștiința publică. Se repeta aproape aidoma episodul propulsării Junimii în faza dinaintea apariției Convorbirilor literare prin ciclul de conferințe cunoscute în epocă sub denumirea de „prelecțiuni populare”. Printre cei care au aderat la „Criterion” amintim pe: Mircea Eliade, Mircea Vulcănescu, Dan Botta, Emil Cioran, Constantin Noica, Anton Golopenția, Henri H. Stahl, Mihail Sebastian, Ionel Jianu, Traian Herseni, Haig Acterian, Eugen Ionescu, Milița Petrașcu, Marieta Sadova, Lily Popovici etc. Încă de la constituire, atât presa cât și Siguranța Statului erau cu ochii pe această Asociație culturală, deoarece unii

membri criterioniști erau simpatizanți ai Gărzii de fier. În anul 1934 asociația s-a autodizolvat. În epocă mai era numită și „Cretinion", iar membri ei erau percepuți de opinia publică ca homosexuali sau după expresia lui Zaharia Stancu „Cavaleri de Curlanda".

În luna ianuarie 1932 la liceu s-a desfășurat solemnitatea deschiderii cursurilor și conferințelor Universității Libere și Populare din Ploiești în prezența autorităților locale.

La 26 noiembrie 1932 are loc în amfiteatrul liceului un matineu susținut de I. Băjescu-Oardă, artist laureat al Conservatorului de Muzică București și membru al Societății Compozitorilor Români, autorul unor cunoscute romanțe atât de apreciate de ploieșteni ca „Flori de nufăr", „Mi-e dor", „Închide ochii-ți dulci" sau „Iubire din Maroc". I. Băjescu-Oardă se angaja ca din beneficiul realizat în urma matineului școlar susținut în amfiteatrul liceului să verse o cotă parte de 10% pentru Comitetul Școlar al Liceului.

Peste un deceniu, I. Băjescu-Oardă va mai veni la Ploiești, astfel, în ziua de 27 septembrie 1941, după cum consemnează revista *Prahova Noastră* din 18 septembrie 1941, la Sala „Modern" urma să aibă loc sub patronajul lui Gh.I. Văgăunescu, primarul Ploieștiului, pentru elevii școlilor secundare din oraș o reprezentație de teatru cu piesa „Copiii părăsiți". La ridicarea cortinei marele publicist și compozitor I. Băjescu-Oardă va ține o conferință despre *Humorul românesc.* I. Băjescu-Oardă era o prezență activă în viața culturală a Ploieștiului încă dinainte de primul război mondial. Astfel, ziarul *Prahova* din 31 ianuarie 1912 consemnează participarea acestuia la Festivalul Ligii Culturale, Secția Ploiești pentru sărbătorirea zilei de 24 ianuarie, unde acesta a recitat „versuri cu multă însuflețire".

Ziarul *Cuvântul Prahovei* din 13 februarie 1932 își informa cititorii că în sala de recepții a liceului, în ziua de 12 februarie 1932 a avut loc Adunarea Generală Anuală a membrilor Comitetului școlar al liceului. La aceasta au participat elevi, părinți ai elevilor, corpul didactic al liceului și foarte mulți intelectuali locali recrutați din rândurile absolvenților acestei școli. Adunarea s-a deschis sub președinția lui V. Tacit, președintele Comitetului școlar asistat de prof. Mihai Galița, directorul liceului. La finalul

şedinţei Mihai Galiţa „a arătat însemnătatea aportului pe care liceul l-a adus culturii naţionale de la înfiinţarea lui şi până azi (1932 n.n.), dobândindu-şi în lumea şcolară o reputaţie bine meritată”.

La 11 decembrie 1932, Cercul Cultural „Junimea” din Ploieşti a organizat în amfiteatrul liceului un festival artistic pentru elevi.

În ziua de 18 decembrie 1932, prof. Alex. Mănciulescu a conferenţiat în amfiteatrul liceului ploieştean despre „Netemeinicia propagandei revizioniste maghiare”.

În primăvara lui 1932 Sofia Munteanu de la Opera din Viena solicita prefectului de Prahova din acea vreme, generalul Theodor Tăutu cumpărarea unui „număr de bilete pentru concertul ce-l dau în acest oraş în ziua de 16 aprilie 1932 în amfiteatrul Liceului *Sfinţii Petru şi Pavel* sub auspiciile Universităţii Libere şi Populare din Ploieşti”.

În luna februarie 1932, profesorul Radu Cosmin a susţinut în amfiteatrul liceului celebra sa conferinţă „Patria şi cultul ei”, care a fost publicată în broşură şi era oferită elevilor liceului ca premiu la sfârşit de an şcolar. Pentru importanţa acestei conferinţe redăm rezumatul ei, consemnat de ziarul *Curentul Prahovei* din data de 8 februarie 1932:

„De sănătate vorbeşti când începi să o pierzi. Tot aşa şi de patrie. Ce boli o ameninţă? Internaţionalismul şi comunismul. Amândouă atacă patria şi familia. Bacon, Mirabeau şi Herbert Spencer numesc familia vatra unde se plămădesc sentimentele ce fac tăria şi prosperitatea patriei, iar patria, adevărata şcoală a umanităţii. Opt noţiuni întregesc ideea de patrie: unitatea geografică, identitatea de rasă, de limbă, de religie, de moravuri, de legi, de trecut istoric şi de simţăminte.

Marele cărturar Nicolae Iorga a spus: *Pământul are preţul morţilor ce s-au coborât în el.* Ernest Renan, Delavrancea şi Mihail Kogălniceanu se întâlnesc în acelaşi gând:

Patria e pământul plămădit cu sângele întărit, cu oasele înaintaşilor noştri.

Ca să fie o patrie, trebuie să fie mai întâi religia strămoşilor, sfânta cuminecătură a sufletelor, calda adoraţie a acelora cari au fost şi nu mai sunt decât ţărână şi oase! Câte jertfe

au îndeplinit marii noştri înaintaşi ca să înfăptuiască patria de azi? Educaţia trebuie să fie naţională înainte de toate. Morţii trăiesc în noi. Noi suntem frunzele şi roadele unui uriaş arbore cu rădăcini adânc înfipte în pământul strămoşesc. Din acest pământ arborele îşi trage toată puterea de viaţă şi de rodire. Cu Alecu Russo, Vasile Alecsandri şi Mihai Eminescu să învăţăm graiul strămoşilor din doinele, baladele, legendele şi cântecele de vitejie ale trecutului. Să păstrăm moravurile sănătoase ce pier sub năvala urâtelor aplecături de azi. Să punem urechea pe lespedea mormintelor vechilor voievozi şi boieri morţi pentru ţară. Mircea cel Bătrân la Rovine, Ştefan cel Mare la Podul Înalt, Mihai Viteazul la Călugăreni, Carol I la Griviţa şi Ferdinand cel Mare la Mărăşeşti! Iată marea frescă a vitejiei, muncii, credinţei şi victoriei româneşti. Cel mai mare ideal – zice Gustave le Bon – trebuie să fie cultul patriei, singurul în stare de a păstra fiinţa unei naţiuni.

Vai! Câţi nu privesc nepăsători la trecutul istoric al neamului. Ba unii se gândesc să desfacă ce s-a făcut cu jertfe! Un fost prim sfetnic al tronului spunea unui regăţean: Trecutul istoric al Vechiului Regat nu mă interesează. România modernă începe din ziua când am luat eu Guvernul!

De ce tresăltaţi în mormintele voastre Neculai Bălcescu, Kogălniceanu, Brătieni, Take Ionescu şi tu, neastâmpărate boier Niculae Filipescu?

Se întunecă zilele. Spre soare-răsare se aude iar bubuind tunul. Se ascut în umbră săbiile. Otrăvurile clocotesc în cuptoare infernale.

Sărăcia măreşte gloatele nemulţumiţilor. Cerşetorii în haine negre pregătesc armata cea lesne de cumpărat a desnădejdei.

Unde e mâna care să stăvilească puhoaiele infernului ce ameninţă pacea lumei şi tăria patriei?

Visteriile sunt goale, pământurile se părăginesc, dăjdiile cresc şi din inimile necăjite zboară icoana lui Dumnezeu. Bisericile se golesc, cârciumile se umplu şi vânătorii de furtună seamănă sămânţa cea rea în inima satelor.

Oraşele petrec! Ocârmuitorii se trudesc zadarnic s-abată vitejia ce s-apropie.

Unde e scăparea? În sufletele noastre! Să fim treji şi cu ochii la icoana patriei”.

Din lungul şir al personalităţilor care au conferenţiat de la tribuna amfiteatrului liceului nu putea lipsi Nicolae Iorga, care de mai multe ori a vorbit în faţa elevilor şi elitei culturale locale. Pentru ploieşteni, orice întâlnire spirituală cu Nicolae Iorga era o sărbătoare. Iată ce scria ziarul *Săptămâna* din 12 octombrie 1924 despre deplasările lui Nicolae Iorga la Ploieşti cu diverse rosturi, în special culturale: „De câte ori dl. Nicolae Iorga cinsteşte oraşul nostru cu vizita d-sale, avem parcă impresia că ne regenerăm. Căci acest excepţional cărturar şi îndrumător este în acelaşi timp un neîntrecut animator. Cuvântul său cald, vibrator şi sincer pătrunde adânc în mintea şi în sufletul celor care au fericirea să fie o clipă măcar în apropierea ilustrului savant. Fie binevenită sosirea domnului Iorga în urbea noastră. Intelectualii, oamenii de idei şi de nobilă acţiune naţională sunt din nou mândri de prezenţa d-sale printre noi. Dorim însă, spre mulţumirea adâncă a tuturor românilor din Ploieşti ca vizitele acestea să se înmulţească”.

Asociaţia Corală „Cântarea Prahovei”, formată din 60 de persoane, din Ploieşti, de sub conducerea maestrului dirijor Jean Mihăilescu a susţinut în ziua de 20 iunie 1931 un concert patronat de ministrul subsecretar de stat, Dumitru Munteanu-Râmnic în amfiteatrul liceului ploieştean, după cum consemnează ziarul *Imparţialul* din 22 iunie 1931.

La început G. Fotiade, preşedintele acesteia face istoricul asociaţiei, care a fost fondată încă din anul 1925 şi arată scopul frumos pe care-l urmăreşte un grup de tineri studenţi amatori de muzică, adunaţi în jurul lui Jean Mihăilescu, cunoscutul şi apreciatul dirijor. Prin cuvinte bine simţite, G. Fotiade exprimă regretul că publicul lipsit de un cor autohton e nevoit să audieze corurile aşa zise ruseşti, făcând să se piardă astfel gustul pentru frumoasa noastră muzică românească. Concertul începe cu Imnul Regal după care sub bagheta dirijorului, frumosul repertoriu alternând cu bucăţi clasice şi româneşti farmecă auditoriul şi smulge ropote de aplauze.

Dr. C. Vasiliu va vorbi la 11 aprilie 1930 în amfiteatrul liceului ploieştean despre „Boalele medico-sociale cu proiecţiuni”.

Fostul diplomat şi om de cultură Virgil Zaborovschi prezintă la invitaţia prof. Radu Cosmin, în amfiteatrul liceului, în

ziua de 28 mai 1931, conferința „Figuri culturale în diplomația noastră". Prezintă asistenței pe: diplomatul lt. col. Iancu Alecsandri, Vasile Alecsandri, Dimitrie C. Ollănescu-Ascanio (1849-1908), Ion Ghica, Al. Odobescu, C. Exarcu, Th. Văcărescu, N. Kreţulescu, Mihail Obedenaru, Al. Florescu, N. Docan, G. Bengescu, I.A. Cantacuzino şi Duiliu Zamfirescu. Conferenţiarul nu uită să amintească şi pe Mihail Eminescu care în anul 1874 era secretar neîncadrat al agenţiei diplomatice de la Berlin.

La 31 mai 1931 a avut loc în amfiteatrul liceului Adunarea Generală a Asociaţiei Inginerilor şi Tehnicienilor din Industria Minieră la care a participat pe lângă Ion Ghica, preşedintele Asociaţiei şi ing. A. Drăgulănescu şi C. Osiceanu. Cu această ocazie s-au discutat şi măsurile ce urmau a fi luate pentru pregătirea Congresului Asociaţiei, pentru înfiinţarea Casei Miniere a Pensionarilor, dar mai ales vânzarea construcţiei nefinisate a sediului Asociaţiei din lipsă de fonduri.

În ziua de 30 martie 1931 Prefectura Judeţului Prahova informa conducerea liceului ploieştean că la acest liceu preşedintele Societăţii Scriitorilor Români, Liviu Rebreanu va prezenta „o conferinţă intitulată *Romanul romanelor*, cu caracter artistic". Profesorul Radu Cosmin are onoarea să facă prezentarea arătând printre altele că romanul acestuia, „Ion", este un imn închinat pământului de care ţăranul român se simte atât de legat şi relevă tragedia seculară a românismului transilvănean.

În ziua de 27 ianuarie 1930 s-a întrunit pentru prima dată în amfiteatrul liceului ploieştean un grup de intelectuali în frunte cu I.A. Bassarabescu, Toma T. Socolescu, Tullius Goruneanu, I. Ionescu-Quintus şi alţii, cu scopul de a discuta ideea ridicării unui monument (de fapt un bust) al lui Caragiale la Ploieşti. În ziua de 19 martie 1931, ziarul local *Virtutea* îşi informa cititorii că: „marele cărturar şi profesor Nicolae Iorga va ţine o conferinţă în amfiteatrul liceului cu subiectul *Adevărul în opera lui Caragiale* pentru ridicarea monumentului dedicat dramaturgului".

Nicolae Iorga afirma cu ocazia conferinţei sale despre dramaturgul I.L. Caragiale, ţinută în vederea măririi fondului pentru ridicarea bustului său la Ploieşti: „Dintre toate figurile noastre scriitoriceşti, niciuna nu ispiteşte mai mult biografia decât aceea a lui Caragiale. Prin originalitatea temperamentului cât şi

prin aspectele variate ale existenței, omul sugerează tot atâta, dacă nu mai mult, decât însăşi opera lui. Ca şi Oscar Wilde, scriitorul român ar fi putut spune că şi-a pus geniul în viaţă şi numai talentul în operă". Interesant este că după un an Nicolae Iorga nu a mai susținut ideea ridicării monumentului, motivând că a trecut moda în Occident a ridicării statuilor care se demontează şi se depozitează la Versailles, propunând ca din sumele adunate să se înființeze o bibliotecă care să-i poarte numele lui I.L. Caragiale.

Ziarul *Ploieştii* din 31 martie 1931 menționa că în vederea măririi fondurilor necesare realizării bustului lui I.L. Caragiale, prof. G. Petrescu-Sava de la Liceul „Sfinții Petru şi Pavel" din Ploieşti scrie o lucrare intitulată „I.L. Caragiale şi Ploieştii" care să fie vândută în folosul ridicării monumentului ilustrului dramaturg.

Comitetul pentru ridicarea monumentului lui I.L. Caragiale, reluând în luna noiembrie 1931 activitatea sa, a hotărât ca pentru atingerea acestui scop să se organizeze conferințe, reprezentații teatrale, festivaluri. Prima conferință ținută în amfiteatrul ploieştean a fost cea a profesorului universitar I. Petrovici, fost ministru. Iată ce scria Zaharia Ilarion în articolul său „Caragiale acasă", publicat în ziarul câmpinean *Strada* din 20 noiembrie 1935:

„Aşa a venit acasă, hoinarul şeguitor şi prietenul de neîndoielnică fidelitate al urbei şi cetățenilor de care îşi râse, chipu-i cioplit de pe Bulevardul Independenței, va fi acestora şi o oglindă ca să le amintească recalcitranților care au rămas şi să le impună corective". Nici nu se inaugurase bine bustul lui Caragiale din scuarul din fața liceului că au şi început criticile referitoare la valoarea artistică a acestuia. Toți au recunoscut că solemnitatea dezvelirii bustului şi predării lui către primărie a fost „o sărbătoare excepțional de frumoasă şi importantă". Astfel, directorul ziarului *Imparțialul*, Al. Ştefănescu – Câmpina, care l-a cunoscut personal pe Caragiale spune într-un text al său că „în figura de bronz, însă, nu l-a recunoscut". Al. Ştefănescu – Câmpina nu găseşte vreo vină sculptoriței ploieştene Laetiția Ignat care „foarte probabil a lucrat de pe vreo fotografie din vremea când Caragiale era de 25-30 de ani. Căci, vreo machetă nu ştim să se fi luat de pe fața şi capul răposatului". Acesta afirmă că „sculptorii redau posterității

figurile publice cum erau în tinerețe, pentru a fi mai avantajate, iar nu cum erau în prima zi a vieții, adică așa cum le ține minte publicul. S-a făcut așa și cu statuile lui Take Ionescu, Alexandru Lahovary, Spiru Haret. Numai Conu' Lascăr Catargiu face excepție. Tot așa s-a făcut și cu Caragiale. Figura aceasta rotundă și jovială o fi avut-o Caragiale după ce se liberase din armată. Dar nu este nici măcar aceea din ultimele zile ale berăriei Gambrinus. Expresia figurii din ultimul timp a lui Caragiale era serioasă, ba chiar tristă și îmbătrânită înainte de vreme. S-o fi gândit autoarea bustului că, fiind vorba de chipul unui scriitor vesel de satire, se potrivea mai bine să-l redea pe Caragiale cum probabil că arăta când ieșea, urmat de prieteni, din vreun local de libațiuni acum 50-60 de ani".

De la inaugurarea bustului, Caragiale a străjuit educația școlară a liceenilor până în timpul celui de-al doilea război mondial, când a fost deteriorat grav.

Referitor la realizarea monumentului, pictorul Toma Gh. Tomescu, profesor de desen la Liceul „Sfinții Petru și Pavel" din Ploiești a trimis două scrisori lui Constantin Brâncuși la Paris. Sculptorul a comunicat faptul că este de acord, deoarece era un admirator al lui I.L. Caragiale, dar cerea „libertate deplină". Realizarea unui monument era pentru Constantin Brâncuși „ca o datorie de mulțumire pentru spiritul lui Caragiale". Nu se cunosc împrejurările pentru care nu s-a mai realizat acest proiect. Prof. T.G. Tomescu era originar din Tecuci și prieten cu Toma T. Socolescu. A fost pictor al Marelui Cartier și a lucrat schițe de război. A restaurat pictura veche a mânăstirii din Vălenii de Munte precum și a Bisericii Galbene din Urlați. Pentru pictura sa bisericească a fost apreciat de Nicolae Iorga.

În anul 1936 se constituie un comitet de inițiativă pentru strângerea fondurilor necesare ridicării unui monument lui Mihai Eminescu. Bustul urma să fie realizat tot de Laetiția Ignat, după care să fie așezat în fața liceului „Sfinții Petru și Pavel". Din păcate acest proiect nu s-a materializat.

Laetiția Ignat care „a obținut cu un deosebit succes diploma de sculptor a Academiei de Arte Frumoase, s-a oferit a lucra bustul în bronz a marelui Caragiale aproape în costul materialului". Monumentul a rămas în fața liceului până la vremea

bombardamentelor aeriene din vara anului 1944, când a fost serios avariat. Demontat a fost apoi pus la adăpost și a dispărut astfel din conștiința ploieștenilor pentru o lungă perioadă de timp. De-abia în anul 1965 a fost restaurat și așezat la Muzeul Memorial I.L. Caragiale. Soclul pe care era așezat bustul era opera lui G. Tomas, care l-a realizat pentru suma de 26 de mii de lei. Laetiția Ignat autoarea bustului lui I.L. Caragiale, era nepoata președintelui Tribunalului Prahova, T. Goruneanu și fiica col. Ignat și a Letiției. În urma succesului reputat în anul 1937, tânăra sculptoriță va deschide la Ploiești „prima sa expoziție de sculptură" în sala de recepție a Prefecturii Prahova.

Cu ocazia aniversării împlinirii vârstei de 60 de ani de către Nicolae Iorga, prefectul județului, generalul Th. Tăutu, a stabilit că în ziua de 18 iunie 1931 în amfiteatrul liceului, prof. M. Galița directorul liceului va conferența despre activitatea istorică și literară a lui Nicolae Iorga după care va urma o producție literară și artistică precum și lecțiuni din oprea marelui învățat. Această manifestare s-a desfășurat cu prețiosul concurs al colonelului Palada, comandantul Regimentului 32 Mircea. Corul și orchestra Regimentului 32 Mircea a interpretat fragmente din opera „Ernani" de Verdi, cântece patriotice și marșul „La arme" de Șt.O. Iosif.

În amfiteatrul liceului, în data de 18 iunie 1931, în prezența corpului profesoral, elevilor, părinților și autorităților locale s-a sărbătorit aniversarea a 60 de ani de viață a lui Nicolae Iorga. Se motiva aceasta că: „Liceul nostru nu putea să nu ia și el parte la hotărârea unanimă a întregului popor românesc de a sărbători pe ilustrul profesor Nicolae Iorga. Nu putea să nu ia parte fiindcă școala este cea dintâi care este chemată a-și spune cuvântul a laudă și recunoștință celui care a fost nu numai un mare învățător, dar și un aprig îndrumător spre cele mai sfinte și curate năzuințe ale românismului integral dirijat cu o muncă titanică pe căile cele mai bune și mai drepte. Istoria nepieritoare va ști să așeze în locul cuvenit galeria fără de sfârșit a oamenilor de seamă a acestei țări și pe Nicolae Iorga. Abia atunci se va vedea adevărata lui personalitate și nici o osteneală și în anumite împrejurări chiar nici cu prețul vieții sale. Cred că nu voi fi dezmințit în această prorocire. Potrivit celor de mai sus, iată că liceul organizează o

serbare omagială pentru ziua de 18 iunie 1931 în amfiteatrul liceului". În cuvântul său prof. Dumitru Munteanu-Râmnic spunea: „Nicolae Iorga a ieşit din destinul existenţelor comune spre a se confrunta cu destinul românesc la care a colaborat neobosit şi eroic din prima sa tinereţe. Pe câmpurile variate şi numeroase unde şi-a aşezat munca a radiat fluidul puternic al personalităţii sale. Cenuşa trecutului nostru şi a altor popoare a fost răscolită cu înfrigurată pasiune spre a scoate din el comorile istoriei. Aproape toată activitatea românilor a fost cercetată în trecutul ei îndepărtat spre a răzbate la aşezările şi inspiraţiunile înaintaşilor. Sensul său şi bogata elocinţă tumultuos răspândită în împrejurarea şi direcţia atât de variate sunt străbătute de un nelipsit fir conducător – imperativul patriotic şi moral. În aceste învăţăminte Nicolae Iorga a crescut generaţia chemată la înfăptuiri decisive pentru viaţa poporului român".

Iată ce consemna ziarul *Ploieştii* din 25 iunie 1931 despre Nicolae Iorga: „Deşi nu este un fiu al Ploieştiului şi al Prahovei, totuşi acest judeţ îşi face cinste în a-l revendica, dat fiind că după meleagurile noastre au pornit spre largul ţării şi spre focurile de lumină ale Occidentului, cuvintele înţelepte ale acestui mare cărturar al neamului. Ctitor de şcoli răspânditoare de lumină, istoric profund cunoscător de pravile şi hrisoave vechi, nu numai ale neamului nostru, ci şi ale celor înconjurătoare, întemeietor de ziare şi tipografii, ambasador al geniului românesc pe catedrele universităţilor străine, sol al românismului între fraţii noştri din America, Nicolae Iorga a risipit din belşug printre semenii lui lumină, timp şi suflet". La Ploieşti savantul s-a oprit mai întâi la Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel" unde după ce a vizitat localul a ţinut să asiste la lecţiile profesorilor. Pentru Nicolae Iorga, Ploieştiul a ajuns oraş european prin dezvoltarea industriei petrolului. Savantul considera că „oraşul acesta care putea să fie atât de frumos, trebuie prefăcut cu energie şi în timpul cel mai scurt". Aceste consideraţii despre Ploieşti, Iorga le expune cu ocazia vizitei din luna mai 1931 în calitate de Prim-Ministru, când vizitează şi Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel". Consideraţiile sale despre Ploieşti, Nicolae Iorga le va relua şi în 30 octombrie 1938 cu ocazia conferinţei pe care a ţinut-o în amfiteatrul liceului în calitate de consilier regal, când „a vorbit despre lipsuri şi îndreptări

ploieștene". La final a pus întrebări elevilor de diferite clase și apoi a dat sfaturi și îndrumări pentru modul cum profesorii ar trebui să-și predea cursurile lor. Plecând de la liceu s-a îndreptat spre Prefectura Județului Prahova unde era așteptat de un număr impunător de cetățeni care umpleau până la ultimul loc curtea Prefecturii. În localul prefecturii se găseau adunați și fruntașii tuturor autorităților, ai diferitelor partide politice ai asociațiilor profesionale precum și un mare număr dintre intelectualii orașului. Apariția președintelui de consiliu a fost salutată cu aplauze și urale care nu mai conteneau și care l-au însoțit din momentul când acesta a pășit pe poarta Prefecturii și tot timpul parcursului, până când a ajuns în sala de ședințe. Cu ocazia aniversării a 60 de ani de viață pusă în slujba istoriei și culturii naționale, Liceul „Sfinții Petru și Pavel" va achiziționa cu prețul de 5 000 de lei bustul prof. Nicolae Iorga realizat de sculptorul I. Dimitriu-Bârlad. Bustul este „executat după natură și reprodus pentru instituții și particulari", după cum comunica sculptorul profesorului M. Galița, directorul liceului.

La 15 februarie 1930 dr. P. Topa din București, apropiat al lui Nicolae Iorga, a conferențiat în amfiteatrul Liceului „Sfinții Petru și Pavel" despre „Tuberculoza chirurgicală" sub auspiciile Universității Populare din Ploiești. Acesta „a arătat marile pericole pe care le aduce această incurabilă boală în omenire". Documentele vremii arată că „instructiva conferință a fost însoțită de proiecțiuni pentru a ne face dovada modului distrugător în care lucrează tuberculoza în organismul omenesc". Conferința a fost urmată de „divertismente artistice și frumoasa comedie *Carantina* de Costache Negruzzi executată de elevii liceului sub conducerea profesorului C. Rădulescu. Piesa a avut o reușită admirabilă și publicul a aplaudat furtunos".

Un comitet în frunte cu gl. Th. Tăutu, St. Moțoiu, Mihai Galița, N. Pârvulescu și V. Hermeziu a luat inițiativa sărbătoririi printr-o șezătoare literară a profesorului I.A. Bassarabescu cu ocazia împlinirii vârstei de 60 de ani în ziua de 30 ianuarie 1932 în amfiteatrul liceului ploieștean, urmată de un banchet în saloanele restaurantului Berbec. În vederea acestei sărbători, prefectul județului l-a invitat personal pe Nicolae Iorga în calitate

de Prim-Ministru. Ziarul *Neamul Românesc* din 11 iunie 1932 informa cititorii că în ziua de 11 iunie 1932 au fost comemorați în amfiteatrul Liceului „Sfinții Petru și Pavel" din Ploiești două mari figuri ale Franței și anume Paul Doumer, președintele Franței, ucis de un anarhist rus și Albert Thomas, fost ministru al muniților în timpul primului război mondial și președinte al Biroului Internațional al Muncii și un mare prieten al românilor alături de gl. H.M. Berthelot. Comemorarea celor două mari spirite ale Franței s-a făcut printr-o emoționantă conferință ținută de prof. Radu Cosmin în calitate de președinte al Ligii Antirevizioniste – Filiala Prahova, care a evocat în cuvinte calde cele două personalități. Conferențiarul îndeamnă pe elevi „să-și adape sufletul mai mult din cărțile și din lumina marelui popor francez stegarul tuturor virtuților de umanitate și civilizație și să fie pătrunși de pilda frumoaselor vieți ale celor doi mari dispăruți". Pentru cinstirea memoriei acestora, conferențiarul solicită asistenței să păstreze două minute de reculegere.

În emoționanta sa evocare, Radu Cosmin arată că „adevărații prieteni se văd nu numai la câștiguri și la bucurie ci mai ales la necazuri și la strâmtoare. Franța cea mare, țara care de veacuri poartă în mână făclia strălucitoare a geniului latin nu s-a mărginit a ne trimite razele luminoase ale culturii sale, ci la vremea de grea cumpănă ne-a trimis în ajutor spada ei cavalerească. Drapelul sub care au mers la glorie soldații lui Condé și Turenne au fâlfâit pe pavilionul României. Trâmbițele care au sunat la Arcole chemând la victorie pe grenadierii lui Bonaparte au răsunat la Dunăre și la Siret. Și legendarul Poilu care a salvat civilizația umană de la pieire la Marna și la Verdun a luptat cot la cot cu camaradul român și i-a arătat drumul care merge prin jertfă la izbândă". În continuare conferențiarul a arătat că „membrii misiunii franceze conduse de gl. H.M. Berthelot printre care ofițerii cei mai de seamă ai armatei franceze au fost repartizați pe lângă toate comandamentele, ca sfetnici și instructori. Ei erau creierul și inima tuturor școalelor pentru toate specialitățile din toate centrele de instrucție, cei mai prețioși și devotați consilieri în toate problemele de organizare, instrucție, operațiuni aducând

experiența a doi ani și jumătate de lupte, încrederea în izbânda finală”.

Pentru conferențiar „ofițerii francezi din cadrul misiunii militare erau blânzi și prietenoși cu soldații, ei și-au câștigat imediat stima și iubirea oamenilor. Țara domnului ofițer francez nu putea fi decât țara mândră dar prietenoasă, puternică dar generoasă, neobosită la muncă și sacrificiu. Franța a fost pentru noi patria gândurilor noastre cele mai bune și a sentimentelor noastre cele mai curate. Toată creșterea noastră, toată desfășurarea vieții noastre publice și culturale ne-au învățat să vedem în Franța un ideal.

Istoria întregirii noastre e încadrată între cele două bătălii de la Marna: victoria lui Foch patru ani mai târziu l-a împlinit. La Marna francezii știau că soarta țării lor depindea de bătălie, la Mărășești știam că orice am face soarta țării noastre era pecetluită. Chiar dacă deznădejdea neînduplecată pătrunse în inimile noastre și într-o sforțare supraomenească am făurit pe Siret din sângele nostru cel bun amestecat cu cel francez o izbândă minunată, strigătul nostru de luptă a fost o sfidare a prezentului, un apel de neînvins către viitor. Victoria de la Mărășești ca și cea de la Marna a schimbat situația, ea a luminat destinele noastre. Închinăm memoriei celor doi iluștri dispăruți toată recunoștința noastră”.

Menționăm că lupta de la Mărășești a fost urmărită de Wilhelm al II-lea de pe dealurile Odobeștilor. La finalul ei împăratul a exclamat plin de amărăciune: „Aici pe Siret pierd… cea mai bună armată din lume. Mărășeștii sunt mândria armatei române, necunoscută până acum, dar care ne-a rărit rândurile și ne-a zăgăduit planurile”.

La 10 martie 1929, în amfiteatrul Liceului „Sfinții Petru și Pavel”, dr. St. Bogdan, profesor universitar, a prezentat conferința despre „Conștiința creștină față de concepția științifică”.

În ziua de 12 iulie 1929, profesorul de latină, Aurelian Moșoiu, prezintă în fața elevilor cursului superior adunați în amfiteatrul liceului, informații despre savantul român Matei G. Nicolau (1904-1938), fiul inginerului George Nicolau, fratele avocatului Bică Nicolau și unchiul fruntașului liberal Victor

Nicolau, fost elev al Liceului „Sfinții Petru și Pavel”. Acesta la numai 24 de ani a obținut „titlurile de doctor în litere și în științe juridice de la Sorbona iar de curând a susținut o lucrare de mare importanță la Institutul École des hautes études despre care Comisia examinatoare a recunoscut că face onoare Sorbonei”.

Institutul École de hautes études „prepară savanții lumii și dintre români numai dl. profesor Nicolae Iorga și regretatul Pârvan au fost singurii admiși”.

Latinist de forță - participant în perioada studiilor la concursurile societății „Tinerimea română” – a publicat o seamă de lucrări științifice. În anul 1929 Matei G. Nicolau colaborează cu Constantin Hamangiu (1869-1932) la un manual de drept roman. În încheiere profesorul Aurelia Moșoiu afirmă „ne simțim mândri că din mijlocul nostru a răsărit un elev de atâta reală valoare, recunoscută de toate cercurile savante ale Franței, care face cinste Țării Românești”. De menționat că despre personalitatea și opera acestui savant a mai conferențiat peste ani, la 14 februarie 1947, avocatul Grigore Ivănceanu cu ocazia unor manifestări ale Fundației Culturale Regale „Regele Mihai I” organizate sub forma unor procese literare, științifice etc., „manifestări unice în orașul nostru”.

Universitatea Liberă și Populară din Ploiești organiza împreună cu Asociația Profesorilor Secundari sub auspiciile Ligii Culturale, conferințe și cursuri care aveau loc în sala Bibliotecii „Nicolae Iorga”. În 1932, ca și în ceilalți ani, solemnitatea deschiderii conferințelor s-a făcut în amfiteatrul liceului, „în prezența autorităților județene și municipale și a unei numeroase asistențe din tot ce are mai de vază orașul nostru”.

Societatea corală „Cântarea Prahovei” din Ploiești solicita la 13 mai 1931 conducerii Liceului „Sfinții Petru și Pavel” amfiteatrul liceului pentru ziua de 13 iunie, pentru susținerea concertului dat cu „scopul de a mări fondurile asociației, urmând ca 20% din beneficiu să-l subscrie la fondul *pentru monumentele marilor regi Carol I și Ferdinand I*”. Societatea solicita amfiteatrul liceului pentru că sălile de teatru din Ploiești „Odeon” sau „Modern” erau foarte scumpe.

Camera de agricultură Prahova a luat inițiativa organizării unui ciclu de conferințe unde specialiștii să prezinte chestiuni agricole și măsurile ce se impun a fi luate în fața crizei economice. Prima conferință a fost ținută la 15 martie 1931 de profesor doctor G. Ionescu-Sișești (1885-1967), directorul Institutului Superior de Cercetări Agronomice și profesor la Academia de Agricultură de la Herăstrău. Conferința se intitula „Adaptarea agriculturii românești la criza mondială", printre altele acesta a insistat pe eliminarea tuturor cheltuielilor inutile ale statului și mai ales pentru reorganizarea agriculturii.

Despre conferința prof. dr. G. Ionescu-Sișești care a deschis seria conferințelor organizate de această instituție, ziarul ploieștean *Propășirea* din 16-31 martie 1931 ne-a lăsat un scurt rezumat, pe care îl redăm mai jos:

„Criza care bântuie astăzi agricultura – spune conferențiarul – este de ordin mondial și nu o putem remedia prin mijloace naționale. Singura soluție eficace nu poate fi decât adaptarea ei la criza mondială, adaptare la condițiunile economice mondiale.

Criza actuală se manifestă sub cinci aspecte: de credit, de prețuri, de rentabilitate, de producție și pe deasupra sub un aspect moral. Datoriile care apasă astăzi pe umerii agricultorilor noștri sunt extrem de împovărătoare. Hectarul de pământ este grevat cu datorii între 4-20 000 lei – ceea ce nu mai poate permite o salvare prin mijloace naționale. Aceste datorii își găsesc origini în modul în care a fost aplicată reforma agrară.

Criza de prețuri e de ordin mondial dar are și un aspect național căci în timp ce alte țări dau prime de export, noi păstrăm anahronismul taxelor de export.

Ca o soluție pentru remedierea lipsei de credit s-a vorbit de conversiunea datoriilor agricole. Pentru ca statul să poată reuși în această operație trebuie să aibă disponibilități reale.

Cheltuielile de azi sunt prea mari. Structura actuală a statului este prea luxoasă. Ea trebuie simplificată, eliminând tot ceea ce nu este un element indispensabil. S-a vorbit și continuă a se vorbi de o mecanizare a agriculturii. Rețeta aceasta nu este

eficace pentru noi, căci necesită cheltuieli de mai bine de 20 de miliarde de lei pe care nu avem de unde îi lua".

Ionescu-Sisești apreciat „cel mai de seamă cărturar ce avea studii în materie agricolă în țara noastră" era o prezență activă în județul Prahova, el prezenta dese conferințe și cursuri la Școala de Viticultură din Valea Călugărească.

În cadrul conferințelor agricole ținute de specialiști care aveau loc în amfiteatrul liceului amintim și pe cea susținută pe 22 martie 1931 de doctor Marin Christescu-Arva, profesor la Academia de Agricultură și directorul Institutului Experimental pentru Cultivarea și Fermentarea Tutunului, despre „Agricultura în Rusia Sovietică".

Presa locală consemna că urma să mai susțină conferințe prof. univ. dr. N. Cornățeanu despre „Problemele actuale ale agriculturii noastre" și Teodor Mândru, directorul general al Agriculturii din Ministerul Agriculturii și Domeniilor, despre „Valorificarea produselor noastre".

Asociația Profesorilor Secundari în colaborare cu Liga Culturală din inițiativa profesorului Dumitru Munteanu-Râmnic a programat ca în cadrul ciclului de conferințe ce se vor ține în amfiteatrul liceului pe profesor Gh. Constantinescu, fost director al liceului, să susțină în ziua de 15 martie 1931 conferința „Războiul chimiei contra chimiei aplicate la gazele de luptă".

Deși la Ploiești nu a luat ființă o secție a Societății „Amicii Statelor Unite" (acesta se va înființa abia în anul 1946), elevii liceului ploieștean au participat în anul 1932 la Concursul de eseuri cu ocazia aniversării a 200 de ani de la nașterea lui George Washington (1732-1799), primul președinte al S.U.A.

Ziarul *Curentul* din 6 mai 1933 își informa cititorii că în ziua de 5 mai 1933 Asociația licențiaților universitari din România „a organizat o grandioasă șezătoare literară în amfiteatrul Liceului *Sfinții Petru și Pavel* din Ploiești. Cu această ocazie a conferențiat profesorul universitar George Murnu, membru al Academiei Române, iar scriitorii Tudor Mușatescu, Gh. Șt. Cazacu, I.A. Bassarabescu, Tr. Mateescu, Radu Gyr și Șt. Constantin-Stelian au citit din operele lor". La buna desfășurare a șezătorii literare și-au

mai dat concursul și Coco Demetrescu, secretar al Teatrului Național din Craiova, Angela Popescu (declamații) și Ortansa Maria Ionescu.

Nu este lipsit de interes să menționăm că deși sediul Asociației Inginerilor și Tehnicienilor din Industria Minieră era în București, adunările generale ale Asociației aveau loc la Ploiești în amfiteatrul Liceului „Sfinții Petru și Pavel". Astfel, din adresa din 20 mai 1933, semnată de ing. C. Osiceanu, președintele Asociației, rezultă că membrii Asociației erau convocați în ziua de duminică, 4 iunie 1933, la liceu, pentru a discuta printre altele problema șomajului inginerilor români în industria minieră (petroliferă).

Robert Ficheux, de la liceul din Valencienne și profesor la Institutul Francez de Înalte Studii din România, fiind solicitat de un grup de intelectuali conduși de Tullius Goruneanu (Președintele Tribunalului Prahova) a conferențiat, pe 30 mai 1933 în amfiteatrul Liceului „Sfinții Petru și Pavel" folosind și proiecții, despre „Un miracle moderne – la reconstruction des regions devastées en France", după cum consemnează ziarul *Curentul* din 30 mai 1933.

Elevii Liceului „Sfinții Petru și Pavel" au sărbătorit în amfiteatru ziua de 10 Mai 1933 printr-o reușită serbare cu caracter național prin prezența unui numeros public și a corpului didactic. Serbarea a început cu „Imnul regal" executat de corul liceului sub conducerea prof. I. Danielescu, după care a urmat cuvântarea lui V. Șerbănescu, directorul liceului care a spus că la 10 mai românii s-au întâlnit cu Regalitatea, relevând totodată rolul și rostul ei în istoria națională. Elevul Niculescu Grig a declamat „10 Mai" de G. Coșbuc, după care corul liceului a cântat „O lume, ce frumoasă ești", „Bade al meu" și „Voința neamului".

Liceul „Sfinții Petru și Pavel" din Ploiești a fost vizitat în ziua de 15 septembrie 1932 de către participanții la cel de-al IX-lea Congres Internațional de Istoria medicinii care se desfășura la București sub patronajul Regelui Carol al II-lea.

În ziua de 26 mai 1933 ziaristul N. Batzaria a conferențiat în amfiteatrul liceului ploieștean despre „Străinismele în opera lui

Caragiale". Conferința s-a desfășurat sub auspiciile Ligii Culturale. Au participat și scriitorii I.A. Bassarabescu și Radu Cosmin „care au citit din lucrările literare proprii". Ziarul *Dimineața* din 5 februarie 1933 consemna că Ateneul Popular „Prahova" va organiza în ziua de 7 februarie 1933 în cadrul amfiteatrului liceului o șezătoare la care dr. Petre Tomoșoiu, președintele Ateneului, va conferenția „Despre frumusețe", după care va urma un program artistic și se va prezenta piesa „Justiția" de I.L. Caragiale.

Ca urmare a ordinului Ministrului Instrucțiunii Publice și Cultelor, Direcțiunea Învățământului Secundar din 30 ianuarie 1931 adresat conducerii Liceului „Sfinții Petru și Pavel" din Ploiești, pe 31 ianuarie 1931 s-a stabilit să se facă „comemorarea marelui prieten al României, generalul H.M. Berthelot, care a încetat ieri din viață". Elevii au fost adunați în amfiteatrul liceului pentru a urmări conferința profesorului Dumitru Munteanu-Râmnic și a cunoaște „personalitatea generalului Berthelot și contribuția imensă pe care a avut-o în desfășurarea războiului care ne-a adus Unirea cea mare. Se va arăta anume rolul misiunii militare franceze din momentul sosirii ei în țară, în timpurile grele ale campaniei din 1916, până când a trebuit să o părăsească în martie 1918, opera de educație a oștirii române în perioada de refacere, participarea glorioasă la luptele sângeroase din 1917 revenirea în țară ca sol al biruinței în noiembrie 1918". Luând cuvântul, prof. I.A. Bassarabescu menționa că „românii păstrează statornice sentimente de devotament, afecțiune și admirație pentru poporul francez și pentru ilustrul dispărut, generalul H.M. Berthelot, adevărat prieten al României. În continuare el afirmă că prin însuși specificul lor francezii constituie un popor cu certă vocație misionară. Nu este popor care să nu-și tragă rădăcinile culturii lui actuale din miezul eroic și generos al intelectualismului francez. Fiecare are două patrii: întâi pe a sa și apoi Franța".

Alt ploieștean care a prezentat personalitatea generalului H.M. Berthelot a fost avocatul liberal Dem. I. Nicolaescu care l-a cunoscut personal pe general în timpul refugiului din Moldova și, mai ales, cu ocazia luptelor purtate împotriva trupelor germane, la

care avocatul liberal a participat, având gradul de maior în rezervă. Vorbitorul a evocat în fața asistenței formate din elevi și profesori perioada în care guvernul român a oferit generalului titlul de Cetățean de Onoare însoțit de „în deplină și absolută proprietate în mod gratuit în semn de recunoaștere a nepieritoarelor sale merite față de poporul român, un lot de pământ din cele rezervate de stat prin legea de expropriere". În continuare Dem. I. Nicolaescu arată că prin aceasta națiunea română totdeauna recunoscătoare marilor ei prieteni, și-a îndeplinit cea mai frumoasă datorie, față de cel care la Iași în vremuri de bejenie s-a identificat cu românimea îndurerată și mai apoi s-a înveselit cu ea în urma victoriei la care a contribuit în atâta măsură. Apoi evocă modul cum armatele aliate comandate de generalul Berthelot au trecut Dunărea spre a ne ajuta în dezrobirea teritoriului ocupat și a fraților noștri din Ardeal.

La această emoționantă comemorare, pe lângă profesori a luat parte și prefectul județului Th. Theutu, supranumit „eroul de la Cerna", care a evocat și el personalitatea ilustrului dispărut, arătând că marele prieten al românilor pe care l-a cunoscut personal afirmase în timpul războiului că „sângele românesc, ca și cel francez, poartă pretutindeni moștenirea fecundă și binefăcătoare a culturii latine", evocând totodată și un episod din timpul războiului, care releva camaraderia de arme când francezii spuneau „ne înțelegem cu românii de parcă am fi fost la noi acasă". De asemenea, a arătat că „soldații români îl cunoșteau și îl iubeau pe general, îi purtau din gură în gură numele, îi făceau legende ca unui erou autohton, într-un cuvânt, îl socoteau de-al lor, tălmăcindu-i faima în pitorescul țărănesc al unei porecle".

La această comemorare a participat și polițistul Dumitru Bucătaru, celebru prin capturarea bandei de răufăcători Ogaru, care a terorizat Ploieștiul, care participase și la luptele de la Mărășești, distingându-se prin acte de eroism. Omul legii fusese decorat cu Virtutea Militară dar și cu o medalie militară franceză care i-a fost înmânată de însuși generalul Berthelot pe câmpul de luptă.

Cu ocazia aniversării a zece ani de la înființarea Universității Libere și Populare din Ploiești, a avut loc în ziua de

24 ianuarie 1932, o manifestare în amfiteatrul liceului, „în prezența autorităților județene și a unei numeroase asistențe, din tot ce are orașul nostru mai de vază”. Această manifestare culturală a fost organizată împreună cu Asociația Profesorilor Secundari, Secția Ploiești, sub auspiciile Ligii Culturale, după cum consemnează ziarul *Nădejdea* din 25 ianuarie 1932.

La 18 februarie 1932, inspectorul general Gr. Vericeanu a prezentat în amfiteatrul liceului sub auspiciile Asociației Profesorilor Secundari din Ploiești conferința „Concepția actuală a ideii democratice”.

În ziua de 5 martie 1932 în amfiteatrul liceului, maestrul N. Buică, dirijor al operei simfonice din Paris, a susținut un concert executând „la violină bucăți din operele marilor compozitori români și străini”.

La 29 octombrie 1932 primarul municipiului Ploiești era invitat să participe în ziua de 30 octombrie la „comemorarea lui Alexandru cel Bun, Domnul Moldovei (1399 sau 1400-1 ianuarie 1432), care a avut loc în amfiteatrul liceului ploieștean.

În ziua de 14 septembrie 1933 Al. Dincă Samurcaș de la Facultatea de Științe și Observatorul Seismologic din Strasbourg a prezentat în amfiteatrul liceului ploieștean, în prezența unei asistențe numeroase în frunte cu prefectul județului Prahova, Paul Goma, și primarul Ploieștiului, I.G. Obrocea, conferința privind „Înființarea unui institut de cercetări științifice al județului”.

În viziunea conferențiarului „un astfel de Institut ar putea deveni un centru de cultură superioară, aici aproape în mijlocul țării, la poalele Carpaților, constituind o onoare a Prahovei”. Viitorul institut urma să cuprindă în organizarea sa: serviciul de cercetări pentru punerea în evidență a bogățiilor minerale, serviciul de cercetări asupra apelor minerale care să se ocupe de izvoarele din zona superioară a Prahovei, Sinaia, Cornu etc.; serviciul de cercetări radioactive; serviciul de cercetări asupra atmosferei ploilor, vânturilor, electricității și magnetismului său terestru; serviciul de cercetări agricole; serviciul de cercetări viticole; serviciul de cercetări pentru sporirea vieții sociale. În favoarea acestui demers științific în Prahova, dă exemplu Institutul

din cadrul Departamentului Bas Rhin din Franța pe care l-a vizitat. Conferențiarul arăta că s-a oprit asupra Prahovei deoarece este originar de aici și pentru definitivarea studiilor sale universitare în Franța a beneficiat de o bursă de studii oferită de Prefectura Prahova. De menționat că izvoarele de la Cornu erau situate pe moșia Mariei Nicole Darvari născută principesă Bibescu. Puțini știu că veniturile acestei moșii serveau pentru întreținerea cimitirului Pére Lachaise din Paris unde se afla necropola familiei domnitorului Gh. Bibescu. Bogățiile subsolului moșiei Bibescu erau concesionate Societății Roumanian Oil Fillds Limited din Londra.

Nu este lipsit de interes să arătăm că Alexandru Dincă Samurcaș era ploieștean și fusese profesor la Școala de Meserii din Ploiești, în anul 1935 „și-a susținut cu mult succes teza obținând titlul de doctor în Științe la Facultatea din Strasbourg" într-o specialitate unică până în anul 1935 în România. Acesta este primul străin care a trecut doctoratul de stat la Facultatea de Științe din Strasbourg, Institut Physique du Globe, după cum ne informează ziarul *Ploieștii* din 12 iunie 1935.

La 3 iulie 1932, absolvenții Liceului „Sfinții Petru și Pavel" din Ploiești, seria 1902, și-au sărbătorit aniversarea de 30 de ani de la absolvire în amfiteatrul liceului.

Liga Antigaz în ziua de 6 iulie 1932 a susținut o demonstrație care a constat din simularea unui atac din avion cu bombe incendiare și toxice, camuflajul, măsuri de alarmă, dispozițiunile referitoare la protecție etc. în curtea liceului, urmată de o conferință în amfiteatru în fața elevilor și profesorilor.

Un afiș publicat în ziarul *Cuvântul Prahovei* din 18 octombrie 1932 anunță că în ziua de 29 octombrie 1932 în amfiteatrul liceului va avea loc „o seară de artă dată de compozitorul Ionel Fernic, autorul cunoscutelor romanțe *Minciuna, Dar ești la fel, Îți mai aduci aminte doamnă, Minte-mă, Țiganca, Cruce albă de mesteacăn* etc".

La reușita acestei manifestări urmau să-și dea concursul Gr. Trancu-Iași, fost ministru, care va conferenția despre „Ritm și ritm" și artista Mumuța Morțun-Fernic.

Ziarul *Virtutea* din 6 februarie 1932 îşi informa cititorii că, cu ocazia aniversării a 15 ani de la internarea unor cetăţeni de vază din Ploieşti în lagărele bulgăreşti în timpul ocupaţiei inamice, de la Troian şi Etropol, s-a hotărât ca cei care mai erau în viaţă să comemoreze acest trist eveniment în amfiteatrul liceului. Printre cei trimişi în lagărele din Bulgaria amintim pe Spirea Sorescu om politic liberal şi viitor prefect de Prahova, prof. C. Popescu-Ciocănel, D. Glodeanu, Tudorică Ionescu-Pescaru etc.

În ziua de 5 martie 1933, profesor doctor Rainer a ţinut o conferinţă în folosul Societăţii „Asistenţa noastră", cu care prilej s-au strâns 9.760 de lei. Rainer Francisc Iosif (1874-1944) era anatomist şi antropolog, creatorul Şcolii antropologice româneşti, care a contribuit la înfiinţarea Institutului Antropologic din Bucureşti. A fost profesor universitar la Iaşi şi Bucureşti, membru de onoare al Academiei Romane (1943).

La 1 aprilie 1933, inginerul Petre Ivănceanu, şeful Uzinei de Apă de la Crângul lui Bot a solicitat aprobarea conducerii liceului pentru a putea ţine în amfiteatrul acestuia conferinţa sa despre „Maestrul George Enescu. Viaţa şi opera lui".

Ziarul *Virtutea* din 14 octombrie 1933 anunţa că „în seara zilei de 23 octombrie 1933 urma să aibă loc în Amfiteatrul Liceului reprezentaţia de gală sub patronajul de onoare al Clotildei Mareşal Averescu în folosul văduvelor şi copiilor orfani ai moţilor din Apuseni" iar profesorul Radu Cosmin va conferenţia despre „Situaţia mizerabilă a populaţiei din Ţara Moţilor". De asemenea va conferenţia şi Amos Frâncu iar corul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel" va cânta bucăţi naţionale. În a doua parte a reprezentaţiei se va juca piesa „Străina" comedie eroică de Alfred Moşoiu, cu marea artistă Maria Giurgea, societară a Teatrului Naţional din Bucureşti.

Asasinarea Primului Ministru I.G. Duca la sfârşitul anului 1933 în gara Sinaia de către o echipă de legionari aromâni a fost aspru condamnată de opinia publică ploieşteană. Astfel, la Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel" profesorul Radu Cosmin susţine în 21 ianuarie 1934 o conferinţă în care evocă personalitatea ilustrului dispărut, considerat „cel mai bun şi mai nobil om politic". Toate

busturile lui I.G. Duca au fost demolate cu lovituri de târnăcop de echipe ale membrilor Gărzii de Fier imediat după ce România a devenit stat naţional legionar, la 14 septembrie 1940 şi nu în timpul rebeliunii din 21-23 ianuarie 1941, aşa cum se poate înţelege din anumite publicaţii. Pe locul unde s-a aflat acest bust au fost expuse fotografiile celor ce l-au asasinat pe I.G. Duca, înconjurate de lumânări aprinse, iar legionari în uniforme făceau de gardă. Noile cercetări privind tragicul asasinat al lui I.G. Duca au scos la iveală unele aspecte ce merită a fi relevate. Se ştie că I.G. Duca era un adversar al legionarilor şi pe lângă scoaterea în afara legii a Gărzii de Fier au mai fost câteva motive care i-au împins pe aceştia să treacă la suprimarea fizică a ilustrului liberal. De asemenea, acesta era „mason de rang înalt" şi primise dispoziţie să acorde cetăţenia română la peste 300.000 de evrei din Polonia şi Rusia care urmăreau o masivă colonizare în România prin aplicarea unui deziderat mai vechi şi anume Planul Cremieux-Peixotto. Pe vremea când era Secretar de Stat la Interne a tergiversat acordarea unui aviz de intrare în ţară la peste 200 de familii de aromâni din Grecia deoarece nu privea cu ochi buni problema repatrierii aromânilor şi favoriza în Cadrilater elementul bulgăresc. Macedonenii obişnuiţi de secole cu aplicarea legii talionului în aspra luptă ce o duceau în Balcani cu cetele criminale de antarţi greci, comitagii bulgari şi cetnici sârbi care urmăreau eliminarea fizică a elementului aromânesc, nu au stat pe gânduri.

Asasinii aromâni au declarat că „încălcarea demnităţii şi umilirea fără margini a unei naţii sunt şi vor fi în veci arse cu fierul roşu". De fapt şi I.G. Duca era conştient de riscul la care se expunea. Generalul Gheorghe „Zizi" Cantacuzino-Grănicerul (1869-1937), fruntaş legionar moderat şi apropiat al lui I.G. Duca l-a avertizat că va fi ucis, după cum relevă în lucrarea sa „Jurnalul 1929-1989" Şerban Milcoveanu, numărul doi din ierarhia legionară din perioada asasinării lui I.G. Duca.

Generalul „Zizi" Cantacuzino era un apropiat al familiei princiare Ferdinand şi Maria, iar în anul 1899 era profesor de gimnastică şi călărie al Prinţului Carol. A fost celebru pentru legătura amoroasă cu Principesa Maria. S-a remarcat prin acte de

vitejie în timpul Marelui Război. Viitorul general, trecând cu unitatea sa în Ardeal, în august 1916, a ajuns în faţa unui castel unguresc. Întrebat fiind cine este şi ce vrea a dat un răspuns antologic: „Sunt Mihai Viteazul şi am venit să recuceresc Ardealul!”

Chiar dacă unii oameni de cultură veneau la Ploieşti şi cu rosturi politice sau familiare, ei tot mai găseau timp să mai conferenţieze în faţa concitadinilor lor pe diverse teme. Astfel, prof. univ. Petre P. Negulescu, fost ministru şi preşedinte al Camerei şi şeful Partidului Poporului din Prahova, care venise pentru a lua parte la cununia „gentilei sale nepoate, d-ra Miorica R. Carathasse cu judecătorul Dimitrie D. Ivănceanu”, a prezentat în faţa auditoriului din amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel” pe 24 iunie 1934 o conferinţă despre situaţia politică internă şi externă. Cu ocazia comemorării a 25 de ani de la moartea lui Grigore Tocilescu „unul din cei mai activi şi înflăcăraţi profesori ai Facultăţii de Litere din Bucureşti” şi fost elev al liceului din Ploieşti, în ziua de 18 septembrie 1934, are loc în amfiteatrul liceului conferinţa prof. Paul Constantinescu din Bârlad despre istoricul Grigore Tocilescu, accentuând pe dorinţa acestuia de a strânge bani împreună cu studenţii săi pentru a se face în anul 1902 „mausoleul de bronz şi cristal” în care se admiră astăzi Sfânta relicvă, unde se afla craniul eroului de la Călugăreni jertfit la Turda, care se găsea la Mănăstirea Dealului „într-un sertar uzat al unui dulap de lemn simplu de brad”.

La 24 noiembrie 1934, profesorul C. Rădulescu-Motru (1868-1957) a conferenţiat în amfiteatrul ploieştean, fără ca documentele să menţioneze despre ce anume. El era legat de Prahova nu numai în calitate de strănepot al Arhimandritului Eufrosin Poteca din Nucşoara, dar şi prin conferinţele ţinute la liceul în care insista pentru introducerea psihologiei experimentale. Tot în amfiteatrul liceului a avut loc în ziua de 20 mai 1934, şedinţa festivă prin care Uniunea Funcţionarilor Particulari din Exploatări, Industrie, Bănci şi Instituţii Economice din Ploieşti aniversa un deceniu de existenţă. La această manifestare au participat: Gr. Trancu-Iaşi, D.R. Ioaniţescu, Toma

G. Comănescu, secretar general al Uniunii, ing. Gh. Ballif, preşedintele Camerei de Muncă Ploieşti, fratele generalului Ernest Ballif, Al. Iliad-Românul, preşedintele AFIR, av. Iorgu Predescu, av. N. Constantinescu-Bordeni, deputat, Victor Hermeziu, ing. Aurel Drăgulănescu din Câmpina. Cu această ocazie s-a expediat o telegramă omagială Regelui Carol al II-lea.

În ziua de 3 iunie 1934, a avut loc la Ploieşti, în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel", adunarea generală ordinară a Asociaţiei Inginerilor şi Tehnicienilor din Industria minieră. Au participat personalităţi de seamă din industria petrolieră din România, ca: ing. A. Drăgulănescu, ing. I. Ghica, ing. Fl. Demetrescu, dr. Vântu, ing. I. Popescu, profesor la Politehnica din Timişoara, M. Constantinescu, director general al societăţii „Creditul Minier", ing. Beer, ing. Damaschin etc.

Cu această ocazie adunarea a decis expedierea unei telegrame lui Stelian Popescu, directorul ziarului *Universul*, prin care îl informa că Asociaţia Inginerilor „aderă la acţiunea Ligii Antirevizioniste Române", precum şi trimiterea unei telegrame lui J.B. Aug. Kessler, director general al Societăţii „Astra Română", care se afla în România, transmiţându-i „salutările Asociaţiei ca semn al admiraţiei ce are pentru persoana ce reprezintă în cel mai înalt grad conducerea industriei MONDIALE de PETROL". Totodată îi solicită oaspetelui „a da înaltul dvs. sprijin ca, la Societatea *Astra Română*, personalul românesc, şi în special, inginerii titraţi români, să fie acceptaţi cu toată bunăvoinţa şi să fie puşi cel puţin în condiţii egale cu personalul străin, chiar de alte naţionalităţi decât a capitalului dvs., spre a-şi pune în valoare cunoştinţele şi darul de muncă".

În ziua din 9 octombrie 1934 a avut loc odiosul atentat terorist de la Marsilia, căruia i-au căzut victime „Marele rege al Iugoslaviei Alexandru I şi Louis Barthou, fostul ministru de externe al Franţei" care erau prieteni ai României şi a căror memorie „va fi păstrată de-a pururea cu sfinţenie". În memoria acestora, prof. D. Munteanu-Râmnic şi Radu Cosmin au evocat în faţa elevilor adunaţi în amfiteatrul liceului, personalitatea celor doi oameni politici şi au condamnat „actul criminal, ce va rămâne în

istorie şi care a răpit omenirii, în vremuri tulburi, doi mari apostoli ai păcii", dorind „ca din sângele marilor dispăruţi să răsară fericirea păcii, în interesul omenirii".

În ziua de 12 decembrie 1934, a avut loc în amfiteatrul liceului din Ploieşti, sub auspiciile Camerei de Muncă, conferinţa prof. univ. Octav Onicescu despre „Asigurările sociale".

La 19 mai 1934, cu prilejul sărbătorii „Zilei Cărţii", iniţiată la sugestia Regelui Carol al II-lea, prof. I.A. Bassarabescu a vorbit elevilor adunaţi în amfiteatrul liceului despre „Însemnările cărţii", iar Radu Cosmin a abordat un subiect asemănător. Ziarul *Ploieştii* din 5 iunie 1934 a publicat în paginile sale un rezumat al acestei conferinţe pe care îl redăm mai jos:

„Sâmbătă, 19 mai, la orele 4 p.m. a avut loc în sala de festivităţi a liceului sărbătoarea *Zilei Cărţii*. Profesori, public şi elevi, în lipsa aproape completă a autorităţilor, au participat la această solemnitate. Dl. profesor I.A. Bassarabescu, membru corespondent al Academiei Române, a ţinut o luminoasă şi mult ascultată conferinţă despre *însemnătatea cărţii* vorbind despre scriitori, editori, critici şi cititori cei patru factori în strânsă legătură de care depind cultura şi instrucţia. Apoi, domnul profesor Bassarabescu a făcut o comparaţie între operele din trecut şi scrierile în mare majoritate uşoare din zilele de astăzi, cu titluri strigătoare constatând criza literară şi artistică. Dl. prof. Radu Cosmin urcând la tribună a prezentat într-un expozeu admirabil ce a însemnat cartea în istoria omenirii, a vorbit despre cărţile sfinte la diferite popoare şi a insistat asupra adevărurilor eterne ale Bibliei, a arătat cât de greu cei vechi îşi puteau scrie gândurile lor până la marea invenţie a lui Gutenberg care, odată cu tiparul a schimbat faţa lumii şi a răspândit cultura şi artele.

Apoi, dl. prof. Cosmin, într-un avânt pe care îl dă convingerea nestrămutată în clasicism a vorbit despre nemuritoarele opere clasice *Iliada* şi *Odiseea, Divina Comedia* etc. Cu multă înflăcărare a învederat în continuare frumuseţile operelor clasicilor noştri. Rând pe rând auditoriului i-a trecut operele marilor prozatori şi poeţi: Eminescu, Alecsandri, Negruzzi, Coşbuc, Slavici, Caragiale, Sadoveanu şi alţii.

Abordând problema scrierilor uşoare şi pornografice dl. Cosmin dovedeşte răul ce-l fac educaţiei publice. D-sa solicită cordon sanitar pentru apărarea tinerimii.

Interesantele expuneri ale d-lor profesori Bassarabescu şi Cosmin, ambii talentaţi scriitori din mijlocul nostru, au lăsat o impresie nespus de plăcută auditoriului care a întretăiat conferinţele cu aplauze frenetice. A fost o clipă de mulţumire sufletească şi de înălţare deasupra vulgarului de intrigării politice la care asistăm zilnic în oraşul nostru".

Amintim că sărbătoarea legată de carte în general s-a reluat în luna mai 1935 când în cadrul „Săptămânii cărţii" a avut loc o şezătoare literară în amfiteatrul liceului la care au participat şi scriitorii: Victor Eftimiu, Cezar Petrescu, Alexandru Stamatiad (1885-1956), fost profesor la liceul ploieştean, Adrian Maniu, V. Ciocâlteu, C. Stelian şi T.C. Stan.

Revista de cultură *Prahova,* nr. 10-11/1935, menţiona, în legătură cu „Săptămâna cărţii" la Ploieşti, desfăşurată în zilele de 12-14 mai 1935, că a avut loc într-un cadru „cât mai artistic şi cât mai strălucit". Astfel, Republica la Ploieşti continuă să existe ca ceva spiritual, care deosebeşte cetatea libertăţii de toate celelalte oraşe româneşti. Ploieşteanul se naşte cu mândria că e om liber şi nu scapă ocazia să nu dea dovadă de ce înseamnă pentru el „libertatea". Însă cea mai elocventă dovadă despre aceasta, au dat-o zilele trecute elevii clasei a VII-a-ştiinţifică de la Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel" care, pentru că au fost supăraţi de un profesor, s-au pus în grevă şi n-au mai venit nici unul la şcoală. Au vorbit şi ziarele despre această grevă, unică în ţara noastră. Ceea ce însă n-au spus ziarele, este cauza adevărată a grevei. Elevii nu s-au simţit jigniţi numai de purtarea cu totul urâtă a profesorului faţă de ei ci şi pentru că el nu este ploieştean…

Ploieşteanul nu poate admite ca un străin să-l umilească…

În luna noiembrie 1934 filosoful şi scriitorul Mircea Eliade în ciclul de conferinţe organizat de secţia studenţească a Universităţii Populare a vorbit în amfiteatrul liceului „despre spiritual şi politic". Despre conferinţa lui Mircea Eliade ţinută în anul 1934, în amfiteatrul liceului, un raport al Siguranţei locale,

întocmit de un agent cultivat, ne spune că Mircea Eliade a radiografiat fizionomia spirituală a tinerei generaţii în dezbaterile de idei privind pasiunea politică a vremii.

De fapt, conferenţiarul porneşte de la ciclul de 12 foiletoane intitulat „Itinerariul spiritual" apărut în anul 1927, care este considerat programul generaţiei tinere, care era „prima generaţie românească necondiţionată de un obiectiv istoric de realizat", deoarece Marea Unire din 1918 înfăptuise un vis şi o misiune seculară. Agentul de siguranţă menţionează că în jurul „Itinerariului" lansat de Eliade s-au adunat tineri între 20 şi 25 de ani, deoarece se regăseau în plan spiritual, trecând prin experienţe care i-au condus la raţiune, la artă, la misticism şi militantism politic. Noua generaţie era adepta dezbaterilor şi confruntărilor, fiind fermentul luptei de idei, întreţinând-o şi potenţând-o, fiind un termometru pentru starea de spirit a tineretului.

Anonimul cronicar al conferinţei menţionează că Eliade arată legătura dintre ortodoxie şi spiritualitate care împreună cu documentul său programatic cu valoare de Manifest din 1927 va determina constituirea noii generaţii care începe să se afirme după anii treizeci. Conferenţiarul credea că odată, cândva, se va produce şi la noi o revoluţie naţională similară celei din Germania nazistă.

Noua generaţie spiritualistă deşi manifesta simpatii gardiste în plan cultural se va disocia de românismul xenofob căutând căi de integrare în orizontul creator al Europei Apusene.

Menţionăm că Mircea Eliade a mai conferenţiat în Prahova, de data aceasta la Câmpina, cu ocazia comemorării a 30 de ani de la moartea istoricului şi filosofului B.P. Hasdeu în septembrie 1937. Pentru cei care cunosc puţine informaţii despre Mircea Eliade (1907-1986) ţinem să menţionăm că în calitate de student la Universitatea din Bucureşti a fost elev al lui Nae Ionescu, a fost cunoscut şi ca editor al operei lui B.P. Hasdeu, este autorul romanului autobiografic în două volume „Romanul adolescentului miop" şi a fost simpatizant legionar. Potrivit unor informaţii (Nistor Chioreanu) în anul 1948, Mircea Eliade ar fi devenit preşedintele Partidului „Totul Pentru Ţară". Reputat istoric al religiilor, domeniu în care după anul 1957 a făcut o

strălucită carieră universitară în S.U.A. În anul 1980 a fost propus candidat la Premiul Nobel pentru Literatură de către Academia Franceză, dar în context nu au fost neglijate nici simpatiile sale prolegionare din anul 1930 (a candidat pe listele electorale ale Partidului „Totul Pentru Ţară" în 1937, în Prahova, pentru un post de parlamentar) şi nici faptul că nu s-ar fi dezis de ele. Mircea Eliade este cel care îi va succede Marthei Bibescu în fotoliul Academiei Belgiene Regale, în anul 1977.

În anul 1934 cercetaşii Cohortei „Griviţa" de la Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel" din Ploieşti au luat parte la „jamboreea" de la Mamaia, Constanţa care a avut loc în perioada 4-30 iulie. Tabăra elevilor a fost condusă de comandantul taberei prof. C. Rădulescu, căpitanul C. Clinceanu, prof. N. Simache, F. Grijincu şi prof. C.G. Dumitrescu. De asemenea, Centuria „Griviţa" va organiza în perioada 8-11 septembrie 1934 un „bivuac" cercetăşesc în pădurea Crângul lui Bot, proprietatea oraşului Ploieşti. În ziua de 11 noiembrie 1931 în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel" s-a prezentat în faţa elevilor filmul documentar „Jamboreea naţională de la Piatra Neamţ".

În luna octombrie 1931 cohorta „Griviţa" solicita Comisiei interimare a judeţului Prahova un ajutor financiar pentru a putea participa la tabăra de la Kandersteg din Elveţia. Prefectura aprobă prin procesul verbal nr. 45, suma de 4.000 lei.

În ziua de 13 ianuarie 1935 în amfiteatrul liceului ploieştean a conferenţiat profesorul francez Andrieu de la Institutul Francez de Înalte Studii din România, despre „Muzica în viaţa modernă".

În calitate de preşedinte al Ligii Antirevizioniste Române, profesorul Radu Cosmin menţiona în conferinţa sa, din 24 ianuarie 1935, că: „Ziua de 24 ianuarie e mai mare şi mai sfântă decât toate celelalte zile naţionale. Ea e o zi care trebuie sărbătorită, Unirea tuturor provinciilor româneşti la patria mamă". În condiţiile în care adversarii Tratatului de la Versailles urmăreau revizuirea tratatelor, năzuind desfiinţarea graniţelor stabilite de tratat, trebuie să „dovedim prin solidaritatea tuturor românilor că orice gând din partea oricui de a tulbura unitatea noastră naţională va fi reprimată

cu ultima energie de toţi fiii acestui neam al acestei ţări". În continuare, Radu Cosmin afirma: „Dacă în cetăţile vitejiei româneşti la Mărăşti şi Mărăşeşti s-a spus duşmanilor *Pe aici nu se trece*, tulburărilor păcii de astăzi trebuie să le spunem necurmat şi dârz: *Nici o brazdă din pământul românesc, nici azi şi nici în vecii vecilor*". Nu este lipsit de interes să arătăm că în ziua de 29 noiembrie 1936 a mai avut loc la Ploieşti o mare manifestaţie antirevizionistă la care a participat şi „marele român Stelian Popescu, directorul ziarului *Universul* şi originar din Prahova" care a conferenţiat despre personalitatea lui Take Ionescu. La finalul acţiunilor pentru care se deplasase la Ploieşti, ziaristul, însoţit de prof. Radu Cosmin, a vizitat Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel" şi s-a întreţinut cu profesorii. În luna februarie 1935 în aula liceului ploieştean prof. I.A. Bassarabescu a prezentat în faţa unui numeros public conferinţa „Sportul-programa analitică". Această conferinţă I.A. Bassarabescu a mai prezentat-o şi la Fundaţia „Dalles" din Bucureşti. Interesant este faptul că ziarul *Imparţialul* din 23 februarie 1935 face o prezentare a conferinţei după ce menţionează subiectiv, am spune noi, că „ploieştenii nu au apreciat îndestul pe distinsul intelectual ce, aproape de 40 de ani, sălăşluieşte aici", arată că profesorul „biciuieşte năravurile sportive anglo-americane importate şi de noi". Pentru conferenţiar „programa analitică a învăţământului secundar este un instrument de tortură şi că-l mustră conştiinţa de a fi fost şi d-sa timp de 30 de ani unul dintre torţionarii, dintre chinuitorii inconştienţi ai bieţilor elevi ce i-au trecut prin mână ca vechi profesor al liceului nostru". În continuare conferenţiarul, referindu-se la manualele şcolare, arată că „date şi exemple că 99% dintre cărţile ce se bagă pe gât copiilor sunt *confecţionate* de către nişte prefecţi ignoranţi în materie de pedagogie şi chiar de unii direct inculţi care pentru a ascunde goliciunea de idei sau materie ştiinţifică au grămădit în *operele* lor o masă de material brut, sterp şi fără nici un folos practic pentru copii decât *tâmpirea* lor". Conferinţa a stârnit un ecou profund în cadrul asistenţei mai ales că I.A. Bassarabescu era un dascăl cu mare experienţă ştiinţifică şi didactică. Putem considera această conferinţă ca o profesiune de credinţă a

profesorului şi am putea spune ca o dezamăgire care poartă amprenta timpului. Ca un amănunt sui generis, prof. I.A. Bassarabescu avea îndoieli şi asupra istoriei. Referindu-se la mormântul lui Constantin Brâncoveanu descoperit printr-o întâmplare într-un colţ al Bisericii „Sfântului Gheorghe" din Bucureşti, unde osemintele marelui Voievod odihneau de sute de ani fără ca savanţii noştri să ştie ceva, prestigiul acestora a scăzut totalmente la zero sau împrejurul lui zero. De fapt era o părere personală a profesorului literat.

În ziua de 6 august 1935 directorul ziarului *Curentul*, Pamfil Şeicaru a susţinut în cadrul cursului Universităţii de vară de la Vălenii de Munte conferinţa intitulată „Amintiri din viaţa lui Charles Maurras". La rugămintea prof. Dumitru Munteanu-Râmnic, cunoscut gazetar, a promis că va veni şi la Ploieşti la Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel" pentru a susţine conferinţa prezentată la Vălenii de Munte.

La 8 noiembrie 1935, Asociaţia Cântăreţilor Bisericeşti, filiala Prahova a organizat un festival muzical religios care a avut loc în amfiteatrul liceului cu scopul de a strânge fonduri pentru construirea unui cămin pentru cântăreţii bisericeşti din Ploieşti şi judeţul Prahova, unde slujitorii bisericii să-şi poată lua o învăţătură mai serioasă şi să se perfecţioneze în arta cântărilor bisericeşti. Cu această ocazie, corul compus din 40 de persoane „a executat cântări religioase" ale celor mai de seamă compozitori, cântece populare vechi, doine etc. Cu ocazia festivalului, a fost sărbătorit şi preşedintele de onoare al asociaţiei, preotul Anghel Burada, de la Biserica „Sfântul Vasile". În acelaşi amfiteatru, la 7 octombrie 1935, Societatea Corală „Gavriil Musicescu" din Bucureşti a dat un concert bine primit de participanţi.

Pentru ajutorarea studenţilor săraci dar merituoşi pentru a-şi putea continua studiile, un grup de studenţi au organizat în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel" în ziua de 7 decembrie 1935 „un festival artistic cultural dat sub patronajul doamnei şi domnului Constantin D. Popescu Costeşti, directorul Şcoalei Comerciale Superioare de băieţi". În cadrul festivalului s-au prezentat piesele „Vânzător de neam" dramă în trei acte de Gh.

Silvan, „Pantalonul roşu” comedie bufă într-un act de J. Bourjois şi piese muzicale acompaniate la pian şi recitări de poezie. De menţionat că autorul piesei „Vânzător de neam” este Gh. Becescu Silvan (1875-1924), fiul medicului arhimandrit Benedict Becescu, unicul doctor în medicină şi monah din ţara noastră. Becescu Silvan era jurist, scriitor şi directorul ziarului *Lumea satelor* care apărea la Ploieşti în anul 1914. A fost doctor în drept la Bruxelles, a reprezentat judeţul Prahova în mai multe rânduri ca deputat şi senator al partidului condus de Alexandru Averescu. A murit în anul 1924 şi a fost înmormântat la Mănăstirea Cheia, conform dorinţei sale testamentare. A fost membru fondator al Societăţii Scriitorilor Români împreună cu I.A. Bassarabescu, C. Stere, O. Goga, Elena Farago, I. Minulescu etc. Gh. Beceanu-Silvan este autorul emoţionantei scrisori trimise în ziua de 19 august 1916 colonelului (mai târziu general) Lascăr Caracaş, comandantul Brigăzii 19 Infanterie, care în noaptea de 1 august 1916 a trecut în fruntea trupelor sale prin pasul Bratocea, în Transilvania. Mai târziu viitorul general va ridica la Măneciu-Ungureni un monument pe care se va scrie „Pe urmele marelui Mihai”.

În cadrul liceului, în anul 1935, locuitorii ţigani din Ploieşti şi-au pus bazele Asociaţiei Culturale Frăţia Romilor şi Romiţelor, preşedinte (voievod) fiind ales Ionel Vasilescu – ţambalagiu, vicepreşedinte, Stelian Barbu – bărbier. Preşedinte de onoare a fost ales I.P.S.S. Patriarhul Miron Cristea, Mihail Sadoveanu, vicepreşedinte, iar Tullius Goruneanu, Petre Protopopescu – magistraţi, erau membri. Conducerea liceului a aprobat ţinerea acestei întruniri la amfiteatru având în vedere personalităţile de excepţie care urmau să participe. Această organizaţie era afiliată la Uniunea Generală a Romilor din România. În anul 1937 această asociaţie solicită primarului Ploieştiului, ing. Al. Manoliu, sprijinul pentru a înfiinţa în localitate o şcoală de muzică „unde să înveţe atât copii de ţigani cât şi particularii”.

La 19 ianuarie 1936, sub egida Asociaţiei Profesorilor Secundari din Ploieşti a avut loc în amfiteatrul liceului conferinţa profesorului Varnali şi a lui Nichifor Crainic (pe adevăratul său

nume, Dobre Ion, 1889-1972) din Bucureşti, cu caracter naţionalist şi anti-semit despre ideea iubirii de patrie şi neam. Conferenţiarul a arătat, pe baza unei statistici oficiale a Statului Major al Armatei „că la mobilizarea de război din 1916 n-au răspuns decât circa 30.000 de străini de naţiune din cei peste 90.000 care fuseseră chemaţi, restul rămânând în ţară şi punându-se chiar în slujba inamicilor cotropitori". Conferinţa nu a rămas fără urmări, comunitatea evreiască din localitate, simţindu-se lezată, a „bombardat" cancelariile europene şi chiar Liga Naţiunilor cu memorii şi telegrame disperate de ajutor contra bandelor huliganice. Poliţia a fost admonestată de către Eugen Titeanu, poreclit de legionari Fouché, ba chiar s-au aplicat sancţiuni.

La 26 ianuarie 1936, în prezenţa a 700 de persoane, elevi, ofiţeri, profesori şi elita culturală a Ploieştiului, a vorbit „Despre ştiinţa şi adevărul în viaţa omenirii", Alexandru Dincă-Samurcaş de la Observatorul Astronomic din Bucureşti. Conferinţa a fost organizată de Universitatea Populară, Liga Culturală şi Asociaţia Presei din Prahova şi a avut loc în amfiteatrul liceului. De fapt era a doua conferinţă a acestuia ţinută la Ploieşti şi conferenţiarul a fost prezentat auditoriului de prof. Dumitru Munteanu-Râmnic. Ziarul *Universul* din 5 ianuarie 1936 menţiona că Societatea „Amicii Franţei" reluându-şi activitatea „reîncepe seria conferinţelor care s-au arătat atât de interesante prin subiectele dezvoltate şi prin conferenţiarii distinşi". Aşa se explică de ce publicul ploieştean a răspuns întotdeauna invitaţiilor „Cercului Amicii Franţei-General H.M. Berthelot" umplând până la refuz amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel".

În ziua de 12 ianuarie 1936 urma să conferenţieze Denenthon de la Universitatea din Cernăuţi.

În ziua de 30 ianuarie 1936, profesorul Leon Thevenin de la Institutul Francez a prezentat în faţa unui număr de 300 de persoane, elevi ai liceului şi ai şcolii de ofiţeri de rezervă de infanterie din Ploieşti conferinţa în limba franceză cu proiecţiuni despre opera marelui artist, pictor Gustave Moreau. Într-o impecabilă limbă franceză, conferenţiarul explica „importanţa ce

înfăţişează fiecare tablou în care a fost capul Domnului Hristos cu aureolă, diverse madone, precum şi diferite statui explicând detaliat ce reprezintă fiecare în parte". Cu ocazia Adunării Generale a Asociaţiei Cercetaşilor de război, subcentrul Prahova, care a avut loc în ziua de 25 ianuarie 1936 în amfiteatrul liceului ploieştean, prof. Pană Popescu „a ţinut o impresionantă cuvântare arătând importanţa zilei de 24 ianuarie 1859", după care propune ca cercetaşii de război „să intre ca membrii în secţiunea cohortei *Griviţa* din Ploieşti". După ce face un istoric al cercetăşiei de război, prof. Pană Popescu menţionează că această structură are trei ramuri: puii de şoim (copiii între 8-12 ani), cercetaşii (tinerii între 12-18 ani) şi cercetaşii seniori. De asemenea propune „ca în oraşul Ploieşti să se înfiinţeze un dispensar iar unul dintre doctorii, foşti cercetaşi, să stea la dispoziţia tineretului în mod gratuit şi de unde să se poată face o educaţie sanitară şi higienică". La sfârşit ing. Traian Grigorescu (fiul generalului Eremia Grigorescu, fost comandant al Diviziei a XV-a supranumită „Divizia de Fier" şi autorul celebrei devize „Pe aici inamicul nu va trece") propune Adunării şi solicită profesorului Pană Popescu să accepte ca cercetaşii de război prahoveni să înfiinţeze un fond financiar numit „Fondul Pană Popescu" prin care asociaţia să poată veni în ajutorul cercetăşiei, respectiv Centuriei de seniori din Ploieşti şi să se înfiinţeze o secţie de Cercetaşi Aviatori. De fapt prima serie de 12 cercetaşi vor începe cursurile de pilotaj la Aerodromul Strejnic în vara anului 1936.

În legătură cu prof. Pană Popescu menţionăm că acesta era şi vicepreşedintele Societăţii „Graiul Românesc", filiala Prahova, care avea ca scop întreţinerea legăturilor cu românii din afara graniţelor ţării.

La 26 februarie 1936, profesorul Francis Leburn din partea Institutului Francez din Bucureşti a prezentat în faţa a 120 de persoane, în majoritatea elevi şi profesori, conferinţa "Lira franceză în mâinile românilor". Cu această ocazie conferenţiarul afirma că: „lira muzicală este cea mai sublimă poezie sentimentală, care a fost mult agreată la Paris şi adusă în România de către marii poeţi români ca Vasile Alecsandri, Elena Văcărescu,

Ana Noailles Brâncoveanu, C.Al. Cantacuzino etc., rămânând mult sentimentală şi în prezent în România".

La 22 martie 1936 prof. univ. N.A. Constantinescu a conferenţiat despre „Istorie şi civilizaţie" în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel".

În ziua de 10 martie 1936, prof. Radu Cosmin a ţinut în faţa elevilor liceului adunaţi în amfiteatru conferinţa intitulată „Menirea presei". De fapt această conferinţă era reluarea celei ţinute la constituirea Sindicatului presei din Muntenia, în februarie 1936. Conferinţa repetată la liceu este datorată rugăminţii colegului şi prietenului său D. Munteanu-Râmnic, directorul *Gazetei Cărţilor*, membru în comitetul Asociaţiei presei din Prahova şi primul ei preşedinte. În cele ce urmează redăm rezultatul conferinţei publicat de ziarul *Informatorul*, din 12 martie 1936:

„Presa e parlamentul gândirei, simţirei şi năzuinţelor unui neam întreg. În parlamentele oficiale sunt aleşi, în cea mai covârşitoare parte, oamenii de casă ai unor stăpâni aşa departe de merite şi de aspiraţiile neamului. În aceste vremuri tulburi, dar de uriaşe prefaceri, D-voastră ziarişti formaţi nu a patra putere în stat, ci întâia!

Pe cei mai mulţi din iluştrii parlamentari şi miniştri D-voastră i-aţi creat şi le-aţi deschis largi porţile creditului d-voastră; adeseori lăudându-i exagerat şi creându-le atmosfera prielnică pentru parvenirea la posturi de comandă. Dar, vina aceasta vă apropie de scriitori şi poeţi. După cum poetul răsfrânge frumuseţea propriului său suflet pe chipul iubitei multiplicându-i însuşirile şi farmecul, tot aşa şi ziaristul împodobeşte cu însuşiri de oameni providenţiali, adeseori pe nişte simple nulităţi, ori gangsteri politici. Aceasta trebuie să înceteze.

Nu e mai puţin adevărat că graţie scrisului vostru zilnic, marele public poate cunoaşte frumuseţile acestei ţări, energile ei, valorile ei creatoare, pe marii oameni de ştiinţă, de artă şi literatură.

Voi răsfrângeţi entuziasmul vostru şi asupra cititorilor. Un lucru, însă, nu trebuie uitat: în afară de culoarea pielei, sângele sau credinţa ce aveţi, să fiţi permanent şi sincer, ziarişti români.

Am văzut adeseori articole de ziar scrise cu mai mult talent decât multe aşa zise *opere literare* de azi, simplă maculatură. Dar, observ şi o mare tendinţă în ziaristica noastră de a poci graiul neaoş românesc şi o abatere tot mai crescândă de la năzuinţele noastre etnice. Streinii cari ne cercetează, doresc să vadă la noi, mai înainte de orice, pământ românesc, port românesc, grai şi moravuri româneşti, o artă, literatură şi o presă românească. Presa are o înaltă menire de a contribui la accentuarea şi preamărirea specificului nostru etnic.

Nouă, ca popor în ascensiune, ne trebuie o disciplinată presă, care să contribuie cu scrisul ei zilnic la consolidarea patriei şi la strălucirea numelui de român peste graniţă. Urmaţi pilda celui mai mare ziarist al neamului nostru, d. Nicolae Iorga, acest om de uriaşă muncă şi valoare spirituală, care, de patru decenii, cinsteşte presa noastră şi care, în aceste zile chiar, deşi în Apus slăvit de toate statele culte, face strălucită propagandă românească, nu încetează de aşi trimete zilnic editorialul său la *Neamul Românesc*.

Şi, iarăşi întoarceţi-vă cu admiraţie şi respect gândul către marele director al *Universului* luptător neînfricat al drepturilor noastre milenare asupra hotarelor strămoşeşti, d. Stelian Popescu, preşedintele Ligei Antirevizioniste. Toate bătăile inimilor noastre româneşti către paladinul presei româneşti, pe frontul demnităţii şi simţirei naţionale.

Ce sfântă şi mare e menirea presei noastre româneşti în aceste zile! În Capitală sau în provincie, ziaristul trebue să fie călăuzit de un singur ideal; pe locul unde se află, la orice gazetă va scrie, atât timp cât trăieşte pe pământul acestei ţări ospitaliere, cât mănâncă pâinea ei, respiră aerul ei şi se înfruptă din belşugul virtuţilor ei, să se considere mobilizaţi pe loc având de apărat drepturile şi comorile spirituale ale aceste ţări, mai ales în aceste vremuri tulburi când ispitele satanei, încep din nou, a cumpăra conştiinţe şi suflete.

Cunoaşteţi legenda Arethuzei? Aceasta era o nimfă fecioară, care scăldându-se în fluviul Alpheu în Grecia, fu urmărită de zeul acestui fluviu până în Ortigia, o insulă din faţa Syracuzei.

Ajutată de zeiţa Diana, nimfa fu schimbată, acolo în fântâna Arethuza, ale cărei ape limpezi şi curate nu se amestecă niciodată cu cele murdare ale zeului prigonitor. Nimfa Arethuza,

cu toate piedicile şi murdăriile vieţei şi-a păstrat virginitatea schimbată în isvorul miraculos de apă.

Ei, bine şi d-voastră ziariştii, ori câte medii putregăite veţi străbate, eşiţi din vremurile aceste de decadenţă morală, curaţi şi neprihăniţi ca apa Arethuzei.

Vi se vor oferi banchete, locuri în parlament, afaceri rentabile, gândiţi-vă la legenda regelui Midas. Midas, ospătând, într-o zi, adevărat regal, pe zeul Dionisios, acesta vru să-i mulţumească cu ceva, arătându-şi puterea.

- Cere-mi ce vrei.
- Dă-mi puterea ca orice voi atinge să se schimbe în aur.
- Facă-se voia ta.

După plecarea zeului, Midas atinse cu mâna pereţii palatului care se schimbară în aur, atinse masa, scaunele, obiectele casei, toate se schimbară în grunj de aur. Cu tot aurul lui era acum ameninţat să moară de foame. Midas, se rugă de zeu să-i ia înapoi această putere nefastă.

Ziarişti, orice va atinge condeiul vostru, să se schimbe în aur spiritual. Dar, să vă ferească cerul dea vă frânge dinţii în pâinea de aur a ispitelor.

Presa trebuie să rămână cea mai întinsă şi neprihănită şcoală de educaţie cetăţenească şi virtuţi morale".

În amfiteatrul liceului s-au desfăşurat în ziua de 15 martie 1936 lucrările pentru concursul public iniţiat de Primăria Ploieşti pentru realizarea unui monument al gloriosului Rege Ferdinand I și pentru a imortaliza în același timp și pe eroii de la Mărășești ai Regimentului 32 Mircea din Ploiești. În prezența unui numeros public, primarul Ploieștiului, N. Manoliu a arătat că „ridicarea unui monument se va face prin concurs public la care să participe toți sculptorii români. Ideea este aceea a unui grup de soldați din Regimentul 32 Mircea, gata de atac la baionetă, la Mărășești, în cămăși, grupat în jurul unui soclu pe care se înalță statuia Regelui Ferdinand I. Monumentul urma să fie amplasat în grădina dintre Palatul de Justiție și Halele Centrale. Monumentul urma să aibă o înălțime de 10 metri, soclul să fie din granit, iar personajele să fie din bronz. Cu această ocazie s-a stabilit și juriul care va stabili valoarea machetelor care trebuiau prezentate Primăriei Ploiești până la data de 15 septembrie 1936. Președinte era ing. Petre N.

Bejan, subsecretar de stat pentru armament la Ministerul Apărării Naționale, primarul Ploieștiului, arhitectul P. Antonescu, rectorul Academiei de Arhitectură, arhitect P. Popovici, arhitect şef al municipiului Ploieşti, comandantul Garnizoanei Ploieşti, colonelul Palada, preşedintele comitetului de iniţiativă al Monumentului Regimentului 32 Mircea. Juriul urma să coopteze în comitet şi un sculptor din cei care nu au luat parte la concurs. Fondurile urmau să fie asigurate de către Primăria Ploieşti.

La 28 martie 1936, Ion Argeşanu, în calitate de subdirector general al Casei Centrale a Asigurărilor Sociale a ţinut sub egida Camerei de muncă Ploieşti, în aula liceului ploieştean conferinţa despre „Asigurările sociale”.

Această conferinţă audiată de un număr mare de funcţionari particulari, a fost publicată în Buletinul Camerei de Muncă Ploieşti pe anul 1937. Conferenţiarul arată că ideea de asigurare, ca un sistem de economie colectivă, şi elementele constitutive ale asigurărilor în general, reprezintă baza juridică a Sistemului Asigurărilor Sociale. De asemenea, explică pe larg noţiunile de asigurare şi asistenţă socială. În abordarea conferinţei sale, I. Argeşanu porneşte de la dictonul „adună bani albi pentru zile negre” care reprezintă forma socială a asigurărilor. Conferenţiarul menţionează că introducerea asigurărilor obligatorii s-a realizat pentru prima dată în Germania de cancelarul Otto van Bismarck. La aceste asigurări sociale obligatorii participau şi patronii. De asemenea, relevă şi importanţa Serviciilor Caselor de Asigurări şi mai ales rolul lor în crearea unui climat sănătos de muncă.

Societatea corală a Municipiului Bucureşti a susţinut în ziua de 2 aprilie 1936 un concert în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel”. Programul a început sub conducerea maestrului Ştefan Mureşeanu care a dirijat un cor compus din 50 de persoane. Scopul acestui concert era să se strângă fonduri pentru Monumentul Eroilor Prahoveni.

Ziarul *Viitorul*, din 24 martie 1936, anunţa că I. Bot din Bucureşti urma să conferenţieze în ziua de 26 martie 1936, la liceul ploieştean, despre „Democraţia engleză”. Această conferinţă urma să se desfăşoare sub egida Societăţii anglo-române de sub prezidenţia Ecaterinei Titulescu.

În anul 1934, profesorul Radu Cosmin a prezentat o conferinţă intitulată „Propaganda culturală în Prahova”. Rezumatul acestei conferinţe a fost publicat în revista „Prahova”, condusă de Ionel Tudosie, care aprecia că opera profesorului Radu Cosmin este „un document uman autentic, o spovedanie a deceniului spaţiului său”.

În ziua de 12 mai 1936 avocatul G. Gheorghiu Râmniceanu, a susţinut în amfiteatrul liceului o conferinţă despre „I.G. Duca şi tineretul”. Pentru conferenţiar chipul turnat în bronz „rămâne o pildă vie pentru tânăra generaţie care activează în viaţa publică şi îi impune tot atâta modestie, răbdare şi abnegaţie”. În continuare acesta arată că: „I.G. Duca a căzut apărând un principiu social, cu el a dispărut un întreg capitol din viaţa României contemporane”.

Aminteam mai înainte că sărbătoarea cărţii a devenit tradiţională la liceul ploieştean. Astfel, în luna mai 1936 prof. Radu Cosmin a vorbit în amfiteatru, în faţa elevilor şi a intelectualilor ploieşteni despre „Glorificarea cărţii”, conferinţă pe care, apoi, a publicat-o în presa culturală ploieşteană. Pentru frumuseţea acestei conferinţe, deşi este ceva mai lungă, o redăm în întregime:

„Oraşul Ploieşti şi întreaga ţară vibrează, o săptămână întreagă la rostirea cuvântului *carte*, vitrinele librăriilor s'au schimbat în tronuri regale închinate cărţii. Cui datorează ţara întreagă această mare sărbătoare? Cine este Acela care peste zilnicele trude ale înaltei Sale datorii, peste vremelnicele ocupaţii politice şi peste cotidianele preocupări materiale, ridică pe treptele Tronului Regal cinstea cărţii şi culturii? El este vlăstarul scoborât din doi Regi mari, care n'au fost numai viteji cu braţul, ci, au fost şi mari oameni de carte şi proteguitori de cărţi.

Fiu Regal al unei mari Regine poetă şi prozatoare, al cărei nume străluceşte cu aceeaşi glorie şi pe culmile Parnasului.

El însuşi, acest ilustru fiu adăpat din fragedă pruncie la isvoarele culturii româneşti şi marilor noştri cărturari, şlefuitor al frazei pline de inspiraţie şi îndemnuri sănătoase în toate regalele Sale cuvântări, era cel mai chemat să inaugureze şi să proteguiască această săptămână a cărţii, care este a Lui. În mai toate ţările civilizate s'au găsit Prinţi şi Regi, cari au proteguit pe scriitori şi

artişti, punând cultura la loc de cinste.Pericles, în Grecia, după răsboaiele medice; August la Roma, făcându-şi amici intimi din luceferii literilor. Când marele poet Virgiulius apărea în teatru, lumea se scula în picioare înaintea lui ca şi în faţa Caezarului.

În Evul Mediu, o regină a Franţei, Margareta, soţia lui Ludovic al XI, găsind pe o sală a palatului pe poetul cărţii Alain Chartier adormit pe un scaun, îl sărută în prezenţa damelor de onoare, explicând la mirarea celor din jur, că sărută nu omul, ci gura din care eşau atâtea rânduri.

În epoca Renaşterei, familia de Medicis ocrotea pe poeţi şi artişti, la Florenţa.

În Franţa, Francisc I şi Carol IX se mândreau să fie încoronaţi poeţi de către Ronsard, regele poeţilor.

Carol IX îi închină, chiar, aceste versuri:

L'art de faire des vers, dût-on s'en indigner
Doit estre à plushaut prix que celui de regner
Tous deux, également, nous portons des couronnes:
Mais, roi, je la recus; poète, tu les donnes.

Şi în ţara noastră fost'au Domni cari au slăvit pe cărturari, dar nici odată literile româneşti, ştiinţa românească, istoria, arhitectura, poezia, filozofia, pictura şi proza noastră românească, n'au avut o amploare şi un avânt mai prielnic ca din ziua când pe Tronul României Mari şi noui, a urcat acest Făt Frumos al culturii noastre, care a venit şi a întins braţul său Regal, Cenuşăresei din poveste, uitată şi prigonită, care era literatura şi cartea românească.

Ne-a fost dat să vedem cu ochii şi visul acesta frumos ca un basm, trăit aevea; O săptămână întreagă închinată cărţii şi 7 zile în şir slăvit şi apotezat, un prinţ al scrisului şi al poeziei româneşti, poetul Radu D. Rosetti! Dreaptă răsplată pentru cel iubit din trubadurii eternei noastre tinereţi!

Să nădăjduim că de acum înainte nu va mai fi dat neamului nostru să vadă pe un Nicolae Bălcescu, murind sărac şi aruncat în groapa comună la Palermo! Pe un Eminescu îngropat cu talerul! Pe un Macedonschi cerşindu-şi zilnic bucata de pâine sau pe un Panait Istrate fărămiţându-şi plămânii hamal prin porturile dunărene, sau pribeag, fotograf pe bulevardele Nisei, ca, în culmea gloriei de scriitor, să moară pe un pat de spital! Da! Renaşterea

culturei noastre, domnia cărţii şi primatul minţii şi talentului asupra înghesuiţilor materialişti la masa vieţii şi la locuri de cinste, începe să urce treptele de aur ale vieţii la care avea drept pe acest pământ.

România de eri şi de azi, a fost plămădită întâi cu sudoarea frunţii, cu bătăile de inimă şi cu scrisul marilor cărturari, marilor poeţi şi marilor vizionari ai neamului nostru.

Dacă am arătat până azi străinilor c'am ştiut, de veacuri, să fim un popor de viteji, e timpul să le arătăm că ştim cultură civilizată.

Marele nostru făurar al păcii, în areopagul lumii N. Titulescu e un om de o vastă cultură enciclopedică şi un strălucit iubitor şi cititor al literaturii româneşti.

Urmând pilda sa, să fim noi, aici, făuritorii păcii, cu minoritarii din sânul nostru şi cu duşmanii din afara graniţelor noastre, prin cultură şi carte românească.

În fruntea Societăţii scriitorilor români se găseşte generalul N. Condiescu un prozator de elită, un mare meşter al scrisului, o inimă de aur, pentru confraţii săi, care, gândindu-se la răstriştile condamnabile de odinioară, ştie să spune, răspicat şi respectuos Regelui său, lipsurile de până azi ale breslei celei mai strălucite ale acestei ţări.

Şi cuvintele lui merg la inima marelui Suveran.

În sfârşit scriitorii îşi vor avea, şi ei, Căminul lor; cuvintele M. S. Regelui, ale generalului N. Condiescu au răsunat şi în inima harnicului ministru al culturii naţionale, dr. C. Angelescu, care doreşte, din inimă, ridicarea ţării prin culturalizarea maselor.

Din ajutorul Regal, ministerial şi poate, al altor Mecena, se va clădi adăpostul scriitorilor *Palatul Cărţii*.

Atrag însă atenţia părinţilor şi elevilor: Cartea e cuţit cu două tăişuri, vindecă dar şi ucide.

E flacără, încălzeşte şi purifică, dar face şi prăpăd.

Scriitorii sunt brutarii cari plămădesc pâinea spiritului. Ei sunt giuvaergii cari şlefuiesc pietrele preţioase ale comorilor noastre sufleteşti. Ei sunt ţesătorii cari torc firul de aur al gândului şi urzesc pânza feerică a fericirilor noastre spirituale. Din toate

produsele tiparniţelor, în această epocă de aprigă şi nesăbuită concurenţă a editurilor noastre alegeţi cărţile bune, cărţile sănătoase.

Cel mai strălucit exemplu nu-l dă pentru o carte sau revistă bine tipărită, conştiincios selecţionată, uman, răsplătiră cu preţuri la îndemâna celor mai umile pungi, *Editura Fundaţiilor Regale*.

Cea mai bună politică ce se poate face azi, e politica culturală.

Să glorificăm cartea!

Ea e lampa lui Aladin ce-ţi deschide toate comorile. John Ruskin în Le Sesame, sau Comoara Regilor, scrie: *Nu mai trâmbiţaţi zile întregi că un ministru sau un prinţ v'a acordat o audienţă şi v'a întins un deget. În jurul vostru, în biblioteca voastră sunt sute de Regi, Prinţi care aşteaptă ca voi să le întindeţi un deget pentru a vă aşterne toate comorile lor cuprinse în paginile unei cărţi.*

O carte te face să vorbeşti cu morţii, spune Leonardo Da Vinci.

N'a fost durere cât de mare fisică sau morală, pe care să n'o uit după un ceas de lectură, spune marele Montesquieu.

Iar strălucitul istoric englez Macaulay scrie: *De mi s'ar da un palat plin de bogăţii şi un Tron, dar nu mi-ar fi îngăduit să am o bibliotecă, aş refuza şi Tron şi palat şi avuţii pentru un bordei plin de cărţi*. Faceţi din camera voastră, elevi şi părinţi, din bordeiul vostru, ţărani, o mică bibliotecă de cărţi bune.

O carte bună a fost totdeauna hrana şi talismanul mântuirei pentru popoare: Cărţile lui Buda şi Confucius pentru rasa galbenă. Coranul pentru Mahomedani, Noul Testament pentru Creştini. Biblia pentru Evrei.

În cartea profeţilor a găsit izvor de viaţă vecinică poporul evreu şi puteri de luptă în apriga lui rătăcire pe pământ de-a lungul veacurilor.

Cărţile bune au făcut tăria marilor noştri cărturari cari au luptat şi pregătit Unirea tuturor românilor. Prin carte să dovedim azi tuturor popoarelor şi prietene şi duşmane, superioritatea şi menirea noastră culturală. Aci la porţile orientului, vecinic tulbure

şi ameninţător, pacea lumei stă în mâinile noastre. Cartea şi cultura românească va salva pacea.

Talleyrand, marele diplomat, a zis cândva la un congres: Capitala lumei eu nu o văd nici pe malul Adigelui, nici pe Sena, nici pe Tamisa, nici pe Spreea, ci la gurile Dunărei.

Profeţia celui mai strălucit cancelar al lui Napoleon, începe a se împlini.

România dela gurile Dunărei, e ţara în jurul căreia gravitează peste jumătate din Europa: Mica Antantă, Blocul Balcanic, Republica Sovietică şi Polonia. Dacă ne apropiem de Roma politică să ne silim a fi şi o Antantă culturală.

Toată lumea la arme… spirituale!

Cartea bună să pătrundă până în cele mai obscure păturі ale neamului şi ţărei.

Stârpiţi cârciumile, jocul de cărţi, obuzul de tun, pugilatele politice, tripoul şi analfabetismul la sate!

În fruntea ţărei să vedem, în sfârşit, oameni cu carte, cari ştiu a cinsti pe oamenii de carte!"

Pe data de 28 mai 1936, Cercul Cultural „Amicii Franţei", în colaborare cu Universitatea Liberă şi Populară a Ligii Culturale, a dat două reprezentaţii teatrale pentru elevi în amfiteatrul liceului. Acestea erau „Moartea se răzbună" şi „Doctor fără voie" de Molière, după ce, la 9 mai 1936, aceeaşi societate prezentase un festival artistic.

Sofia Jianu din Bucureşti solicita la 16 iunie 1936 primăriei Ploieşti „preţiosul concurs din punct de vedere moral şi material" cu ocazia „Concertului de muzică clasică şi populară românească" pe care urma să-l susţină „în amfiteatrul Liceului *Sfinţii Petru şi Pavel* din localitate, împreună cu clasa de Operă a Conservatorului din Bucureşti, profesor-maestru Alberto de la Pergola", în ziua de 20 iunie 1936.

În ziua de 6 noiembrie 1936, toţi elevii cursului superior de la liceu „au ascultat", la radioul instalat în amfiteatrul liceului, conferinţa lui Nicolae Iorga fără ca documentele să specifice despre ce a vorbit savantul. La îndemnul profesorului de muzică Ioan Cristu Danielescu (1884-1966) elevii liceului au audiat în

ziua de 16 noiembrie 1936, Concertul de vioară, susţinut de George Enescu (1881-1955) la sala „Modern”, după cum menţionează ziarul *Imparţialul* din 22 decembrie 1936.

Faptul că ploieștenii apreciau muzica lui George Enescu rezidă și din intenția generoasă a avocatului Ion Al. Verzea care solicită, prin scrisoarea din 3 decembrie 1931 adresată Primarului Ploieștiului, Motoiu, ca George Enescu să fie „proclamat de orașul nostru ca cetățean de onoare”. Avocatul I.Al. Verzea menționează că aprobând această solicitare „veți împărți cu membrii Comisiei ce prezidați, înscriind prin aceasta o pagină frumoasă și în istoria orașului nostru și în cartea muzicii naționale”.

În ziua de 29 noiembrie 1936 a avut loc în amfiteatrul liceului conferinţa lui Octavian Dobrota din Odorhei despre „Probleme româneşti în regiunea securizată”. Este cazul să amintim aici faptul că în anul 1933 profesorul Al. Mănciulescu, fost inspector şcolar şi Traian Nestor Georgescu au prezentat în amfiteatrul liceului din Ploieşti conferinţa „Problema românească în secuime”. Urmarea celor audiate a fost că profesorii liceului, împreună cu elevii, au hotărât să se facă o deplasare în comuna Porumbenii Mari din apropiere de Odorhei cu scopul de a sprijini pe românii din Secuime. Grupul de 100 de persoane de la liceul ploieştean, însoţiţi de V. Dumitrescu Ştefeşti şi de profesorul Virgil Şerbănescu, directorul liceului ploieştean, au donat românilor de acolo o bibliotecă şi 500 de cărţi şi au susţinut un program artistic. Iată ce consemnează un text din presa vremii despre deplasarea la fraţii noştri secuizaţi din comuna Porumbenii Mari, judeţul Odorhei:

„Conducerea liceului şi comitetul şcolar al liceului în frunte cu D-l Profesor V. Şerbănescu, fost director, în dorinţa de a a veni în ajutorul românilor secuizaţi, spre a-i readuce la credinţa ortodoxă pe care au pierdut-o odată cu graiul lor românesc, din cauza asuprirei fostei stăpâniri maghiare, au hotărât în 1933 ca prim început, vizitarea comunei Porumbenii Mari, jud. Odorhei, de către domnii profesori şi elevii liceului, pentru a se informa de situaţia bisericei şi şcoalei comunale. Cu această ocazie s'a înfiinţat o bibliotecă sătească, din cărţi donate de elevii liceului,

s'au dus daruri şcoalei primare, tablouri istorice şi cărţi precum şi Bisericii Ortodoxe, cu hramul Sf. Nicolae, icoane şi cărţi.

Această operă de românizare în regiunea secuizată – com. Porumbenii Marii – este continuată de conducerea liceului, şi azi cu multă credinţă şi dorinţă".

Foarte emoţionantă este şi cuvântarea preotului Iosif Sârbul, parohul bisericii din Porumbenii Mari din care redăm un fragment:

„Românii din această localitate au fost în trecutul nu prea îndepărtat, cel mai puternic centru românesc, părăsiţi de conducătorii lor, cari pentru un trai mai liniştit şi ca să nu-şi piardă averile s'au deznaţionalizat, loviţi din toate părţile în drepturile lor, pentru ca să-şi lapede şi legea strămoşească, după graiul pe care abia îl mai vorbeau fragmentar.

Această biserică le-a fost locul de refugiu pentru a-şi păstra legea şi conştiinţa naţională. În această citadelă a fost focarul de rezistenţă naţională ce a trăit în timpul din urmă mai mult prin credinţa noastră ortodoxă, la umbra ei au răsunat modest, din când în când, şi slova românească prin graiul celor ce cântau la stană.

În acest locaş dumnezeesc şi naţional românesc, aţi venit fraţilor din Ploeşti în frunte cu inimoşii dvs. conducători d-nii: prof. V. Şerbănescu, director, V. Dumitrescu Ştefeşti, vicedirector, Traian Nestor Georgescu, profesor şi atâţi alţi colegi, împreună cu comitetul şcolar şi elevi, ca să puneţi începutul unei acţiuni de redeşteptare naţională a fraţilor noştri de aici ce-şi au sufletul românesc împojghiţat de suferinţele unui trecut trist şi oprimat".

Pentru a ajuta şi mai bine pe românii secuizaţi din zona Odorheilor conducerea Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel" trimite un raport Ministrului Instrucţiunii, în octombrie 1936, prin care solicită aprobare ca acest liceu să întreţină în şcoală doi elevi din Porumbeni.

Dar mai bine reproducem integral raportul în cauză:

Ministerul Instrucţiunii
DIRECŢIUNEA
Liceului Sf-ţii „Petru şi Pavel" Ploieşti
No. 105
1936 Luna Octombrie ziua 6

10 X 1936
Se aprobă propunerea pentru şcoalele
unde sunt locuri regulamentare
VALAORI

Domnule Ministru,

Avem onoare, a vă aduce la cunoştinţă că liceul nostru încă de acum patru ani a întreprins în comuna Porumbenii Mari Jud. Odorheiu o frumoasă operă de readucere în sânul românismului a fraţilor noştri secuizaţi.

În fiecare an Comitetul Şcolar a întreţinut excursii şcolare în Porumbeni, cu care ocazie biserica şi şcoala au primit frumoase daruri.

Pentru a aigura acestei comuni în viitor, elemente de conducere eşite din mijlocul fraţilor secuizaţi. Comitetul şcolar şi Direcţiunea Liceului au hotărât să întreţină în Şcoală doi elevi din Porumbeni şi anume: unul să urmeze Şcoala Normală de băieţi din Ploieşti şi altul să urmeze Seminarul din Buzău; iar la terminarea studiilor să se reîntoarcă în satul lor în mijlocul familiilor şi fraţilor secuizaţi contribuind şi cu mai mult folos la opera de românizare.

Faţă de motivele de mai sus vă rugăm respectuos Domnule Ministru, să binevoiţi a aproba ca aceşti elevi să fie înscrişi fără examen în şcoala normală de băieţi din Ploieşti şi altul în Seminarul din Buzău.

Directorul Liceului, *Secretar,*
Stoica Teodorescu *Ioan Băicoianu*

Domniei-Sale Domnului Ministru al Instrucţiunii Publice, Bucureşti.

Prin adresa nr. 1401 din 17 mai 1938 direcţiunea Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel” din Ploieşti, informa Prefectura Judeţului Prahova despre contribuţia liceului „la opera de reromânizare a fraţilor noştri români secuizaţi din Ardeal” se menţionează că la şase ani, în fiecare an, doi, trei elevi şi profesori de la liceu „vizitează comuna Porumbenii Mari, judeţul Odorhei, ducând daruri şcolii, bisericii şi ajutoare elevilor reromânizaţi”. În continuare se arată că „în ziua de 29 mai 1938 liceul va boteza patru copii, fii ai ţăranilor români secuizaţi din Comuna Porumbenii Mari, ce revin la biserica noastră ortodoxă” şi se solicită Prefecturii un ajutor financiar, ceea ce Prefectura aprobă un ajutor de 3 000 lei.

În vederea deplasării în secuime unde Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel a înfiat un sat pe care a început să-l cultive de câţiva ani”, directorul liceului prof. Stoica Teodorescu a adresat Primăriei Ploieşti raportul nr. 1547 din 10 august 1936 prin care solicita un ajutor financiar de 15 000 lei pentru acoperirea cheltuielilor de transport pentru 100 de persoane şi costul mesei comune la care vor lua parte toţi românii din Porumbenii Mari. La această deplasare prevăzută pentru perioada 15-16 august participau şi asociaţii culturale şi profesionale din Ploieşti. La Odorhei urma să aibă loc „o adunare cu caracter de propagandă naţională” iar bisericii din localitate i se „va duce ca dar o icoană de argint”. Ajutorarea românilor secuizaţi, după cum ne informează *Imparţialul* din 10 iunie 1936, s-a discutat la Congresul Ligii Culturale de la Cernăuţi. La Congres s-a citit solicitarea preotului A. Nistor din Sfântul Gheorghe „ca să trimitem clopote pentru puţinele şi săracele biserici din Trei Scaune, Odorhei şi Ciuc”.

Această acţiune de propagandă în rândul românilor secuizaţi nu a reuşit, fiind sabotată de elementele revizioniste maghiare, care nu vedeau cu ochi buni „acţiunea de românizare a secuilor maghiarizați”.

Societatea muzicală „Pelişor” din Ploieşti, condusă de prof. C.M. Râpeanu a organizat în ziua de 29 martie 1936 un concert coral în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel”. De menţionat că C.M. Râpeanu era şi preşedintele Asociaţiei

Voluntarilor de război din Prahova. Ziarul *Curentul* din 13 ianuarie 1939, consemna că această Societate muzicală dirijată de Radu Botez a dat un concert la radio la Ora străjerilor. Concertul a fost precedat de o cuvântare ţinută de profesorul C.M. Râpeanu, preşedintele societăţii dar şi preşedintele Legiunii de Străjeri Prahova.

În ziua de 3 aprilie 1936, profesorul Radu Cosmin a susţinut în faţa elevilor şi a celor interesaţi, în amfiteatrul liceului ploieştean, interesanta conferinţă intitulată „Triumful tinereţii". Redăm mai jos rezumatul acesteia, consemnat de ziarul *Ploieştii Noi* din 5 aprilie 1936:

„În marea bătălie a vieţii, tineretul de azi e acuzat că încearcă a-şi cuceri locul de întâietate cu pumnii şi cu picioarele. Generaţia veche e ridicată în slava cerului.

Să privim lucrurile în lumina adevărului.

Generaţia tineretului de la o mie opt sute patruzeci şi opt a dat scuturarea ţărei de jug străin şi unirea principatelor.

Tinerii liberali de atunci au pregătit războiul independenţei, au asigurat liniştea ţărei prin o strălucită Dinastie străină şi au pus bazele României moderne şi Regatului.

Tineretul format la şcoala clasicismului nostru naţional, în liceele, universităţile şi academiile vechiului regat, au pregătit triumful întregirii neamului şi pământului românesc în străvechile lui hotare. Tineret plin de idealism, legat de carte, de cultul strămoşilor, de răsfoirea cronicelor noastre, adăpat cu darul sfintei răzbunări a Marelui Erou ucis mişeleşte la Turda, cutremurat de stihurile şi satirele lui Eminescu, ştiitor al legendelor şi folclorului nostru, respectuos de datini, de părinţi şi de sfânta noastră biserică, neaoşi vorbitori ai graiului nostru şi, mai presus de toate, oţelit în tabere pentru ziua cea mare! Şi cum au picat de eroic tinerii acelei generaţii cari au plămădit în sângele lor graniţele României Mari! Ţărani şi învăţători, dascăli şi universitari, ingineri şi mari proprietari, breslaşi şi boieri, tineri teologi şi preoţi, cot la cot cu bătrânii căpitani de oaste, au luptat şi au izbândit. Ei au înfăptuit marele vis al unui neam atât de greu încercat în vitregia veacurilor.

Şi, iată o nouă generaţie de tineri, eşită din sânge, lacrămi

şi suspine! Generaţia născută în bătaia tunului, în bubuitul bombelor şi şrapnelelor, în scâşnitul dinţilor, în otrava fumului şi gazelor, în rânjetul galbăn al foametei, în urletul exantematicului, în durerile facerii la sâni fără lapte şi fără foc pe vatra sărăcită şi stinsă de duşmanul cotropit.

După Pace, totul trebuia refăcut.

Ruină şi jale peste întreg cuprinsul ţării. Lacrima bucuriei după Unire amestecată cu lacrima lipsurilor de tot felul.

Recruţii ţării mai mult de jumătate piperniciţi şi întorşi la vetre. Golurile oastei umplute cu elemente streine de sânge şi de lege intrate în cetăţenia românească prin alipirea noilor provincii. La posturi de comandă representanţii celor patru milioane de minoritari. Şcoala, justiţia, armata, biserica şi economia noastră naţională ameninţată zilnic prin această infiltraţie tolerată în mod convenabil. De peste graniţele duşmane, strecurarea, aproape oficială, a tot felul de curente reformatoare de „o viaţă nouă", internaţională. Ritmul nou şi ideologi noui tulburând mintea unui tineret în mare parte anemic fisiceşte şi spiritual. Religia pumnului şi a loviturilor de coate înlocuind religia meritului şi a ajungerii lente la posturi de comandă.

Internaţionalismul umanitar detronând naţionalismul *şovin* şi *retrograd.* Cărţile de joc înlocuind cărţile de studiu. Ringul boxeurilor şi picioarelor frânte, înlăturând concursul de întrecere la înalte şcoli, burse, lucrări de artă sau talente politice creatoare de valori.

Şi totuşi, în această epocă de destrămare postbelică, în jurul nostru, ţări ameninţate şi ele de prăbuşire au aflat calea mântuirei prin tineretul lor trezit la conştiinţa naţională. Turcia e regenerată de junii turci înflăcăraţi şi disciplinaţi de Kemal Ataturk. Spania reîntinereşte din morţi voluntare şi purificatoare. Serbia şi-a pierdut de curând cârmaciul care a îndreptat poporul iugoslav pe căi constructive de glorie naţională. Cehoslovacia munceşte, tace şi se ridică prin tinereţea ei rodnică în faţa lumei întregi. Până şi marea republică a Sovietelor scuturându-şi pielea de şarpe apocaliptic a rătăcirelor sanguinare de *înfrăţire* universală prin bombe şi cuţit, scuturată de braţul noilor şi tinerilor

conducători, a redeschis şcolile şi bisericile, a desfăcut largi braţele valorilor şi talentelor, a reluat raporturile cu burghezia rodnică a Apusului, s-a reîntors la aristocraţia conducătorilor de oaste reînfiinţând gradele, ba creând, chiar, mareşali, şi pregătind o armată tânără înzestrată cu tot utilajul modern al marilor războaie, asigură o pace vecinilor cari niciodată n-ar îndrăzni s-o atace!

Doi conducători mari, la răscrucea tinereţii şi a maturităţii, şi în ţara noastră, ţin, azi, în mâna lor de fier destinele politice ale neamului românesc. Unul apărându-ne necurmat drepturile milenare asupra graniţelor noastre, în areopagul lumei, pe ţărmul lacului Leman. Altul, în fruntea unui guvern alcătuit din energiile tinere şi dătătoare de mari nădejdi, în lăuntrul ţării.

Deasupra amândora, pe tronul ţării, un Rege în plină apoteoză de tinereţe şi muncă constructivă pusă în slujba poporului Său.

În spatele lor, un neam întreg care-i priveşte cu încredere şi bucurii înăbuşite de teama vânturilor rele ce bat din cele patru văzduhuri ale lumei.

România Mare nu stă pe roze!

Sub picioarele noastre se clatină, din nou, pământul. Zeiţa Păcei priveşte îngândurată spre ramura ei de măslin ale cărei frunze încep iar să pălească.

Oare, fructele ei nu-s din nou ameninţate să se scuture? Cădea-vor iar în pulberea frământată de copitele calului zeului Marte?

Se aude zăngănitul armelor şi bubuitul tunului din meleaguri depărtate. Dar, azi, paserea morţei zboară pe aripi uriaşe mâncând pământul şi mările în câteva ore. Clipele vieţei fiecăruia din noi sunt logodite cu gândul unei noui învălmăşeli apocliptice.

Facă Cerul să nu se izbească teama! Dar sufletul ne trebuie oţelit şi pregătit pentru ceasuri grele şi hotărâtoare.

Părinţii voştri şi fraţii voştri mai mari şi-au făcut datoria, ieri. Azi, tineri ai ţării mele, ceasul răspunderilor se apropie pentru voi.

Dela încheerea păcei, viaţa noastră a fost numai un armistiţiu de refacere şi prefacere.

Voi, cei de azi sunteţi chemaţi pentru triumful cel mare şi etern: paza şi păstrarea intactă a marei voastre moşteniri, România.

De cum vă veţi oţeli trupul şi sufletul veţi asigura şi victoria zilelor de mâine.

Prin muncă, cultură şi religie, cu ochii spre marii şi adevăraţii voştri conducători de azi veţi asigura triumful tinereţii."

Constatăm că anul 1936 a fost un an foarte fast în privinţa conferinţelor ţinute în amfiteatrul liceului, cât şi pentru profesorul Radu Cosmin.

Pentru a face o cât mai intensă propagandă aviatică, Aeroclubul Prahova a organizat o serie de conferinţe publice. Una din aceste conferinţe, după cum consemnează ziarul *Curentul*, din 11 decembrie 1936, a fost prezentată de prof. George Ţintă, în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel", în ziua de 9 decembrie 1936, în faţa unui numeros public.

Redăm mai jos rezumatul acestei conferinţe:

„Conferenţiarul a început prin a lămuri însemnătatea aerocluburilor. Aceste asociaţiuni particulare au ca scop general răspândirea ideii de aviaţie şi practicarea ei. Prin urmare ele sunt un însemnat factor atât de progres cât şi de apărare aeriană. De asemenea aerocluburile particulare creiază în centrele mai însemnate şcoli de aviaţie şi dezvoltă pretutindeni infrastructura. Menirea şcolilor de aviaţie particulare este nu atât de a creia simplii piloţi de turism care să străbată cerul pentru propria lor plăcere, ci mai ales de a creia piloţi de rezervă, cari să poată fi de folos ţării în caz de război şi de a menţine antrenamentul acestor piloţi. Piloţii, foarte tineri, ieşiţi din aceste şcoli de pilotaj, vor face armata la aviaţie, iar o parte dintre ei vor deveni piloţi de război rămânând în cadrele active, ale aviaţiei militare ca ofiţeri sau ca adjutanţi. Prin urmare şcolile particulare de pilotaj sunt o adevărată pepinieră pentru piloţii de război. Activitatea şcolilor trebuind să se ducă pe un teren bine amenajat, o consecinţă imediată este desvoltarea şi consolidarea infrastructurii acestor terenuri.

Statul are netăgăduite foloase de pe urma şcolilor particulare de aviaţie.

Însemnătatea desvoltării infrastructurii, mulţumită şcolilor particulare de aviaţie creiate de aerocluburi, este multiplă. În primul rând creiarea a numeroase aerodromuri bine amenajate şi răspândite în toate colţurile ţării, sporeşte capacitatea de mişcare a întregei aviaţii militare, civile şi particulare. În al doilea rând se micşorează riscurile sborului, căci avioanele în pană găsesc pretutindeni terenuri de aterizare, economisându-se astfel atât viaţa echipajului cât şi materialul.

Trecând la activitatea Aeroclubului Prahova, conferenţiarul arată cum în două luni de zile, dela creiarea acestei asociaţii, s'a deschis şcoala de aviaţie dela Ploieşti-Strejnic, pe un teren anume amenajat şi cu hangare proprii, adăpostind cele patru avioane puse la dispoziţia elevilor şcolii.

Personalul cuprinde în afară de directorul şcolii, d. prof. G. Ţintă şi de şeful de pilotaj, cunoscutul pilot Max Manolescu, trei instructori militari, unul dela şcoala de ofiţeri de aviaţie din Bucureşti şi doi de la şcoala de perfecţionare din Buzău, doi mecanici, un secretar şi un încasator, secretarul este pilot de turism şi paraşutist, iar încasatorul este pilot de război".

La 22 decembrie 1936 în amfiteatrul liceului are loc serbarea „Datinilor de Crăciun" cu interpretarea „Vicleimului" de Victor Ion Popa. Organizatorul principal a fost profesorul de educaţie fizică C. Rădulescu, iar ilustraţia muzicală a fost asigurată de profesorul şi compozitorul I.C. Danielescu. În rolul lui Irod a jucat elevul Mircea Nicolescu, care, după ce va termina liceul, va continua să-l interpreteze anual pentru că manifestarea devenise tradiţională. Sub auspiciile Societăţii „Amicii Franţei-General H.M. Berthelot" în colaborare cu Asociaţia Profesorilor Secundari din Ploieşti, în ziua de 31 ianuarie 1937 a avut loc, după cum ne informează ziarul *Imparţialul* din 2 februarie 1937, în cadrul celui de-al 18-lea ciclu de conferinţe, expunerea doctorului N. Ionescu Gruia medicul şef al Spitalului de boli interne din Ploieşti despre „Obiceiuri şi figuri medicale în timpul revoluţiei franceze din 1789". Conferinţa a fost audiată de 120 de persoane „majoritatea

fiind elevi şi eleve". De menţionat că N. Ionescu-Gruia era un vechi colaborator al Societăţii „Gândirea Europeană" condusă de Elena Văcărescu. Conferenţiarul a schiţat „în puţine cuvinte starea ştiinţei medicale şi a higienei în timpul acela, arătându-ne că chiar de pe atunci electricitatea era folosită în terapeutica diverselor maladii, după care a trecut în revistă pe medicii al căror nume a rămas în istorie. Partea istorică generală a acelor vremuri este îndeobşte cunoscută publicului auditor după cum a spus însuşi conferenţiarul încă de la începutul dizertaţiei sale. Autorul a adus meritate omagii memoriei medicilor – ei înşişi închişi şi condamnaţi la decapitare – pentru curajul, abnegaţia şi conştiinciozitatea ce puneau în îngrijirea tovarăşilor lor de închisoare şi de ghilotină, care atingeau la un moment dat cifra de 30 000 de nenorociţi. Ceva însă necunoscut – pentru mare parte din acest auditor – a fost că Marat, celebrul demagog, una din cele mai crude figuri ale Revoluţiei Franceze, asasinat în 1793, fusese şi el medic, îndeplinind funcţia de medic al personalului grajdurilor contelui d'Artois. Înainte de a intra în Comitetul revoluţionar Marat era cel mai scump medic din Paris". Informaţii suplimentare despre această conferinţă ne oferă raportul Chesturii Poliţiei Ploieşti adresat Prefectului Judeţului Prahova. Astfel, aflăm că „face istoricul execuţiei la ghilotină de pe atunci, arătând cu ce cruzime se făcea execuţia, din cauză că, încă până atunci nu era ştiinţă atât de înaintată cum este astăzi şi medicii de atunci erau consideraţi ca şi vrăjitorii şi astronomii. Spune că, datorită unui mare savant francez, anume Mora, care prin munca şi experienţele lui, astăzi a ajuns ştiinţa unde se găseşte. În continuare face o comparaţie a spitalelor de pe timpuri, din 1789 şi a celor de astăzi, cum atunci se internau într-un spital tot felul de bolnavi şi în loc ca bolnavii să se vindece, se îmbolnăveau mai rău".

La 25 martie 1937 Liga Culturală din Ploieşti a organizat, în sala Cercului Militar, „Şezătoarea Eminescu" în scopul contribuirii cu fonduri la amenajarea Muzeului memorial de la Ipoteşti. La reuşita serbării şi-au adus contribuţia profesorii de la Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel". Astfel, profesorul Dumitru Munteanu-Râmnic a deschis seria cuvântărilor şi l-a aşezat pe

Eminescu în rândul ctitorilor unităţii naţionale. Profesorul T. Pisani a vorbit şi el despre „Eminescu şi limba română”, iar Radu Cosmin despre „Satira lui Eminescu”. Maria Filotti a recitat din versurile marelui poet, iar I.A. Bassarabescu a citit din publicistica politică a poetului naţional. La reuşita serbării a contribuit şi corul Societăţii „Pelişor”, condus de profesorul Nicolae Oancea.

La 27 iunie 1937 a avut loc adunarea generală extraordinară a inginerilor şi tehnicienilor din industria minieră, iar spre sfârşitul anului 1937 se comemorează la Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel”, în ciclul de conferinţe „Făuritori de state”, personalitatea lui Thomas Masaryk, creatorul statului ceho-slovac. Societatea „Prietenii Cehoslovaciei” din Bucureşti comunica conducerii Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel” din Ploieşti, la 10 noiembrie 1937, că urmează ca în ziua de 27 noiembrie sub patronajul liceului „să ţină o lecţie cinematografică cu subiectul *Despre cehoslovaci şi ţara lor* pentru toţi şcolarii din localitate”. Ca un amănunt, deloc de neglijat, la Ploieşti, va susţine un concert în ziua de 28 martie 1937 şi Corul Institutorilor Moravi din Brno, cu ocazia turneului de propagandă culturală şi de apropiere româno-cehoslovacă.

În zilele de 15 şi 16 mai 1937 oraşul Ploieşti a fost vizitat de un grup de elevi şi eleve de la Şcolile secundare din oraşul Abrud, sub conducerea lui Ion Micu, directorul Şcolii normale „Andrei Şaguna”, însoţit de profesorii Zoia Feier, Antoniu Maer, Cornel Hogea, Nicolae Nicolau, Maria Popescu precum şi generalul Al. Butunoiu. Cu această ocazie „grupul de excursionişti moţi au dat o reprezentaţie în amfiteatrul Liceului *Sfinţii Petru şi Pavel* unde au jucat o piesă de teatru şi s-au produs cu diferite recitări şi dansuri naţionale caracteristice ţinutului moţilor”. Impresionaţi de buna primire la Ploieşti excursioniştii întorşi la Abrud vor trimite Prefectului Poliţiei Ploieşti, Grigore Clonaru „om înzestrat cu calităţi de elită” şi decorat cu ordinul „Mihai Viteazul”, o „scrisoare sentimentală”.

Aniversarea celor 100 de ani de la naşterea marelui povestitor Ion Creangă în 1937 este consemnată de documentele de arhivă şi presa locală a timpului cu lux de amănunte. Se menţionează că „oamenii luminaţi au reliefat personalitatea lui

Creangă şi aportul însemnat ce l-a adus literaturii româneşti". Cu ocazia aniversării lui Ion Creangă, care a avut loc în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel" şi la care au participat profesori de la liceu şi Petre Pandrea, s-a făcut referire la faptul că profesorul Jean Boutière îşi susţinea în anul 1930 teza de doctorat la Sorbona intitulată „La vie et l'oeuvre de Ion Creangă", care era un studiu complet asupra povestitorului şi care a fost recenzată favorabil de Arthur Gorovei şi D. Furtună. Se menţiona că Jean Boutière (1898-1967) a fost şef al catedrei de limba română de la Sorbona, elev al romanistului Mario Roques, bun cunoscător al limbii române, pe care şi-o perfecţionase, în cei doi ani (1920-1922) cât a stat în România ca membru al misiunii universitare franceze. Autorul arăta că opera lui Boutière este un omagiu adus poporului român şi în cercetarea întreprinsă despre Ion Creangă, scriitorul francez s-a bucurat de sprijinul lui Nicolae Iorga. Jean Boutière a fost recomandat de Mario Roques, care i-a facilitat stabilirea unor contacte cu cărturarii români cunoscuţi drept exegeţi ai „operei scriitorului clasic al literaturii române şi de notorietate universală". Cu această ocazie, asistenţa a luat act de apelul lansat pentru a se ridica „un monument lui Creangă la Humuleşti ca o eternizare a memoriei acestui fiu al ţinuturilor noastre" şi prieten al lui Mihai Eminescu. Pentru cinstirea memoriei scriitorului se preconiza terminarea construcţiei şcolii primare din Humuleşti şi înfiinţarea unui Muzeu Regional. De asemenea, se preconiza chiar un „pelerinaj la bojdeuca lui Creangă de la Iaşi".

În legătură cu Ion Creangă, amintim un fapt deloc neglijabil care vine să arunce o lumină nouă asupra originii transilvănene dinspre mamă a lui Ion Creangă. Astfel, dr. G.D. Creangă îi trimite în iunie 1937 lui Stelian Popescu, directorul ziarului *Universul* o scrisoare în care acesta menţionează că este înrudit cu marele povestitor humuleştean. Dar să lăsăm documentul să vorbească: „La comemorarea marelui povestitor Ion Creangă, la Ateneu, preşedintele *Cercului ieşenilor,* Trancu-Iaşi, m-a prenumărat printre rudele lui Ion Creangă, ceea ce, desigur nu mi-ar face decât cea mai mare onoare. Însă, pentru lămurirea opiniei publice, vă rog să binevoiţi a publica în stimabilul dumneavoastră ziar următoarele: Fiind în raporturi de prietenie cu căpitanul Creangă, fiul lui Ion Creangă, dânsul îmi

spunea odată: Tatăl meu, Ion Creangă, nu poartă numele tatălui său, Ştefan al Petrei, ci numele mamei sale Smaranda Cranga, originară din Transilvania, cu obârşia dinspre Maramureş. Şi cum în Transilvania există un mare cult pentru preoţime, fiind şi singura carieră mai înaltă şi independentă ce o puteau îmbrăţişa românii, aşa se explică de ce Smaranda Cranga, soţia lui Ştefan al Petrei, a pus atâtea insistenţe ca fiul ei, Ion Creangă, să se facă popă. În această convorbire cu căpitanul Creangă am stabilit cu uşurinţă, că originea noastră este aceeaşi. În adevăr, după spusele tatălui meu, strămoşul meu Cranga a venit ca preot în Comuna Sân'Petru, judeţul Braşov, din satul Cranga din Maramureş: moşu meu a fost preot, iar tatăl meu, îmbrăţişând cariera de preot, a fost pus să jure, de tatăl său, că la bătrâneţe se va face cel puţin călugăr, ceea ce s-a şi făcut, după moartea mamei sale, intrând la Mânăstirea Ghighiu, unde a şi murit în 1908. Toate insistenţele însă, de a îmbrăţişa şi eu cariera preoţească, au dat greş.

Prin urmare şi unii şi alţii au purtat numele de Cranga, transformat mai târziu în Creangă. Şi unii şi alţii sunt originari din Transilvania dinspre Maramureş. Şi la unii şi la alţii a existat o puternică înclinare spre preoţie. Şi dintr-o parte şi din alta a existat mâncărimea scrisului, însă cu deosebirea că o singură carte a lui Ion Creangă face, de exemplu, cât toate cele 65 cărţi ale mele. Acesta este adevărul asupra originii lui Ion Creangă, dinspre mamă şi asupra originii noastre, fără a preciza şi gradul de rudenie de la obârşie". Scrisoarea a fost publicată în ziarul *Universul* din 3 iunie 1937. Nu este lipsit de interes să arătăm că în semn de apreciere a operei şi personalităţii lui Ion Creangă, la Şcoala nr. 8 de băieţi, situată lângă Biserica „Sfântul Vasile", din iniţiativa directorului şcolii Mihai Nicolescu s-a înfiinţat în decembrie 1934 „un nou Ateneu popular sub denumirea de *Ion Creangă*", după cum ne informează ziarul *Ploieştii* din 7 decembrie 1934.

În ziua de 2 iunie 1937 a avut loc atât în amfiteatru, cât şi în curtea liceului, solemnitatea sfinţirii drapelului stolului străjăresc în prezenţa corpului profesoral, a autorităţilor şi elevilor.

Cu această ocazie, profesorul Stoica Teodorescu, directorul liceului, la finalul serviciului divin, a rostit o cuvântare îndemnând elevii de a se pregăti conştiincios pentru a deveni cetăţeni disciplinaţi şi soldaţi credincioşi ai patriei şi ai tronului.

Pe 1 noiembrie 1936, Asociaţia Muzicală „Pelişor" a sărbătorit activitatea de 30 de ani pe tărâm muzical a cunoscutului compozitor şi profesor secundar din Ploieşti, Ion Cristu Danielescu, printr-un festival muzical care a avut loc în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel". Cu această ocazie profesorul C.M. Râpeanu, preşedintele Asociaţiei, a adus la rândul său elogiile meritate activităţii didactice şi muzicale lui I.Cr. Danielescu. Programul muzical a fost alcătuit din lucrările originale ale sărbătoritului şi anume coruri religioase, arii populare şi coruri patriotice. Referitor la sărbătorirea profesorului de muzică I.Cr. Danielescu redăm mai jos discursul rostit de directorul liceului, profesorul Stoica Teodorescu:

„În genere noi dascălii, slujitori pe altarul învăţăturii, suntem oameni ca ori şi cari alţii…

Cu defecte, cu calităţi, cu minciuni sufleteşti… cu mărinimie, cu blândeţe, cu exagerări, cu tot ceiace se poate numi: temperament, caracter, atitudine… etc. etc.

Dar mai presus de ceiace putem fi ca oameni – în sensul cel mai larg al cuvântului – avem şi noi dascălii un rost ceva mai aparte, mai deosebit şi anume: suntem slujitori ai şcoalei.

Sub mantia şi sub povara imperativelor ei, noi dascălii trebue să lepădăm multe din *omenescul etern* şi scrutându-ne conştiinţa în fiecare clipă, căutăm să servim şcoala, însuşindu-ne – pe cât este posibil – toate dezideratele ai, toate ţelurile ei, tot bunul şi binele pentru care a fost creiată dintr'un început.

Şi atunci, dacă sărbătorirea de azi are drept ţintă nu numai pe dl. I.Cr. Danielescu, ci în primul rând şi pe profesorul Danielescu, desigur că preambulul mai sus, este motivat.

Putinţa se numeşte şi talent dar şi muncă încordată, lipsită însă de orice ispită lumească şi trecătoare. Erou se poate numi acela care călcând şi bravând împrejurările ispititoare ale societăţii în mijlocul căreia trăieşte, poate promova cu seninătate ceiace natura i-a sădit în sufletul lui ca har Dumnezeesc, revărsându-i din belşug, sufletului omenesc veşnic iubitor al frumosului şi adevărului imutabil".

La 6 ianuarie 1937 a avut loc festivalul artistic al Cercului studenţesc prahovean cu ocazia aniversării a 27 ani de la înfiinţare. La această manifestare de la liceu au participat preşedintele

Cercului studenţesc Tănase Rădulescu, prof. Radu Cosmin, avocatul Grigore Ivănceanu, Alex. Constant (1906-1986) şi poetul Radu Demetrescu Gyr (1905-1975) autorul celebrei poezii „Ridică-te Gheorghe, ridică-te Ioane" pentru care justiţia comunistă l-a condamnat pe autor la moarte la sfârşitul anilor '50, dar apoi i s-a comutat pedeapsa.

Este perioada în care are loc un reviriment al dreptei în condiţiile în care pe plan extern creşte în mod îngrijorător influenţa Germaniei hitleriste. Ce uimeşte în mod deosebit este cuvântarea prof. Alex. Constant, comandant legionar, care anticipa faptul că „partidele care sunt finanţate de bancheri, care au tot interesul să aibă statul în mână sunt străini de acest neam şi ca aspiraţii şi ca sânge". În continuare vorbeşte de atmosfera ce ni se face în străinătate – Italia, Anglia şi Franţa – prin diferite publicaţii „ducându-se o campanie de defăimare şi din care motiv în anul 1940 ni se va lua Ardealul retrocedându-se Ungariei din cauza incapacităţii noastre de a administra teritorii atât de întinse, comparându-ne cu *un popor de ţigani"*.

Radu Cosmin luând cuvântul – este pentru prima dată când constatăm simpatia acestuia pentru extrema dreaptă – spune că „preoţimea să ştie că are oricând concursul şi sprijinul gărzilor cămăşilor verzi".

În ziua de 24 ianuarie 1937, elevii şcolilor secundare au fost adunați la Catedrala „Sfântul Ioan", unde preotul Vlaiculescu a dezvoltat pericopa evanghelică a zilei, iar prof. Nicolae Simache, subdirectorul Liceului Comercial, a vorbit despre însemnătatea acestei zile scumpe românilor, după care prof. M. Vulpescu de la Academia Regală de Muzică din Bucureşti a prezentat şi cântat doine din diferite zone ale țării, după cum consemnează ziarul *Curentul* din 27 ianuarie 1937. Având în vedere că Mihail Vulpescu venea des la Ploiești redăm ceea ce spunea N. Iorga despre personalitatea baritonului:

„Ceea ce caracterizează pe Mihail Vulpescu nu este numai vocea caldă, de o puternică vigoare şi o nesfârşită dulceață, ci faptul că, aceste însuşiri traduc fără să vrea în simțire românească cântecele lumii". Acesta era laureat al Premiului Conservatorului din Paris și al Scholei Cantorium. Avea vaste cunoștințe în

domeniul muzicii şi îndeosebi al folclorului. A luat parte la Concertele Radio de la Turnul Eiffel, a desfăşurat o activitate în favoarea artei populare româneşti. Ziarul *Universul* din 3 iunie 1927 aprecia că venirea lui M. Vulpescu la Ploieşti „este o sărbătoare a artei".

În ziua de 23 mai 1937 a avut loc în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel" din Ploieşti o şedinţă solemnă în care s-a omagiat activitatea şcolară a profesorului Aurelian Moşoiu cu prilejul pensionării sale.

De această sărbătoare s-a ocupat un comitet format din prof. Stoica Teodorescu, directorul liceului, D. Munteanu-Râmnic, Gh. Gheorghiu, Gh. Varnali, Gh. Canciu, vicepreşedintele Asociaţiei Profesorilor Secundari Ploieşti şi I.Cr. Danielescu.

Printre cei care au luat cuvântul în cadrul acestei solemne şedinţe a fost directorul liceului prof. Stoica Teodorescu care printre altele a spus: „Vă mărturisesc că un sentiment de adâncă emoţie mă stăpâneşte în acest moment, când sunt îndatorat a glăsui cel dintâiu – alături de alţii – cuvântul de cinstire, imnul de laudă, mărturisirea cea adevărată la această sărbătorire a unei munci împlinite, a unei datorii săvârşită cu prisosinţă, a unui caracter integru, a unei vieţi fără de prihană, pe ogorul şcoalei, timp de peste 40 de ani.

Prin urmare, nici ură, nici părtinire, nici linguşire, nici uitare în sine, nimic, din toate acestea, nu ne-a adunat aici în acest moment.

Din potrivă: un consens unanim al preţuirii unei vieţi de om, care s'a consacrat din tinereţe până la bătrâneţi întârziate, unui scop bine determinat, unei ţinte bine urmărită, unui bilanţ frumos încheiat, care-i face cinste, iar nouă celor de faţă onoare, pentru că tocmai o onorăm prin prezenţa noastră. Sărbătorirea de faţă trebuie să fie – numai de cât – raportată la om şi instituţia pe care a servit-o, pentru că – comparativ vorbind – aceasta este şi motivarea reală pe care o susţinem prin prezenţa noastră aici. O instituţie – se zice – atât valorează, cât slujitorii ei o servesc în îndeplinirea menirii ei. În deosebi şcoala, atâta valoare instructivă şi educativă are, cât slujitorii mărturisesc integral desideratele şi principiile de bază ale ei. Căci şcoala nu este altceva decât locaşul

de închinare şi mărturisire a adevărurilor sfinte şi inmutabile, a luminării minţii şi sufletului şcolarilor. Cine nu merge pe această cale larg deschisă a şcoalei, acela nu este duhovnic nici al minţii, nici al sufletului. Este fariseu şi vameş netrebnic de care şcoala trebue să se îndepărteze.

Cine vede în şcoală numai preocupare grăbită – fără suflet şi fără conştiinţă – acela să nu calce pragul".

După aceea a urmat profesorul C. Popescu-Gruia, preşedintele Asociaţiei Profesorilor Secundari, secţia Ploieşti, care în cuvântarea sa a spus printre altele:

„Dar D-l profesor Aurelian Moşoiu, om de iniţiativă creatoare, n'a fost numai energia ce s'a dăruit şcoalei, ca să facă dintr'însa un institut de instrucţie şi educaţie, limitându-se numai la catedra sa de limba latină şi germană, ci a fost pe rând solicitat să aducă lumina minţii sale şi tactul său organizator şi altor instituţii din oraş. D-sa este reorganizatorul şcoalei de meserii şi preşedintele comitetului şcolar al acestei şcoale, din 1922 şi până azi. A fost opt ani preşedintele comitetului şcolar al Şcoalei profesionale de fete, de trei ani conduce, ca preşedinte, comitetul şcolar judeţean, iar de 17 ani este membru al comitetului şcolar al Liceului *Despina Doamna*, în care calitate a iniţiat şi dus la bun sfârşit construcţia acestui liceu.

Ai intrat, ilustre sărbătorit, în oastea luminătorilor neamului acum 40 de ani, tânăr şi entuziast, aşa cum intră fiece profesor în cariera îmbrăţişată. Această carieră, e o carieră închisă, fără întăriri şi fără recompensă alta decât aceea a datoriei împlinite. Profesor ai intrat, tot profesor ieşi. Ieşi însă, lăsând în această instituţie tinereţea şi entuziasmul cu care ai intrat la început. Nu ştiu şi n'am aflat să ai măcar o decoraţiune, pe care alţii grăbiţi şi neverificaţi în statul de serviciu pentru neam, ca D-ta, o au. Nu ştiu dacă organele noastre tutelare ţi-au recunoscut în altfel de merite decât în nişte procese verbale de inspecţie pe filele galbene dintr'un registru prăfuit. Aceasta este soarta noastră a tuturor profesorilor: să muncim fără speranţa unei erarhizări: bun sau mai puţin bun, cu vocaţie sau făr vocaţie, cu râvnă ori apatici şi indiferenţi, parcurgem toţi acelaşi drum, marcat din 5 în 5 ani, de un plus neînsemnat de salar. Aici însă stă puterea şi valoarea biruinţei noastre, în viaţa pe care trebue să o aprecieze şi cei

prezenţi şi cei viitori. Şi anume: că noi găsim puterea să muncim şi să biruim nici în materie, nici în onorurile unei erarhizări. Acei profesori, care şi-au făcut şi-şi vor face datoria aşa cum D-v v'aţi făcut-o, n'au avut şi nu vor avea alt suport decât înalta concepţie despre datorie în serviciul patriei şi porunca lăuntrică a conştiinţei pe care marele filosof Kant a formulat-o astfel: *Fă aşa fapta ta să poată fi luată drept regulă universală*. Aceasta însemnează că orice mobil exterior şi trecător care îmboldeşte la muncă şi este artificial şi singurele mobile cu valoare morală universală, le aflăm în construcţia noastră sufletească, în vocaţia noastră şi în conştiinţa noastră".

În cuvântarea sa profesorul C. Popescu-Gruia a menţionat că sărbătoritul a condus timp de 30 de ani Societatea de lectură „I.L. Caragiale" afiliată Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel", a relevat şi activitatea sa de om politic militant, fost ajutor de primar şi în două rânduri senator de Prahova.

Totodată a menţionat că este fratele bravului general Traian Moşoiu „cel care după atâtea biruinţe în campania din 1916-1918 era menit să înfigă steagul românesc până la malurile Tisei în expediţia contra Ungariei bolşevizată şi răsvrătită". De asemenea arată că sărbătoritul a fost întâiul preşedinte al Asociaţiei Profesorilor Secundari din Ploieşti pe care a condus-o cu „autoritate şi prestigiu".

În cuvântul său, profesorul D. Munteanu-Râmnic, în calitate de reprezentant al Ligii Culturale a României, a spus printre altele:

„Iată pentru ce *Liga Culturală*, iubite coleg şi onorată adunare, ia parte la această sărbătorire şi recunoaşte că d-l Profesor Aurelian Moşoiu a fost preocupat, în primul rând, de nobila, augusta îndatorire a şcoalei, a propăvăduirii, a profesoratului. Şi pentru că mă gândesc într'o împrejurare prielnică, găsesc că e locul să resping termenii atât de greşit întrebuinţaţi de-atâtea ori, de *dascăl* şi de *apostol*. Cred că e mult mai bine să vă amintesc de sguduitoarea impresie ce-a produs declaraţia M.S. Regelui Carol al II-lea, la recentul congres al învăţătorilor că dacă n'ar fi ceea ce este – şi D-zeu să ni-L ţie acolo mult şi bine! – ar dori să fie învăţător, om al şcoalei. Tot astfel, nu e mult de atunci, D-l Profesor A.C. Cuza compara cu un cristal sufletul omului de

şcoală. Şi-aţi auzit cum Togo, marele amiral japonez, după strălucita-i victorie împotriva Ruşilor, întrebat fiind ce răsplată l-ar mulţumi, a răspuns: o catedră de învăţător! Şi pentrucă tot întâlnim termenul, e nevoie de o paranteză, ca să ne înţelegem: învăţător înseamnă om al şcoalei de orice grad, având aceeaşi chiemare şi îndatorire toţi, cel primar, ca şi cel secundar ori universitar. Vorba D-lui Iorga: *secundar este cine vrea să fie… secundar*. Totuşi este adevărat că în şcoala secundară, opt ani zi de zi, ceas de ceas, se lucrează mai mult şi mai intens la formarea sufletelor, a caracterului. În genere însă, o şcoală, o catedră, o lecţie, sunt tot atâtea de mari şi tainice mijloace pentru a pregăti, îmbogăţi şi întări sufletul fiecărui Român, sufletul unui popor întreg. E o datorie sfântă pentru fiecare profesor, ca şi pentru fiecare elev, să muncească, în credinţa că munca lui de fiecare zi şi de fiecare lecţie, este şi'n slujba Patriei".

Profesorul Aurelian Moşoiu a fost omagiat şi de Tullius I. Goruneanu, Preşedintele Tribunalului Prahova, în numele foştilor elevi ai sărbătoritului, urmat de lt. col. I. Mitulescu, preşedintele Comitetului şcolar al liceului ploieştean precum şi Pamfil Georgian, inspector şcolar în Ministerul Educaţiei Naţionale, din cuvântarea căruia redăm un fragment:

„Sărbătorirea aceasta, înseamnă prinosul adus de profesori, părinţi şi elevi unuia din cunoscuţii slujitori ai şcoalei româneşti, pe care – după vorba unui poet latin – nimic nu l-a smuls dela hotărârile sale: nici zelul mulţimei care porunceşte râul, ameninţătoarele priviri ale tiranului… fiindcă a fost drept şi statornic în gândurile sale.

Munca noastră, a celor ce ne-am închinat viaţa şcoalei, este grea şi plină de răspunderi. Noi cei ce o cunoaştem, o preţuim şi o îndeplinim în tăcerea lucrului bine făcut, ne găsim liniştea gândului nostru stăpânitor; numai tăcerea ne dă puterea în aflarea drumului celui bun. În această muncă tăcută şi asiduă. Plină de roade, sărbătoritul de azi şi-a aflat liniştea şi mulţumirea de acum înainte. Fiindcă, dacă până azi munca sa s'a contopit cu a celorlalţi în urmărirea aceluiaş scop înalt – de azi înainte munca sa de sfătuitor devine şi mai de preţ pentru cei ce rămân mai departe pe ogor, pentru că ea reprezintă o comandă sigură care ne uşurează realizările".

Seria cuvântărilor o va încheia sărbătoritul după care la sfârşit, directorul liceului a oferit un buchet de flori soţiei sărbătoritului, Eufrosina Aurelian Moşoiu iar proaspătului pensionat „o frumoasă statuetă reprezentând *Gloria* pe care au fost gravate cuvintele: Corpul profesoral al Liceului *Sfinţii Petru şi Pavel* din Ploieşti, domnului profesor Aurelian Moşoiu, îndrumător spre glorie prin muncă".

După festivitatea din amfiteatrul liceului, profesorii şi participanţii s-au fotografiat cu sărbătoritul, după care a urmat la restaurantul „Carul cu bere", un banchet de peste 300 de tacâmuri. Cei care nu au putut participa la festivitatea de sărbătorire a profesorului Aurelian Moşoiu au trimis telegrame. Printre aceştia amintim pe ministrul Educaţiei, dr. C Angelescu, secretarul general al MEN, C. Kiriţescu, directorul învăţământului secundar, Bratu, av. Eugen Ionescu, directorul ziarului *Ploieştii*, Protopopul judeţului, Aurel Popescu, care motiva neparticiparea, fiind nevoit să ia parte la „sfinţirea bisericii domnului Stelian Popescu, directorul ziarului *Universul,* în comuna Lacul Turcului".

La 20 aprilie 1937 în baza înaltului Ordin Regal, Preşedintele Consiliului de Miniştri, Gheorghe Tătărăscu îi conferea profesorului Aurelian Moşoiu, semnul onorific „Răsplata muncii pentru 25 de ani în serviciul statului".

În 1938, catedra profesorului Aurelian Moşoiu va fi ocupată de Gheorghe Ştefan, doctor în litere, numit prin transfer de la Galaţi.

În anul 1937, liceul a primit din partea Comitetului de Construcţie a „Şcolii Monument Mihai Eminescu din Ipoteşti" un apel prin care se solicita sprijin financiar. Apelul arăta că „împrejurări vitrege au făcut ca tocmai în satul de naştere al celui mai mare geniu dat neamului românesc să nu fie zidit un local propriu de şcoală, iar copilaşii şi învăţătorii lor îşi strică sănătatea îngrămădiţi în case sărăcăcioase ale sătenilor". Să construiască o şcoală a „recunoştinţei faţă de marele poet naţional din partea tinerimii şi învăţătorimii române din întreaga ţară. Clădirea va cuprinde o sală de conferinţe, încăperi *speciale*, bibliotecă, muzeu, săli de clasă, locuinţe pentru dascăli, baie, farmacie, *toate instalate într-un parc de tei*". Apelul era semnat de dr. C Angelescu în calitate de preşedinte de onoare şi de D.V. Ţoni, preşedinte activ.

Se solicita ca fiecare elev să contribuie cu un leu iar fiecare dascăl, învăţător sau profesor cu câte 10 lei.

De asemenea, elevii şi profesorii liceului şi-au dat obolul subscriind „din toată inima" la apelul lansat de Fundaţia Culturală „Mihail Kogălniceanu" cu scopul de a se înălţa un monument în memoria marelui istoric şi diplomat Mihail Kogălniceanu „demn de numele său" şi de contribuţia adusă la evoluţia culturii, dar şi pentru construcţia unui local de şcoală la Ipoteşti, locul natal al Luceafărului literaturii române, poetul nepereche al cărui nume trebuie rostit cu pietate.

În luna noiembrie 1937, prinţul moştenitor al Suediei, Gustav, a efectuat o vizită la Ploieşti împreună cu misiunea militară regală suedeză. În plimbarea făcută prin oraş, condus de reprezentaţi ai autorităţilor locale, civile şi militare, au vizitat pe lângă Halele Centrale (construcţie apreciată a fi unică în Europa la acea vreme ca perfecţiune tehnică, dimensiuni, confort şi igienă), Şcoala nr. 6 Ploieşti, (actuala Şcoală „Sf. Vasile") precum şi monumentala clădire a Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel", rămânând încântat de măreţia Halelor şi a liceului, şi foarte mulţumit de primirea făcută.

Cu ocazia şedinţei Uniunii Ofiţerilor de Rezervă, Secţia Prahova de sub preşedinţia ing. G. Baliff, din ziua de 17 ianuarie 1938, pentru problemele discutate ca „începerea lucrărilor de construcţie a căminului U.O.R. General T. Teutu pe terenul din strada Alexandru II nr. 17, donat de liceul de la Cerna regretatului general Teutu", care va fi „una din podoabele oraşului", s-a discutat şi despre „activitatea culturală a U.O.R. care va începe printr-o conferinţă ţinută de domnul profesor şi fostul ministru Munteanu-Râmnic în amfiteatrul Liceului *Sfinţii Petru şi Pavel* cu subiectul despre *Ploieştiul cultural şi istoric*", după cum ne informează ziarul *Ploieştii* din 12 februarie 1938.

În ziua de 30 ianuarie 1938 a avut loc în amfiteatrul liceului ploieștean, conferința fostului ministru de justiție Jean Th. Florescu (1871-1950) despre impresiile sale din Spania unde acesta a fost trimis ca ministru extraordinar și plenipotențiar la Madrid (1935-1937).

Conferențiarul a făcut o descriere obiectivă a războiului civil din Spania, a prezentat atrocitățile comise de comuniștii

spanioli împotriva preoților catolici și profesorilor. Acesta arată că bisericilor în care se aflau preoții li se dădea foc, iar pe alți preoți îi duceau în cimitire, unde îi puneau să-și sape singuri groapa și apoi îi împușcau căzând singuri în ea.

De asemenea, descrie implicarea generalului Franco în eliberarea Alcazarului, eveniment care a avut un larg ecou în România. Astfel, generalul Gh. Cantacuzino-Grăniceru (1869-1937) a hotărât ca împreună cu un grup de legionari să se deplaseze la Toledo pentru a preda o spadă colonelului erou Moschardo, apărătorul Alcazarului. Acesta descrie și moartea eroică a naționaliștilor români Mota și Marin la Majadahonda, pe sicriele cărora acesta a depus o jerbă de flori. La sfârșitul conferinței, asistența formată din 150-200 de persoane a intonat cântecul lui Mota și Marin.

Conferențiarul Jean Th. Florescu a fost magistrat, avocat, diplomat, scriitor și om politic. Era licențiat în drept la Paris. A colaborat la publicația literară „Revista Nouă" a lui B.P. Hasdeu. A fost un apropiat al lui Take Ionescu și membru al Partidului Conservator Democrat din 1908. În 1918 a devenit vicepreşedinte al Consiliului Național pentru Unitatea Românilor. După război revine în țară și ocupă funcția de ministru de justiție (1922-1923). În anul 1929 înființează în cadrul PNL gruparea dizidentă „Omul liber" prin care milita pentru revenirea pe tron a Principelui Carol. Moare în anul 1950 în închisoarea de la Jilava.

Liga Culturală, Secţiunea Bucureşti, prin adresa nr. 1806, din 1 aprilie 1938, solicită Prefectului Judeţului Prahova, Mişu Arion, să onoreze cu prezența sa manifestarea cu caracter cultural ce va avea loc în ziua de 9 aprilie 1938, în amfiteatrul liceului, care consta într-un concert pe care îl va susține orchestra simfonică de muzică românească şi ansamblul de dansuri şi jocuri specifice ale căluşarilor. Pentru sprijinirea acestui turneu de propagandă a intervenit chiar Ministrul de Interne, prin ordinul nr. 5517A din 31 martie 1938, Prefectura Prahova conformându-se aprobă suma de 4.000 lei pentru cumpărarea de bilete.

Numeroşi elevi ai liceului împreună cu întreg corpul profesoral condus de profesorul Stoica Teodorescu, directorul liceului, au luat parte în ziua de 24 iunie 1938 la „Recviemul" oficiat în Catedrala „Sfântul Ioan", la orele 17,30, când corpul

neînsufleţit al M.S. Reginei Maria a fost depus în cavoul regal de la Curtea de Argeş, pentru a aduce supremul lor omagiu Reginei eroine. La această tristă solemnitate au participat generalul Traian Eremia Grigorescu-comandantul Garnizoanei, maior Traian Borcescu-viitorul şef al serviciului secret al armatei în perioada generalului I. Antonescu, inginer Gh. Baliff-preşedintele Uniunii Ofiţerilor de Rezervă, chestor Gh. Rânzescu, Take Ciorănescu-şeful siguranţei, Toto Catargi-secretarul Chesturii, Petre Stegărescu şi delegaţii ale Cercetaşilor, ai Societăţii „Mărăşeşti", ai orfanilor, invalizilor şi văduvelor de război, după cum consemnează ziarul *Curentul* din 28 iunie 1938.

Pe 1 decembrie 1938, profesorii Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel", mulţi dintre ei luptând pe front pentru realizarea unităţii naţionale, organizează împreună cu elevii liceului Sărbătoarea Comemorativă dedicată zilei astrale a românilor, dându-i un caracter patriotic şi antirevizionist.

De menţionat că din cadrul liceului au fost mobilizaţi în 1916, 15 profesori, iar în cei doi ani de război au murit eroic şase profesori şi 44 de foşti elevi ai Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel".

Tot în aula liceului ploieştean se reuneau periodic promoţiile absolvenţilor liceului pentru a sărbători finalizarea studiilor. Astfel, în 1939 s-au întâlnit promoţiile din 1900 şi 1914, printre care amintim farmacistul Ioan Müller, fost primar la Vălenii de Munte, apropiat al lui Nicolae Iorga, Victor Ivănceanu, doctor Petre Tomoşoiu (preşedintele Ateneului Popular Prahova), inginerul Petre N. Bejan, fost ministru, maiorul Al. Bondoc, fost prefect al judeţului Prahova, Al. Busuioceanu, profesor universitar, Ştefan Dobrescu, preşedintele Camerei Agricole din Prahova, inginer C. Metaxa, lt. Col. Traian Mănescu, Mihai Papadopol, preşedintele Casei de Asigurări sociale etc. Cu această ocazie, profesorul universitar Al. Busuioceanu a propus ca promoţia 1914 să strângă bani pentru constituirea unui fond pentru o bursă din care, din 1940, un student sărac absolvent al liceului să poată urma cursurile la una din universităţile din ţară. În sprijinul acestei generoase propuneri a mai vorbit şi Mihail Papadopol, după care s-a strâns suma de 16 000 lei, care a fost pusă la dispoziţia direcţiunii liceului în scopul arătat.

La 30 octombrie 1938 a avut loc în amfiteatrul liceului conferinţa lui Nicolae Iorga, în calitate de consilier regal, intitulată „Lipsuri şi îndreptări ploieştene”. El a prezentat un istoric al evoluţiei oraşului, arătând că la baza vieţii noastre orăşeneşti a stat târgul, şi nu cetatea. La conferinţă a participat „tot ce avea mai select din punct de vedere intelectual şi cultural oraşul Ploieşti”, iar elevele Şcolii de misionare din Vălenii de Munte „au executat” coruri şi dansuri naţionale şi au prezentat lucrarea dramatică în trei acte a lui Nicolae Iorga, intitulată „O jertfă simplă”, la care a participat şi savantul. Despre această conferinţă, arhitectul Toma Socolescu afirma „că tot ce a spus domnul Iorga despre Ploieşti sunt lucruri juste”.

Ne facem o datorie de onoare în a prezenta integral cum a consemnat agentul Siguranţei Ploieşti informaţiile despre conferinţa lui Nicolae Iorga, din care rezultă tonul paternalist în privinţa oraşului:

NOTĂ INFORMATIVĂ
Nr. 57 din 30 octombrie 1938

Astăzi a avut loc la Liceul Petru şi Pavel, în cadrul unei serbări date de Şcoala de misionare din Vălenii de Munte, conferinţa d-lui profesor Nicolae Iorga, consilier regal, care a vorbit despre lipsuri şi îndreptări ploieştene.

Încă de la ora 4, amfiteatrul liceului devenise neîncăpător; a ţinut să ia parte tot ce e mai select din punct de vedere intelectual şi cultural din oraşul Ploieşti.

Primit cu vii aplauze, d-l profesor Iorga Nicolae începe prin a arăta inestetica amfiteatrului liceului şi, vorbind de Caragiale, statue ridicată din iniţiativa d-sale, găseşte că aceasta şi-ar fi avut locul în faţa unui teatru sau a unei săli de lectură.

Sunt aici, spune d-l consilier regal, în urma stăruinţelor vechiului meu prieten Munteanu-Râmnic. Am vorbit la Abrud despre campania ce se duce pentru a ne tăgădui dreptul de a rămâne acolo unde ne-a aşezat sacrificiul nostru.

Le-am spus acelor din Abrud: Aveţi arhive, scormoniţi-le şi trimiteţi-mi documente.

A trecut o lună şi nu mi s-a trimis nimic. Am conferenţiat la Târgovişte, iar la Iaşi am dăruit chiar un muzeu. Am citit undeva despre muzeul inutil care este muzeul util cu efecte asupra educaţiei unui oraş întreg, care nu este.

Încerc să arăt lipsuri care sunt aici şi nu lipsurile acelea care sunt pretutindeni, lipsuri mari, pe care nu le poate acoperi cineva, ci despre acelea care se pot acoperi repede în câteva săptămâni şi care transformă şi atmosfera morală şi respectivul oraş.

De ce vorbesc şi nu fac memoriu pentru cutare ministru? Fiindcă cred că, ori câtă bunăvoinţă ar avea un guvern, societatea nu trebuie să lase totul să plece de la guvern. Guvernul face ce poate, societatea îl susţine, dar nu trebuie lăsat ca toate iniţiativele să plece de la guvern, oricât de bun, de înţelegător şi de activ ar fi acesta.

Dacă se întâmplă că o cârmuire face totul, e bine, în acelaşi timp e şi rău, pentru că societatea se deprinde a nu mai face nimic de la sine. Societatea pierde orice spirit de iniţiativă, orice încredere în ea, orice elasticitate în a cunoaşte nevoile vremii şi a le satisface. Pe vremea guvernării mele, care nu este de aşa tristă memorie, au venit altele după ea, s-a deprins lumea să se plimbe pe trotuar după ce am pus lanţuri pe Calea Victoriei.

Aţi avut o grădină pe care aţi distrus-o. La început mi-a părut rău, dar apoi mi-a părut bine.

În exterior avea lămpi luminoase, dar în interior era întunericul atât de mare încât era locul de întâlnire. S-ar fi putut face parc.

Aer curat nu ai unde să răsufli, praf se poate la Corsso, dar să răsufli aer curat, mă rog unde? Aveţi o pădure dar lângă care este instalată o şatră de ţigani. Românul nu se afişează niciodată, dar ţiganii ies în ochii lumii. Ploieştiul este numai un târg, a fost sat al lui Ploe. Pe vremea lui Mihai Vitezul, au trecut oştile către Ardeal pe aici, pe urmă s-a ajuns la un târg.

Oraşele au fost la început locul unde se adunau ţăranii ca să-şi vândă produsele şi să-şi cumpere anumite lucruri. Prin urmare, târgul şi nu cetatea este la baza vieţii noastre orăşeneşti. A fost un noroc pentru Ploieşti că a întârziat să fie oraş. Ploieştii sunt făcuţi după chipul Braşovului. E singurul oraş făcut după

tipul ardelenesc. Aveţi piaţă, aţi pus înăuntru o statuie, care nu este libertatea, libertatea nu se afişează niciodată, iar amintirea republicii lui Candiano Popescu merge de-a dreptul la Caragiale. Acolo ar trebui instalată statuia lui.

Trec pe lângă statuia lui Duca pe care l-am cunoscut bine. Sunt sigur că nu s-ar fi ales acel loc ce se pierde cu totul, nu se vede deloc din cauza acelei clădiri cu burtă zăbrelită. Cu mic sacrificiu se poate da jos.

O piaţă cere ca, clădirile cele mai importante din oraş să fie aşezate în jurul ei.

Aţi avut o primărie veche. Era bună. Primăria nouă e prost aranjată. Arhitectul Socolescu v-a clădit halele, bune într-un oraş mare, dar în dosul lor sunt nişte chichineţe. Catedrala ar fi frumoasă dacă nu ar avea o turlă atât de înaltă. Apoi trebuia să fie acolo unde e piaţa, să se clădească în jur pentru instituţiile care nu au clădiri proprii.

Muzeul trebuie să fie un lucru arătos, şi la muzeul acela se duce lumea cu de-a sila. Muzeul trebuie să fie un lucru viu, nu un mormânt.

D-l consilier regal Iorga, vorbind despre biblioteci arată cum sunt organizate în străinătate şi în special la Paris şi în America. Despre biblioteca liceului spune că numai d-sa a cercetat-o, are cărţi vechi, dar trebuie schimbate cu altele noi, pe care să le poată citi toată lumea şi să fie accesibilă tuturor.

O ţară este a oricui trăieşte muncind într-însa, iar nu a câtorva ciocoi economici sau culturali, pentru că ciocoii ceilalţi genealogişti nu mai există şi numai astfel ţara poate să fie vie.

Trebuie să fiţi un organism de oameni, care simt că au o datorie de îndeplinit şi o îndeplinesc prin munca şi sacrificiul tuturor.

Numeroasa asistenţă a ovaţionat îndelung pe d-l consilier Nicolae Iorga, care a părăsit după aceea oraşul însoţit de d-l Petre Ţopa. A urmat apoi un program artistic cultural executat de elevele Școlii de misionare, care au jucat admirabil piesa d-lui profesor Nicolae Iorga „O jertfă simplă”. Serbarea s-a terminat prin intonarea Imnului Regal, cântat de întreaga asistenţă.

Nu este lipsit de interes să arătăm că prof. Virgil Şerbănescu, directorul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel" era în anul 1940 şeful echipei regale studenţeşti permanente „Voievodul Mihai" din Ploieşti. Programul echipei studenţeşti regale avea 15 puncte printre care: organizarea şcolilor de bibliotecari, de conducători de cămine culturale, excursii documentare, şezători culturale pe tot cuprinsul judeţului Prahova, redactarea unei publicaţii pentru tineret intitulată „Cunoaştere şi acţiune în interesul Naţiunii" etc.

În cadrul liceului din Ploieşti a avut loc în perioada 1-8 decembrie 1938 săptămâna Cărţii Franceze. Această manifestare culturală a fost organizată în colaborare cu Legaţia Franţei şi Institutul Francez de Înalte Studii din România, cu concursul librăriilor din Ploieşti. Cu acest prilej conferenţiari ai Cercului Cultural „Amicii Franţei-General Berthelot" şi profesorii de limba franceză din cadrul liceului au prezentat diverse conferinţe tematice.

În ziua de 22 decembrie 1938 în amfiteatrul liceului ploieştean a conferenţiat în calitate de preşedinte al Aşezământului Cultural „Nicolae Iorga" şi arhitectul Toma T. Socolescu despre viaţa culturală în Prahova. Este după ştiinţa noastră singura conferinţă prezentată de arhitect la liceul din Ploieşti. Conferenţiarul a insistat în prezentarea sa pe utilitatea Ateneelor populare şi a căminelor culturale în Prahova. Astfel, după încheierea primului război mondial „s-a dezlănţuit" în ţara noastră o mare ofensivă culturală. Pe de-o parte ampla nevoie de a şti carte, pe care a simţit-o atât de profund ţăranul nostru pe front, când trebuia să apeleze la un cărturar (ştiutor de carte - n.n,) spre a-i scrie epistola sa către soţie sau părinţi, destăinuind astfel altora tainele sale; pe de alta conştiinţa pe care o aveau conducătorii noştri politici, că fără o populaţie cu ştiinţă de carte nu va putea ţine piept ofensivei de dominaţiune culturală a populaţiilor săseşti şi ungureşti, cu civilizaţia occidentală mai veche. Sunt cele două pricini, după părerea noastră, care au determinat necesitatea marii ofensive culturale postbelice. Pentru conferenţiar „ofensiva aceasta a avut un strălucit succes. Goarna a fost sunată de o falangă de intelectuali al cărui steag l-a purtat marele român şi profesor Nicolae Iorga".

Pe 2 februarie 1939 prof. Vasseaur va prezenta din partea Societăţii „Amicii Franţei” conferinţa „Corsica pitorească” iar la 15 februarie 1939 prof. Mouthon de la Institutul de Înalte Studii Franceze din Bucureşti va prezenta conferinţa „Debussy” cu audiţii muzicale din operele compozitorului.

Despre filosofia lui Schopenhauer va vorbi la 25 februarie 1939 prof. C. Popescu-Gruia, preşedintele Asociaţiei Profesorilor Secundari Secţia Ploieşti cu ocazia comemorării a 150 de ani de la moartea filosofului. Despre Schopenhauer va mai conferenţia la 19 martie 1939 şi prof. univ. Tudor Vianu de la Universitatea Bucureşti. Titlul acestei conferinţe publice a fost „Estetica sau teoria frumosului după filosofia lui Schopenhauer”.

În ziua de 7 martie 1939, îndată ce s-a aflat de trista veste privind moartea I.P.S. Patriarh, oraşul a fost pavoazat cu drapele îndoliate. Vitrinele au fost împodobite cu portretul I.P.S. Patriarh înconjurat de o banderolă tricoloră şi una neagră. Toate bisericile din localitate au oficiat slujbe religioase pentru odihna sufletului înaltului prelat.

În amfiteatrul liceului, unde au fost adunaţi elevii de la şcolile secundare din Ploieşti, a vorbit despre viaţa şi personalitatea marelui dispărut, protoereul Aurel Popescu.

Ca un amănunt care arată popularitatea înaltului ierarh la Ploieşti menţionăm inaugurarea de către Comitetul Şcolar al Municipiului Ploieşti de sub conducerea avocatului Victor Nicolau al celui de-al treilea Ateneu Popular „Patriarhul Miron Cristea”, înfiinţat la Şcoala Primară nr. 3 din Cartierul Târgşor.

Aniversarea unui secol de la naşterea Regelui Carol I nu putea trece neobservată. În acest sens se va organiza de către Asociația Profesorilor Secundari Prahova, la liceul ploieștean, o acțiune de pioasă recunoștință figurii întemeietorului Dinastiei române. În prezența unui numeros public, prof. Dumitru Munteanu-Râmnic a conferențiat în ziua de 8 aprilie 1939 despre personalitatea acestui mare Rege. Redăm mai jos textul acestei interesante conferințe:

O sută de ani de la naşterea Regelui Carol I, actualizează figura întemeietorului Dinastiei române în ritmul pios al recunoştinţii. De numele lui se leagă intrarea României în propria ei istorie. Ce destin frumos a înscris acest mare Rege în cartea

veacului! Să te naşti la isvoarele Dunării şi să creşti cu fluviul din ce în ce mai vast, până la vărsarea lui în mare. Să te pregătești din tinerețe adunând în conștiință spiritul Europei prin studii și călătorii pentru a dărui apoi această zestre unei țări orientale, dornică să intre în acest spirit larg. Să vii Domn peste un popor creştin încă dominat de Semilună care fusese spaima lumii şi să ridice acest popor la demnitatea neatârnării și la gloria regalității.

Aceasta e intrarea României în propria ei istorie și ea s-a făcut sub semnul lui Carol I. El trece în ochii tuturor ca un Rege înțelept, dar nu trebuie să uităm că înainte de aceasta a fost Domn de o sublimă vitejie. Independența României nu e o pomană a ursitei, ci un mare fapt de arme datorat lui Carol I, care și-a organizat oştirea, a ştiut să aleagă momentul s-o ducă personal la biruință și să tragă apoi cu înțelepciune toate consecințele din această strălucită victorie. Cocioaba turcească ce se numește în epopeea Regatului Casa de la Poradim e cuibul de suferință și de eroism de unde și-a luat aripi gloria României moderne. Pe Carol I noi l-am făcut Domn; el ne-a făcut regat independent. Numai atât de ne-ar fi dat, fapta lui ar fi mai mare decât a lui Ștefan cel Mare și mai durabilă decât a lui Mihai-Vodă.

Personalitatea lui Carol I e complexă. Ea s-a exprimat sub toate laturile vieții de stat cu o egală strălucire. Căpitanul din războaie, care a crescut teritoriul țării cu Dobrogea a fost înăuntru un organizator fără pereche și un providențial inițiator de civilizație. El a făcut o România după imaginea europeană, pe care o purta în minte.

A sosit în diligență prin hârtoapele noastre și a construit rețeaua de șosele și de căi ferate, a clădit porturile fluviale și pe cele maritime, a făcut din Constanța perla Mării Negre și a legat țara cu vastitatea apelor prin cel mai mare pod care a existat în lume la acea dată. Într-o țară obișnuită cu modestia miniaturală, Regele Carol I a venit cu o viziune gigantică. Palatele publice construite sub domnia lui – gândiți-vă la Poștă și Justiție, la câteva ministere etc. – poartă pecetea acestei viziuni. Tot ce-a făcut el în această direcție era în opoziție cu datina improvizațiilor moștenită din veacurile bântuite de năvăliri pustiitoare; dar era în perfectă concordanță cu conștiința noastră dornică în sfârșit de

durabilitate și de perenitate istorică. În domeniul cultural e Regele luminii. Întregul învățământ al țării s-a reorganizat și s-a dezvoltat sub el: școli primare, licee, școli tehnice, școli militare, universitățile, sistemul burselor pentru pregătirea la nivel european a minunatei pleiade de dascăli pe cari i-am avut. Augusta lui deviză: necesitatea caracterelor *a fost steaua de orientare a tuturor acestor școli în climatul libertății pe care nația și l-a creat prin înțelepciunea lui, cultura românească a căpătat un avânt necunoscut. În acest climat prielnic a fost posibilă expansiunea geniului lui Hasdeu, activitatea purificatoare a lui Maiorescu, poesia lui Mihai Eminescu și a lui George Coșbuc, proza lui Ion Creangă, a lui Ioan Slavici, a lui Caragiale, Delavrancea și Alexandru Vlahuță, pictura lui Nicolae Grigorescu și arhitectura lui Ioan Mincu. Culmea domniei lui corespunde cu aceste culmi ale creației spiritului autohton. Căci puterile de plăsmuire ale acestui neam nu se dau în întregul lor decât în atmosfera de libertate spirituală. Din acest punct de vedere, Regatul lui Carol I e întâiul luminiș istoric de largă respirație.*

În logică firească, politica de rasă cu aspirațiile românismului integral, care avea să-și găsească suprema expresie în Ferdinand I, s-a desvoltat din această splendidă eflorescență culturală prezidată de întâiul rege. Forma României de azi s-a zămislit în idealitatea vijelioasă a lui Nicolae Iorga, răscolitorul tuturor provinciilor încă subjugate și sinteza vie a ideologiei românești din această mare epocă. Expansiunea ideii de rasă s-a însemnat prin numeroasele școli întemeiate în Balcani pentru Românii macedoneni, prin cărțile trimise la frații din Valea Timocului, prin imensele ajutoare discrete și îmbărbătări trimise în Ardeal.

Catolic credincios, Carol I e totuși creatorul autocefaliei Bisericii ortodoxe române, care îi datorește în cea mai mare parte organizarea națională. El e restauratorul magnific al Curții de Argeș și al Trei Ierarhilor. Dela el a pornit curentul de refacere a sfintelor altare în țara noastră.

Opera sacră a voievozilor și-a găsit în el pe augustul tâlmaciu în fața neamului și a lui Dumnezeu. Până departe în capela ortodoxă a Românilor din Viena dăinuie și astăzi

mărturiile adânc mișcătoare ale generozității acestui Rege profund creștin.

Clădind castelul Peleș și creând astfel minunea Sinaiei în sălbăticia munților, a făcut din acest palat o comoară de artă europeană, strângând acolo o neprețuită sumă de capodopere picturale de valoare universală. Mulțumită lui țara noastră se mândrește că posedă astăzi un rezumat al renașterii.

Dacă în privința realizărilor politice opera lui a fost depășită de Ferdinand, regele unității naționale, această operă rămâne încă inepuisabil de bogată în sugestii și indicații de viitor. Viziunea gigantică a lui Carol I cuprinde liniile ideale ale viitoarei noastre desvoltări spirituale. Învățământul ei principal e înfrângerea improvizațiilor și a expedientelor și urmărirea cu metodă severă și tenace a creațiilor de proporții largi și de durată, în care să se întrupeze voința de viață eroică a neamului nostru.

Cel care îi poartă azi numele pe tronul României îi moștenește toată această viziune gigantică și spiritul metodei necesare în realizarea ei. Din fericire pentru această țară, Dinastia întemeiată de Carol I nu însemnează numai o continuitate biologică și o continuitate simbolică a unității monarhice a statului, ci o reîntrupare succesivă, dinamică și ascendentă a marelui duh, care a creat România modernă. Dincolo de orice teorie politică și de orice interpretare simbolică, monarhia se confundă, pentru noi românii, în chipul cel mai real cu însăși gloria istorică și setea de glorie viitoare a neamului nostru.

Și nu putem comemora gloria regelui întemeietor fără să ridicăm un respectuos și emoționant omagiu Regelui continuator, care întrupează setea noastră gigantică de glorie.

În ziua de 14 iulie 1939 s-au aniversat în amfiteatrul liceului ploieștean 150 de ani de la izbucnirea Marii Revoluții Franceze din 1789, „când și poporul român a început să trăiască și să biruiască în temeiul ideilor de libertate și naționalitate. O urmare firească a fost Unirea din 1859. Și totuși astăzi, împreună cu Franța, trebuie să ne asigurăm independența, onoarea și pacea și să nu uităm că Marseilleza e originea imnului național *Deșteaptă-te, române!* și tricolorul francez al tricolorului nostru.

Se cuvine să aducem omagii lui Napoleon III, mareşalilor Joffre, Foch şi Berthelot". Aceste emoţionante cuvinte le rostea în faţa celor prezenţi în amfiteatru, prof. Dumitru Munteanu-Râmnic. Conferenţiarul menţiona că „Marseilleza este o emblemă a sufletului francez cristalizat printr-o vrajă în cuprinsul câtorva versuri care rămân de-a pururi ca semnul său distinctiv ca istoria sa vie trecută din generaţie în generaţie de-a lungul vremurilor. Este cel mai limpede document despre starea de spirit al unei epoci cel mai viu, cel mai tainic".

Profesorul Roberto Madia va conferenţia în limba italiană, în ziua de 19 aprilie 1939, despre „L'arte di A. Manzoni", pentru ca la 29 aprilie 1939, prof. Virgil Theodosiu să vorbească despre opera lui Titus Livius sub patronajul Institutului de Cultură Italiană, secţia Ploieşti. Seria conferinţelor cu subiecte din cultura italiană va continua la 3 mai 1939, când profesorul Petrescu-Sava va vorbi despre „Divina Comedie", iar la 17 mai 1939, profesorul Gh. Ion Iancu-Ghidu, va conferenţia despre „Leopardi". Profesorul Petrescu-Sava va mai prezenta, în ziua de 3 mai 1942, o conferinţă despre celebra operă a lui Dante Alighieri, „Divina Comedie", arătând că, din punct de vedere literar, ea este „cea mai mare operă literară a timpurilor medievale moderne şi contemporane, singura pe care epoca noastră o poate opune Iliadei lui Homer din Antichitate". O dare de seamă despre această ilustră conferinţă este publicată în ziarul *Tribuna* din 10 mai 1942, arătându-se că „Dante este convins că Dumnezeu vede sufletele în ascunzişurile lor şi cu o dreaptă justiţie pedepseşte fără cruţare răul şi răsplăteşte binele nu numai în viaţa viitoare, dar şi în cea trăită pe pământ". Pentru profesorul Petrescu-Sava „limba italiană era mult mai iubită la noi în secolele XV-XVIII, când era înţeleasă şi iubită mai de toţi la oraşe, iar fii boierilor aveau profesori ce-i învăţau limba italiană. În secolele amintite mai sus, slavii, germanii şi chiar popoarele orientale credeau că românii sunt italieni. Celebrul istoric italian Enea Silviu spune în Istoria Ungariei că Transilvania este locuită de români, care sunt italieni, iar un general italian, care a luptat cot la cot cu Stroe Buzescu în timpul lui Mihai Viteazul spune că acesta era italian". În secolul al XIX-lea şi azi, numai oamenii de cultură înaltă cunosc literatura italiană, iar domnul profesor Petrescu-Sava numeşte între ei pe

Heliade Rădulescu şi pe Mihai Eminescu, care spune că „limba italiană e muzica lui Dumnezeu" (G.M. Petrescu-Sava – fost Zagoriț – a fost premiat de către Academia Română în anul 1915 cu Premiul „Adamachi" în urma unui foarte elogios raport făcut de Nicolae Iorga pentru lucrarea „Târguri şi oraşe între Buzău, Târgovişte şi Bucureşti"). Nu este lipsit de interes să arătăm că în anul 1928, ca urmare a tradiționalelor legături româno-italiene, guvernul italian reprezentat de consulul Parascandollo Francesco a donat municipalității ploieștene o copie în bronz a „Lupei Capitolina", cunoscutul simbol al latinității. Odată cu acest dar din partea Italiei s-a inaugurat şi sfințit Școala Națională „Roma", unde în anii 1930 a funcționat şi Institutul de Cultură Italiană, secția Ploieşti. Ziarul *Virtutea* din 12 decembrie 1931 solicita primarului Ştefan D. Motoiu să ia măsuri pentru aşezarea acestui frumos dar, care, „pe lângă că face o mare cinste oraşului nostru este şi o podoabă care înfrumusețează oraşul". Nici până în prezent statuia nu a fost amplasată, ba mai mult, nici nu se ştie ce s-a întâmplat cu ea.

La 24 mai 1939 profesorul Traian Marinescu va prezenta conferința „Activitatea creatoare a fascismului".

Liga Culturală a organizat în amfiteatrul liceului, la 20 octombrie 1939, conferința arhitectului Toma Socolescu despre „Satele şi oraşele noastre".

Nu este lipsit de interes să arătăm că arhitectul a luat în anul 1930 Premiul I la Salonul Oficial de arhitectură pentru proiectul Halelor Centrale ploieştene.

La 30 martie 1940, Ionel Teodoreanu (1897-1954), laureatul Premiului Național de Literatură, va participa la şezătoarea literară festivă desfăşurată în amfiteatrul liceului unde a prezentat conferința „Cum am scris *La Medeleni*". Ionel Teodoreanu a hotărât ca 25% din venitul net al şezătorii să fie alocat Fondului de ajutorare al concentraților. În urma prezentării conferinței s-au strâns 13 600 lei, din care 5 000 de lei era onorariul scriitorului. Conferința s-a desfăşurat sub înaltul patronaj al lui Gheorghe Alexianu, rezident regal al ținutului Bucegi şi ginere al ziaristului Alexandru Ştefănescu-Câmpina, patronul ziarelor *Ploieştii* şi *Imparțialul*. Ionel Teodoreanu a mai conferențiat la Ploieşti pe 3 mai 1946 în cadrul manifestării „Luna culturală

prahoveană" la liceul Comercial de Băieți „Spiru Haret", iar la 7 noiembrie 1946 a vorbit despre scriitorii prahoveni, fără a se specifica locația. Credem că nu este lipsit de interes pentru cei care ne vor citi că Ionel Teodoreanu venea des la Ploiești și cu rosturi personale pentru că era prieten apropiat cu avocatul George Brănescu, autorul unui tratat de drept aerian internațional. Ionel Teodoreanu a scris și un roman a cărui acțiune se petrecea la Ploiești, intitulat „Să vie Bazarcă".

La 5 martie 1944 are loc în amfiteatrul liceului ploieștean conferința prof. univ. Niculae Rădulescu, titularul catedrei de geografie de la Institutul de Înalte Studii Comerciale și Industrie București, despre „Românii din Transnistria". Conferențiarul a ținut să arate că „Transnistria este un ținut românesc din toate punctele de vedere".

Această conferinţă ţinută sub egida Asociaţiei Profesorilor Secundari din Ploieşti a fost ultima manifestare culturală desfăşurată în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel".

Sub auspiciile Cercului Cultural „Amicii Franţei-General Berthelot" din Ploieşti, în mai 1936, profesorul J. Bereith a conferenţiat în amfiteatrul liceului, la ora 20,30 despre „De la *Nopţile* la *Amintirile* lui Alfred de Musset".

Seria conferinţelor pe anul 1936, este încheiată de expunerea istoricului gl. Radu Rosetti care evocă amintirile de război. La această conferinţă desfăşurată sub egida „Acţiunile prahovene" la care a participat preşedintele organizaţiei prof. Toma Negulescu, Mircea Ionescu Quintus face „lecturi din opera lui Radu Rosetti". La finalul conferinţei gl. Radu Rosetti „dă în păstrare *Acţiunii prahovene* tricolorul pe care regretatul V.A. Urechia, primul preşedinte al Ligii Culturale îl arbora la sărbătorile naţionale".

Din iniţiativa Institutului de Cultură Italiană din România, în ziua de 15 mai 1938 s-a ţinut, în acelaşi amfiteatru, conferinţa avocatului O. Bogardo în limba română şi cu proiecţiuni despre războaiele Italiei de astăzi, „Roma Imperială". La 3 aprilie 1938, profesorul Radu Cosmin a prezentat în faţa elevilor şi profesorilor liceului conferinţa despre „Secolul de aur al Împăratului Octavianus Augustus".

De menţionat că expunerea lui Radu Cosmin din 3 aprilie 1938 a avut loc cu ocazia aniversării a 2000 de ani de la naşterea împăratului Octavianus Augustus sub egida Societăţii studenţilor în filologie de la Universitatea Bucureşti. La începutul lunii mai 1938 „s-a comemorat Octavian Goga ca poet al redeşteptării naţionale şi luptător al reîntregirii neamului". La 28 iunie 1939, a avut loc un festival artistic organizat de Liga Culturală locală dedicat comemorării a 50 de ani de la moartea poetului Mihai Eminescu, iar biografia poetului a fost prezentată de avocatul Stamate Juravele. La 26 iunie 1938 a avut loc în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel" din Ploieşti Adunarea Generală a inginerilor şi tehnicienilor din industria minieră. Adunarea a fost prezidată de Ioan P. Gigurtu, fost ministru. Printre participanţi amintim pe D. Rusu Abrudeanu, secretarul general al Asociaţiei ing. Meţianu, ing. Gh. Ballif, M. Postolache, M. Constantinescu, ing. I. Bujoi, fost ministru, ing. Pleniceanu, Al. Drăgulănescu din Câmpina, ing. Aitel, Florentin Demetrescu, Alex. Krupenski etc.

Printre problemele discutate au fost Regulamentul Legii Minelor şi modificarea chiar a legii minelor din 1929. Participanţii au solicitat ca un reprezentant al Asociaţiei să facă parte din Comisia de redactare a legislaţiei miniere. S-a stabilit ca un membru al Asociaţiei să fie delegat să facă parte din Consiliul superior de mine şi din Comisia de examinare ce acordă brevetele de şef de exploatare. S-a analizat şi activitatea Casei de economie, credit şi ajutor, precum şi gestiunea Asociaţiei. Totodată la Ploieşti s-a aniversat şi împlinirea a 20 de ani de la înfiinţarea Asociaţiei la Iaşi. Trecându-se la alegerea noului Comitet al Asociaţiei au fost aleşi I.P. Gigurtu, I. Bujoi, V. Demetrescu, Dorin Nicolaescu, Alex. Pleniceanu, Al. Drăgulănescu, I. Rusu-Abrudeanu, Gh. Ballif etc.

Asociaţia armeană „Raffi", filiala Ploieşti a susţinut pe 7 februarie 1939 un concert artistic cu muzică armeană. Garnizoana Ploieşti comunica Chesturii Poliţiei Ploieşti că prin autorizaţia nr. 14/1940 a aprobat ţinerea „unei şezători cultural-artistice" a acestei asociaţii. Societatea Armeană „Raffi" avea 50 de membri şi era condusă de Karibian, având sediul pe strada Cuza Vodă, numărul 5. Comunitatea armeană din Ploieşti avea şi o organizaţie de binefacere.

În ziua de 30 octombrie 1938 Şcoala de Misionare din Vălenii de Munte, a organizat o serbare în amfiteatrul liceului, iar Prefectura Judeţului Prahova la solicitarea lui Nicolae Iorga a alocat suma de 2000 lei pentru buna desfăşurare a serbării.

În vederea comemorării celor 50 de ani de la moartea Mihai Eminescu încă din anul 1938 direcţiunea liceului a lansat liste de subscripţie „pentru ridicarea unui bust de bronz la Ploieşti marelui poet naţional. Se dorea să împodobim oraşul nostru cu un autentic monument de artă". Nu se cunosc cauzele pentru care nu s-a materializat acest proiect de for public.

La 28 iunie 1939 Liga Culturală a organizat la Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel" din Ploieşti un festival artistic dedicat comemorării lui Mihai Eminescu cu ocazia celor 50 de ani de la moartea sa. Actorii amatori ai Ligii Culturale au jucat o piesă de teatru, iar profesorul Dumitru Munteanu-Râmnic spunea că „toate popoarele îşi trimit în Panteonul universal pe acei poeţi care-i reprezintă mai bine: germanii pe Goethe, ruşii pe Puskin, italienii pe Dante, polonezii pe Minckiewicz. Românii îi deleagă această cinste lui Mihai Eminescu, spre a-i reprezenta în faţa lumii întregi". În continuare conferenţiarul arăta că: „nici marii poeţi, nici marii savanţi, nici marii comandanţi de oşti nu apar ca din întâmplare la cotiturile istoriei, ci totul se face după legi ale dezvoltării civilizaţiilor. Un poet ca Eminescu nu putea să răsară pe vremea lui Alexandru cel Bun, căci versul limbii româneşti era pe atunci sărăcăcios, cu un vocabular modest, folosit pentru nevoile zilnice ale comunicării interumane. Eminescu trebuie cunoscut ca un mare caracter ca om, ceea ce îi dă o nobleţe aparte, iar apoi ca un mare patriot, ataşat profund neamului său şi cu deosebire oamenilor simpli".

Ziarul *Prahova noastră*, din 23 aprilie 1939, ne informa că în ziua de 16 aprilie 1939 a avut loc în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel" din Ploieşti solemnitatea depunerii jurământului de credinţă Regelui Carol al II-lea de către Comandanţii şi Comandantele de Străjeri şi a profesoarei Lucreţia Negara, comandanta Legiunii de Străjere. „Straja Ţării" a remis în ziua de 10 octombrie 1939 în cadrul unei festivităţi desfăşurate în amfiteatrul liceului ploieştean diplome de merit „pentru vrednicia

de care au dat dovadă la expoziţia străjerească din 1938 şi ca un îndemn pentru munca din viitor" cohortei străjereşti de la liceu.

La 10 martie 1940 s-a desfăşurat în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel" adunarea generală a Comitetului Şcolar al Liceului. Ziarul *România viitoare* din aprilie 1940 menţiona că Institutul de Cultură Italiană (acesta se afla situat în strada N. Filipescu nr. 40 la „Casa d'Italia") a aniversat în amfiteatrul liceului 2797 de ani de la întemeierea Romei. Se arăta că:

„Aniversarea Romei nu ne este şi nu ne va fi străină, chiar dacă, prin absurd, poziţiile noastre nu ar coincide ca azi pe acelaşi plan politic. Nu ne poate fi străină fiindcă şi noi suntem din Coapsa Romei, fii ai Lupoaicei – a cărei imagine stă aievea în bronz şi pe dealul Patriarhiei la Bucureşti şi în piaţa lui Corvin la Cluj, fiindcă Roma ne păstrează de veacuri şi peste veacuri, în marmura Columnei lui Traian, actul nostru de naştere, fiindcă la Roma au mers *latiniştii* noştri acum un veac şi jumătate ca să soarbă apa vie a Conştiinţei de rasă, fiindcă Mazzini şi Cavour străjuiesc gânduri de înfrăţire în aceste zări de redeşteptare naţională a celor două popoare, fiindcă peste orice s-ar putea spune, şi noi suntem *latini sangue gentil*".

În amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel" a avut loc în ziua de 30 aprilie 1940 sărbătorirea apariţiei volumului zece al monumentalei lucrări a lui Nicolae Iorga, „Istoria românilor", în acelaşi timp cu întreaga ediţie în limba franceză, apărută sub înaltul patronaj al Regelui Carol al II-lea. Ploieştiul era al patrulea oraş după Timişoara, Buzău şi Lipova, care, sub egida Ligii Culturale locale, participă „la această cinstire a uriaşei opere de sinteză istorică, care integrează trecutul nostru în istoria universală şi e atât de hotărâtoare în dezvoltarea istoriografiei naţionale şi a culturii noastre". Cel care are onoarea să facă prezentarea acestui volum este prof. N.A. Constantinescu (1885-1971), colaborator al lui Iorga la catedra de istorie universală de la Facultatea de Litere din cadrul Universităţii Bucureşti şi „fost eminent elev al Liceului *Sfinţii Petru şi Pavel*", promoţia 1927. Acesta s-a născut în comuna Bordeni, jud. Prahova, a fost membru al Şcolii Române din Paris (1922-1923) şi secretar şi director de studii al Institutului Sud-Est European din Bucureşti. Era o cinstire mai mult decât cuvenită şi o nobilă împlinire a datoriei intelectualităţii ploieştene

ca şi a întregii generaţii, care a primit acest dar nepreţuit, după cum menţiona publicaţia „Gazeta cărţilor" în numărul 15-30 aprilie 1940. Pentru colaboratorul lui Nicolae Iorga, profesorul Dumitru Munteanu-Râmnic, savantul este o mare conştiinţă a vremii „ca un uriaş dincolo de perspectiva celorlalţi mai sus, într-un unghi de mai vastă cuprindere şi de certă incidenţă cu istoria şi cultura universală". Pentru obiectivitate şi bogăţia informaţiilor ne permitem să redăm în întregime articolul referitor la această problemă:

1940 aprilie Ploieşti

Sărbătorirea apariţiei ***Istoriei Românilor***
a d-lui prof. Nicolae Iorga
de la Liga Culturală Secţia Ploieşti, M.R.

De curând, în amfiteatrul Liceului ***Sfinţii Petru şi Pavel*** *s-a sărbătorit, în continuare (după Timişoara, Buzău, Lipova, ş.a.), apariţia (odată cu ultimul volum, al 10-lea) a monumentalei lucrări a d-lui Iorga –* ***Istoria Românilor****, în acelaşi timp cu întreaga ediţie în limba franceză, ediţie apărută sub înaltul patronaj al M. S. Regelui Carol al II-lea.*

Este o cinstire mai mare decât cuvenită şi o nobilă îndeplinire a datoriei intelectualităţii noastre, ca şi a întregii generaţii, care a primit acest dar nepreţuit. Hotărârea este ca, după ce se vor onora anul acesta încă multe alte centre, sărbătorirea să se încheie la Bucureşti, anul viitor, la aniversarea a 70 de ani a emeritului istoric şi mare fiu al neamului – care, spre bucuria tuturor, este în plină creaţie şi impunătoare autoritate spirituală şi morală.

La Ploieşti, auditoriul, în frunte cu membrii comitetului secţiei, a avut fericitul prilej şi onoratoarea mulţumire de a participa la această cinstire a uriaşei opere de sinteză istorică, care integrează trecutul nostru în istoria universală şi e atât de hotărâtoare în dezvoltarea istoriografiei naţionale şi a culturii noastre.

Dl. D. Munteanu-Râmnic, membru în Comitetul Central al ***Ligii Culturale****, a prezentat pe conferenţiar, d. N.A.*

Constantinescu, profesor universitar, colaborator al d-lui Nicolae Iorga la catedra de istorie universală de la Facultatea de Litere din Bucureşti, autor a numeroase lucrări ştiinţifice şi didactice şi fost eminent elev al liceului nostru din Ploieşti – şi a schiţat apoi, omagiind marea însemnătate a apariţiei ***Istoriei Românilor****, impunător corp de anale istorice naţionale, rezultat din hotărârea, autoritatea ştiinţifică şi munca istovitoare a d-lui Nicolae Iorga.*

Dl. prof. univ. N.A Constantinescu a prezentat întâi, în întregime, marea lucrare istorică, ca o impozantă şi nouă sinteză istorico-ştiinţifică şi ***momentul vieţii noastre naţionale*** *şi făcând interesante şi abile* ***excursii*** *în cuprinsul lucrării s-a oprit, îndeosebi cum anunţase conferinţa la Veacul Cavalerilor, veacul al XV-lea, veacul cruciaţilor luptători pentru moşie şi creştinătate la epoca luptelor şi a domniilor glorioase ale lui Mircea cel Mare, Ioan Corvin, Vlad Ţepeş şi Ştefan cel Mare. Într-o expunere senină, caldă şi lapidară, atât de potrivită cu opera şi solemna ei sărbătoare conferenţiarul a înfăţişat apoi documentata expunere istorică care e o veridică şi totală refacere a fazelor dezvoltării poporului nostru întreg, noile idei dominante rezultate din cercetarea genială a faptelor şi aşezămintelor, orientările şi drumurile noi din „Cartea neamului", metoda riguroasă şi pilduitoare, critica şi interpretarea ingenioasă a izvoarelor şi nu mai puţin fermecătoarele însuşiri ale expunerii. Domnia sa a pus în lumină cu ample lămuriri titlurile atât de caracteristice ale fiecăreia din cele zece volume:* ***Strămoşii****,* ***Sigiliul Romei****,* ***Oamenii pământului****,* ***Ctitorii****,* ***Cavalerii****,* ***Vitejii****,* ***Monarhii****,* ***Reformatorii****,* ***Revoluţionarii****,* ***Unificatorii*** *şi* ***Întregitorii*** *(11 titluri, un volum având două părţi) şi a făgăduit editarea în curând a unor îndrumătoare şi lămuritoare expuneri de oarecare întindere şi pe înţelesul tuturor pentru cunoaşterea sigură şi limpede de oricine a marii lucrări.*

Conferinţa a fost răsplătită de entuziasmul şi înţelegătorul auditor cu vii şi îndelungate aplauze, după care distinsul conferenţiar în cerc restrâns a dat noi lămuriri şi bogate informaţii cu privire la elaborarea sărbătoritei lucrări precum şi despre celelalte opere recente ale domnului Nicolae Iorga.

Permanentul apel la opera lui Iorga nu reprezintă doar binemeritatul omagiu al posterităţii, ci în primul rând,

recunoașterea unanimă a unui spirit excepțional de bogat în idei, de o vitalitate și o profunzime de care nu se poate face abstracție. Iorga rămâne nu doar un deschizător și un novator în multe domenii, ci etalonul față de care ne raportăm cu toții.

La 13 aprilie 1939 vine rândul profesorului Leon Thevenin de la Societatea „Amicii Franţei" să prezinte conferinţa despre Jean Racine. Această conferinţă ţinea să omagieze personalitatea dramaturgului francez Jean Racine (1639-1699) reprezentant al clasicismului, cu ocazia aniversării în anul 1939 a 300 de ani de la naştere.

Deplasarea la Ploieşti a profesorului Leon Thevenin s-a efectuat la solicitarea profesorului Radu Cosmin, care ţinea ca acest eveniment să nu treacă neobservat.

În expunerea sa, conferenţiarul francez, arată că piesa care l-a făcut celebru pe Racine este tragedia de inspiraţie mitologică „Andromeda", cu un subiect preluat din poetul tragic grec Euripide (480-406 î.e.n.) supranumit „filosof al scenei" şi care alături de Eschil şi Sofocle au fost creatorii tragediei clasice.

Subiectele pieselor sale erau pentru Racine de o actualitate arzătoare în Franţa secolului al XVII-lea. Familia Medicis adusese cu ea din Italia tehnica otrăvirii ridicând-o la rang de artă. Când tragediile lui Racine se jucau la Curte, actorii purtau costul contemporanilor lor. O parte din spectatori luau loc pe scenă amestecându-se cu actorii. Racine căuta omul etern şi ceea ce avea comun grecul discurs de Euripide cu francezul din falnicul secol pe care Racine la rândul lui îl prezenta.

Datorită relațiilor sale apropiate cu profesorul I.A. Bassarabescu şi mai ales cu profesorul Dumitru Munteanu-Râmnic, directorul general al fabricii Feroemail, ing. Starke Stanislaw, care era şi preşedintele micii comunităţi poloneze din Ploieşti, grupaţi în „Cercul Polon" transformat ulterior în „Casa Polonă" a prezentat în ziua de 20 martie 1939, cu ocazia zilei numelui mareşalului Jozef Pilsudski o conferinţă în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel" despre personalitatea lui Jozef Pilsudski (1926-1935), om de stat şi fost preşedinte al Poloniei între anii 1918-1922 şi ulterior dictator (1926-1935), erou al războiului împotriva Rusiei Sovietice în anul 1926 etc. Conferinţa

s-a ţinut în prezenţa Consulului Poloniei la Ploieşti, a membrilor comunităţii polone din Ploieşti şi Câmpina, a autorităţilor civile şi militare precum şi a profesorilor şi elevilor. Amintim un amănunt care nu este lipsit de importanţă şi anume în timpul surghiunului în Siberia, Josef Pilsudski a fost coleg de suferinţă cu Constantin Stere. Conferenţiarul a arătat că mareşalul a fost de trei ori în România în anii 1922, 1928 şi 1931. A fost un apropiat al Familie Regale din România. Cu ocazia vizitei în Polonia în iunie 1937, Regele Carol al II-lea s-a deplasat special la Cracovia pentru a depune o coroană pe sarcofagul Mareşalului Josef Pilsudski, care îşi doarme somnul de veci alături de marii regi ai Poloniei. Pentru Starke Stanislaw „polonezii şi românii sunt două popoare care merg mână în mână atât pe tărâm politic cât şi cultural". Mareşalul Pilsudski era şi comandant de onoare al Regimentului 16 Infanterie din Suceava care-i purta numele. Pentru ziarul *Tribuna*, din 24 decembrie 1938, Starke Stanislaw făcea parte din galeria marilor industriaşi, fiind întemeietorul şi animatorul fabricii Feroemail.

În continuare vom vorbi despre Starke Stanislaw care era căsătorit cu Irene şi era catolic. A fost preşedintele Comitetului de construcţie a Bisericii Catolice din Ploieşti. A fost decorat cu medalia „Bene Mereti" iar soţia sa cu medalia „Pro Eclesia et Pontifice". Biserica a fost sfinţită în ziua de 26 aprilie 1939 de către Arhiepiscopul Alexandru Cisar. Starke Stanislaw a făcut parte „din galeria marilor industriaşi din Ploieşti în calitate de întemeietor şi animator al fabricii Feroemail", prima turnătorie de fontă emailată din România. A fost decorat cu medalia „Meritul Industrial şi Comercial" ca urmare a participării fabricii la expoziţia organizată la Ploieşti în anul 1933. A fost un mare fan al sportului cu balonul rotund. În 1939 echipa fabricii Feroemail a cucerit campionatul Districtului Ploieşti. Această echipă avea un teren de fotbal propriu la Ploieşti, lângă fabrică. Încă din timpul vieţii a fost declarat cetăţean de onoare al Ploieştiului, în vremea primarului Mircea Bottez. Nu este lipsit de interes să arătăm că din Consiliul de administraţie al fabricii făcea parte şi avocatul G. Nicodinescu.

Starke Stanislaw, directorul fabricii Feroemail, a donat pentru spitalul militar de la Ploieşti, care a fost aranjat în fostul

local al şcolii evreieşti din str. Vlad Ţepeş, „materiale ce nu se găseau pe piaţă în anul 1943, la dimensiunile necesare pentru cazanul caloriferelor".

Directorul fabricii Feroemail a participat în ziua de 16 octombrie 1939, la sărbătoarea zilei de naştere a Regelui Carol al II-lea, care s-a desfăşurat, într-un cadru solemn şi cu un fast deosebit, la Biserica Catolică din Ploieşti.

În ziua de 1 noiembrie 1939, o delegaţie a Crucii Roşii din S.U.A. şi din Elveţia, însoţită de generalul Bălăcescu, din partea Crucii Roşii din România, a vizitat Casa Polonă din Ploieşti, unde se afla un mare număr de refugiaţi polonezi. Delegaţii din S.U.A şi Elveţia şi-au exprimat recunoştinţa pentru sprijinul pe care l-au dat autorităţile din Ploieşti refugiaţilor polonezi.

La plecare, delegaţia a felicitat pe prefectul judeţului Prahova, generalul Aurel Iliescu, şi pe senatorul I.G. Obrocea, preşedintele Societăţii Naţionale „Crucea Roşie", filiala Ploieşti. La rândul său, I.G. Obrocea a adresat o scrisoare de mulţumire lui Stanislaw Starke pentru sprijinul acordat Crucii Roşii. Acesta a donat suma de 60.000 lei, din partea fabricii, precum şi 50.000 lei, contribuţia lui personală.

În 1947, Stanislaw Starke, la chemarea Apărării Patriotice, a donat pentru orfanii de război din Ploieşti suma de 500.000 lei.

Energie constructivă, ing. Starke Stanislaw este un viu exemplu de pricepere, muncă neostenită, pătrundere ageră şi atâtea şi atâtea atribute. La aceste calităţi preţioase se mai adaugă sufletul său mare şi generos, care nu precupeţeşte niciodată sprijinul ce îl acordă oricui. Când se va scrie despre această industrie foarte importantă, numele inginerului Starke Stanislaw va figura cu litere de aur, fiind unul din întemeietorii ei cel mai reprezentativ.

Iată ce relatează Siguranţa prin Nota informativă nr. 96 din 27 martie 1939 despre Conferinţa ţinută de avocatul Nicolae Stroescu, cunoscut socialist cu subiectul „Frontul Renaşterii Naţionale":

La această conferinţă au luat parte circa 50-60 de persoane, între care au fost dl. profesor Munteanu Râmnic, profesorul Şerbănescu, directorul liceului, profesorul Ioan Bassarabescu, Alexandru Spirescu modelier, cunoscut socialist,

pictorul Creta, Alexandru Vodă, pictor comunist, Mănescu Constantin comunist, ş.a.

Dl. avocat Stroescu începe conferinţa făcând o analiză între conjunctura politică şi cea trecută, arătând că în trecut ideile politice fiind împărţite prin concepţii diferite au adus ţara ca prin acţiunea politică în care s-a desfăşurat să neglijeze cu totul factorii productivi din România, care sunt: agricultura, industria, munca manuală şi intelectuală, cu un cuvânt viaţa noastră politică a fost absolvită de pasiunea politică.

Ivirea Frontului Renaşterei Naţionale în fruntea căreia se află toată floarea intelectuală a ţării, dezinteresată de pasiunea politică, care şi-a luat mandat sufletesc pentru ridicarea fizică şi materială a ţăranului şi muncitorului şi prin programul ce se va desfăşura va pregăti caractere desăvârşite, agricultori conştienţi şi încadraţi în Uniunea naţională va da roade superioare.

Domnul Stroescu face încheerea spunând că rolul fiecărui bun român este a sprijini noua organizaţiune politică, care a fost creată sub directa observaţie a M.S. Regelui.

După aceste cuvinte corul liceului a intonat Imnul Regal Român, toată asistenţa ridicându-se în picioare.

Căminul Cultural „Muncă şi Gândire" din Ploieşti primeşte aprobarea conducerii liceului de a organiza în ziua de 29 octombrie 1939 o şezătoare culturală închinată românismului cu care ocazie a conferenţiat Dan Mărdărescu despre relaţia „Virtute-Sacrificiu-Jertfă" iar Olimpia Dumitrescu despre „Fazele de închegare a poporului român". După aceste expuneri au fost recitate diferite poezii patriotice şi s-a jucat piesa de teatru „La Turnu-Măgurele".

În ziua de 30 noiembrie 1939 în amfiteatrul liceului ploieştean a fost comemorată Revoluţia naţională a lui Horea, cu ocazia împlinirii a 155 de ani de la eveniment. În faţa unei audienţe formate din oficialităţi locale, profesori şi elevi, Dumitru Munteanu-Râmnic a prezentat „destinul şi misiunea istorică a iobagului Horea şi al celor doi tovarăşi ai săi cu caracter de granit, Cloşca şi Crişan". Conferenţiarul scoate în evidenţă că mişcarea naţională din Ardeal „s-a desfăşurat cu cinci ani înainte de revoluţia franceză şi că acţiunile iobagului mason Horea depăşeau

în conținut lozincile gânditorilor francezi și întreaga filozofie idealistă a acestora. Corpul politic cel mai luminat n-ar fi putut găsi o formulă mai potrivită pentru începutul unei acțiuni ce trebuie să zdruncine sistemul feudal, atât în compunerea lui economică, cât și în cea națională". În încheiere prof. D. Munteanu-Râmnic arată că „Horea n-a deschis drum numai veacului său, ci tuturor epocilor care au urmat în istoria Ardealului. În Revoluția de la 1848 Simion Bărnuțiu reactualizează aceleași aspirații iar în 1918, la Alba Iulia spiritul lui Horea a arborat definitiv steagul Unirii, biruind un veac luminos, arzătoarea lui dorință de a vedea țărănimea stăpână pe pământurile milenare".

De menționat că această răscoală a românilor mai era numită în epocă și „Horaiada". Acum, peste secole, lui Horea, Cloșca și Crișan, sfinților martiri Brâncoveni, lui Avram Iancu, bine-credinciosului domn unificator Mihai Viteazul, drepților și cuvioșilor domni români Sfinții Neagoe Basarab, Ștefan cel Mare, Vlad Țepeș Voevod, Mircea cel Bătrân, Vasile Lupu, Alexandru Lăpușneanu, dar și lui Eminescu, Nae Ionescu, Octavian Goga și altor români le suntem datori pentru tot ce am moștenit ca popor, adică o țară și un neam de care aparținem, o limbă și o credință dreaptă.

În cadrul ciclului de conferințe organizat de Căminul cultural orășenesc central Ploiești și echipa regală permanentă „Voevodul Mihai", în ziua de 14 aprilie 1940 a conferențiat în amfiteatrul liceului ploieștean prof. univ. Dimitrie Gusti despre „Concepția Majestății Sale Regele asupra muncii tineretului la sate".

Dimitrie Gusti este inițiatorul Serviciului Social al Școlii Sociologice și al Muzeului Satului. Acest muzeu numit și „sat al satelor" a fost inaugurat la 9 mai 1936 când se aniversau 70 de ani de la întemeierea dinastiei de Hohenzollern în România. A fost mason în cadrul unei loji de la Iași. În anul 1945 a fost ales președinte al Societății „Amicii Statelor Unite" iar în 1946 a participat ca ziarist la prima sesiune a Adunării generale a ONU.

După 1947 a fost marginalizat de regimul comunist și pentru a-și câștiga existența a fost nevoit să se angajeze la o cooperativă meșteșugărească din comuna Cățelu unde confecționa

jucării de cauciuc pentru copii. Dimitrie Gusti era un apropiat al lui Carol al II-lea și era căsătorit cu Elena Melitineanu, nepoata Elenei Lupescu. De menționat că Dimitrie Gusti a participat în anul 1932 la inaugurarea Palatului Asociației Corpului Didactic Primar din Ploiești și a venit în câteva rânduri în anii 1937-1938 la deschiderea Cursurilor Școlii Superioare Țărănești din Poiana Câmpina, însoțit fiind de ministrul Danemarcei la București. De asemenea, Dimitrie Gusti a participat în ziua de 27 august 1940 la punerea pietrei fundamentale a localului Căminului cultural și Primăriei din comuna Poșești, donând în acest scop suma de 50.000 lei.

Elevii liceului împreună cu profesorii lor au răspuns cu însuflețire apelului pentru reparația Bisericii „Sfânta Vineri" din Ploiești, cea mai mare și mai impozantă biserică din Ploiești aflată în avansată stare de degradare. În timpul ocupației germane din 1916 ea a fost decretată catedrală. Aici participau la slujbele religioase Ludendorff, Mackensen și Falkerhayn. Biserica a fost pictată „de mâinile proprii ale lui Tătărescu unicul mare pictor bisericesc pe care l-a avut țara", după cum informa ziarul *Virtutea* din 15 decembrie 1940.

În ziua de 2 mai 1940 a avut loc în amfiteatrul liceului ploieștean Adunarea generală extraordinară a echipei regale permanente „Voievodul Mihai" la care au participat pretorii plășilor județului Prahova, precum și prefectul județului general Aurel Iliescu. Cu această ocazie a fost ales noul Comitet al secției feminine compus din Cecilia Spirescu – președinte, Georgeta Radovici, Emilia Manolescu – secretară, Valerica Dumitrescu – bibliotecară, ing. Alice Toma – casieră, Moga Niculescu și membre în comitet: Margareta Cavadia, Georgeta Bulfinski, Alice Ivănceanu, Maria Caracala și Ana Caldemiris.

În amfiteatrul liceului ploieștean pe 16 februarie 1942 a avut loc o reușită manifestare organizată de Societatea Crucea Roșie Secția Ploiești, pentru popularizarea nobilei idei care stă la baza acțiunii desfășurate de această instituție. Col. C.I. Georgescu, comandantul unei unități militare din Ploiești a rostit conferința „Rolul femeii în război". Au participat la această acțiune avocatul Coco Dimitrescu, președintele secției Ploiești a Crucii Roșii, avocat Dem. I. Nicolaescu, col. Palada, inginer Traian Grigorescu,

maior doctor Mircea Bottez, dr. Caluschi şi prof. Virgil Şerbănescu, directorul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel”. Conferenţiarul a amintit numele a trei romînce care au dat dovezi de eroism în trecut, şi anume: Maria Butoianu, Ecaterina Teodoroiu (eroina de la Jiu) şi din războiul actual, Teodora Safcov, din Orhei, care era elevă la Şcoala normală din Chişinău. Deşi era rănită a dat trupelor române informaţii preţioase cu ajutorul cărora ruşii au fost respinşi. A vorbit şi de contribuţia surorilor de caritate, omagiind devotamentul acestora, amintind de Regina Elisabeta, supranumită „mama răniţilor”, Regina Maria şi Regina mamă Elena. De menţionat că în amfiteatrul liceului s-au pus bazele constituirii Căminului Cultural „Voevodul Mihai” din Ploieşti în ziua de 12 aprilie 1942, afiliat Fundaţiei Culturale Regale „Regele Mihai I”. Acest cămin cultural care avea calitatea de a fi şi universitar „este unic în ţară în felul lui şi şi-a alcătuit un program de lucru specific oraşului şi judeţului Prahova. Şedinţa solemnă de constituire a căminului s-a desfăşurat în prezenţa tuturor personalităţilor oraşului nostru, cât şi a autorităţilor militare şi civile”. Căminul Cultural „Sfântul Ştefan” din Ploieşti a organizat pe 19 octombrie 1941 un festival artistic în amfiteatrul liceului, compus dintr-un concert coral executat de corul căminului, dirijat de Nelu Danielescu, după care s-a prezentat „opera de un viguros românism *Zorile*”, dramă istorică în două acte de Şt.O. Iosif, realizată cu concursul lui Gigi Ionescu de la Academia Regală de Artă Dramatică din Bucureşti. La 14 decembrie 1941 a avut loc „o frumoasă manifestaţie culturală patriotică organizată de către echipa de propagandă naţională a Centrului premilitar Est de sub conducerea d-lui cpt. Constantin Ghimpu, pentru mărirea fondurilor Ajutorului de iarnă. După amiază, echipa de propagandă a dat un festival pentru elevii şi elevele şcoalelor primare şi secundare din Ploieşti”. Programul a început prin intonarea „Imnului Regal” cântat de corul şi orchestra echipei premilitare conduse de Filip Vasilescu şi H. Parnichi. După care s-a jucat piesa „Spre biruinţă” scrisă şi adaptată de premilitarul S. Dumitrescu după „Visuri împlinite” de Petre Dulfu.

După terminarea festivalului, cpt. Constantin I. Ghimpu, comandantul Centrului premilitar Est luând cuvântul „a arătat rolul pe care îl joacă această merituoasă echipă de propagandă.

Suma încasată cu această ocazie a fost vărsată Primăriei Municipiului la biroul asistenței sociale pentru ajutorul de iarnă pentru anul 1941".

Ziua de 10 Mai avea o importanță deosebită în calendarul aniversărilor naționale desfășurate în cadrul liceului. Această zi a regalității simboliza în istoria națională „renașterea și gloria neamului", fiind an de an – până la interzicerea ei de către regimul comunist – „prilejul unui examen de conștiință națională". Un rol aparte l-a avut în conștiința ploieștenilor ziua de 10 Mai 1942 care a fost prilejul „de a vedea eroismul românesc care dospea cu sânge nou din care urma să plămădească hotarele eterne și viitorul României" după cum afirma prof. C. Popescu-Gruia, președintele Asociației Profesorilor Secundari. Pentru acest profesor, Istoria „ne-a chemat alături de marea națiune germană să doborâm colosul de la Nord pângăritor și distrugător de altare; dușmanul hotarelor naționale și al spiritualității Europei creștine". Prof. C. Popescu-Gruia își manifesta credința că în anul 1942 „ne vom așeza în drepturile noastre fixate de originea noastră daco-romană și de importanța noastră ca factor economic și cultural la poarta Răsăritului. Profesorul exprima salutul slujitorilor școlii față de eforturile armatei române, care în frunte cu Regele și mareșalul Antonescu ne-au arătat că strămoșii Romani care divinizau pe întemeietorii Romei ca și pe cel ce-l numeau cu venerată recunoștință Reconditor Urbi".

Pentru români ziua de 10 Mai 1942 reprezintă „tainele și simbolurile așezării noastre geografice care a dezlănțuit oștile până la Odessa – amintindu-ne viziunea voevozilor Mircea și Ștefan precum și a Regelui Carol I, care ne-a arătat că drumul apelor e drumul afirmării unui neam, că pe aceste căi pe fluviu și pe mare ne vom găsi misiunea proprie și vom ieși din umilitoarea situație de sateliți ai intereselor străine. Așteptăm victoria care este singura noastră țintă pentru a ne păstra pământul și sufletul românesc într-o Europă nouă și în hotarele noastre eterne". Evenimentele ulterioare au infirmat această arzătoare speranță a românilor.

Pe data de 7 iunie 1942 în amfiteatrul liceului ploieștean se va desfășura o șezătoare culturală organizată de poetul ploieștean Leonida Secrețeanu. La reușita acesteia au contribuit și

scriitorii Ion Minulescu, George Victor Dumitrescu, Matei Alexandrescu, L. Cujen, Traian Lalescu, Simion Stolnicul, Coca Farago, Ion Frunzetti, Virgil Carianopol, în calitate de oaspeți, iar din Ploiești, scriitorii Florea Voican, C.N. Dragomirescu și alții, care au citit din operele lor.

Cuvântul de deschidere al acestei manifestări a fost rostit de profesorul C. Popescu-Gruia, președintele Căminului Cultural „Voevodul Mihai", sub patronajul căruia s-a desfășurat ședătoarea.

Cu ocazia închiderii cursurilor de limba italiană organizate de Institutul de Cultură Italian din Ploiești, pe 6 iunie 1942, în amfiteatrul liceului, profesorul Zaharescu a conferențiat despre Galileo Galilei, după care elevii cursanți „au recitat poezii și alte bucăți din literatura italiană". La final elevii liceului au prezentat „comedia *Millo directorul* de Vasile Alecsandri".

În ziua de 29 iunie 1942 președintele Căminului Cultural orășenesc central, prof. Constantin Popescu-Gruia a convocat pe toți conducătorii căminelor culturale din Ploiești afiliate Fundației Culturale Regale „Regele Mihai" (președinți, directori, secretari și bibliotecari) în amfiteatrul liceului spre „a lua cunoștință de programul de lucru ce urmează să-l execute conform ordinului d-lui prof. univ. Octavian Neamțu, directorul general al Fundației". În adresă se menționa că „nu se admite nici o absență deoarece ședința se va desfășura în prezența d-lui prefect al județului Prahova, col. Bartolomeu și a d-lui primar al municipiului Ploiești, av. George N. Ionescu", după cum menționează ziarul *Curentul* din 28 iunie 1942.

Tot în anul 1942, în același amfiteatru, organizația fascistă a comunității italiene a comemorat aniversarea a 20 de ani de la Marșul asupra Romei, în prezența reprezentanților autorităților locale, civile și militare și consulare ale țărilor amice și aliate și un numeros public. Cavaler Eugeniu Vitale, secretarul fasciilor din Ploiești, după salutul adus în numele Partidului fascist, a făcut o scurtă relatare a activității organizației, după care a adus omagiul său Regelui Mihai I, conducătorul statului român, Führerului și ducelui Mussolini. S-a păstrat un minut de reculegere în memoria eroilor căzuți în Transnistria și Bug pentru întregirea și gloria patriei. Prof. Madia, printr-o simplă alocuțiune, face istoricul

Marşului asupra Romei, subliniind principiile care au stat la baza mişcării create de ducele Mussolini. Oratorul arată că lupta care se desfăşoară în momentul actual pentru exterminarea comunismului agonizant îşi găseşte originea în semnalul de alarmă dat de duce în anul 1922.

În amfiteatrul liceului, în luna ianuarie 1943 a avut loc festivalul artistic organizat de Căminul Cultural „Nicolae Iorga" de pe lângă Şcoala primară nr. 7 din Ploieşti. La 19 decembrie 1943, Comitetul de doamne din cadrul Asociaţiei Refugiaţilor şi Expulzaţilor din Ardealul de Nord, filiala Prahova, de sub conducerea inginerului Zaharia Ortansa, a organizat în amfiteatrul liceului ploieştean o serbare a datinilor de Crăciun cu scopul de a ajuta familiile sărace ale refugiaţilor. Cu această ocazie a recitat elevul Zaharia Vasile poezia „Bătrânule Ardeal" de Alexandru R. Ionescu pe care o redăm în întregime:

Bătrânule Ardeal, mă fură către tine
Un dor ce strânge-n el pe toate:
Pe-al fraţilor, pe-al mamei, pe-al iubitei
Şi tot zoreşte – călător prin sloate.
Aceleaşi păsări cântă în frunzişul tău,
Şi aceleaşi flori râd veşnic pe câmpie,
Ca şi aici de când vru Dumnezeu,
Acelaşi vânt te răcoreşte când adie.
Aceleaşi munci îţi pune sapa-n mână
Aceleaşi cântece vuesc pe văi.
Şi la sfârşit frumos de săptămână,
L-aceiaşi liturghie îngenunche flăcăi.
Aceiaşi voevozi ne-au învăţat pe toţi
Cât e de sfântă moartea pentru glie
Una e iad iar alta e făclie.
Bătrânule Ardeal, de glorii greu,
Duhul lui Horia plutеşte peste tine,
Cădelniţat de sus de Dumnezeu
Durerea ta nedreaptă s-o aline.
Iar în morminte învăţaţii în sobor,
Se sfătuesc cu Roma cea bătrână:
În tine fost-a leagănul strămoşilor

Uită greşeala, dă frăţeasca mână,
Înţelepciunea lui Şaguna, blândă,
Şi epopeica sabie a lui Mihai,
Nu vor putea înmormânta-n osândă
Poporul a cărui ţară e un rai.
Bătrânule Ardeal, părintele meu frate,
Credinţa sgudue şi mută munţii.
Tu nu-ţi lăsa nădejdile drepte furate
Durerea ta de azi e-aoreola frunţii.

La 24 ianuarie 1943 s-a sărbătorit, în amfiteatrul liceului, de către elevi, Unirea Principatelor, iar prof. Dumitru Munteanu-Râmnic a evocat „suferinţele românilor din teritoriile ocupate" de horthyşti.

În ziua de 10 ianuarie 1944, Asociaţia Profesorilor Secundari, filiala Ploieşti, a ţinut prima adunare generală din anul acesta şcolar în amfiteatrul liceului, la care au participat membri asociaţiei. Deschizând şedinţa, d-l profesor C.M. Râpeanu, preşedintele secţiunii a făcut elogiul „ostaşilor morţi pe front întru desrobirea şi apărarea ţării", arătând contribuţia de jertfă a corpului didactic secundar din Ploieşti. Au căzut pe câmpul de luptă eroii profesori: Iancu Aurelian, Gh. Nicolescu, M. Tărâlă şi G. Popescu, iar I.T. Constantinescu este dat dispărut. După ce se păstrează un moment de reculegere, preşedintele secţiunii a rugat pe directorii de şcoli secundare să treacă pe tabloul de la colţul pios şi numele profesorilor secundari din Ploieşti, „cari şi-au dăruit viaţa pe câmpul de luptă". Intrând în ordinea de zi, după ce se dă citire numelor celor douăzeci de noi membri înscrişi în Asociaţie, preşedintele secţiunii elogiază pe noii membri care s-au distins pe câmpul de luptă: M. Tomoioagă, rănit grav şi decorat cu Crucea de fier; C. Iliovici, decorat cu Coroana României cu spade şi panglică de Virtute Militară şi N. Turcu, rănit, decorat şi el cu Coroana României.

S-au expus în continuare realizările înfăptuite de Comitetul Secţiunii, în scurtul timp cât a trecut de la alegerea sa şi anume o excursie la Slănic şi alta la Odessa, ridicarea unei cruci şi împrejmuirea mormântului prof. Gh. Varnali, înfiinţarea băncii corpului didactic secundar din jud. Prahova şi desfăşurarea

activității culturale prin șezători și conferințe publice. După care prof. Traian Manolescu a citit raportul de casă și situația băncii, iar prof. C.M. Râpeanu, a schițat programul de activitate pe viitor, construcția unui cămin de odihnă la Cheia, fiind preocuparea de căpetenie a Secțiunii. Adunarea generală a continuat cu o frumoasă și reușită șezătoare artistico-culturală, executanți fiind chiar membrii secțiunii. Prof. I.A. Bassarabescu, membru corespondent al Academiei Române, a citit „o nouă și frumoasă schiță literară a sa". Ion Butaș, la vioară, acompaniat de d-na Mareș au cântat muzică de Beethoven, Haydn și Ciprian Porumbescu, Iancu-Ghidu a citit din „Cugetările lui Pascal", în traducere proprie, făcând și o scurtă caracterizare a marelui filosof și fizician; Maria Nahlik a recitat, în traducere proprie, „Împărțirea pământului" de Fr. Schiller; Virgil Theodosiu a prezentat două poezii traduse din clasici latini; Lazăr Dimulescu a citit câteva poezii, creații personale, după care M. Tomoioagă a citit din însemnările sale de pe frontul Cubanului și câteva poezii personale.

La 19 ianuarie 1944, Asociația Profesorilor Secundari a susținut prima adunare generală din anul 1944 în amfiteatrul liceului, deschizând seria a trei conferințe publice cu intrare liberă: Radu Petre, director general în Ministerul Culturii Naționale, care a vorbit despre „Aspecte din psihologia statului și orașului românesc", prof. univ. Victor Papacostea, care a vorbit despre „Conținutul românesc al istoriei ungare" și prof. C.M. Râpeanu, despre „Rătăciri religioase în pătura cultă", după care prof. univ. Emil Diaconu a prezentat conferința despre „Comemorarea a cincizeci de ani de la procesul Memorandumului".

O conferință plină de erudiție, demnă de un emul al lui Nicolae Iorga va ține în ziua de 22 mai 1942 în amfiteatrul liceului ploieștean profesorul Dumitru Munteanu-Râmnic intitulată sugestiv „Pentru Analele Patriei". Este poate cea mai reprezentativă expunere a eruditului profesor ploieștean, din care reiese în primul rând dragostea față de neamul românesc. Conferința, după cum relevă organele de cenzură și poliție din perioada respectivă a fost audiată de sute de persoane. Era perioada când românii erau marcați de marile rapturi naționale și mai ales de entuziasmul declanșat de participarea la războiul

antibolşevic. Pentru însemnătatea ei o redăm integral aşa cum a fost consemnată de un gazetar zelos: *De la o vreme, datorită desigur şi marilor noastre fapte de arme şi jertfe, se vădeşte o îmbucurătoare preocupare şi pentru cunoaşterea şi studiul trecutului nostru. Fără a fi istorici, oameni de notorietate discută şi scriu* ***articole istorice****, presa cotidiană a deschis larg coloanele, iar marele public comentează şi cere asemenea* ***articole****, recunoscând că mult foloseşte – deşi unii istorici au găsit în ele şi unele* ***exagerări istorice****, iar nespecialiştii puţin* ***haos*** *în lucrările de specialitate.*

Acest fapt este de însemnat pe răbojul vremii, tocmai când se împlinesc 100 de ani de când Kogălniceanu încredinţându-ne că nu suntem mai prejos de celelalte neamuri aşeza istoria naţională în rândul al doilea, după Sfânta Scriptură, dar repetă că ***Analele Patriei****, adică bătrânele cronici fiind netipărite încă* ***zac în întuneric****. Şi tot pe-atunci, Bolintineanu, faţă de lipsurile vremii, în ce priveşte* ***actele*** *şi cronicile afirma cu mândrie eroică:* ***Ne-am scris istoria nu pe foi ce pier / Ci pe frunţi de popoare, cu paloşul de fier!***

Iar mai aproape de noi, Nicolae Iorga socotea că Istoria Naţională, mai presus de orice preocupări speciale sau discipline ştiinţifice trebuie să fie un bun obştesc, îndrumând toate sufletele româneşti ca o adevărată Evanghelie Naţională.

De aceea şi credem că este o datorie să folosim prilejul fericit de astăzi, arătat mai sus. Şi în primul rând găsim că este foarte nimerit să repetăm îndemnul şi propunerea pentru o ediţie populară (nu critică şi cu studii, cari au rostul lor în alte locuri!), cuprinzătoare a tuturor cronicelor noastre în limba română, bine tipărită şi cu preţ redus, de format portativ, texte întregi (nu extrase utile în alte împrejurări), o ediţie de mare răspândire, de adevărată lectură atrăgătoare şi interesantă, cum de altfel sunt şi fondul şi forma letopiseţelor noastre. Este astăzi un prilej fericit, am zis. Sufletul naţiei este deschis, vibrează şi aşteaptă. Care instituţie, care editură se încumetă a trece la marea faptă de-a da poporului nostru această ediţie populară a Analelor Patriei.

În ceea ce priveşte însă exagerările istorice şi puţinul haos în erudiţiile trebuie să fixăm două puncte de vedere. Întâiu, să amintim de apostolicele ***exagerări*** *ale lui Samuel Micu-Clain,*

*Petru Maior și Gheorghe Șincai afirmate cu pasiune și onestitate și cu cât folos pentru neamul românesc! Era adevărul de ieri. Așa este o lege a minții omenești și așa erau vremile, atât în ce ne privește pe noi (Istoria Națională), cât și pe celelalte toate popoarele (Istoria Universală, Istoria Omenirii). Și odată cu alte vremi, cu altă stare de spirit – după străda*lnice cercetări, cu metodă și judicioasă critică, cu fericită descoperire de noi dovezi (acte, documente, izvoare), Știința – Știința Istoriei, deși pierzându-se uneori în date și amănunte a pus în lumină adevărul istoric, adevărul de azi, adevărul mai presus de orice, așa cum ne-a lăsat învățătură cel din urmă cronicar, Zilot Românul.

Istoric sunt, n'am rude,
N'am frate, n'am vecin,
Stăpân am pe-adevărul,
Lui singur mă închin!

*Drept este însă că Patria și Neamul au folosit și dintr-o parte și din cealaltă cunoscându-se de către cât mai mulți și tot mai bine origina-pământului și drepturile noastre, viața noastră în întregime – căci **a nu cunoaște istoria națională**, îi scria un mare francez fiului său, **este tot una cu a trăi ca un străin în mijlocul alor săi**. Și-așa a ajuns Știința Istoriei cu privire la trecutul poporului nostru, cu toată înverșunarea unora din dușmanii noștri, capabili și falsificarea dovedită a actelor și cercetărilor științifice – la câteva adevăruri fundamentale și recunoscute, de care noi nu ne-am îndoit niciodată – lăsând să se discute și să se cerceteze mai departe cele neaflate ori nerecunoscute.*

*În primul rând este numărul (**poporația** în continuă creștere – care e temeiul a tot și a toate) și vitalitatea noastră (puterea de viață) pe străvechile locuri băștinașe, deși am fost așezați **în calea răutăților, la răspântia împărățiilor moarte** – patru la număr, noi rămânând, ba și dând, tuturor neamurilor din jur, mult sânge și suflet românesc, **poporație** și fruntași. E locul să îndemnăm a nu se uita niciodată că noi suntem aici **oamenii pământului**, iar toți străinii conlocuitori și vecini, oaspeți sau năvălitori, prieteni sau dușmani, sunt veniți de aiurea. Nimeni nu se mai îndoiește azi de strămoșescul nostru sânge ilirico-trac sau geto-dac, dar din **marele neam**, zicea cel dintâi mare istoric grec*

*Herodot, **cel mai numeros, mai viteaz și mai credincios în nemurirea sufletului**, adică frații ilirilor numiți tracii, din cari făceau parte neamurile mai mici, geții și dacii. Cel dintâi mare stat din părțile locului l-a întemeiat, cu 50 de ani înainte de Christos, vestitul strămoș Burebista, regele dac de la Sarmisegetuza – regat ce se întindea până la Bugul și Niprul din Ucraina, de poate să scrie un mare istoric al galilor (strămoșii francezilor) că pe-acea vreme erau două state mari: stăpânirea romană și regatul lui Burebista. De aceea au și luptat romanii 230 de ani, până la Traian și cucerirea Daciei, ca să-i supuie pe acești vechi și viteji străbuni, ca să ne lase mândra moștenire romană: latinitatea, numele de român (**vlah** au zis străinii, care tot **latin** însemnează!) și limba noastră, care, cu oricâte amestecuri străine, mai ales slavone a fost denumită de marele învățat german Dr. E. Gamillscheg **Ultima cucerire a Romei în Răsărit**. Și tot din această moștenire romană a vrut Dumnezeu să facă parte și învățătura creștină, căci în vremea când ne romanizam, era firesc să ne și creștinăm – și de aceea suntem noi cel dintâi popor creștin din aceste părți ale lumii. Și dovezile sunt: cuvintele de temei din creștinismul nostru, cuvinte de origine latină (Dumnezeu, biserică, altar, cruce, lege, înger, credință, rugăciune, sărbătoare ș.a.m.d.), numele zilelor (afară de slavonul **sâmbătă**) și anotimpurilor, ca și al sărbătorilor și ceremoniilor religioase (Rusalii, Paști, Păresimi, Crăciun, naștere și moarte, botez și cumînecătură-împărtășanie, cununie și înmormântare, cimitir ș.a.), căci calendarul era al bisericii! precum și **Tatăl nostru** (22 de cuvinte latine, 5 slavone). De aceea am și devenit noi, îndată ce ne-am organizat în sate, **luptători pentru Christos** și **poartă a Creștinătății**, cum ne-au denumit străinii în acele vremuri.*

*Iar cultura noastră de bază, în afară de cea care s-a format și împodobește bisericile și mânăstirile noastre este cea păstrată în viața străbunilor săi, simplă dar proprie a noastră, originală și străveche-milenară, de unde și cercetarea ei cu interes deosebit chiar de către învățați străini, cari admiră în același timp, pitorescul nostru costum național și scoarțele noastre, cântecul popular și jocurile noastre (**călușarii** vestiți până la Apus), străvechile datini, săpăturile în lemn și ceramică*

*(olăria), ouăle încondeiate și frumoasele creațiuni literare ale poporului (**ce suflet ales a creat Miorița** a zis Th. Chasles).*

*Iar aceste toate, când au fost cunoscute au fost socotite de unii învățați străini, chiar prieteni, drept **minuni** ori **descoperiri** – când noi le-am îndeplinit fără gând anumit ori vrere, trăind în veac, din rost firesc și dumnezeiesc. Și ne-a fost dat cum s-aflăm că tot **minuni** au fost și faptele vitejești și jertfele eroice, din trecut și mai ales cele mai de-aproape (din 1877, 1916 și 1941/1942), îndeplinite simplu, dar cu tărie și dârzenie, ca o datorie la vreme – pentru moșie și dreptate, pentru cruce și numele de român (onoarea!), pentru viața noastră și binele obștesc. Este cea din urmă din **minunile** și **descoperirile** altora – cel din urmă adevăr din viața și istoria națională…*

*Iată de ce este o datorie și-un deosebit folos să cunoaștem bine și să prețuim povestea și studiul vieții poporului român **întreg** (de oriunde și de oricând), de la cei mai vechi strămoși până astăzi (fără să lipsească nici un grup, nicio categorie, nicio ramură cât de mică din români) – de pe tot întinsul pământului strămoșesc și național mai întâiu, de jos de la greci, până sus la poloni și ruși, de dincolo de Tisa în Apus și dincolo de Nistru, Bug și Nipru în Răsărit, de-a dreapta și de-a stânga Dunării, între cele mări (Marea Neagră, Egee și Adriatică), în preajma celor trei șiruri de munți (Pindul, Balcanii și Carpații, peste tot unde au fost și sunt români **vlahi**!) cu sau fără granițe politice-geografice și economice – precum și-n cele arătate și create de sufletul nostru, cultura națională, de la cele mai simple așezăminte ale vechilor strămoși, până la cele mai desăvârșite și felurite opere de cultură din zilele noastre.*

*Iată ce cuprind **Analele patriei**, iată ce este și trebuie să fie istoria națională, cartea neamului, a doua la rând din cărți, după **Sfânta Scriptură**.*

Prof. Dragomir Hurmuzescu, la sugestia prof. Ion Petrovici, a stabilit pentru lunile februarie și martie 1942, o serie de cicluri de conferințe la Universitatea Radio, susținute de personalități ale culturii naționale ca Eugen Lovinescu, Costin Kirițescu, Liviu Rebreanu, Grigore Antipa, Ion Lupaș, C. Giurescu, N. Bănescu, Victor Papacostea, Șerban Cioculescu, E.

Bucuta, C. Noica, Ion Zamfirescu, Perpessicius, Alice Voinescu, Vladimir Streinu, Al. Ciorănescu, Al. Tzigara-Samurcaş etc., pe diverse teme de economie mondială, istorie naţională, lirica românească, confesiuni etc., după cum menţionează ziarul *Curentul* din 1 februarie 1942. Se pornea de la premisa că aceste radio-conferinţe contribuie la răspândirea culturii în toate straturile societăţii şi mai cu seamă a tineretului studios. În acest context, conducerea liceului ploieştean recomanda elevilor de la acest liceu să audieze aceste conferinţe, mai ales că unii dintre conferenţiari fuseseră oaspeţi ai liceului şi ai Ploieştiului.

În ziua de 25 noiembrie 1942 a avut loc „printr-o frumoasă solemnitate în amfiteatrul Liceului Sfinţii *Petru şi Pavel*", comemorarea lui Spiru Haret, patronul Liceului Comercial de băieţi din localitate. Ziarul *Tribuna*, din 26 noiembrie 1942, menţionează că „au luat parte toţi domnii profesori ai Liceului Comercial în frunte cu domnul Nicolae Pavel şi cu domnul profesor Virgil Şerbănescu, directorul liceului. Serbarea a fost onorată de prezenţa domnului Ştefan D. Moţoiu, preşedintele Camerei de Comerţ şi Industrie din localitate precum şi de un numeros public din oraş". Profesorul Nicolae Pavel „a ţinut o frumoasă cuvântare în care a adus omagii şi a schiţat personalitatea lui Spiru Haret. Totodată s-a păstrat un minut de reculegere pentru profesorii şi elevii liceului căzuţi la datorie pe câmpul de onoare". Au mai luat cuvântul profesorii Raul Bulfinschi, Grigore Ioan, Nicolae Grămadă, Iulian Constantinescu şi alţii. La sfârşit s-a trimis o telegramă omagială profesorului Gh.I. Dumitrescu, directorul general al învăţământului profesional din Ministerul Culturii Naţionale, fost profesor şi director al liceului.

Cu ocazia Zilei Eroilor din anul 1943, generalul Radu R. Rosetti (1877-1949) a prezentat în amfiteatrul liceului ploieştean conferinţa „Tradiţiile noastre ostăşeşti". Eruditul conferenţiar omagiază „ostaşii căzuţi în acest crâncen război, ca şi memoria ostaşilor căzuţi în toate războaiele purtate de-a lungul veacurilor spre a ne apăra moşia şi legea strămoşească".

În sprijinul ideiilor sale, conferenţiarul face apel la documente istorice, la folclorul românesc, precum şi la izvoare străine germane, maghiare, bizantine, greceşti şi slave, unde găsim menţiuni despre existenţa şi vitejia românilor.

Vechiul comitet al Asociației Profesorilor Secundari din Ploiești s-a întrunit în ziua de 15 aprilie 1943 în amfiteatrul Liceului „Sfinții Petru și Pavel”, unde profesorul C. Popescu-Gruia, președintele secției, a arătat realizările înfăptuite de comitetul condus de el, după care și-a depus mandatul și s-a constituit o comisie condusă de profesorul Stoica Teodorescu, care să prezideze noile alegeri. La această ședință au participat și inspectorii Glonț și Valeriu Grecu, ultimul în calitate de președinte al Comitetului Central al Asociației Generale a Profesorilor Secundari din România. S-a procedat la alegerea noului comitet compus din Constantin M. Râpeanu, președinte, I.Th. Grigore, vicepreședinte și Nicolae Simache, secretar.

La 28 februarie 1943 a vorbit în amfiteatru liceului din Ploiești profesorul C. Popescu-Gruia despre corporatismul italian.

Ziarul *Tribuna*, din 25 aprilie 1943, își informa cititorii că profesorul Nicolae S. Pavel, directorul Liceului Comercial de băieți „Spiru Haret” din Ploiești „a ținut în Amfiteatru Liceului *Sfinții Petru și Pavel* o frumoasă conferință despre excursiile școlare și munca manuală ca folclor al educației tineretului. Conferința a fost ascultată cu mult interes de un numeros public care aplaudă cu căldură pe conferențiar”.

În ziua de 26 decembrie 1943, Comitetul Cultural Orășenesc „Voievodul Mihai” de sub președinția profesorului C. Popescu-Gruia a ținut Adunarea Generală în amfiteatrul Liceului „Sfinții Petru și Pavel”.

În anul 1943 Asociația Profesorilor Secundari din Prahova, condusă de profesorul C.M. Râpeanu a desfășurat o vie activitate culturală, potrivit tradiției. Astfel, în luna decembrie s-a ținut un ciclu de conferințe în amfiteatrul liceului ploieștean și au fost susținute de profesorul Radu Petre, director general al Învățământului Primar, Normal și Seminarial din Ministerul Culturii Naționale, profesorul universitar P. Papacostea și profesor C.M. Râpeanu, directorul Liceului „Nicolae Bălcescu” din localitate.

În ziua de 16 iunie 1943 s-a constituit Asociația Româno-Germană, la care au participat și avocatul Ion Dumitrescu, Valeriu Stănescu, C. Cristodorescu și Carol Faust din partea Rafinăriei Astra Română, precum și reprezentanți ai filialei Ploiești ai

Academiei Germane. Tot în aula Liceului „Sfinții Petru și Pavel” a avut loc pe 12 noiembrie 1943 „în fața unui numeros public” în urma invitației lectoratului din Ploiești și al Academiei Germane un concert de Lieduri de Schubert, Schumann, Brahms, Loewe, Wolf, Trunk și Richard Strauss cântate de Eric Jörgensen. La cererea generală a urmat splendidul și mărețul „Die Himmel rühmen” de Beethoven. La această manifestare au participat reprezentanți ai autorităților locale, profesori, consulul german contele Adelmann și conducătorul rectoratului, profesorul Zimmermann, Lectoratul Academiei Germane din Ploiești al cărei sediu se afla pe strada N. Nedelcovici, fostă Soarelui a mai organizat un concert de muzică de cameră în ziua de 13 decembrie 1942, executat de corul de muzică al bazei anti-aeriene germane.

Din cadrul manifestărilor cultural-artistice desfășurate sub egida Liceului „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești nu putem omite Festivalul artistic școlar pentru sărbătorirea zilei de 1 Decembrie 1943 dat de tineretul școlar la sala Teatrului „Odeon” sub patronajul și în prezența col. D. Eftimiu, Prefectul Județului Prahova, a avocatului Gh. Vlaiculescu, Primarul Municipiului Ploiești, precum și a unui numeros public format din elevi și eleve în cea mai mare parte. Festivalul a început cu intonarea „Imnului Regal” de către corul Liceului „Sfinții Petru și Pavel” condus de Gh. Oancea.

Profesorul C. Popescu-Gruia, profesor la liceului ploieștean, luând cuvântul a vorbit despre „unirea Ardealului cu Patria Mamă”, subliniind cronologic marile evenimente care au dus la închegarea unității naționale „iar la sfârșitul conferinței s-a adresat tineretului școlar, spunându-i că astăzi îi revenea sarcina de a participa cu toată ființa sa la repararea nedreptății temporare pe care a încercat-o din nou Ardealul”.

A urmat apoi recitarea poeziei „Oltul” a lui Octavian Goga de către elevul Mihăilescu Constantin de la Liceul „Sfinții Petru și Pavel”, după care corul a „executat *Deșteaptă-te Române*” de A. Mureșanu și „Voința Neamului” de Ioan Christu Danielescu. După aceea coriștii au „executat marșul *Spre Ardeal*” al lui Tiberiu Brediceanu, pentru ca festivalul să ia sfârșit cu intonarea „Marșului lui Iancu” de către corul de sub bagheta profesorului Mareș.

În ziua de 15 noiembrie 1943 profesorul de religie, diaconul Ioan Enoiu de la acelaşi liceu a ţinut o conferinţă intitulată „Biserica creştină şi artele româneşti". Conferenţiarul începe să arate – după cum redă rezumatul conferinţei scris de avocatul Victor Nicolau în ziarul *Tribuna* – că „arta românească în aproape toate domeniile a început şi s-a dezvoltat sub spiritualitatea religiei creştine. Conferinţa diaconului Ioan Enoiu face parte dintr-un şir de acţiuni organizate de părintele Al. Popescu-Strejnic şi au darul să trezească în sufletele elevilor virtutea strămoşească – credinţa în Dumnezeu – care să aducă izbânda neamului nostru. Cunoscător adânc al rolului jucat de biserică în închegarea şi propăşirea neamului nostru, diaconul Enoiu este un luptător în primele rânduri de viaţă românească, o perfectă înmănunchere a credinţei în Dumnezeu şi a iubirii de patrie şi este activitatea ce fiecare membru trebuie să şi-o însuşească". Conform dispoziţiilor Mareşalului Ion Antonescu de a înfiinţa Asociaţii sportive pe lângă ministere, autorităţi, instituţii şi întreprinderi, directorii de şcoli din ţară „au fost invitaţi să asiste la o demonstraţie sportivă, la vizionarea unor instalaţii sportive şi de asistenţă şi la o adunare în cursul căreia au fost prezentate diferite aspecte ale problemei organizării educaţiei fizice şi sportive naţionale". În acest context s-a hotărât trecerea la măsuri practice şi anume Organizarea Sportului Românesc care să „coordoneze toate manifestările sportive".

Paralel cu Organizarea Sportului Românesc „actualele comitete districtuale să fie considerate dizolvate pe data de 30 octombrie 1943 în toate judeţele". Delegat al O.S.R.-ului în Prahova a fost numit avocatul Romulus Spirescu şi avea sarcina „să conducă şi să gireze toate interesele în domeniu". Prefectul de Prahova era de drept preşedinte activ al noului District polisportiv. Restul noului comitet districtual compus din avocatul Gh. Vlaiculescu, primarul Ploieştiului, avocatul Bucur Spirescu, delegatul O.S.R.-ului ca vicepreşedinţi iar ca membrii: Preşedintele Consiliului Interşcolar, Inspectorul muncii, preşedintele Camerei de Muncă, Camerei de Comerţ, Căminului Cultural Judeţean, delegatul O.R.T. pentru Ploieşti, subinspectorul P.P. al judeţului Prahova, Inspectoratul Şcolar Judeţean, medicul şef al judeţului, un profesor de educaţie fizică delegat al

Consiliului Interşcolar etc. S-a stabilit ca constituirea noului Comitet districtual să se facă într-o şedinţă festivă în ziua de 14 noiembrie 1943 în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel”, cu care ocazie „vor fi convocate toate personalităţile civile, militare, economice administrative şi culturale ale judeţului Prahova şi oraşului Ploieşti”.

Căminul Cultural „Nicolae Iorga” de pe lângă Şcoala primară nr. 7, Ploieşti, aflat sub patronajul Fundaţiei Culturale „Regele Mihai I”, invită conducerea Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel” să participe la festivalul artistic pe care această şcoală îl va organiza în ziua de 9 ianuarie 1943 în amfiteatrul liceului.

La 19 ianuarie 1944 a avut loc în amfiteatrul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel” sub egida Asociaţiei Profesorilor Secundari, secţia Ploieşti, acţiunea de comemorare şi elogiere a ostaşilor morţi în războiul antibolşevic, arătându-se de către profesorul C.M. Râpeanu „conştiinţa de jertfă a corpului didactic secundar din Ploieşti” şi anume Iancu Aurelian, Gh. Nicolescu, M. Tărâlă şi G. Popescu.

La 13 februarie 1944, profesorul universitar C.C. Giurescu, preşedintele Institutului de Istorie Naţională de pe lângă Universitatea Bucureşti, în calitate de invitat al Asociaţiei Profesorilor Secundari, condusă de C.M. Râpeanu, a conferenţiat începând cu următoarele cuvinte: „Spune ţării tale adevărul şi-i faci cel mai mare bine”. Apoi în faţa unui public format din profesori şi elevi din ciclul superior a prezentat expunerea „Transilvania şi locul ei în viaţa poporului român”. De fapt această conferinţă, deschidea seria de expuneri privind ciclul „Transilvania noastră”, care avea ca scop să menţină treaz în conştiinţa românilor idealul naţional şi credinţa că această provincie, răpită în mod mişelesc, va fi realipită la statul român.

Prof. C.C. Giurescu venea destul de des în Prahova, astfel în ziua de 10 august 1943 acesta susţine în cadrul Seminarului umanist român, care a avut loc la Breaza, în localul Caselor Naţionale, sub conducerea prof. univ. C. Narly, conferinţa despre „Sufletul Dac”.

De asemenea la acest seminar au mai conferenţiat şi prof. C. Rădulescu-Motru despre „Umanism şi Românism”, iar Adrian Maniu a vorbit despre „calitatea cea mai de preţ a românului şi

anume Omenia” după cum consemnează ziarul bucureştean *Curentul*, din 11 august 1943.

Un adevărat regal s-a dovedit conferința prezentată de profesorul universitar Gh. Brătianu, pe 27 februarie 1944; a fost audiată de 1 500 de persoane „sala era arhiplină și din cauză că erau prea mulți ascultători s-au montat megafoane în două săli de clasă”. Au participat profesori, elevi, oficialități locale, precum și dr. Ardeleanu Octav, președintele Asociației Refugiaților și Expulzaților din Ardealul de Nord. Acesta a recitat poezia „Veni-va iarăș ceasul”, pe care a scris-o, în ziua de 1 septembrie 1940, imediat după cedarea forțată a părții de N-V a Transilvaniei, și a publicat-o în revista *Prahova noastră* din 8 septembrie 1940. Pentru puternicele sentimente patriotice și încrederea sa că această cedare are un caracter vremelnic o reproducem integral:

Veni-va iarăș ceasul

Ardealule, pământ al suferinței!
Pământ care din leagăn te-ai luptat,
Azi, vezi tu oare frământarea noastră?
Și inimile noastre simți cum bat?
Copiii tăi te-au apărat străbune
Cu gânduri răsvrătite de tribuni.
Cu brațe oțelite 'n așteptare,
Și cu tăria urei, strânsă'n pumni.
Și ești al lor, căci te-au iubit d'apururi;
Iar tu, i-ai alintat în amintiri,
i-ai legănat cu doina haiducească
și picuratu-le-ai în suflet tăinuiri.

Azi, ne-au furat din tine glie sfântă;
Și, s'amăgesc, pământ stropit cu dor,
Că-ți vei uita copiii, suferința,
Și cred străbune, c'ai să fi al lor.
Ei n'au ştiut și n'au putut să știe
Că fii tăi cu tine una sunt?
Că este-un Dumnezeu acolo 'nsalvă
Și că mai e dreptate pe pământ?

Ei au uitat că ani trecuți de-a rândul
Să ni te'nstrăineze s'au trudit?
Și nu mai știu că ceas cu ceas, durerea,
Ardealule, cu tine ne-anfrățit?

Acum, când sufletul nu mai cuprinde
Revolta toată câtă e în noi,
Vom strânge pumnii cu 'nțelepte gânduri
Și cu credința'n ceasul de apoi.
Și'nvinge-vom Ardealule odată
Când iar dreptatea va avea cuvânt.
Vom preamări atunci înțelepciunea;
Iar pacea coborâ-va pe pământ.

1 sept. 1940, Octav Ardeleanu

Istoricul Gh. Brătianu nu era la primul contact cu Ploieștiul. El a mai venit la Ploiești și în ziua de 26 mai 1935 cu ocazia Congresului P.N.L. condus de el, care a avut loc în sala Cinema *Odeon*.

Personalitatea conferențiarului a fost prezentată de prof. C.M. Râpeanu. De la început, istoricul „își arată mulțumirea că are prilejul să vorbească aici unde se întâlnește amintirea neuitatului profesor Nicolae Iorga". Istoricul Gh.I. Brătianu s-a simțit dator să elogieze personalitatea lui Iorga, arătând că în anul 1943 a fost ales în Academia Română pe locul rămas vacant prin decesul savantului. Discursul de recepție din 26 mai 1943 se referea la înaintașul său.

În majoritatea cazurilor, discursul de recepție de la Academie elogia personalitatea înaintașului în locul căruia fusese ales. Despre Iorga, profesorul Gh. I. Brătianu afirma că „a căzut ca un soldat, cu fața la inamic", exact ca istoricul francez Marc Bloch, care a fost și el torturat și executat mai târziu de naziști din cauză că activase în Rezistența Franceză.

Ba mai mult, Gh.I. Brătianu amintea că Iorga făcea parte din categoria acelor personalități (ca Napoleon sau Ștefan cel Mare) care te fascinează. Făcând elogiul lui Nicolae Iorga în calitate de elev favorit al savantului, istoricul Gh.I. Brătianu nu

bănuia ce destin tragic îi rezervă viitorul așezându-l și prin jertfa sa greu imaginabilă alături de profesorul său dintotdeauna, deoarece a sfârșit tragic, la 24 aprilie 1953, în temnița de exterminare a politicienilor și intelectualilor „burghezi" de la Sighetul Marmației.

Pentru Gh. I. Brătianu, Nicolae Iorga, alături de Regele Ferdinand I și Regina Maria aparține acelei generații de întregitori de hotare, urmași vrednici ai întemeietorilor și ctitorilor României Moderne. În continuare, Gh.I. Brătianu menționa credința nezdruncinată a lui Iorga că, odată va fi dat iarăși „vitejiei drepte să biruiască", atunci când conducătorii noștri vor ști să se așeze în slujba dreptății care nu piere, vitejie ce au dovedit-o întotdeauna ostașii României.

O interesantă dare de seamă a conferinței a făcut profesorul Nicolae Simache în revista *Prahova noastră* din 25 martie 1944, arătând că această conferință a fost un răspuns curtenitor la care suntem obligați față de un vecin care se interesează cu atâta asiduitate de ființa noastră națională și de trecutul neamului nostru.

Gh. Brătianu arăta că „tânăra generație a istoricilor maghiari s-a aruncat cu furie juvenilă asupra totalității vieții românești, făcând din ea rațiunea existenței lor. Pentru istoricul Szondar Sass, istoria românilor se poate explica într-o singură lozincă: norocul și nimic altceva. Maghiarii au un destin singular, o misiune unică mistică, dominația popoarelor vecine". Conferința a fost urmărită cu interes de întreaga asistență și îndelung aplaudată.

La finalul conferinței, Gh.I. Brătianu a mers în cancelaria profesorilor pentru a-i cunoaște pe profesorii liceului, după care aceștia împreună cu conferențiarul s-au deplasat la restaurantul Berbec, unde au luat masa.

Menționăm că istoricul Gh. Brătianu era căpitan de artilerie și a fost decorat de Hitler cu Crucea de Fier, clasa a II-a și a III-a în 1941.

Ne facem un titlu de onoare să arătăm că, printre cei care au audiat conferința lui Gh.I. Brătianu, precum și cea a lui C.C. Giurescu a fost și viitorul istoric și critic literar Valeriu Râpeanu, fost elev al liceului. Pentru elevi ca el, aceste conferințe erau un

prilej de mare sărbătoare intelectuală, erau momente de intensă participare afectivă, de ridicare pe culmile unei trăiri spirituale. Conferința lui Gh.I. Brătianu a fost, se pare, ultima apariție publică a acestuia. Cu regret semnalăm că regretatul profesor Paul D. Popescu, în lucrarea sa Ploiești, Mileniul II, o istorie în date și imagini apărută în anul 2003, menționează în mod eronat data conferinței lui Gh.I. Brătianu susținând că a avut loc în ziua de 27 noiembrie 1944. Ne pare rău că trebuie să facem cuvenită rectificarea din respect pentru adevărul istoric. Cinci săptămâni mai târziu, bombele anglo-americane aveau să se abată asupra României, în primul rând asupra Bucureștiului și Ploieștiului, pulverizând într-unul din raiduri și amfiteatrul liceului ploieștean, care, decenii la rând, se dovedise o veritabilă tribună de iradiere a culturii, contribuind la formarea spirituală, culturală și intelectuală a multor elevi din vremea respectivă.

Asociația „Prietenii Liceului *Sfinții Petru și Pavel*" care avea ca scop dezvoltarea interesului în favoarea liceului, strângerea fondurilor necesare refacerii clădirii liceului, strângerea fondurilor pentru procurarea de mobilier, material didactic etc. … s-a constituit la 24 ianuarie 1945 și a obținut personalitatea juridică prin sentința civilă nr. 213/1945 investită cu formulă executorie la nr. 87/1945. Președinte al Asociației era avocatul C. Ceruleanu, vicepreședinți, profesorul G. Canciu și arhitectul T.T. Socolescu, secretar general era profesorul Gr. Savu și membru, inginerul N. Cătuneanu. Din comitetul de conducere făceau parte inginer P. Bejan, N. Caplescu, ing. N. Cătuneanu, generalul Al. Mlădinescu, Șt. Moțoiu, avocatul G. Nicodinescu, Victor Nicolau, prof. C.M. Râpeanu, N.I. Simache, doctorul Teofil Păsculescu și preotul Gr. Slivineanu.

Această Asociație a fost trecută în Registrul pentru asociațiile recunoscute ca persoane juridice la 13 aprilie 1945, în baza cererii nr. 7121/1945. Sediul Asociației era în localul liceului ploieștean.

În climatul de teroare și cenzură impus de comuniști, forțele pro-democratice au căutat să organizeze manifestații care să evidențieze popularitatea regelui și a partidelor istorice în contrast cu lipsa de legitimitate a comuniștilor. În acest context, în preajma zilei de 8 noiembrie 1945, intelectualii ploieșteni, din care

se detașau în primul rând profesorii de la Liceul „Sfinții Petru și Pavel”, au organizat într-una din clasele liceului o conferință pentru a sărbători ziua onomastică a Regelui, în ziua de 8 noiembrie 1945, în paralel cu manifestația promonarhică de la București unde, pe fundalul conflictului dintre Rege și guvern, rămas în istorie sub denumirea de „greva regală”, 15.000 de bucureșteni, dar și din alte orașe ale țării s-au strâns în Piața Palatului Regal pentru a-l omagia pe rege. La liceu, prof. Nicolae Simache, care nutrea puternice sentimente monarhice, a vorbit despre „Monarhia, permanență a istoriei naționale”.

Redăm mai jos rezumatul conferinței:

Viața socială și politică a neamurilor prezintă urcușuri și coborâșuri, epoci de lumină și întuneric, perioade de frământări și de liniștită evoluție. După cum în preajma furtunei, corăbierul isteț se suia pe catarg spre a desluși primejdiile ce se iveau în zare, tot astfel în momentul de față, când evenimentele se precipită și sfârșitul nu se descifrează în ceața vremii, se cade a arunca o privire asupra realității noastre trecute și prezente spre a trage învățăminte pentru viitor, puteri de viață și îmbărbătări pentru prezent. Istoria poporului nostru, dela zămislire și până azi este o luptă dramatică pentru apărarea ființei naționale și a pământului strămoșesc. Așezat la răspântia drumurilor de năvălire a barbarilor asiatici, pe deoparte, iar pedealta ca urmare a imperialismului statelor din Europa, vecine, existența sa a fost o luptă continuă. Nu este nevoie să amintim numele tuturor popoarelor cari au dispărut în cimitirul istoriei de jur împrejurul hotarelor țării noastre. Mulți istorici au socotit supraviețuirea acestui popor ca un ***miracol al istoriei****. În această luptă milenară, pe lângă vitalitatea rasei și bogățiile solului, ceea ce l-a mai ajutat a fost un deosebit spirit de disciplină, de ascultare, de subordonare și de acceptare a realității, care uneori a luat aspectul unui fatalism esențial, spirit pe care l-au impus împrejurările în cari a trăit. Acestui spirit i-a corespuns pe planul politic principiul monarhic. Orice societate omenească are nevoie de organizare. După retragerea armatelor stăpânirii imperiale, conducătorii, sub denumirea de* ***Juzi*** *și mai apoi de* ***Cnezi****, primul termen oglindind tradiția latină încă vie, aplanau neînțelegerile*

ce se iveau în sânul obștii unui sat sau mai multora, cari se coborau din aceeași origine și se întindeau de-a lungul unor văi. Primele înjghebări politice fură opera juzilor și a voievozilor. Când la 1330 se întemee primul stat românesc – ***Țara Românească****, iar la 1359 –* ***Moldova****, ele fură opera domnilor. La noi* ***Țara****, adică statul, a fost opera domnilor. Monarhia românească nu este o instituție de împrumut. Domnii au creat statul, după cum în decursul timpurilor l-au apărat. Monarhia s-a înfrățit cu națiunea sprijinindu-se reciproc! Domnul a apărat națiunea, iar națiunea a răspuns cu iubirea și ascultarea sa, ajungând prin această îndemânare la limanul salvării. Acesta este fundamentul dinasticismului nostru. Pentru aceste motive sentimentul de iubire și de respect către Coroană este, pe cât de profund, pe atât de vechiu în sufletele acestui popor, iar una din permanențele istoriei noastre este sentimentul dinastic, indiferent de persoana celor cari vremelnic l-au reprezentat. De aici aversiunea poporului nostru, desele schimbări de domnie care aduceau numai nenorociri, de unde se formase și zicala* ***Schimbarea domnilor bucuria nebunilor****. De aici rezultă principiul că cel care candida la tronul țărilor trebuia să întrunească, pe lângă alte condițiuni și pe aceia de a fi os de domn. Mai mult decât oriunde, la noi Românii, monarhia este simbolul unității, permanenții și integrității neamurilor și pământului prin uragan de vremuri grele, strajă de pază și scut de apărare.*

O conferință de excepție a ținut în ziua de 15 noiembrie 1945 avocatul Nicolae Stroescu, decanul Baroului Prahova, sub egida liceului ploieștean, în fața unui numeros public. Acesta a vorbit despre viața și activitatea lui Luca Elefterescu (1853-1925). De menționat că până în anul 1945 conferențiarii care au urcat la tribuna amfiteatrului liceului ploieștean erau prezentați auditoriului de prof. D. Munteanu-Râmnic, începând de acum înainte oficiile de amfitrion erau făcute de prof. Manea Mănescu.

Pentru conferențiar Valea Teleajenului cu centrul la Vălenii de Munte a fost, din punct de vedere economic și cultural, opera a doi mari oameni: Nicolae Iorga și Luca Elefterescu. Acesta face o paralelă între Cosimo de Medicis care a fost totul pentru Florența, fără el Florența nu era nimic, așa și Vălenii de Munte,

fără Iorga n-ar fi fost nimic, cum şi Valea Teleajenului, fără Luca Elefterescu ar fi lâncezit mult timp. El avea în proiect să lege Vălenii de Munte cu Pătârlagele. Nu a confundat însă interesul public cu cel personal.

A avut legături în lumea petrolului împreună cu Al. Radovici şi Max Schapira, deşi era un redutabil adversar al liberalilor. Luca Elefterescu a fost deputat şi a militat pentru intrarea României în război de partea Antantei.

Comitetul Judeţean Prahova al Tineretului Progresist, prin secţia culturală, a organizat în ziua de 2 decembrie 1945 la liceul ploieştean, comemorarea morţii lui Nicolae Iorga şi Virgil Madgearu în colaborare cu şcolile secundare din Ploieşti. În cuvântul său din 2 decembrie 1945, Manea Mănescu asemăna noaptea de 27 noiembrie 1940 drept „noaptea de groază a Sfântului Bartolomeu", când au fost ucişi eruditul savant Virgil Madgearu şi „cel mai mare istoric al neamului românesc care a cinstit cu numele şi operele sale ţara".

Imediat după încheierea celui de-al doilea război mondial, la Ploieşti, şi-a reluat activitatea o filială a Asociaţiei Creştine a Tinerilor, care era subordonată Comitetului Internaţional *Y.M.C.A.* din New York. Sediul acesteia era pe strada Gheorghe Lazăr şi urmărea ca activitatea sa „să se răsfrângă asupra tinerilor de toate categoriile şi vârstele prin activităţile sale variate ca: şezători, cursuri, manifestări religioase, culturale, sportive, gimnastică, box, cinematograf, coruri şi muzică instrumentală". Scopul acestei asociaţii era ca împreună cu şcoala să ajute „pe tineri să devină adevărate caractere, cultivându-şi viaţa prin studiul şi practica creştină în serviciul aproapelui, rămânând neclintiţi în dragostea pentru Biserică, Patrie şi Rege". Foarte mulţi elevi de la liceul ploieştean au aderat la ideile Asociaţiei, iar profesorii lor ţineau „prelegeri asupra unor subiecte cu caracter educativ la serbările asociaţiei". Pentru ca cei interesaţi să cunoască mai multe despre această asociaţie ne permitem să oferim câteva date.

Se ştie că un rol important în strângerea relaţiilor culturale dintre naţiunea americană şi poporul român l-a avut societatea „Amicii Statelor Unite", înfiinţată în anul 1926 ca replică la societatea „Friends of Romania", pe care o înfiinţase la New York, William Nelson Cromwell. Înainte de existenţa acestei societăţi

s-a constituit în România o filială *Y.M.C.A.* („Young Men's Christian Association") denumită apoi „Asociația Creștină a Tinerilor". Societatea *Y.M.C.A.* a fost înființată pe la mijlocul secolului al XIX-lea la Londra de către George William cu scopul de a organiza tineretul într-un club pe baze morale și care să contribuie la sporirea orizontului cultural. Ulterior asociația se răspândește în toată lumea, pentru ca apoi să se constituie „Alianța Universală *Y.M.C.*A." condusă de un Comitet Mondial.

În România *Y.M.C.A.* a ajuns în timpul primului război mondial, când membrii acestei asociații au însoțit trupele expediționare americane în Europa. În momentul când *Y.M.C.A.* a ajuns în Moldova a organizat în colaborare cu armata română „Case ostășești". La sfârșitul războiului, Regina Maria, invită misiunea *Y.M.C.A.* să activeze permanent în România, pe plan social-educativ. În 1919 se înființează la noi în țară asociația *Y.M.C.A.* care a găsit un vast teren de afirmare. Primii americani care au acționat pe această linie au fost: Siebens, James, Morgan, Stevens, Brown, ajutați în special de către români care lucrau în industria petrolieră ca ing. D. Marinescu, ing. S. Condrea, Al. Halunga, Paul Sterian, D. Teică etc.

Comitetul de onoare era format din Principele Carol, dr. C. Angelescu, prof. univ. Dimitrie Gusti, prof. Nicolae Iorga, M. Oromolu, guvernatorul Băncii Naționale și președintele Societății „Amicii Statelor Unite" etc. În comitetul de acțiune îl întâlnim și pe Gala Galaction.

Y.M.C.A. avea terenuri de sport și tabere de vară, precum cele de la Timișul de Sus și la Borsec. În 1935 Asociația a contribuit la răspândirea volley-ball-ului și ping-pong-ului în România, având filiale în țară la Pitești, Ploiești, Craiova, Timișoara, Sibiu etc. și organizând excursii în străinătate, concerte, conferințe și reprezentații sportive.

După 1944 activitatea *Y.M.C.A.* nu a mai avut forța de altădată, membrii ei fiind supuși supravegherii polițienești. În anul 1948 activitatea sa a încetat definitiv.

Institutul american din București a oferit Căminului Cultural „Voevodul Mihai" din Ploiești, cu ocazia inaugurării, la sala „Scala", „a ciclului de ședințe culturale și artistice, cu un program de conferințe, recitări de versuri, muzică sau compoziții

proprii, comunicări din literatură, ştiinţă, evenimente interne şi externe", filmul documentar „De ce luptăm?" Acest film a rulat în ziua de 5 decembrie 1946 cu ocazia conferinţelor prezentate de av. George Brănescu cu subiectul „Intelectualii", Stelarian Paleologu, Haralambie Mărgineanu, a conferenţiat despre „Un mare creator, pictorul Tonitza", iar Mircea Ionescu-Quintus şi Alexandru Zecu au recitat versuri proprii. Toate aceste acţiuni au fost urmate de „un frumos spectacol de balet şi dansuri naţionale" sub preşedinţia de onoare a avocatului Victor Nicolau, deputat de Prahova, după cum consemnează ziarul *Presa* din 6 decembrie 1946.

Jurnalul de dimineaţă din 8 februarie 1945 menţiona că „în prezenţa corpului profesoral, a unui mare număr de părinţi şi elevi, foşti absolvenţi şi cetăţeni ai oraşului Ploieşti, s-a ţinut în una din sălile Liceului *Sfinţii Petru şi Pavel*, o întrunire în vederea constituirii unei Asociaţii pentru reconstrucţia liceului". Cel care deschide întrunirea este prof. Gh. Canciu, directorul liceului, care arată dezastrul produs de bombardamentele aliate asupra clădirii, făcând un călduros apel la toţi cei care doresc să dea sprijinul pentru refacerea acestei instituţii de cultură. Printre cei care au luat cuvântul amintim pe av. Gogu Tomescu, prof. C.M. Râpeanu, av. Victor Nicolau, judecător Ştefan Popescu, prof. Savu, preot D. Nicolescu şi alţii. S-a ales Comitetul de conducere format din protoereul Gh. Sliveanu, ing. Petre Bejan, ing. Petre Cătuneanu, av. C. Ceruleanu, prof. I. Ghidu, Ştefan Moţoiu, prof. C.M. Râpeanu, prof. N.I. Simache, arhitect Toma T. Socolescu şi alţii.

Cu ocazia restabilirii administraţiei româneşti în partea de nord a Transilvaniei, la 9 martie 1945, au loc în toate localităţile judeţului, şcoli, instituţii etc., mari festivităţi de sărbătorire a acestui eveniment.

Astfel la liceul ploieştean într-una din clase, în faţa elevilor adunaţi în cadru festiv, în prezenţa lui Gheorghe Vidraşcu, primarul Ploieştiului şi a prof. Ion Th. Grigore, ajutor de primar, profesorii N.I. Simache şi Manea Mănescu vor prezenta importanţa revenirii părţii de nord-vest sub administraţie românească.

După care a urmat un mic program artistic coordonat de prof. Gh. Ionescu.

La începutul lunii iunie 1945, Haralambie A. Mărgineanu, din partea Aşezământului Cultural „Nicolae Iorga”, a ţinut în una din clasele liceului ploieştean o conferinţă în faţa elevilor intitulată „Arhivele – izvoare de istorie generală, drept un pios omagiu adus lui Nicolae Iorga”, acest preţuitor al documentelor „ucis într-o noapte de noiembrie în şanţul de la marginea unui sat prahovean”. Era de fapt prima conferinţă care trata despre ARHIVE, „aceste grânare ale istoriei” şi care accentua importanţa tezaurului istoric păstrat de Arhive.

La 18 decembrie 1945 sub auspiciile Regionalei Prahova a Tineretului Progresist din România a avut loc conferinţa ţinută de George Macovescu (1913-2002), secretar general al Ministerului Propagandei, membru în Comitetul Central al organizaţiei Tineretului Progresist şi preşedinte al delegaţiei române la Congresul Mondial al Tineretului Antifascist de la Londra, cu titlul „Ce am văzut în Anglia”.

În ziua de 13 ianuarie 1946, pentru a treia oară, avocatul N. Stroescu, decanul Baroului Prahova este invitat de prof. Manea Mănescu să prezinte în faţa elevilor liceului o conferinţă despre luptătorul paşoptist şi primarul Ploieştiului, Constantin T. Grigorescu (1824-1903), zis Take. Conferenţiarul porneşte în expunerea sa de la expozeul făcut de I. Ionescu-Quintus ţinut la înmormântarea lui C.T. Grigorescu şi anume, acela care se va încumeta să facă în viitor „icoana completă şi adevărată a vieţii lui Grigorescu” va avea o misiune grea, deoarece „nu sunt mulţi oameni care să fi întrupat cu atâta deplinătate ca Grigorescu, tot ce a fost luptă, prin urmare viaţă şi aspiraţiuni, în inima şi mintea tuturor românilor”.

C.T. Grigorescu a fost timp de 50 de ani în primele rânduri ale marilor noştri luptători rămânând în inima şi mintea tuturor ploieştenilor. Mai departe arată implicarea lui C.T. Grigorescu în „Revoluţia” de la Ploieşti din anul 1870 „care a fost în felul ei, bineînţeles, un reflex palid, a ceea ce a fost Comuna din Paris. Evident fără anvergura aceleia, dar trădată ca şi cea din Paris de celelalte oraşe fapt care a dus la înfrângerea ei”. Un alt episod important din activitatea lui C.T. Grigorescu este ridicarea statuii Libertăţii şi mai ales lupta sa împotriva mutării acesteia. În multe numere consecutive din ziarul *Democratul* înfiinţat de el în anul

1883 şi care apare până în anul 1903, când acesta a decedat, C.T. Grigorescu punea în fruntea fiecărui număr al ziarului: „Cetăţenii Ploieştiului vor permite ca să se facă acest sacrilegiu?”

În ziua de 7 aprilie 1946 a avut loc în localul Liceului „Sfinţii Petru şi Pavel” din Poieşti Adunarea Generală Extraordinară a membrilor Sindicatului Profesorilor Secundari din judeţul Prahova, cu această ocazie s-a discutat problema şcolarizării, s-a votat statutul sindicatului etc.. Tot la liceul amintit s-a desfăşurat în ziua de 27 iunie 1946 şi Adunarea Plenară a Sindicatului Profesorilor Secundari unde s-au expus şi discutat hotărârile luate cu ocazia Congresului Uniunii Sindicatelor Corpului Didactic care a avut loc la Bucureşti în perioada 16-18 iunie 1946.

Cu ocazia „Lunii culturii prahovene” organizată la Căminul Cultural orăşenesc „Voevodul Mihai”, în ziua de 30 mai 1946, pe Bulevardul Independenţei, sub patronajul generalului Eftimiu, comandantul Garnizoanei şi Gh. Vidraşcu primarul Ploieştiului, s-a organizat o „Serbare a florilor” la care au participat profesori şi elevi ai liceului. Cu această ocazie s-a desfăşurat şi o paradă a celor mai frumoase care alegorice. De fapt se relua o tradiţie din perioada interbelică, iniţiativă care nu va mai continua după 1948.

Pentru reconstrucţia Liceului „Despina Doamna”, elevii clasei a VIII-a împreună cu elevii de la Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel” au organizat în ziua de 24 aprilie 1946 un reuşit festival artistic prezentat pe scena Teatrului „Scala”. Cu acest prilej s-a jucat piesa „Zile senine” de Puget, tradusă de prof. Ana Florescu. Ca urmare a pagubelor mari suferite de liceu acţiunile culturale se vor desfăşura şi în alte locaţii care aminteau de somptuozitatea amfiteatrului.

Astfel la sala „Scala” în ziua de 20 mai 1946 are loc conferinţa prof. univ. Petre Sergescu, rectorul Politehnicii din Bucureşti. De menţionat că acesta era fratele ing. Barbu Sergescu, fostul director al Societăţii „Steaua Română” şi preşedintele Asociaţiei Inginerilor şi Tehnicienilor din Câmpina. Conferinţa deschidea seria acţiunilor organizate de Sindicatul Profesorilor Secundari din Prahova. Prof. I.Th. Grigore face prezentarea conferenţiarului precizând „rolul şi meritele acestuia în mişcarea

ştiinţifică contemporană mondială". După aceea, Petre Sergescu prezintă conferinţa sa despre „O sărbătoare a ştiinţei româneşti", definind, în linii mari, caracterul omului de ştiinţă: dragoste de adevăr, muncă neprecupeţită, dăruire totală în muncă, d-sa evocând din trecutul ţării noastre figurile care ne-au dus faima până departe, în apus şi în răsărit. Încă din timpul Renaşterii, românii se disting prin dragostea lor de cultură şi, Academia de la Cotnari, în care se predau cursuri în latineşte pe vremea lui Despot Eraclidul este o dovadă. Buna tradiţie continuă apoi atât în Moldova cât şi în Muntenia, pregătind atmosfera prielnică fundării Universităţilor permanente. Nume scumpe nouă – Stolnicul Cantacuzino, Spătarul Milescu, Dimitrie şi Antioh Cantemir sunt cunoscute şi pomenite cu cinste de scriitorii străini. Un român, Regele Mateiaş Corvin, duce la înflorire mişcarea culturală din ţară peste care domneşte Ungaria. Un alt român, Olahul, fundează Academia de Ştiinţe din Budapesta. Învăţatul moldovean Petru Moghila joacă rol deosebit de important în mişcarea culturală din Rusia epocii sale. Observatorul astronomic de la Cotnari minunează pe savantul profesor Boscovici, directorul Observatorului din Milano care, în trecere prin ţara noastră, în timpul domnitorului Calimachi, găseşte la Cotnari instrumente mai perfecţionate ca la Milano şi calcule astronomice foarte exacte. Din pleiada de învăţaţi mai apropiată nouă, prof. Sergescu citează pe Haret, David Emanuel, Goga, Ţiţeica, Lalescu, Pompei, care prin lucrările lor au ajutat şi uneori revoluţionat mişcarea ştiinţifică apuseană. Cel mai frumos certificat de apreciere a spiritului ştiinţific românesc ni l-a dat savantul Gino Loria, care pune drept concluzie a unui articol al său: „Viaţa ştiinţifică din România va trebui să fie ţinută în seamă de cine va avea greaua sarcină de a face istoria Matematicilor din veacul al XX-lea, altfel cadrul va avea lipsuri care vor atrage discreditul autorului". Calda şi interesanta evocare a profesorului Sergescu duce în chip firesc la explicarea fenomenului care constituie o sărbătoare pentru ştiinţa românească: existenţa timp de 50 de ani neîntrerupţi a unei reviste ştiinţifice de valoarea „Gazetei Matematice". Menţinerea „Gazetei" pe acelaşi plan valoros n-a fost posibilă fără perfectă armonie în muncă a conducătorilor, colaboratorilor, tipografilor, înfrăţiţi prin dragostea lor de ştiinţă. Muncă dezinteresată,

sacrificii materiale făcute la vreme au garantat menținerea acestei flăcări vii în știința românească. Prof. Sergescu încheie interesanta sa conferință îndemnând pe fiecare la o linie fermă în atitudine și pe toți la înfrățire în munca comună și rodnică pentru propășirea scumpei noastre țări, cu încredere deplină în posibilitățile de creație ale neamului nostru. Sala plină până la refuz, cu tot ce orașul nostru are mai select, a răsplătit cu prelungite aplauze această minunată conferință. Clar – ca un om de știință, vibrant – ca un artist, convingător și comunicativ prin acea „dăruire totală" de care ne vorbise, prof. Sergescu a realizat o conferință frumoasă și binefăcătoare, dătătoare de încredere în virtuțile românești, deschizând orizont luminos pentru nădejdile noastre de viitor. A fost o sărbătoare dăruită ploieștenilor.

Manifestările de sărbătorire a zece ani a Căminului Cultural „Voevodul Mihai" din Ploiești, din primăvara anului 1946, s-au desfășurat sub înaltul patronaj al Regelui Mihai I, iar președinția de onoare o aveau dr. Petru Groza și prof. univ. Dimitrie Gusti, președintele Academiei Române. O serie de manifestări se desfășurau sub semnul strângerii de fonduri pentru refacerea liceului distrus în mare parte în timpul războiului.

Elevii liceului au fost îndrumați de către profesorii lor, la sugestia conducerii, să participe în ziua de 10 martie 1946 la Cinema „Scala" unde scriitorul Tudor Arghezi, la invitația Asociației „Arlus" Ploiești, a evocat personalitatea și activitatea „scriitorilor socialiști C. Dobrogeanu-Gherea, Al. Radovici, Paul Zarifopol, C. Stere".

Tot la „Scala", în ziua de 16 martie 1947, în prezența „a 700 de persoane, toți intelectuali și elevi", Tudor Arghezi a prezentat conferința despre „meșteșugul literaturii", această conferință fiind organizată „în cadrul orelor culturale inițiate de funcționarii Prefecturii Județului Prahova". Era doar cu un an înainte de a fi interzis de a publica timp de șase ani, din 1948, când apare în oficiosul comunist „Scânteia", articolul de tristă memorie „Poezia putrefacției și putrefacția poeziei" scris de Sorin Toma din ordinul Partidului Comunist Român. Tudor Arghezi nu era la prima confruntare cu autoritățile unui regim de dictatură. Consiliul de Miniștri, prin Hotărârea din 28 octombrie 1943, publicată în Monitorul Oficial nr. 271 din 19 noiembrie 1943, „fixa domiciliul

obligatoriu lui Teodorescu N.I. (Tudor Arghezi), deoarece s-a făcut vinovat de publicarea în presă a unor articole care ating morala publică".

Chestura Poliției Ploiești raporta în ziua de 16 septembrie 1946, că în ziua de 15 septembrie, „a avut loc o reuniune a absolvenților liceului ploieștean, promoția 1931, în localul liceului, la care au participat 25 de absolvenți, precum și profesorii D. Munteanu-Râmnic, I.A. Bassarabescu, Raul Bulfinschi, T. Vasilescu, Dumitrescu-Ștefești și compozitorul I. Danielescu". Cu această ocazie prof. D. Munteanu-Râmnic a vorbit despre „Puterea de viață și rezistență a poporului român", fără a se da alte amănunte.

În ziua de 1 decembrie 1946 s-a ținut în localul Liceului „Sfinții Petru și Pavel" din Ploiești ședința de deschidere a secțiilor Societății „Nicolae Iorga" de pe lângă liceul cu același nume. Au participat numeroși profesori printre care inspector general Gh. Canciu, doamnele I. Constantinescu și Florescu, C.M. Râpeanu, Simionescu, A. Popescu, I. Pop, dr. Mircea Bottez, A. Vijoli și L. Dinulescu în frunte cu Gr. V. Milica, directorul Liceului „Nicolae Iorga", elevi și eleve. Primul a luat cuvântul prof. Gr. V. Milica, care a amintit că în această zi se sărbătorește alipirea Ardealului la patria mamă, iar în continuare a arătat că Societatea „Nicolae Iorga" are patru secții: literară – Brăileanu, științifică – Tr. Lalescu, sportivă – Gl. Bădulescu și artistică – George Enescu. În continuare elevul Al. Budișteanu din clasa a VIII-a a făcut prezentarea lui Tr. Lalescu, pe care ni l-a înfățișat ca „un luptător pe tărâmul matematic, patriotic și politic". Prezentarea lui Garabet Ibrăileanu a făcut-o elevul Seb. Apostolache din clasa a VIII-a, iar elevul Costoiu Emil și Constantinescu Mircea au citit fragmente din Ionel Teodoreanu („La Medeleni" și „Masa umbrelor"). Orchestra liceului alcătuită din elevii Mihăilescu M. (pian), Ghinescu V. și Nan Traian (vioară) și Bellu Emil și Ionescu Constantin (acordeon) au interpretat cu un deosebit succes muzică ardelenească. Au citit apoi producții personale elevii Visarion Marius (clasa a VII-a) și Constantinescu Mircea. Elevul Apostolache Sebastian a făcut revista publicațiilor școlare. În încheiere, Gh. Canciu a felicitat Comitetul de conducere pentru reușita acestei prime ședințe și a dat îndrumări pentru viitoarea

activitate, după cum consemnează ziarul *Presa* din 5 decembrie 1946.

La 5 decembrie 1946 Comitetul Județean Prahova al Tineretului Progresist, în colaborare cu școlile secundare ploieștene comemorează pe Nicolae Iorga și Virgil Madgearu într-o sală de clasă a liceului ploieștean. Au luat cuvântul profesorii Nicolae I. Simache, Gheorghe Milica (1914-1981) și Manea Mănescu. Atât cadrele didactice și elevii liceului au contribuit din plin la organizarea festivităților pentru sărbătorirea Zilei Mondiale a Tineretului, care a avut loc în sala Cinematografului „Scala", în ziua de 10 noiembrie 1946. Cu această ocazie s-a serbat și un an de la prima întrunire mondială a tineretului. A urmat un festival artistic și piesa de teatru „Adevărata luptă". Festivitatea s-a încheiat cu organizarea unui cros pe o distanță de 3 km.

Elevii liceului au participat în număr mare împreună cu profesorii lor, I. Ghidu, Andreescu etc. la constituirea filialei locale a Asociației „Prietenii Națiunilor Unite", care a avut loc în ziua de 15 iulie 1946 la sala „Scala" din localitate. Aceștia au ascultat conferința avocatului Silică Nicolau despre „Statele Unite ale Americii", pe prof. Virgil Șerbănescu despre „Uniunea Sovietică", pe prof. E. Pretorian despre „Franța" și pe avocat Ionel Amira despre „Marea Britanie". Misiunea britanică din România a fost reprezentată la festivitate de lt. col. Ted. Masterson, ofițer de informații (legat puternic de industria de petrol din Ploiești) iar Misiunea americană de lt. Hagiogan, după cum informează ziarul *Presa* din 15 iulie 1946.

La 5 iulie 1946 s-a sărbătorit la Ploiești aniversarea Independenței S.U.A. și totodată comemorarea a 120 de ani de la moartea lui Thomas Jefferson, patronul democrației americane. Poate mulți se întreabă de ce atât de numeroase acțiuni privind evenimente ale istoriei statelor apusene și SUA, deși toți erau conștienți că aceste state vor avea un rol esențial în stabilirea unor condiții dure României la viitorul Tratat de pace de la Paris din anul 1947. Explicația constă în faptul că țara, fiind ocupată de trupele sovietice, populația simțea nevoia să-și exprime adeziunea față de ideile democratice. Comitetul de Inițiativă al Federației Democrate a Femeilor din România, subfiliala Ploiești, invită

conducerea Liceului „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești să ia parte la conferința ținută în ziua de 16 aprilie 1946, la Cinema „Scala”, de Marguerite Montret, delegata Franței la Congresul Femeilor din România. Cu această ocazie Marguerite Montret va expune informații despre Congresul feminin de la Paris și necesitatea constituirii Federației Democratice a Femeilor din România.

Chiar dacă la liceu nu mai era posibilitatea de a găzdui reprezentații artistice ca altă dată, totuși conducerea liceului luă măsuri ca elevii să participe la astfel de reprezentații organizate la Ploiești dar în alte locații. Astfel elevii erau îndrumați să participe la spectacolul dat de Teatrul Religios „Lumina” de sub direcția lui I. Frumușeanu care va prezenta pe scena Teatrului „Odeon” piesa religioasă și morală „Divina Comedie” de Dante, în ziua de 22 martie 1946.

Ziarul ploieștean *Presa* din 27 septembrie 1946 menționa că, Comitetul de reconstrucție al Liceului „Sfinții Petru și Pavel” a „hotărât organizarea unui ciclu de conferințe publice pentru sporirea fondurilor necesare reconstrucției acestui locaș de cultură”. Astfel prima Conferință era programată în ziua de 29 septembrie 1946 în sala „Odeon” unde cunoscutul om de cultură, avocatul N. Constantinescu-Bordeni va vorbi despre „Dumnezeu și legile universale”.

În anul 1946 a avut loc la nivelul orașului o acțiune pe care nu putem s-o ocolim. Este vorba de o pioasă ceremonie organizată de Epitropia comunității evreiești și anume înmormântarea săpunurilor găsite la Ploiești, fabricate din cadavrele evreilor masacrați de hitleriști. La această unică manifestație a participat întreaga obște evreiască, precum și autoritățile locale, organizațiile politice și profesionale, numeroși profesori și elevi de la toate școlile secundare din Ploiești. Impozantul cortegiu având în frunte organizațiile culturale ale tineretului evreu, apoi corul funebru urmat de mulțime s-a îndreptat spre cimitir unde a avut o pioasă ceremonie.

La Liceul „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești într-o sală de clasă, deoarece amfiteatrul era deteriorat din pricina bombardamentelor aliate din vara anului 1944, a avut loc în ziua de 6 iulie 1947, festivitatea de comemorare a scriitorului Maxim Gorki luptător politic-social. Profesorul Manea Mănescu și-a

încheiat expunerea afirmând că „lupta lui Maxim Gorki trebuie să fie pentru noi un ghid în lupta ce o ducem contra rămășițelor reacționare și în lupta pentru pacea care a fost pentru Gorki cel mai mare bun ce trebuie cucerit de popoare, de om". Din păcate eruditul profesor nu spune că Maxim Gorki a fost asasinat din ordinul maleficului I.V. Stalin.

În luna ianuarie 1947, într-o clasă a liceului s-a constituit Cercul „Arlus" al profesorilor secundari din Ploiești. Din comitet făceau parte profesorii Gh. Canciu, I.Th. Grigore, Gh. Milica, Manea Mănescu, N.I. Simache și Gh. Mătușa. În cuvântul său prof. I. Th. Grigore afirma că „este o chestiune de onoare pentru fiecare profesor de a lupta pentru strângerea legăturilor de prietenie cu URSS".

După cum arătam liceul ploieștean nu mai avea o sală de festivități adecvată și a fost nevoit ca pentru conferința din 2 martie 1947 pe care a ținut-o prof. univ. Andrei Rădulescu, cu subiectul „Cunoașterea județului nostru", care a durat două ore și a fost ținută sub auspiciile Universității Libere și Populare, să apeleze la sala de la Cinema „Scala". Conferința a fost audiată de 500-600 de persoane după cum consemna poliția din acea vreme.

De menționat că Andrei Rădulescu era președintele Universității Libere și Populare. Conferința a fost onorată cu prezența de dr. V. Dumitriu, prefectul județului, care ulterior va fi ambasadorul României în Franța. Printre cei care au audiat conferința au fost și profesorii de la liceul ploieștean: D. Munteanu-Râmnic, C. Popescu-Gruia, av. George Brănescu, I.A. Bassarabescu, precum și prof. Cojocaru, secretar general al Fundațiilor Regale din București și numeroși elevi de la liceele ploieștene. Această conferință și multe alte deplasări în Prahova demonstrează că odată ajuns în „Grădina lui Akdemos", Andrei Rădulescu nu și-a uitat rădăcinile prahovene.

Din partea liceului a participat o delegație de zece elevi, în ziua de 22 iunie 1947, la Concursul interșcolar local literar-artistic și polisportiv organizat de Consiliul Județean Prahova al Federației Naționale a Tineretului Democrat, prin Asociația polisportivă „Tinerețea", sub patronajul lui Gh. Vidrașcu, primarul Ploieștiului. Premiile acordate constau în acordarea unor cupe de aur, pe școli, pentru cele mai bune creații literare (cu subiecte din

trecutul de luptă al tineretului şi poporului român pentru pace, libertate, pământ şi independenţă naţională), diplome individuale, premii în cărţi şi menţiuni. Din juriul la concursul de dansuri naţionale făcea parte şi prof. I.Cr. Danielescu, fost profesor la Liceul „Sfinţii Petru şi Pavel" din Ploieşti.

Ceea ce prezentăm mai jos este de fapt, după ştiinţa noastră, ultima conferinţă prezentată înainte de a se instaura pe deplin regimul comunist. Era de fapt o încercare de a adormi spiritele înainte ca organele represive să înăbuşe libertatea spiritului.

Conferinţa pe care o redăm mai jos se intitula „Triumful libertăţii religioase" şi a fost prezentată de profesorul Gheorghe Lungescu din Bucureşti, fiind notată cu sârguinţă de agenţii Siguranţei comuniste din anul 1947. Conferinţa a fost prezentată în ziua de 10 noiembrie 1947 la sala „Scala" din Ploieşti, la care a participat un public numeros format din intelectuali, elevi de la şcolile secundare, studenţi etc. Autorizaţia de prezentare a Conferinţei a fost obţinută cu mare greutate la solicitarea lui Manea Mănescu, profesor comunist la liceul ploieştean şi al cărui frate Lenin Mănescu lucra în Siguranţa ploieşteană. Redăm în întregime această ultimă conferinţă:

Rugaţi-vă pentru mine! *au fost primele cuvinte cu care fostul pastor baptist Harry Truman, învestit preşedintele Statelor Unite s-a adresat ziariştilor. Iar proclamaţia adresată populaţiei Capitalei de către comandamentul armatelor sovietice biruitoare la intrarea lor în Bucureşti, a fost:* ***Cetatea clerului şi credincioşilor să-şi urmeze rugăciunile.***

Iar crepusculul celui mai nimicitor război al lumii, acest primat al spiritualităţii şi al libertăţii de credinţă răspundea chinuitoarei nostalgii a omenirii după adevărata împărţire a lui Dumnezeu ***care-i pacea, aşa cum Tolstoi nu concepea templu mai sfânt decât lumea oamenilor uniţi prin iubire.***

La noi postulatul deplinei libertăţi de credinţă şi de cult proclamat în Conferinţa de la Yalta îşi găsea expresia în realizarea în ***Noua lege a regimului general al cultelor*** *care, ca şi congresul tuturor cultelor din România, reprezintă o strălucită*

curbă de spiritualitate în viața poporului român oricât de neînțeles i-ar fi rostul.

Departe de a inova în materie de libertate religioasă, noua lege consacră, de fapt, tradiționalul spirit de toleranță și respect al poporului român față de orice concepție și formă de viață religioasă.

Cu un veac în urmă Edgar Quinet – ca remarcabil spirit de sinteză universală – recunoștea românilor nu numai desăvârșita lor înțelegere pentru credința celorlalți și aceasta din cele mai imemorabile timpuri, ci și meritul unic, de nu fi opus niciodată și sub nici o formă vreo contradicție libertății cultelor, ca idee fundamentală a progresului uman și pentru care Occidentul a dat atâtea lupte fără a izbuti să o facă acceptată. Adevărul este că, la noi, nu creștinismul, ca lege și religie de stat, a dat sufletului etnic structura lui de profundă omenie, ci sufletul ancestral al rasei, de o înaltă și superioară spiritualitate, a întărit creștinismului românesc nota lui dominantă de iubire și altruism.

Din cele mai îndepărtate vremuri, grecii antici, impresionați de ospitalitatea pe care o găseau în Dacia, au dat Mării Negre numele simbolic de ***Pontus euxinus****, de* ***la euxenos – iubitori de străini.***

Chiar evreii loviți și nimiciți de puterea romană, după distrugerea Ierusalimului, au găsit în Dacia adăpost și deosebită prețuire. Istoriografii Ardealului sunt de acord, pe bază de legendă și tradiții istorice că, după distrugerea Ierusalimului de către Titus, colonii de evrei fugiți au venit și au fost primiți în Dacia de către Decebal. Eruditul iezuit clujean Andreea Illia, într-o documentată lucrare publicată în 1730 la Cluj ***asupra neamurilor și credințelor din Dacia,*** *în capitolul consacrat evreilor (****De fundaeorum in Transylvania adventu****) arăta cum, după lungi colindări, coloniile de fugari evrei au poposit în sfârșit în Dacia de mijloc, care este Transilvania de azi, și că evreii au fost primii primiți – deci preferați, între toți străinii ...* ***has iner primii omnium fuere Iudaeii.***

Un alt cronicar, pastorul Iohan Lebel, figură eroică a reformei lui Luther, socotit primul istoriograf al sașilor, ne-a lăsat și amănuntul prețios că Decebal le-a dat pribegilor evrei locul și așezarea portivită de a-și ridica o cetate după voia lor, pe care au

numit-o ***Thalmus*** *și mai ales libertatea ca să trăiască cum erau obișnuiți și după legile strămoșești…* ***pro votis communem quo viverent legibus paternis ui erantes asseveti.***

Tot Andreea Illia precizează că acest vestit centru evreiesc ***Thalmus*** *sau* ***Tălmaciul*** *de lângă Sibiu devenise un târg foarte înfloritor –* ***floruntissimum*** *– și era înfrumusețat de vestita fortificație Turnu Roșu ridicată de Templieri.*

Prezența Templierilor în Dacia ar merita studii de serioasă cercetare și aprofundare ca și precizarea cauzelor care au determinat pe regii Ungariei Ladislau I, Andrei al II-lea și Ludovic cel Mare, să alunge pe evrei din Transilvania, silindu-i să-și creeze noua colonie de la Turnu Măgurele.

Acțiunea de intensă ostilitate pe care au exercitat-o cercurile catolice în timpul Conferinței de Pace de la Paris împotriva drepturilor României asupra Ardealului, dă un caracter de vie actualitate interesantelor concluzii ale lui Em. C. Grigoraș, care atât în studiul său ***Criptografia și istoria românească*** *precum și în seria judicioaselor articole publicate cu ani în urmă în* ***Adevărul*** *a arătat cum Templierii – ca cea mai puternică sectă pe care a avut-o lumea – în timp ce erau în luptă cu Papa și Regii Occidentului, par să fi încercat la noi, cu Asăneștii, crearea unui imperiu românesc, concurent celui unguresc susținut de Papi, de unde și conflictul lor cu aceștia.*

Conferința Păcii de la Paris a dovedit cum în viața neamurilor există permanențe cu caracter de destin sau fatalitate istorică. Pentru a face să triumfe pretențiile absurde și șovine ale Ungariei revizioniste, catolicismul mondial, încercând să aducă chiar pe Papă la deschiderea Conferinței, pentru ca prezența înaltului Pontif să determine câștigul de cauză al revendicărilor maghiare, a arătat cum că încă n-a învățat nimic din marea tragedie a omenirii dându-și singur verdictul pentru viitor. Pe plan mondial și spiritual acțiunea catolicismului a determinat crearea unui bloc al statelor occidentale protestante și catolice împotriva celor răsăritene ortodoxe.

A fost o acțiune cu urmări grele pentru viitorul apropiat al catolicismului. Căci a scoborî idealul creștin – divin prin esența lui – aservindu-l unor interese efemere și nedrepte, nu înseamnă numai a-i micșora putința de a ajunge la înfăptuirea păcii prin

Hristos ci chiar de a distruge însuși idealul evanghelic, cum magistral arăta Clemanceau, după trecutul războiului, clericalismului pus, și atunci ca și acum, în sujba cauzelor politice de strigătoare nedreptate.

Suntem acuzați** – scria marele om de stat francez în Aurore – **de a insulta credințele care, în numele unei propovăduiri de blândețe și iubire, ne-au adus 15 veacuri de tulburări, de violențe și de mizerii. Departe de noi acest gând! Ceea ce rămâne pentru Biserică o imputare mai sângeroasă decât toate blamurile adversarilor săi este falimentul definitiv de la misiunea ei. Faliment nu al profetului galileean ci al puterilor politice care n-au primit Evanghelia decât pentru a și-o însuși mentalității lor de barbari.

Catolicismul s-a înșelat și se înșeală profund socotind ortodoxismul în agonie.

*Ortodoxia s-a dovedit dimpotrivă, chiar în acest război, uriașa putere de zidire și înnoire de duh, care, purificată și întărită prin suferințe și încercări, având nimbul de sfințenie al primelor veacuri creștine, a pornit să creeze adevărata omenire creștină, omenire transformată prin puterea iubirii evanghelice și prin care realizarea paradisului este o **certitudine**, cum credea și schița pe cerul viitorului geniala viziune a lui Dostoievski. Încă din 1873, în **Jurnalul unui scriitor**, Dostoievski făcea impresionanta lui profeție asupra rolului nefast pe care-l avea, în acest sfârșit de veac, Papalitatea **care demult timp se consideră deasupra umanității** și care **l-a vândut pe Hristos în schimbul regatului pământului, lăsându-se învinsă prin a treia ispitire la bunurile acestui pământ.***

***Odată prăbușit catolicismul roman cine va putea să-l înlocuiască?** Se întreabă cu legitimă îngrijorare Occidentul.*

În nici un caz lutheranismul care a readus Germania la cultul sângelui și la rasism și prin ele la dezastru și moarte.

*Reformații pulverizați în atâtea secte și rătăciri – răspund emfatic: **spiritualismul** american.*

Ce reprezintă această pretinsă spiritualitate a lumii noi ne-a dezvăluit-o, cu marea lui sinceriate de om și sensibilitate de artist și gânditor, Walt Whitman, poetul profet și idolul Americii din trecut și prezent.

Nu va trece mult *– scria Walt Whitman în prefața celei dintâi ediții a poeziilor lui, ediția de la Brooklyn culeasă de propria lui mână –* ***și nici un preot nu va mai exista. Un ordin nou se va ivi iar membrii lui vor trebui să fie preoți ai oamenilor și fiecare om va trebui să fie propriul său preot. Iar ei vor trebui să-și găsească inspirația în obiectele reale de azi, care sunt simptoma și a trecutului și a prezentului. Nu vor mai avea de apărat nemurirea nici unui Dumnezeu, ci desăvârșirea lucrurilor, libertatea și prețioasa frumusețe și realitate a sufletelor.*** *Și ca adevărat și convins american, Walt Whitman încheia:* ***Preoții aceștia se vor naște din America și vor găsi ecou în lumea întreagă.***

În fața acestor preoți și religii fără Dumnezeu, ca și a catolicismului ***care pierzând pe regi ca aliați s-a aruncat fără șovăire către Démos****, cum arăta Dostoievski, se ridică măreț și luminos într-o uriașă renaștere și apoteoză de sfințenie* ***Răsăritul ortodox*** *spre a readuce omenirea pe urmele și sub puterea harică a lui Hristos.*

Călătoria Patriarhului Nicodim și a ierarhilor români spre metropola ortodoxismului răsăritean nu-i decât primul pas făcut cu hotărâre și încredere către împlinirea adevăratului ideal creștin de pace și înfrățire universală prin Biserica lui Hristos, ideal pe care zadarnic și greșit l-am aștepta de la pseudoprofeți ca Whitman, care cred că trebuie să-l inventeze ei – de vreme ce omenirea îl poartă demult în adâncul inimii ei – relevat de Dumnezeu prin cuvântul evanghelic – ca pe suprema năzuință Cer și Veșnicie.

Putem afirma că Unitatea Națională și mai ales formarea culturală a membrilor comunității ploieștene a reprezentat-o activitatea extrașcolară a profesorilor de la liceul ploieștean, deoarece așa cum afirma în 1870 V.A. Urechia (1834-1901):

Cultura este arma cea mai puternică. O națiune incapabilă de a se putea dezvolta este incapabilă și de a-și apăra existența. De aceea, toate națiunile, recunoscând **Cultura** *ca primă condiție a existenței și măririlor, s-au străduit să-și întrebuințeze toate forțele spre a înainta în cultură.*

Nu este lipsit de interes să arătăm că numele Sfinților *Petru și Pavel* l-a purtat la Ploiești și biserica ridicată la 1633 de Matei Basarab în cartierul Tabaci, iar Societatea funcționarilor comerciali din Ploiești, de asemenea purta numele de *Petru și Pavel*, în anul 1907.

La sfârșitul demersului nostru constatăm că liceul ploieștean a fost pentru concitadinii noștri în perioada 1865-1947 acel *spiritus rector* din punct de vedere cultural. Practic, acest liceu a ridicat prestigiul cultural al Ploieștiului, pe măsura greutății sale specifice în raport cu Țara.

Ajunși la finalul cărții noastre, încheiem parafrazând cele spuse de marele poet basarabean Grigore Vieru:

De avem sau nu dreptate
Cititorul ploieștean să ne judece.

BIBLIOGRAFIE

Lucrări generale

Academia Română și Casa Regală a României, *Două destine paralele 1866-1947/1948*, București, Editura Academiei Române, 2013;
Alex, Drace-Francis, *Geneza culturii române moderne 1700-1900*, Editura Polirom, Iași, 2016;
Antinescu, Zaharia, *Autobiografia mea*, Ploiești, 1896;
Apostol, Mihai, *Contribuții la istoria culturii ploieștene,* Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Județului Prahova, 1973;
Apostol, Mihai, *Tradiții plastice în orașul Ploiești,* Ploiești, 1971;
Apostol, Mihai, Stamatiad T., Alexandru, *Contribuții documentare, în Anuarul Muzeului de Istorie și Arheologie Prahova III*, Ploiești, 1986;
Baicu, Șt., Ion, Dobrescu, Constantin, *Nicolae Iorga și Prahova (1899-1948), Documente*, Editura Scrisul Prahovean, Ceraşu, 2000, Ediția a II-a;
Bassarabescu, I.A., *Lumea de ieri. Amintiri vesele și duioase*, 1943;
Bădulescu, I., Alexandru, *Cultura muzicală pe teritoriul județului Prahova în sec. XIX-XX*, București, Editura Muzicală, 2012
Bărbieru, I., Nicolae, *Figuri de dascăli ploieșteni, în Studii și materiale privitoare la trecutul istoric al județului Prahova*, Ploiești, 1970;
Berindei, Dan, *Cultura națională română modernă,* București, Editura Eminescu, 1986;
Bulei, Ion, *Arcul așteptării 1914-1915-1916*, București, Editura Eminescu, 1981;

Bulei, Ion, *Viața în vremea lui Carol I,* Editura Tritonic, București, 2005;
Buletinul Societății de Științe Filologice din R.S. România, București, 1984;
Buzatu, Gh., Ciucanu, Corneliu, Sandache, Cristian, *Radiografia Dreptei Românești (1927-1941),* Editura FF Press, București, 1996;
Calcan, Gh. (în colab.), *Profesorul și senatorul Aurelian Moșoiu – O personalitate a lumii prahovene*, Editura Printeuro, Ploiești, 2003;
Călinescu, George, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent,* Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Minerva, București, 1986;
Câmpeanu, Ioan, *Mișcarea Muncitorească în luptele politice din România între anii 1900-1914*, Editura Junimea, Iași, 1983;
Cepoiu, Tr., Traian, *Ioan Al. Bassarabescu*, Editura Scrisul Prahovean, Ceraşu, 2006;
Chiriac, Bucur, *Trecător grăbit prin timpul nostru, Evocări despre profesorul N.I. Simache*, Editura Mectis, Ploiești, 1998;
Chirulescu, Marian și colab., *Publicații periodice prahovene (1867-2008), Catalog alfabetic*, Ploiești, 2008;
Chirulescu, Marian (în colab.), *Personalități prahovene, dicționar bio-bibliografic*, Ediția a II-a revizuită, actualizată și adăugită, Ploiești, Editura Premier, 2002;
Cultură și civilizație – Conferințe ținute la tribuna Ateneului Român, București, Editura Eminescu, 1989, Antologie, note și prefață de Gheorghe Buluță;
Damean, Mihaela, *Personalitatea omului politic Dimitrie A. Sturdza*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2012;
Diamandi, S., *Galeria oamenilor politici*, Editura Gesa, 1991;
Dobrescu, Constantin, Băjenaru, Carmen, *Petrol, Politică și Cultură la Ploiești*, Ploiești, 2014;
Dobrescu, Constantin, Băjenaru Carmen, *Societatea Literar-Științifică Tinerimea Română 1877-1948*, Editura Premier, Ploiești, 2013;
Dobrescu, Constantin, Băjenaru, Carmen, *Istoricul Monarhiei Constituționale și Ereditare din România (1866-1947)*, Ploiești, 2014;

Dobrescu, Constantin, Băjenaru, Carmen, *Dr. C.I. Istrati*, în Revista *Atitudini* nr. 120-121, noiembrie-decembrie 2012, editată de Casa de Cultură *I.L. Caragiale*, Ploiești, 2012;
Dobrescu, Constantin, Băjenaru, Carmen, *Figuri de filantropi și donatori din Ploiești și județul Prahova* în *Ziarul oamenilor buni*, nr. 33-34, 1-14 noiembrie 2013, Ploiești, 2013;
Dobrescu, Constantin, Băjenaru, Carmen, *Un prahovean ilustru – Stelian Popescu (1873-1954)*, în Cronica Veche, iulie-august 2015;
Dobrescu, Constantin, *Cercul Cultural Amicii Franței-General Berthelot din Ploiești,* în *Axioma*, anul I, nr. 3, iunie 2000, Ploiești, 2000;
Dobrescu, Constantin (în colab.), *Viața cotidiană ploieșteană în documente de presă (1899-1930),* Ploiești, Editura Elapis, 2009;
Dobrescu, Constantin (în colab.), *Viața culturală a municipiului Ploiești și a județului Prahova (1900-1948) Documente,* București, Editura Silex, 1997;
Dobrescu, Constantin, Petrescu, Ion C., *Spiru Haret o personalitate de excepție a neamului românesc,* în *Prahova eroică*, nr. 5, martie 2013, revistă editată de Asociația Județeană Cultul Eroilor Prahova;
Dobrescu, Constantin, Teodorescu, Gabriela, *Constantin Osiceanu*, în *Atitudini* nr. 1-8/2015;
Dobrescu, Constantin, *Memoria documentelor*, Ploiești, Editura Elapis, 2011;
Dobrescu, Constantin, *Radu Cosmin (1879-1950),* în *Revista Nouă* nr. 2 (87), Câmpina, 2015;
Dobrescu, Constantin, *Grigore Tocilescu un istoric și arheolog de excepție*, în *Revista Nouă* nr. 6 (79), Câmpina, 2013;
Dobrescu, Constantin, *Ing. Constantin Bărbăcioru,* în *Revista Nouă* nr. 4 (83), Câmpina, 2014;
Dobrescu, Constantin, *Un poet uitat – Leonida Secreșeanu*, în *Gazeta cărților*, Serie nouă, an X, nr. 1-2 (5-6)/2015;
Dobrescu, Constantin, *Ing. Stanislaw Starke întemeietorul fabricii Feroemail din Ploiești*, în *Atitudini*, nr. 10-11/2015;
Domenico, Viorel, *Glim – Generalul Ion Manolescu*, Editura Libertas, Ploiești, 2014;

Dumitrescu, Doru, *Nicolae Filipescu un aristocrat al politicii*, Pitești, Editura Nomina, 2016;
Dumitrescu, Gheorghe, T. Cosmineanu, Florin, *Școala Superioară Țărănească: înfăptuirea de la Poiana Câmpina*, Editura Premier, Ploiești, 2005;
Dumitrescu-Godeni, Ion, *Stoica Teodorescu*, Ploiești, 1943;
Dumitrescu, Nicolae, *Ploiești – orizonturi culturale de ieri și de azi*, Ploiești, 2005;
Dumitrescu, Nicolae, Stanciu, Lucian, Zidaru, Constantin, *Din istoria transportului țițeiului prin conducte în România*, Editura Silex, București, 1998 (consultant științific Constantin Dobrescu);
Eliade, Mircea, *Conferințe radiofonice*, Humanitas, București, 2001;
Eliade, Mircea, *Memorii* vol. I, Editura Humanitas, București, 1991;
Geală, Laura, Cristina, *Istoricul Comunității Evreiești din Ploiești*, București, Editura Hasefer, 1974;
Giurescu, C. Constantin, *Amintiri 1*, Editura Sport-Turism, București, 1976;
Groșescu, Ioan, *Mahalalele Ploieștiului*, ediția a II-a, Ploiești, Editura Karta Graphic, 2009;
Gulea, Dan, *Pluviografii o istorie a culturii române de la Ploiești*, Editura Paralela 45, Pitești, 2012.
Hangiu, I., *Societăți și asociații în știința românească*, București, Asociația Oamenilor de Știință din R. S. România, 1981;
Hronic prahovean. A treia sesiune de comunicări 21-23 decembrie 1970, editat de Comitetul pentru Cultură și Artă al Județului Prahova, Ploiești, 1971;
Itu, Maria, *Forme instituționalizate de educație populară în România (1859-1918)*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1981;
Ioachimescu, Alex., (în colab.), *Momente istoriografice și personalități de seamă ale neamului românesc*, Editura Gândirea Românească, 1990, ediția I;
Ilie, Constantin (în colab.), *Columne peste timp. Profesor arhitect Toma T. Socolescu 1883-1960*, Ploiești, 2010;
Jercan, Ion, *Portrete prahovene*, Editura Bioedit, Ploiești, 2003;

Kirițescu, Constantin, *Istoria războiului pentru întregirea României 1916-1919*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989;
Lazăr, Traian (în colab.), *Sub semnul Minervei,* Editura Nomina, Pitești, 2014;
Lemny, Doina, Velescu, Cristian, Robert, *Brâncuși inedit: însemnări și corespondență românească*, Editura Humanitas, București, 2004;
Lepuș, Miruna, *Tânăra generație interbelică*, Editura Vremea, București, 2015;
Mamina, Ion, Scurtu, Ioan, *Guverne și guvernanți (1916-1938),* Editura Silex, București, 1996;
*Marea carte a Ploieștilor***,** Editura Ploiești Mileniul III, Ploiești, 2016, Volumul II, Economie. Coordonatori: Gheorghe Marinică, Constantin Trestioreanu;
Mareș, Nicolae, *Jozef Pilsudski, monografie*, Iași, Editura TipoMoldova, 2015;
Mareș, Nicolae, *Constantin Stere și mareșalul Pilsudski exilați în Siberia*, Viața Românească nr.8/2015;
Mircea, Ștefan, *Începuturile Societății pentru învățătura poporului român,* București, Editura Didactică și Pedagogică, 1967;
Miller, Verghy, Marga, Săndulescu, Ecaterina, *Evoluția scrisului feminin în România*, Editura Bucovina, București, 1935;
Mocanu, Radu, Marin, *Arhivele și Cultura*, București, Editura Ministerului de Interne, 1998;
Neagoe, Stelian, *Cazul Gheorghe Tătărescu, plata și răsplata „tovarășilor de drum",* Editura Machiavelli, București, 2003;
Neagu, Constantin, *Enciclopedia Sportului ploieștean*, Ploiești, 2014;
Netea, Vasile, Marinescu, C.Gh., *Liga Culturală și Unirea Transilvaniei cu România*, Editura Junimea, Iași, 1978;
Orăscu, Șerban, *Spiru Haret*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1976;
Ornea, Zigu, *Anii treizeci, extrema dreaptă românească*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1995;
Pascu, Ștefan, *Făurirea statului național unitar român,* Editura Academiei R.S.R., București, 1983;

Personalităţi ale ştiinţei, Mic dicţionar, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1977;
Petre, Dan, *Asociaţii, Cluburi, Ligi, Societăţi, Dicţionar cronologic*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1983;
Popescu, D., Paul, *Ploieşti – Mileniul II, O istorie în date şi imagini*, Ploieşti, 2003;
Pintilie, Dan, Ovidiu, *Istoricul Societăţii „Concordia" 1907-1948*, Editura Universităţii Petrol şi Gaze din Ploieşti, 2007;
Popescu, D., Paul, Petrescu-Redi, N., *Bulevardul Independenţei, biografie deloc romanţată a bulevardului ploieştean,* Editura Fiat Lux, 1999;
Popescu, D., Paul, *Ploieştii şi Prahova în vremea dobândirii independenţei de stat a României (1871-1878)*, Ploieşti, 2002;
Popescu, D., Paul, *O revistă şcolară cu mare valoare educativă – „Curierul liceului",* în Anuarul Muzeului de Istorie şi Arheologie Prahova, Serie Nouă II (10), Editura Museion, Ploieşti, 1995-1996;
Popescu, D., Paul, *Th.V. Ficşinescu, evocare a unui mare uitat,* Ploieşti, 2011, Tipar Sprinten Informar S.R.L. Ploieşti;
Popescu, Stelian, *Memorii, Studiu biografic şi note de Ioan Spătaru*, Editura Majadahonda, Bucureşti, 1994;
Rachieru, Mihai, *Fruntaşii urbei Ploieşti în perioada 1831-1993,* în Anuar nr. III-IV, 1991-1992, editat de Societatea de Ştiinţe Istorice, Filiala Prahova şi Arhivele Statului;
Rangheţ, Boris, *Relaţiile româno-americane în perioada primului război mondial 1916-1920,* Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1975;
Rădulescu, Motru, C., *Mărturisiri*, Bucureşti, 1990;
Râpeanu, C.M., şi Simache, N.I., *Contribuţii la Istoricul presei prahovene*, Muzeul de Istorie şi Arheologie al judeţului Prahova;
Râpeanu, Valeriu, *Nicolae Iorga*, Editura Demiurg, Bucureşti, 1994;
Râpeanu, Valeriu, *Cultură şi Istorie, vol. III, Nicolae Iorga şi I.G. Duca,* Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1989;
Simache, N.I., Popescu, D., Paul, *Un orientalist ploieştean Gh. Popescu-Ciocănel,* Muzeul de Istorie şi Arheologie al Judeţului Prahova, 1969;

Stavinschi, Magda, *Constantin Pârvulescu. Erou și cercetător al cerului 1890-1945*, Editura Grafoanaytis, Ploiești, 2015;
Sevastos, Mihail, *Monografia orașului Ploiești*, București, 1937;
Stoica, Stan și colab., *Dicționar biografic de istorie a României*, Editura Meronia, București, 2008, Cuvânt înainte de acad. Dinu C. Giurescu;
Tabacu, Jenica, *Amurgul demiurgului. Ultimii ani din viață ai lui B.P. Hasdeu*, Editura Saecuum Vizual, București, 2007;
Teodorescu, Stoica, *Istoricul Liceului „Sfinții Petru și Pavel”*, Ploiești, 1939;
Traian, D., Lazăr, *Constantin Mănescu și vechea mișcare socialistă*, Ploiești, 2015;
Vasile, Lucian, *Orașul sacrificat. Al doilea război mondial la Ploiești*, București, 2014;
Vrânceanu, Costin, *O istorie a liberalismului politic în Prahova 1875-1948*, Editura Ploiești-Mileniul III, Ploiești, 2007;
Zub, Alexandru, *Înapoi la Haret,* în Convorbiri Literare, nr. 5, Iași, 2012;

Arhivă și Presă

Analele Minelor din România, nr. 1/1919, nr. 2/1929;
Arhivele Naționale Prahova, Fond nr. 265, dosar 10/1035, f. 6-9;
Arhivele Naționale Prahova, Fond Camera de Comerț și Industrie Ploiești, dosar 6/1944;
Arhivele Naționale Prahova, Fond Consilieratul Agricol Prahova, dosar 191/1919-1945;
Arhivele Naționale Prahova, Fond Chestura Poliției Ploiești, dosar 14/1921;
Arhivele Naționale Prahova, Fond Liceul „Sfinții Petru și Pavel” Ploiești, dosar 3/1945, f. 55, 174/1909-1910, dosar 3/1930;
Arhivele Naționale Prahova, Fond Liceul „Nicolae Bălcescu” Ploiești, dosar 37/1935;
Arhivele Naționale Prahova, Fond Prefectura Prahova, dosar 30/1927, 22/1929, 27/1937, 42/1938, dosar 11/1931, dosar, 45/1935, 39/1938;

Arhivele Naționale Prahova, Fond Primăria Ploiești, dosar 24/1911, 17/1914, 5/1922, dosar 16/1927, 29/1928, dosar 4/1930, dosar 28/1931, dosar 34/1932, 42/1932, 24/1934, 29/1935, 36/1936, 32/1937, f. 480, dosar 6/1943, dosar 6/1944;
Arhivele Naționale Prahova, Fond Tribunalul Prahova, S. I., dosar 40/1930;
Arhivele Naționale București, Fond Direcția Poliției și Siguranței Generale, dosar 38/1909;
Adevărul, 12 mai 1933, 20 februarie 1932;
Alarma, 8 octombrie 1890;
Buletinul Oficial al Municipiului Ploieşti, nr. 7/1946;
Buletinul Oficial al Județului Prahova, Anul IX, 2 noiembrie 1931; nr. 91 din 17 noiembrie 1931;
Curentul, 13 mai 1933, 29 mai 1933, 17 iunie 1936, 25 noiembrie 1936, 30 octombrie 1936, 27 noiembrie 1936, 30 noiembrie 1936, 15 mai 1937, 17 mai 1937, 28 iunie 1938, 24 iunie 1939, 12 octombrie 1939, 29 octombrie 1939, 1 noiembrie 1939, 3 martie 1940, 20 mai 1940, 15 decembrie 1941, 21 aprilie 1942, 28 iunie 1942, 9 decembrie 1942, 5 noiembrie 1943;
Cuvântul, 8 martie 1932;
Cuvântul Prahovei, 24 mai 1931, 18 octombrie 1931, 13 februarie 1932;
Dreptatea, Anul I. nr. 2, 18 noiembrie 1922, ianuarie 1932;
Dreptatea Prahovei, 18 noiembrie 1929;
Democratul, 24 iunie 1899, 2 septembrie 1899, 27 ianuarie 1900;
Dimineața, 27 martie 1931, 26 mai 1933, 7 iunie 1934;
Gazeta Cărților, 31 iulie 1931;
Gazeta Ploieștilor, 15 septembrie 1937;
Imparțialul, 10 noiembrie 1927, 31 ianuarie 1931, 10 februarie 1936, 30 aprilie 1937, 7 decembrie1940;
Informatorul, 31 martie 1930;
Invalidul Român, 22 iunie 1931, 21 octombrie 1934;
Îndreptarea Prahovei, 4 august 1919, 8 iunie 1921;
Lamura nr. 8-9/1920;
Lanterna (Ploiești), 13 mai 1919, 11 august 1919;
Libertatea, 20 martie 1927;
Lumina, 12 noiembrie 1922;

Monitorul Petrolului Român nr. 1/1907, nr. 12/1934; nr. 13/1937; 10/1938;
Munca, 22 mai 1923;
Nădejdea, 18 ianuarie 1932, 18 februarie 1932, 25 ianuarie 1932;
Neamul Românesc, 11 iunie 1932, 19 ianuarie 1936;
Observatorul (Ploiești), 15 februarie 1915, 16 februarie 1915;
Ploieștii, 2 noiembrie 1924, 24 iulie 1925, 30 iulie 1925, 8 martie 1928, 23 martie 1930, 11 martie 1931, 15 iunie 199931, 25 iunie 1931, 15 septembrie 1931, 8 iunie 1932, 8 noiembrie 1932, 16 decembrie 1932, 23 mai 1933, 5 iulie 1934, 12 august 1934, 2 noiembrie 1935, 13 noiembrie 1935, 15 noiembrie 1935, 26 martie 1936, 9 noiembrie 1936, 30 noiembrie 1939, 25 aprilie 1940, 31 mai 1941, 16 septembrie 1947;
Prahova, 20 decembrie 1914, 15 noiembrie 1934;
Prahova Noastră, 15 martie 1936, 3 decembrie 1938, 1 iulie 1939, 5 mai 1940, 19 mai 1942, 19 decembrie 1943, 25 martie 1944;
Presa, 20 noiembrie 1944, 29 ianuarie 1946, 20 februarie 1946, 24 aprilie 1946, 21 mai 1946, 28 noiembrie 1946, 5 decembrie 1946, 20 ianuarie, 6 iulie, 20 iulie, 16 septembrie 1947;
Propășirea, 7 martie 1929, 16-31 martie 1931;
Raza Prahovei, 16 ianuarie 1938;
Revista Ploieștilor, nr. 9 septembrie-mnoiembrie 1927;
România, 18 octombrie 1939;
România Viitoare, 22 martie 1915, 3 ianuarie 1916; 17 august 1940, 15 ianuarie 1921;
Săptămâna, 25 ianuarie 1925;
Scânteia (Ploiești), 22 ianuarie 1925;
Societatea de mâine, nr. 10, 1 iulie 1928;
Steagul, 1 februarie 1914;
Timpul (Ploiești), nr. 7-8; 1-15 martie 1920, 4 iunie 1942;
Tribuna, 24 decembrie 1938, 14 aprilie 1940, 14 octombrie 1941, 27 octombrie 1941, 10 mai 1942, 6 iulie 1943, 10 ianuarie 1944, 15 februarie 1944;
Tribuna (Ploiești), 22 noiembrie 1943, 12 decembrie 1943, 10 ianuarie 1944;
Universul, 16 iunie 1924, 1 iulie 1925, 23 ianuarie 1930, 12 aprilie 1930, 28 iunie 1930, 15 ianuarie 1931, 3 iunie 1937, 27 ianuarie 1936, 9 martie 1939;

Viața, 17 noiembrie 1943;
Viitorul, 3 aprilie 1932;
Virtutea, 25 iulie 1925, 7 noiembrie 1925, 3 decembrie 1931, 7 aprilie 1932, 28 mai 1932, 23 martie 1934, 8 iunie 1935, 18 septembrie, 6 noiembrie 1937, 12 mai 1938;
Voința Prahovei, 30 noiembrie 1919, 14 decembrie 1919.

ANEXE

:: *Profesorii Liceului din Ploieşti,* în urma propunerei d-lui Vasile T. Niculescu, au deschis o listă de subscripţie pentru ajutorarea colegilor belgieni aflaţi în lipsă şi exil, pe pământul ospitalier al Olandei. In numărul viitor vom da şi subscripţiile.

Informaţiuni – Ziarul *România Viitoare,*
25 octombrie 1914

— —

Astă-zi la orele 5 p. m. d-l profesor Al. Tzigara-Samurcas *îşi va desvolta la liceu conferinţa d-sale tratând despre* „Tradiţia artistică în România“ *cu proecţiuni.*

— — —

Informaţiuni – Ziarul *Ploieştii,*
8 iunie 1924

Sindicatul Profesorilor din Ploești

Profesorii Liceului «Sfinții Petru și Pavel» și ai Școalei Comerciale din Ploești, cari predau lecțiuni în institutele particulare de ambe-sexe, întrunindu-se în ziua de 10 Iulie a. c. în localul liceului, au ținut o importantă consfătuire, cu privire la rostul învățământului particular în general și al profesorilor în particular, hotărînd următoarele:

1) Să se instituie un *Sindicat al profesorilor*, cari predau lecțiuni în institutele particulare și care va avea de scop:

a). Observarea, strictă a legilor, regulamentelor și programelor de predare în interesul bunului curs al acestui învățământ, care trebuie să fie pe viitor la nivelul învățământului de Stat.

b). Un control mai eficace din partea Sindicatului față de direcțiunile acestor institute, cu privire la întreținerea, disciplina internă și stabilirea taxelor ce au a plăti părinții copiilor, în raport cu timpul și cheltuelile actuale.

c). Să ceară organelor superioare ale învățământului, să se aplice cu strictețe legile și regulamentele persoanelor cari cer aprobări pentru deschideri de institute, ca: titluri, practică pedagogică, moralitate, etc.

d). Să fixează onorariul profesorilor pentru cursul fiecărui an școlar, având în vedere beneficiile realizate în anii anteriori, numărul elevilor și taxele de înscrieri ale elevilor,

e). Să găsească o modalitate după care profesori vor participa și ei la câștigurile întreprinzătorilor, ținând socoteală și de riscurile acestora din urmă, dar și de munca cheltuită de profesorii pentru prosperitatea institutelor.

Acest sindicat va funcționa chiar dela începerea noului an școlar 1919—1920 și nu ne îndoim că va aduce un real serviciu acestui oropsit învățământ, iar profesorilor o mai dreaptă retribuție ca în trecut, când mai toate foloasele și le însușeau conducătorii institutelor.

Ziarul *Îndreptarea Prahovei*, 4 august 1919

Crucea roşie a destinat zilele de 16 şi 17 Noembre pentru organizarea săptămânei strângerei de fonduri.

In ziua de Duminică 16 Noembrie orele 3 p. m. D-l profesor Dr. *Al. Obregia* vicepreşedintele Crucii-Roşii va ţine o conferinţă în amfiteatrul liceului după care va urma un ceai în saloanele Prefecturei servit de Domnişoarele societăţei ploeştene.

A doua zi va avea loc reprezentarea unui film cinematografic la Teatrul cooperativa în folosul filialei.

Nu ne îndoim că publicul va da concurs acestor opere de binefacere.

Informațiuni – Ziarul *Ploieștii*,
anul III, nr. 129, duminică,
2 noiembrie 1924

APEL

Seria foştilor elevi ai acestui liceu, sărbătorind zece ani de când au părăsit băncile şcoalei au propus între altele înfiinţarea unei societăţi cu denumirea: *Societatea absolvenţilor Sf. Petru şi Pavel din Ploeşti.*

Scopul acestei societăţi ar fi:

1) Ajutorarea elevilor săraci, dar meritoşi, fie ei din oraş sau dela ţară, pe tot timpul cât vor urma cursurile atât liceale cât şi cele universitare.

2) A se contribui la ajutorarea liceului în construcţii de: Internat, săli de societăţi, gimnastică, sportul, cabinete de fizică şi chimie, săli de desemn etc. precum şi înzestrarea lor cu cele necesare.

Pentru realizarea tuturor celor menţionate am propus ca fiecare absolvent de liceu, care va fi şi membru al acelei societăţi, să contribue pe fiece zi cu 0,50 sau 15 lei lunar. In afară de aceasta, se vor numi membri de onoare, şi numele lor se va înscrie în cartea de aur a liceului, anume creată în acest scop, pe toţii acei membri cari, în afară de cotizaţia lunară vor depune odată pentru totdeauna, o sumă de cel puţin 200 (două sute lei).

Am mulţumirea de a anunţa ei o serie de elevi, sărbătorind în ziua de 8 ianuarie anul curent, al 25-lea an al terminărei liceului, cari au primit cu mare entusiasm acea propunere înscriindu-se cu toţii cameni activi şi de onoare depunând ca fond permanent suma 10 300 lei.

Ţiu să le aduc şi cu aceasta viile mele mulţumiri.

Fac un călduros apel către toţi foştii elevi ai acestui liceu de a adera la această frumoasă operă. Venind în ajutorul celor în lipsă, se arată în acelaş timp şi o recunoştinţă către şcoala care a îndrumat pe foştii săi elevi, către primii paşi din viaţa morală şi materială.

Adeziunile şi orice informaţii—cotizaţiile etc. acelor buni voitori, se vor trimite pe adresa. Direcţiunei Liceului Sf. Petru şi Pavel-Ploeşti.

Director, G. Constantinescu.

Ziarul *Săptămâna*, 25 ianuarie 1925

Conferința la liceu

Sub auspiciile Universității populare și a asociației profesorilor, D-l general *Anastasiu* unul din cei mai competenți militari ai noștri, își va desvolta interesanta D-sale comunicare în Amfiteatrul liceului astăzi la orele 5 p. m. vorbind despre *„Congresul dela Londra al foștilor luptători“*.

Intrarea e liberă.

Ziarul *Ploieștii*, 1 martie 1925

CONFERINȚA

In ziua de 17 Noembrie ora 4 p. m., în amfiteatrul liceului Sf. Petre și Pavel, d-l profesor Gh. Marinescu, savantul neurolog, ține o conferință în folosul „Crucea Roșie“, tratând despre Bătrânețe și Intinerire. *Cu această ocazie, marele profesor, se va oferi pentru câteva consultațiuni de la ora 6—9 seara.*

Ziarul *Virtutea*, 7 martie 1925

Astăzi, Sâmbătă 17 Aprilie are loc comemorarea a trei ani dela moartea poetului T. Constantinescu.

Seara la ora 8 jum. va avea loc o şezătoare artistică în Amfiteatrul Liceului Sf ţii Petru şi Pavel din localitate. Va vorbi D-l I. A. Bassarabescu profesor şi membru al Academiei despre poet şi opera lui.

Se va ceti din scrierile poetului.

In această şezătoare vor da concursul câţiva artişti şi scriitori tineri.

Intrarea liberă.

Informaţiuni – Ziarul *Virtutea*, anul VIII, nr. 380, 17 aprilie 1926

Conferinţă

Duminică, 13 Martie a. c. ora 5 p. m. va vorbi în Amfiteatrul Liceului D-l G. Popescu-Ciocârdel, *profesor despre* „Ploieştii sub ocupaţie".

Conferinţa face parte din ciclul organizat de „Universitatea Liberă" de sub conducerea D-lui Prof. D. Munteanu Râmnic.

Ziarul *Libertatea*, 10 martie 1927

O zi înălțătoare

Duminică 27 Ianuarie orele 5 p. m. în amfiteatrul liceului „Sf-ții Petru și Pavel" din orașul nostru, s-a deschis seria conferințelor ținute de Asociația profesorilor secundari în unire cu Universitatea populară. După un cuvânt de deschidere rostit de președintele Asociației D-l D. Munteanu-Râmnic, care împărtășește publicului, pe lângă sforțările făcute și planurile de a realiza un palat cultural pentru orașul nostru atât de bogat materialicește, dar vai! — atât ds sărac pe terenul cultural — urmează documentata și însuflețita conferință a d-lui profesor și literat Radu Cosmin, despre „Trecutul, prezentul și viitorul cultural al neamului". Intr-o limbă aleasă, poetică și înflăcărată, D-sa ne-a făcut să ne simțim mândri, de a ne fi născut în bogatul pământ al României, din strămoși cu adâncă tradiție culturală și religioasă, cum au fost Dacii și Romanii. Ne poartă cu gândul prin vremurile legendare ale Sciților, prin epoca eroică a luptelor Romanilor cu Dacii, apoi prin vremurile de tristă amintire a bejeniei în codrii pe timpul aprigei năvăliri barbare, pe timpul vitejeștelor războaie cu Turcii și în urmă expune lupta culturală între ortodoxia noastră în forma slavonă cu reforma calvinească îmbrăcată în graiu românesc. Pe larg tratează apoi redeșteptarea noastră națională începută de Domnii „Matei Basarab și Vasile Lupu" urmată de eruditul Dimitrie Cantemir, ca să culmineze apoi în vremea renașterei noastre culturale prin Șincai, Petru Maior, Gh. Lazăr, Miron Costin, Asachi, Bălcescu, V. Alexandri, M. Kogălniceanu, Coșbuc, Goga, Creangă și toți fruntașii noștri.

Citează apoi în timpurile moderne, pe marii noștri savanți: D-nii N. Iorga, Doctorii Babeș, Marinescu și Toma Ionescu, inginerii Constantinescu, aviatorul Vlaicu și artiștii: G. Enescu, Elena Teodorini, Giovani Dumitrescu, Marioara Ventura și portretistul Stoenescu. Din fala atâtor percursori, să folosească tineretul studios, dedându-se cu totul cetirei cărților bune și mai cu seamă citirei cronicarilor spre a-și oțeli caracterul, a-și cinsti strămoșii și a-și făuri o limbă curgătoare și cu adevărat românească!

După o expunere științifică foarte corectă, dar și foarte distractivă, care a ținut aproape două ore, publicul prezent a ovaționat pe d-l conferențiar, luând cu sine regretul, că farmecul unei asemenea cuvântări, poate avea și un sfârșit, dar și speranța, că-i va fi dat să se mai instruiască, desfătându-se în acelaș timp la lumina inteligenței d-lui Radu Cosmin, care se poate făli că e un vrăjitor al cuvântului poetic.

Janeta Vasiliu, institutoare

Ziarul *Ploieștii*,

17 februarie 1928

Dela Universitatea Populară

Duminică 10 Martie orele 5 p. m. în Amfiteatrul Liceului Sf. „Petru şi Pavel", a vorbit d. *dr. Şt. Bogdan*, profesor **universitar** despre „**Conştiinţa creştină faţă de concepţia ştiinţifică**". După conferinţă a urmat divertismente artistice.

Duminică 17 Martie orele 5 p. m. în Amfiteatrul Liceului „Sf. Petru şi Pavel", va vorbi d. *profesor dr. Alex. Beliş* despre „**Actualitatea cugetării politice a filozofilor francezi Voltaire, Montesquieu şi Rousseau**". După conferinţă va urma divertismente artistice. Intrarea liberă.

In beneficiul Universităţei Populare şi pentru ajutorarea unei excursii şcolare, în sala Teatrului „Odeon" va rula de Luni 11 până Sâmbătă 16 Martie 1929, extraordinarul film „**Taras-Hatmanul cazacilor**" episod din Romanul „**Prin Foc şi Sabie**" de marele scriitor polon *H. Sienkiewicz*.

Biletele se găsesc la birou (str. Alexiu 1), la membrii U. P. şi la Biblioteca N. Iorga cu preţul de *lei 20 intrarea generală şi lei 30 locul în loji.*

Ziarul *Propăşirea*, 7 martie 1929

Mai sunt donatori

Subt acest titlu, D-l profesor **N. Iorga** *publică un articol în* **„Neamul Românesc"** *în care vorbește despre donație făcută Cosei școalelor de D-l* **N. G. Lăzărescu,** *fost profesor la liceul nostru.*

Dăm loc cuvintelor frumoase în care D-l Iorga apreciază gestul D-lui Lăzărescu și cere să fie luat de pildă și de alții:

„Profesorul Lăzărescu de la Ploești s'a întâmplat să aibă din economiile unei vieți întregi o avere care s'ar ridica la cinci milioane.

Putea să facă din ea orice, într'o vreme când până și popularitatea se cumpără, ca să nu mai vorbim de situațiile mari în partid. Putea să o întrebuințeze pentru ani mulțămiți de bătrânețe, după anii de osteneală aspră ai unei vieți de dascăl secundar.

Dar profesorul dela Ploești a judecat altfel și foile ne spun că a dăruit întreaga lui agonisită școlii, pe care atâția ani de zile a servit-o.

Deci mai sânt donatori. Odată erau familiile mari, demnitarii înalți ai Statului, îmbogățiții comerțului și afacerilor. De pe urma lor, atâtea biserici și mânăstiri, atâtea spitale și școli. Ereau lăudați în lumea toată pentru această largă dărnicie. Pe urmă însă din partea-aceia, chiar când rămâneau moșteniri imense, nu mai dedea nimic.

De un timp însă învie iarăși simțul datoriei către societate. Deocamdată la cei mici, la cei cari au adunat greu Vor putea ei servi de exemplu celorlalți?

Ziarul *Ploieștii*, 7 aprilie 1929

ASOCIAȚIA CORALĂ
„Cântarea Prahovei"
compus din 60 persoane
de sub conducerea Maestrului dirijor
Jean Mihăilescu
va da
Sâmbătă 20 Iunie 1931 ora 8.30
Europei Centrale)
Liceului Sf. Petru și Pavel
UN
MARE CONCERT
compus dintr'un bogat
și variat program
Biletele se pot procura dela „Librăria „Cartea Românească", dela membrii asociației, sau în seara concertului la Cassă.
Intrarea generală, lei 60
Pentru elevi și studenți lei 20

Ziarul *Cuvântul Prahovei*, 24 mai 1931

UNIVERSITATEA LIBERA şi POPULARA
DIN PLOEŞTI

CONFERINŢELE ŞI CURSURILE
organizate împreună cu
„Asociaţia Profesorilor Secundari" secţia Ploeşti
sub auspiciile *„Ligii Culturale a Românilor"*

Duminică 17 Ianuarie (orele 5 p. m.)
în amfiteatrul Liceului *„Sf. Petru* şi *Pavel"*
are loc
Deschiderea conferinţelor şi cursurilor anul al 10-lea

D. Prof. MUNTEANU-RAMNIC
Sub-secretar de Stat
va rosti cuvântarea de deschidere

D. Prof. I. A. BASSARABESCU
Membru al Academiei Române, va citi din operile sale

D. Prof. RADU COSMIN
va conferenţia despre:
„PATRIA ŞI CULTUL EI"

după care vor urma felurile divertismente artistice
Intrarea Liberă

INŞTIINŢĂRI

1. *Cursurile* s'au deschis încă din Decembrie 1931 şi au loc seara între orele 7—8, în localul bibliotecii „N. IORGA" (deocamdată limbile: franceză, engleză şi germană). In curând şi celelalte.
2. *Secţiile.* In numărul viitor raportul sau dări de seamă, ori note dela *Secţia de Ocrotiri Sociale, Secţia Fotografică, Secţia de Editură, Secţia Sport şi Educaţie Fizică* şi noua *Secţie foto-cinegrafică sub conducerea d-lui G. Alimănescu.*
3. *Pentru Universitatea Populară* a se adresa d-nilor: D. Munteanu-Râmnic, preşedinte (Str. Alexiu 1), Sf. Sale Pr. Aurel Popescu, casier, (Bis. Sf. Împăraţi) şi A. Marinescu, secretar (Str. D-na Stanca, 1).

Ziarul *Nădejdea*, 18 ianuarie 1932

Patria și cultul ei

Conferință ținută de d. profesor **Radu Cosmin,** *directorul nostru literar la Liceul Sf. Petru și Pavel.*

De sănătate vorbești când începi s'o pierzi. Tot așa și de patrie. Ce boli o amenință? Internaționalismul și comunismul. Amândouă atacă patria și familia.

Bacon, Mirabeau și Herbert Spencer numesc familia: vatra unde se plămădesc sentimentele ce fac tăria și prosperitatea patriei, iar patria adevărata școală a umanității.

Opt noțiuni întregesc ideea de patrie: unitatea geografică, identitatea de rasă, de limbă, de religie, de moravuri, de legi, de trecut istoric și de simțimânte.

Marele cărturar N. Iorga a spus: pământul are prețul morților ce s'au coborât în el. Ernest Renan, Delavrancea și Mihail Kogălniceanu se întâlnesc în același gând: Patria e pământul plămădit cu sângele întărit cu oasele înaintașilor noștri. Ca să fie o patrie, trebue să fie, mai întâi, religia strămoșilor, sfânta cuminecătură a sufletelor, calda adorație a acelora cari au fost și nu mai sunt decât țărână și oase!

Câte jertfe au îndeplinit marii noștrii înaintași ca să înfăptuiască patria de azi? Educația trebue să fie națională, înainte de toate. Morții trăesc în noi.

Noi suntem frunzele și roadele unui uriaș arbore cu rădăcini adânc înfipte în pământul strămoșesc. Din acest pământ arborele își trage toată puterea de viață și rodire. Ca Alecu Russo, Vasile Alecsandri și Eminescu, să învățăm graiul strămoșilor din doinele, baladele, legendele, cântecele de vitejie ale trecutului.

Să păstrăm moravurile sănătoase ce pier sub năvala urâtelor apucături de azi. Să punem urechia pe lespedea mormintelor vechilor voevozi și boeri morți pentru țară.

Mircea cel Bătrân la Rovine, Ștefan cel Mare la Podul Înalt, Mihaiu Viteazul la Călugăreni, Carol I la Griviția și Ferdinand cel Mare la Mărășești! Iată marea frescă a vitejiei, muncei, credinței și victoriei românești.

Cel mai mare ideal—zice Gustave le Bon — trebue să fie cultul patriei, singurul în stare de a păstra ființa unei națiuni.

Vai! câți nu privesc nepăsători la trecutul istoric al neamului. Ba unii se gândesc să desfacă ce s'a făcut cu jertfe! Un fost prim sfetnic al tronului spunea unui „regățean": „trecutul istoric al vechiului regat nu mă interesează. România modernă începe din ziua când am luat eu guvernul!"

De ce tresăltați în mormintele Voastre, Neculai Bălcescu, Kogălnicene, Brătieni, Take Ionescu, și tu, neastâmpărate mare boer, Niculae Filipescu?

Se întunecă zările. Spre soare răsare s'aude iar bubuind tunul. Se ascut în umbră săbiile. Otrăvurile clocotesc în cuptoare infernale. Sărăcia mărește gloatele nemulțumiților. Cerșetorii în haine negre pregătesc armata cea lesne de cumpărat a desnădejdei.

Unde e mâna care să stăvilească puhoaiele infernului ce amenință pacea lumei și țăria patriei?

Visteriile sunt goale, pământurile se părăginesc, dăjdiile cresc și din inimile necăjite sboară icoana lui Dumnezeu. Bisericele se golesc, cârciumele se umplu și vânturătorii de furtună seamănă sămânța cea rea în inima satelor.

Orașele petrec! Ocărmuitorii se trudesc zadarnic s'abată vijelia ce s'apropie.

Unde e scăparea? În sufletele noastre!

Să fim treji și cu ochii la icoana patriei!

Ziarul *Cuvântul Prahovei*, anul II, nr. 29, 8 februarie 1932

Amfiteatrul Liceului Sf-ții Petru și Pavel

Sâmbătă 29 Octombrie 1932

O SEARĂ DE ARTĂ

DATĂ DE

COMPOZITORUL

IONEL FERNIC

autorul cunoscutelor succese internaționale: **Minciuna, Dar ești la fel, Îți mai aduci aminte doamnă, Minte-mă, Cruce albă de Mesteacăn, Țiganca, etc.**

CU DISTINSUL CONCURS AL D-LUI

Gr. L. Trancu - Iași

Fost Ministru

care va conferenția despre „RITM și RITM"...

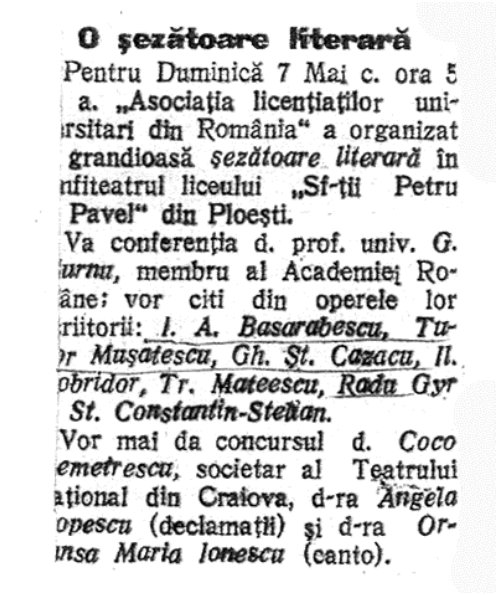
al distinsei artiste

Nunuța Mortun-Fernic

care acompaniată la pian și voce de compozitor, va cânta ultimele succese

P.S. Se atrage atențiunea onor. public că programul fiind foarte bogat, începe la ora 21.30 precis.

Ziarul *Curentul Prahovei*, anul IV, nr. 75, 18 octombrie 1932

O şezătoare literară

Pentru Duminică 7 Mai c. ora 5 a. „Asociaţia licenţiaţilor universitari din România“ a organizat grandioasă *şezătoare literară* în nfiteatrul liceului „Sf-ţii Petru Pavel“ din Ploeşti.

Va conferenţia d. prof. univ. *G. urnu*, membru al Academiei Române; vor citi din operele lor riitorii: *I. A. Basarabescu, Tu- r Muşatescu, Gh. St. Cazacu, Il. obridor, Tr. Mateescu, Radu Gyr St. Constantin-Stelian.*

Vor mai da concursul d. *Coco emetrescu*, societar al Teatrului aţional din Craiova, d-ra *Angela opescu* (declamaţii) şi d-ra *Or- nsa Maria Ionescu* (canto).

Ziarul *Curentul*, 6 mai 1933

.... Duminică 22 Martie la orele 5 p. m. d-l prof. univ. **N. A. Constantinescu** va ţine în amfiteatrul liceului sf. „Petru şi Paul“ o interesantă conferinţă vorbind despre *„Istorie şi civilizaţie“*.

Mercuri 25 Martie (Buna Vestire) la orele $11^1/_2$ în amfiteatrul liceului de fete, d-l profesor **D. Munteanu-Râmnic** va vorbi despre Carmen Silva (comemorare).

Intrare liberă.

Ziarul *Ploieştii*, 25 martie 1936

•••• Asociaţia muzicală „*Pelişor*“ a sărbătorit activitatea de 30 ani a d-lui compozitor şi profesor **I. Danielescu** printr-un festival organizat Duminică 1 Noembre orele 5 p. m. în amfiteatrul liceului „Sf. Petru şi Paul“.

S-a executat un program muzical alcătuit numai din lucrările d-sale originale: coruri religioase, arii populare, coruri patriotice, etc.

D-l profesor *Râpeanu* preşedintele asociaţiei, a adus elogiile meritate activităţii d-lui Danielescu, căruia îi prezentăm sincere urări de viaţă lungă pentru a continua munca d-sale folositoare societăţii şi şcoalelor.

Informaţiuni – Ziarul *Ploieştii*, 9 noiembrie 1936

CONFERINȚLE CERCULUI AMICII FRANȚEI „GENERAL BERTHELOT"

Cercul „Amicii Franței Generai Berthelot" din localitate reîncepe ciclul conferințelor pentru acest sezon. Prima conferință va fi ținută de d. prof. J. Bereilh în amfiteatrul liceului „Sfinții Petru și Pavel", în seara zilei de Joi 26 luna corentă la orele 20.30.

D-sa va vorbi despre: Alfred de Musset, „Noptile amintirei". Vor urma conferințele d-lor prof. VLebrun, dela institutul francez Vde -nalte studii din România, a d-lui L. Main, președintele cercului, etc.

Datele acestor conferințe vor fi anunțate la timp. Intrarea liebră.

ȘEZATOARE CULTURALA

Duminică a avut loc la șc. primară din highiu o reușită șezătoare culturală organizată de d. director al școlii D. Constantinidi. Programul a constat din: cântece patriotice, religioase, dialoguri, poezii, piramide, dansuri și piesa: „Sgribțuroaica" de Voiculet.

Au luat parte săteni din Corlățești și Ghighiu.

Ziarul *Curentul*,
miercuri, 25 noiembrie 1936

INTRARE

434

333

Domnule Primar,

In ziua de 20 Iunie a.c.,dând un Concert de Muzică clasică şi populară Românească in Amfithetrul Liceului Sf-ţii Petru şi Pavel" din localitate ,impreună cu Clasa de Operă a Conservatorului din Bucureşti,Profesor-Maistru Alberto dela Pergolla , Cu onoare vă rog să bine voiţi a ne da protiosul D-voastre concurs din punct de vedere moral şi material .

Incredinţată fiind că cererea noastră va fi satisfăcută ,Cu onoare vă rog Domnule Primar a primi deosebita noastră stimă şi consideraţiune .-

43

Strada Trancăfirii Nr. Ploeşti

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI PLOEŞTI
Nr. 003499 16 IUN. 1936
DIRECŢIA CONTABILITĂŢEI

Arhivă - 1936

Adunarea generală a inginerilor şi tehnicienilor din industria minieră

Desbaterile au avut loc eri la Ploeşti

PLOEŞTI, 26. — La liceul „Sf-ţii Petru şi Pavel" din oraşul nostru, s'au deschis astăzi de dimineaţă desbaterile adunării generale ordinare a „Asociaţiei inginerilor şi tehnicienilor din industria minieră".

Adunarea a fost prezidată de d. *Ion P. Gigârtu*, fost ministru.

D. *D. Rusu Abrudeanu*, secretarul general al asociaţiei, a făcut darea de seamă a activităţii comitetului în cursul anului expirat.

D-sa arată că s'a intervenit în nenumărate rânduri la ministerul economiei naţionale pentru a se cere o redactare cât mai adecuată a regulamentului legii minelor iar în urmă la legea minelor însăşi, de când s'a decis modificarea ei.

Asociaţia a cerut şi a obţinut ca un reprezentant al ei să facă parte din comisie. El lucrează în prezent la întocmirea proectului nouii legi a minelor. Deşi până azi nu s'a dat o redactare definitivă a acestei legi, totuşi din discuţiunile ce au avut loc s'a obţinut consensul membrilor comisiei asupra următoarelor puncte: să se acorde brevetul de şef de exploatare fără examen tuturor inginerilor chimişti, mecanici şi electricieni cari vor să activeze în industria minieră mai mult de un an, din momentul promulgării legii minelor 1929; să se acorde inginerilor de mine brevetul de şef de exploatare la exploatările miniere, ca urmare a unui singur examen corespunzător cu caracter de diplomă de specialităte care se dă pentru întreaga disciplină minieră, iar nu pe diversele ei sectoare interne de activitate: petrol, cărbuni, minerale neuceta-lifere, minerale metalifere, aurul, carierele, evitându-se prin aceasta ca un inginer care are de mult şefia de exploatare să fie obligat a face din nou stagiu în noua ramură de minerit, atunci când eventual ar trece; să se acorde brevet de şef de exploatare şi inginerilor de control ai statului, în caz că aceştia au un an de practică efectivă pe şantier, căci în acest caz ei şi-au complectat cunoştinţele teoretice.

S'a prevăzut ca un membru din comisia de examinare ce acordă brevetele de şef de exploatare să fie delegat din partea asociaţiei, deasemni şi în consiliul superior de mine, asociaţia să fie reprezentată printr'un delegat.

D. *M. Postolache*. a făcut darea de seamă asupra situaţiei financiare a asociaţiei şi a dat citire raportului cenzorilor asupra gestiunei asociaţiei, situaţiei casei de credit şi ajutor şi situaţiei fondului cultural ing. V. Tacit.

Au loc discuţiuni în legătură cu activitatea Casei de economie, credit şi ajutor şi cu gestiunea asociaţiei la cari au luat cuvântul d-nii: ing. *Aitel*, ing. *Meţianu*, ing. *Gh. Ballif*, *D. Rusu-Abrudeanu*, etc.

Adunarea, a dat cuvenita descărcare comitetului.

S'a luat în discuţie fixarea taxei de înscriere în asociaţie şi a cotizaţiei pe anul 1938, hotărându-se să rămână la fel ca în trecut.

D. ing. *Meţianu* aminteşte că anul acesta se împlinesc 20 de ani de când a fost înfiinţată la Iaşi asociaţia.

In vederea alegerii comitetului s'au desemnat următorii scrutatori: ing. Vernescu, ing. Pleşoianu, ing. Cavadia, ing. Cosmin, ing. Fischer, ing. Rizescu, iar ca secretari: ing. Olănescu, ing. Costescu, ing. Iordăchescu, ing. Dumitriu, ing. Ciupagea şi ing. Mihăilescu.

In noul comitet au fost aleşi d-nii: I. P. Gigârtu, I. Bujoi, V. Dumitrescu, Alex. Pleniceanu, Dorin Nicolaescu, M. Constantinescu, Florentin Demetrescu, Alex. Krupenski, M. Postolache, Const. Motaş, Al. Drăgulănescu, I. Rusu-Abrudeanu, Gh. Pitulescu, St. Nicolin şi Gh. Ballif.

Cenzori au fost aleşi d-nii: C. Băluţescu, C. Popovici şi Alexandru Balş. Cenzori supleanţi au fost aleşi d-nii: Munteanu, Cristodulo şi Albescu.

Şedinţa de după amiază

Adunarea inginerilor şi tehnicienilor din industria minieră şi-a continuat lucrările sub preşedinţia d-lui *M. Constantinescu*, apoi a d-lui ing. *I. Bujoi* fost ministru.

In legătură cu mărirea fondului de ajutor au făcut diferite propuneri d-nii: ing. *Pleniceanu*, *Al. Drăgulănescu* şi ing. *Aitel*.

D. *D. Rusu-Abrudeanu*, expune problema mineritului.

D. ing. *I. Bujoi* a dat apoi citire rapoartelor asupra industriei miniere în general, petrol şi minerit, energie, pregătire profesională şi relaţiile dintre patronat şi muncitorime.

S'a hotărât să se ţină în curând o adunare generală extraordinară în care să se desvolte pe larg chestiunile care interesează în deaproape asociaţia.

I. I. S.

Ziarul *Curentul*, 28 iunie 1938

Sărbătorirea apariției „Istoriei românilor" a D-lui Prof. N. Iorga

— Dela Liga Culturală secția Ploești —

M. R.

De curând, în Amfiteatrul Liceului «Sf. Petru și Pavel» din Ploești, *s'a sărbătorit în continuare (după Timișoara, Buzău, Lipova, ș. a.), apariția (odată cu ultimul volum — al 10-lea!) monumentalei lucrări a d-lui N. Iorga — «Istoria Românilor»*, în acelaș timp cu întreaga *ediție în limba franceză*, ediție apărută sub înaltul patronaj al M. S. Regelui.

Este o cinstire mai mult decât cuvenită și o nobilă îndeplinire a datoriei intelectualității noastre, caș i a întregei generații care a primit acest dar neprețuit. Hotărîrea este, ca după ce se vor onora anul acesta o impozantă și nouă sinteză istorico-științifică și «monument al vieții noastre naționale» — și făcând interesante și abile «excursuri» în cuprinsul lucrării, s'a oprit în deosebi — cum se anunțase conferința — la *«Veacul Cavalerilor»*, veacul al 15-lea, veacul «Cruciaților», luptători pentru moșie și creștinătate, la epoca luptelor și domniilor glorioase ale lui Mircea cel Mare, Ioan Corvin, Vlad Țepeș și Ștefan cel Mare. Intr'o expunere senină, caldă și lapidară, atât de potrivită cu opera și solemna ei sărbătorire, conferențiarul a înfățișat apoi documentara expunere istorică,

cesta încă multe alte centre, sărbătorirea să se încheie la Bucureşti, anul viitor, odată cu aniversarea a 70 de ani a emeritului istoric şi mare fiu al neamului — care, spre bucuria tuturor, este în plină creaţie şi impunătoare autoritate spirituală şi morală.

La Ploieşti, auditorul, în frunte cu membrii comitetului secţiei, a avut fericitul prilej şi onoratoarea mulţumire de-a participa la această cinstire a uriaşei opere de sinteză istorică, care integrează trecutul nostru în Istoria Universală şi e atât de hotărîtoare în desvoltarea istoriografiei Naţionale şia culturii noastre.

D. *D. Munteanu-Râmnic,* membru în Comitetul Central al Ligii Culturale, a prezentat pe

conferenţiar, d. N. A. Constantinescu, profesor universitar, colaborator al d-lui N. Iorga la catedra de Istorie Universală dela Facultatea de Litere din Bucureşti, autor a numeroase lucrări ştiinţifice şi didactice şi fost eminent elev al liceului nostru din Ploieşti — şi-a schiţat apoi, omagiind, marea însemnătate a apariţiei «Istoriei Românilor», impunător corp de analе istorice naţionale, rezultat din hotărîrea, autoritatea ştiinţifică şi muncă istovitoare a d-lui N. Iorga.

D. *prof. univ. N. A. Constantinescu* a prezentat întâi, în întregime, marea lucrare istorică, care e o veridică şi totală refacere a fazelor desvoltării poporului nostru întreg, noile idei dominante rezultate din cercetarea genială a faptelor şi aşezămintelor, orizonturile şi drumurile noi în «cartea neamului», metoda riguroasă şi pilduitoare, critica şi interpretarea ingenioasă a izvoarelor şi nu mai puţin fermecătoare însuşiri ale expunerii. D-sa a pus în lumină, cu ample şi surprinzătoare lămuriri, titlurile atât de caracteristice ale cuprinsului fiecăruia din cele 10 volume: *Strămoşii — Sigiliul Romei — Oamenii Pământului — Ctitorii — Cavalerii — Vitejii — Monarhii — Reformatorii — Revoluţionarii — Unificatorii şi Întregitorii* (11 titluri, un volum având 2 părţi) — şi-a făgăduit editarea, în curând, a unei îndrumătoare şi lămuritoare expuneri, de oarecare întindere şi pe înţelesul tuturor, pentru cunoaşterea sigură şi limpede, de oricine, a marei lucrări.

Conferinţa a fost răsplătită, de entuziastul şi înţelegătorul auditor, cu vii şi îndelungate aplauze — după care, distinsul conferenţiar, în cerc restrâns, a dat noi lămuriri şi bogate informaţii, cu privire la elaborarea sărbătoritei lucrări, precum şi despre celelalte opere recente ale d-lui N. Iorga.

Revista *Gazeta Cărţilor*,
anul IX,
nr. 17-18, ed. I,
15 şi 30 aprilie 1940

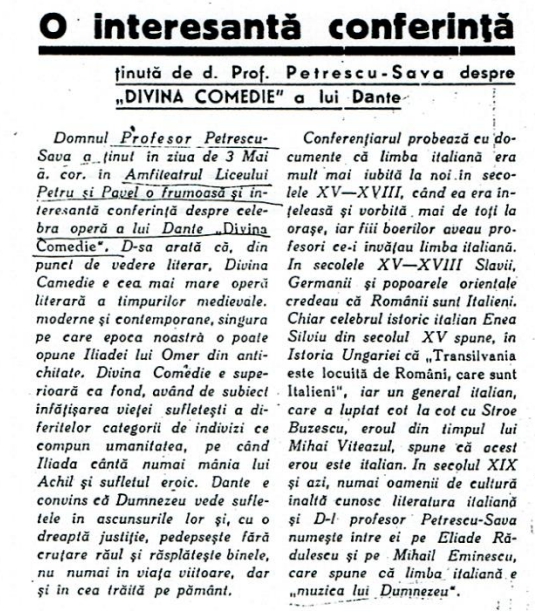
Culturale

Căminul Cultural „Sf. Ştefan"
din Ploeşti, organizează
Dumînică 19 Oct. 1941, ora 4 p.m.
FESTIVAL ARTISTIC
în Amfiteatrul Liceului „Sfinţii
Petru şi Pavel.

Partea I, Concert Coral executat de corul Căminului, dirijat de d. Nelu Danielescu prof. de muzică.

Partea II-a, reprezentarea operei de viguros românism „Zorile": dramă istorică —în două acte— de St. O. Iosif, realizată cu concursul d. Gigi Ionescu, dela Academia Regală de Artă Dramatică, din Bucureşti.

Ziarul *Tribuna*, 14 octombrie 1941

O interesantă conferinţă

ţinută de d. Prof. Petrescu-Sava despre „DIVINA COMEDIE" a lui Dante

Domnul Profesor Petrescu-Sava a ţinut în ziua de 3 Mai a. cor. în Amfiteatrul Liceului Petru şi Pavel o frumoasă şi interesantă conferinţă despre celebra operă a lui Dante „Divina Comedie". D-sa arată că, din punct de vedere literar, Divina Camedie e cea mai mare operă literară a timpurilor medievale. moderne şi contemporane, singura pe care epoca noastră o poate opune Iliadei lui Omer din antichitate. Divina Comedie e superioară ca fond, având de subiect înfăţişarea vieţei sufleteşti a diferitelor categorii de indivizi ce compun umanitatea, pe când Iliada cântă numai mânia lui Achil şi sufletul eroic. Dante e convins că Dumnezeu vede sufletele în ascunsurile lor şi, cu o dreaptă justiţie, pedepseşte fără cruţare răul şi răsplăteşte binele, nu numai în viaţa viitoare, dar şi în cea trăită pe pământ.

Conferenţiarul probează cu documente că limba italiană era mult mai iubită la noi în secolele XV—XVIII, când ea era înţeleasă şi vorbită mai de toţi la oraşe, iar fiii boerilor aveau profesori ce-i învăţau limba italiană. In secolele XV—XVIII Slavii, Germanii şi popoarele orientale credeau că Românii sunt Italieni. Chiar celebrul istoric italian Enea Siluiu din secolul XV spune, în Istoria Ungariei că „Transilvania este locuită de Români, care sunt Italieni", iar un general italian, care a luptat cot la cot cu Stroe Buzescu, eroul din timpul lui Mihai Viteazul, spune că acest erou este italian. În secolul XIX şi azi, numai oamenii de cultură înaltă cunosc literatura italiană şi D-l profesor Petrescu-Sava numeşte între ei pe Eliade Rădulescu şi pe Mihail Eminescu, care spune că limba italiană e „muzica lui Dumnezeu".

Ziarul *Tribuna*, 10 mai 1942

Ziarul *Tribuna*,
10 ianuarie 1944

ACTIVITATEA PROFESORILOR PLOEȘTENI

CINSTIREA PROFESORILOR MORȚI ÎN RĂZBOI ȘI A CELOR CARI S'AU DISTINS PE CÂMPUL DE LUPTA

Asociația profesorilor secundari, secția Ploiești, a ținut prima adunare generală din anul acesta școlar, în amfiteatrul liceului „Sf-tii Petru și Pavel", la care au luat parte aproape toate membrele și membrii asociației.

Deschizând ședința, d-l prof. G. M. Răpeanu, *președintele secțiunii, a făcut elogiul ostașilor morți pe front intru desrobirea și apărarea Țării, arătând contribuția de jertfă a corpului didactic secundar din Ploești.*

Au pierit pe câmpul de luptă eroii profesori: Iancu Aurelian, Gh. Nicolescu, M. Tărâță și G. Popescu, iar I. T. Constantinescu este dat dispărut.

După ce se păstrează câteva minute de reculegere, președintele secțiunii a rugat pe doamnele și domnii directori de școli secundare să treacă pe tabloul dela colțul pios și numele profesorilor secundari din Ploești, cari și-au dăruit viața pe câmpul de luptă.

Intrând în ordinea de zi, după ce se dă cetire numele celor douăzeci de noui membrii inserișî în Asociație, președintele secțiunii elogiază pe noui membrii cari s'au distins pe câmpul de luptă: M. Tomoioagă, *rănit grav și decorat cu Crucea de fier;* C. Iliovici, *decorat cu Coroana României cu spade pe panglică de Virtute Militară;* Traian Marinescu, *rănit, decorat cu Coroana României cu spade pe panglică de Virtute Militară și* N. Turcu, *rănit, decorat cu Coroana României, cu spade, pe panglică de Virtute Militară.*

S'a expus în continuare, realizările înfăptuite de Comitetul Secțiunii, în scurtul timp cât a trecut dela alegerea sa: O excursie la Sfânic și alta la Odessa, ridicarea unei cruci și împrejmuirea mormântului prof. Gh. Varnali, înființarea băncii corpului didactic secundar din jud Prahova și desfășurarea activității culturale prin șezători și conferințe publice.

S'au ținut, în amfiteatrul liceului „Sf-tii Petru și Pavel" trei conferințe, cu intrare liberă: d-l Radu Petre, *director general în Ministerul Culturii Naționale, care a vorbit despre:* „Aspecte din psihologia satului și orașului românesc", *d-l prof. universitar* Victor Papacostea, *despre* „Conținutul românesc al istoriei ungare" *și d-l prof.* C. M. Răpeanu, *despre:* „Rătăciri religioase în pătura cultă".

După Sfintele Sărbători, prima conferință va fi rostită de dl. prof. universitar Emil Diaconescu, *care va vorbi despre* „Cincizeci de ani dela procesul memorandului".

Conferințele vor urma în fiecare duminică după masă, ținute de personalități culturale din București și localitate.

După ce dl. prof. Traian Manolescu *a citit raportul de casă și situația băncii, dl. prof.* C. M. Răpeanu, *a arătat programul de activitate pe viitor, construcția unui cămin de odihnă la Cheia — fiind preocuparea de căpetenie a Secțiunii.*

Adunarea generală s'a continuat cu o frumoasă și reușită șezătoare artistico-culturală, executanți fiind chiar membrii secțiunii.

Dl. prof. I. A. Basarabescu, *membru corespondent, al academiei Române, a citit o nouă și foarte frumoasă schiță literară a domniei-sale.*

Dl. Ionescu Butaș, *la vioară, acompaniat de d na* Mareș, *au executat muzică de Bethoven, Haydn și Ciprian Porumbescu: dl.* Iancu-Ghidu *a citit din Cugetările lui Pascal, în traducere proprie, făcând și o scurtă caracterizare a marelui filosof și fizician; d-na* Maria Nahlik *a recitat, în traducere proprie, „Înpărțirea pământului" de Fr. Schiller: dl.* Virgil Theodosiu *a ciiit două poezii traduse din clasicii latini; d-l* Lazăr Dimulescu *a citit câteva poezii, creații personale: dl.* M. Tomoioagă *a citit din insemnările sale de pe frontul Cubanului și câteva poezii personale.*

Arhivă -1944

Conferința d-lui profesor universitar C. C. Giurescu

Asociația generală a profesorilor secundari secția Ploești, de sub prezidența d-lui prof. *Const. M. Răpeanu*, a organisat un ciclu de Conferințe cu privire la *Transilvania Noastră*, în cadrul căreia a avut loc Duminica trecută în amfiteatrul liceului de băeți „Sf. Petru și Pavel", conferința d-lui prof. univ. *Const. C. Giurescu* din București care a vorbit despre *„Transilvania și locul ei în viața poporului român"*.

D. prof. Const. M. Răpeanu, președ. asociației, a rostit cuvântul de deschidere, prezentând publicului auditor pe conferențiar și mulțumindu-i acestuia pentru bunavoința cu care a răspuns invitației.

MIUSINEA ISTORICĂ A UNGARIEI

Conferința d-lui prof. univ. GH. BRATIANU

In ziua de 27 Februarie a. c., în cadrul ciclului de conferințe, organizat de Asociația profesorilor secundari, din localitate, d-l profesor universitar Gheorghe Brătianu, a vorbit despre „Misiunea istorică a Ungariei".

D-sa a început prin a-și arăta mulțumirea că are prilejul să vorbească aici, unde se întâlnește amintirea neuitatului profesor Nicolae Iorga.

D-sa lămurește sensul subiectului ales, „Misiunea istorică a Ungariei", calificându-l drept un răspuns curtenitor la care suntem obligați față de un vecin care se interesează cu atâta asiduitate de ființa noastră națională și de trecutul neamului nostru. Interesul acesta stăruitor —aroape mișcător — solicită un act asemănător de politețe. O frază tipărită într'o revistă străină, traduce elocvent starea de spirit a măglerilor noștri, astfel; „Tânăra generație a istoricilor maghiari s'a aruncat cu furie juvenilă asupra totalității vieții românești, făcând din ea rațiunea existenții lor".

Ei, adaogă conferențiarul, în comentariile asupra vieții Valahilor și în volume propagandistice descriu poporul nostru, falsificând cifre și denaturând adevărul, ca să ajungă la concluzia domnului Szondor Sasss dintr'o revistă engleză ce apare la Budapesta: „Istoria Românilor se poate explica într'o singură lozincă; norocul și nimic altceva. Tot cu aceeași lipsă de considerație domnii Mackay și Golldy cari și-au făcut studiile la universitatea noastră, au scris o istorie a Românilor, apărută în ungară și germană, urmând să fie tipărită și în alte limbi.

Trebuie specilicat că, spre deosebire de alte state sau națiuni, Maghiarii socotesc că un un destin singular, o misiune unică. Ei se întemeiază mai ales pe luptele duse în trecut pentru apărarea granițelor europene, din răsărit, domnul Domanowski, rectorul universității din Budapesta, pretinzând chir că Ungurii au apărat Europa împotriva semilunei: Poporul ungar a trebuit să îndeplinească singur misiunea sa.

Sunt afirmații pe care istoricii au posibilitatea să le corecteze, în lumina faptelor și a cifrelor. După stabilirea forțeldr ce le aliniau Maghiarii într'unul din războaiele glorioase în zilele unui rege maghiar prin destin nu prin naștere —Matei Corvin— armata regală putea strânge 128.000 oameni, din care Ungurii au fost 14.000, restul fiind completat de Voievodul Țării Românești (72.000 oameni), de Voievodul Munteniei și Valahiei din Ardeal. Proporția este concludentă și cu ea Maghiarii au desigur, dreptul să se mândrească.

Cercetând cum s'a născut și desvoltat pretenția misiunei istorice, d-l Gh. Brătianu îi găsește explicația în ideea da naționalitate care a pătruns în rândul popoarelor europene în ultimele decenii ale veacului al XVIII-lea. Fiecare neam a început să-și caute rădăcinile sale adânci, efectele fiind aparițiia țelurilor, aspirațiilor legitime. Un mare scriitor și filosof german, cercetând fenomenul, s'a exprimat pesimist numai asupra poporului maghiar, pierdut în masele slave și germanice și, care fiind cel mai slab, peste câtva timp va dispare fără să lase vreo urmă de trecerea lui.

„Un popor care se știe puțin, își dă seama că va pieri" a scris un alt savant — și din această eonștiință arezultat ideea misiunii exclusive pe care Maghiarii și numai ei o pot îndeplini... și care se sprijină pe trei elemente: Coroana Sfântului Ștefan, de care se leagă o doctrină și o mistică; tradiția Ungariei milenare și afirmația că Ungaria este singura țară care a putut asigura popoarelor stăpânite un regim... de blândețe! Ocupându-se de fiecare punct în parte, conferențiarul arată că Sf. Coroană, într'una din cele două plăci ale sale, are împrumutate figuri de împărați bizantini și litere grecești, demonstrând că Ungaria nici pe departe nu este milenară, iar tratamentul minorităților, Românii, îl simt și astăzi.

In trecut, Ungaria și Transilvania au rămas nedespărțite până la compromisul dualist care a compromis atât de adânc rezistența imperiului austro-ungar. In toate vremurile a fost o singură minoritate: cea ungară, care a stăpânit majorități de altă limbă și lege.

Conferința a fost urmărită cu viu înțeles de întreaga asistență și îndelung aplaudată.

Prof. N. Simache

Ziarul *Prahova Noastră*, 25 martie 1944

SCRISORI DIN PLOEŞTI

Constituirea Asociaţiei prietenilor liceului „Sf-ţii Petru şi Pavel". Acţiunea pentru reconstituirea acestui aşezământ şcolar

Ploeşti, 3. — In prezenţa corpului profesoral, a unui mare număr de părinţi ai elevilor, foştii absolvenţi şi cetăţeni ai oraşului, s'a ţinut în una din sălile liceului „Sf-ţii Petru şi Pavel" o întrunire în vederea constituirii unei „Asociaţii pentru reconstruirea liceului.

D. prof. *Gh. Canciu*, directorul liceului, deschizând şedinţa, arată dezastrul produs de bombardamente asupra clădirii. In alte ordine de idei, d-sa reaminteşte frumosul trecut jucat de acest liceu în viaţa culturală a ţării şi încheie făcând, un călduros apel la toţi cei ce doresc să dea sprijinul pentru refacerea acestui institut de cultură.

D. av. *Const. Ceruleanu*, preşedintele comitetului şcolar, face un scurt istoric al înfiinţării liceului, dând apoi citire actului constitutiv şi statutelor nouei „Asociaţii" cari au fost aprobate de adunare cu unele mici modificări.

D. *T. Avramescu*, luând cuvântul în numele „Apărării patriotice", laudă această frumoasă iniţiativă şi promite tot concursul grupării pe care o reprezintă.

Au mai luat cuvântul d-nii: av. *Gogu Tomescu*, prof. *C. Răpeanu*, av. *Victor Nicolau*, jud. *Ştefa Popescu*, prof. *Savu*, preot *D. Nicolescu* şi alţii.

S'a ales apoi următorul comitet de conducere, format din d-nii: protoiereu Gh. Slivneanu, ing. Petre Bejan, consilier N. Căplescu, ing. N. Cătuneanu, ing. H. Cavadia, av. C. Ceruleanu, student Eugen Georgescu, prof. I. Ghidu, Ştefan Motoiu, av. G. Nicodinescu, av. Victor Nicolau, dr. T. Păsculescu, prof. C. Răpeanu, prof. Gh. Savu, prof. M. Simache, învăţător I. Sinu, prof. arh. T. T. Socolescu, general Mlădinescu, Petre Ştefănescu şi grefier I. Teodorescu.

Acest comitet se completează cu membri cari fac parte de drept dintr'ânsul şi anume: directorul liceului, primarul municipiului Ploeşti, prefectul judeţului Prahova, preşedintele comitetului şcolar al liceului, profesorii foşti directori ai liceului şi preşedintele organizaţiunii judeţene a corpului profesoral secundar.

S'a ales deasemeni şi un comitet de control, compus din d-nii: prof. Stelian Papina, prof. Traian Manolescu şi Dumitru Mircescu; supleanţi: Emanoil Nicolescu, Nic. Pleşeanu şi Nicolae Vasilescu.

Ziarul
Jurnalul de dimineaţă,
8 februarie 1945

Stimate Domn,

Liceul „Sf. Petru şi Pavel", locaşul de cultură care a dat ţării atâţia cărturari luminaţi, a căzut lovit crunt în timpul bombardamentelor din vara anului 1944.

Aşteaptă acum. să fie ridicat, mai mândru şi mai frumos ca înainte, pentruca astfel să-şi împlinească rostul său în viaţa culturală a ţării.

Căminul Cultural „Voevodul Mihai", în unire cu direcţiunea Liceului Petru şi Pavel, cu „Asociaţia Prietenii Lic. Petru şi Pavel" şi alte organizaţii culturale din oraşul nostru, a început pregătirea unor mari festivităţi, ce se vor desfăşura între 23 şi 30 Iunie crt., în cadrul unei **Săptămâni a Liceului Sf. Petru şi Pavel.**

Beneficiile acestor festivităţi sunt destinate în întregime, fondului de reconstrucţie a Liceului nostru drag.

Noi ştim că sumele ce le vom realiza vor fi neînsemnate faţă de acelea ce vor fi necesare pentru reconstrucţie. Dar vrem să chemăm în jurul unei şcoli, de unde a ţâşnit mai bine de o jumătate de veac, numai lumina spiritualităţii adevărate şi libere, pe toţi aceia ce sunt legaţi sufleteşte de ea: pe foştii profesori cu elevi lor.

Noi vrem să ridicăm nu numai zidurile acestui locaş drag, dar şi spiritul de înaltă solidaritate spirituală, ce a dat strălucirea de altădată a liceului nostru

De aceia am hotărât ca festivităţile din „SĂPTĂMANA LICEULUI SF. PETRU ŞI PAVEL", să fie deschise în ziua de 24 Iunie, ora 9,30 dim., cu un mare congres al tuturor foştilor profesori şi elevi ai liceului.

Congresul se va ţine printre ruinile ce ne strâng inima oridecâteori, noi cei de aici, le vedem cerându-ne ajutorul. Ne-am gândit la Dvs. Aţi fost elev strălucit al acestui liceu. Vă rugăm călduros să veniţi la congres. Veniţi la întâlnirea ce şi-o dau toate promoţiile Liceului Petru şi Pavel. Va fi un prilej fericit de a ne arăta la înălţimea la care ne cere să fim, ideia solidarităţii generaţiilor.

Şi va fi nu numai atât; va mai fi şi zi plină de duioşie, cu amintiri şcolăreşti şi cu revederi între colegi, pe cari viaţa i-a risipit între timp, pe toate meleagurile ţării.

Vă aşteptăm cu drag în ziua de 24 Iunie 1945 ora 9,30 în faţa ruinelor Liceului „Sf. Petru şi Pavel".

Cei ce vin din Bucureşti au tren care pleacă din gara de Nord la ora , iar pentru înapoiere din Ploieşti, la ora din gara de Sud.

Vă trimitem salutul nostru colegial,
Direcţia Liceului „SF-ŢII PETRU ŞI PAVEL"
Asociaţia „Amicii Liceului Sf-ţii Petru şi Pavel"
Căminul Cultural „VOEVODUL MIHAI"

D-lui D-Sale Av. S. Brănescu A. Zgâia 3. Ploiești

Arhivă - 1945

Şedinţa de deschidere a soc. „Nicolae Iorga"

Duminică 1 Decembrie s'a ţinut în localul liceului „Sf ţii Petru şi Pavel, şedinţa de deschidere a secţiilor societăţii „Nicolae Iorga", depe lângă liceul cu acelaş nume.

Au participat numeroşi profesori printre care a remarcat pe d. insp. gen. Gh. Canciu, d-nele: I. Constantinescu şi Florescu, precum şi d-nii: C. Râpeanu, Simionescu, A. Popescu, I. Pop, Botez, Lecca, A. Vijoli şi L. Dimulescu în frunte cu d. Gr. V. Milica, directorul liceului „Nicolae Iorga", elevi şi eleve.

Şedinţa a fost deschisă prin întonarea Imnului Regal de către elevii liceului.

A urmat apoi cuvântul d-lui director **Gr. V. Milica.**

D sa a amintit că astăzi sărbătorim alipirea Ardealului la patria mamă, iar în continuare a arătat că societatea are patru secţii: literară-Ibrăileanu, ştiinţifică-Tr. Lalescu, sportivă-Gen. Bădulescu şi artistică-George Ene[illegible].

Elevul Al. Budişteanu din cl. 8-a a făcut prezentarea lui Tr. Lalescu, pe cari ni l-a înfăţişat ca uu luptător pe tărâmurile: matematic, patriotic şi politic.

Prezentarea lui Garabet Ibrăileanu a făcut-o elevul Seb. Apostolache din cl. 8, iar elevii Costoiu Em. şi Constantinescu Mircea au citit fragmente din Ionel Teodoreanu (La Medeleni şi Masa umbrelor).

Orhestra liceului alcătuită din elevii Mihăilescu M. (pian), Ghinescu V. şi Nan Tr. (vioară) şi Bellu Em. şi Ionescu Const. (acordeon) au executat cu un deosebit succes muzică ardelenească.

Au citit apoi producţii personale elevii Visarion Marius cl. 7 şi Constantinescu Mircea.

Elevul Apostolache Seb. a făcut revista revistelor.

Ca încheere **Gh. Canciu**, a felicitat comitetul de conducere pentru reuşita acestei prime şedinţe şi a dat îndrumări pentru viitoarea activitate.

Emil N. Costoiu

Ziarul *Presa*,
5 decembrie 1946

Informaţiuni – Ziarul *Presa*, 27 septembrie 1946

Comitetul de reconstrucţie al liceului „Sf-ţii Petru şi Pavel" din Ploeşti a hotărât organizarea unui ciclu de conferinţe publice pentru sporirea fondurilor necesare reconstrucţiei acestui locaş de cultură.

Prima conferinţă va avea loc Duminică 29 Sept. ora 10 jum. dimineaţa în sala „Odeon" când va vorbi d. av. Nic. Constantinescu-Bordeni, despre „Dumnezeu şi legile universale".

Cuprins

Prefață / pag. 7

Argument / pag. 13

Capitolul I
Scurt istoric al amfiteatrului Liceului „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești / pag. 19

Capitolul II
Săli de spectacole care au funcționat la Ploiești în paralel cu amfiteatrul Liceului „Sfinții Petru și Pavel” / pag. 34

Capitolul III
Locul și rolul amfiteatrului liceului ploieștean în cultura locală / pag. 45

Capitolul IV
Biblioteca Liceului „Sfinții Petru și Pavel” auxiliar important în activitatea culturală / pag. 52

Capitolul V
Activități culturale desfășurate la Liceul „Sfinții Petru și Pavel” în perioada 1865-1918 / pag. 66

Capitolul VI
Activități culturale desfășurate în perioada 1919-1947, care reprezintă perioada de vârf în răspândirea culturii / pag. 101

Bibliografie / pag. 281

Anexe / pag. 291